

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

UDGIVEN I AARET 1871.

C. No. 9.

BERETNINGER

OM

NORGES FISKERIER

I AARET 1869.

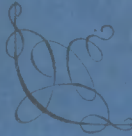

UDGIVNE AF

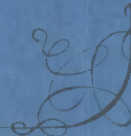
DEPARTEMENTET FOR DET INDRE.

(LA TABLE DES MATIÈRES SE TROUVE PAGE 67).

Pris 24 Sk.

C. No. 9.

BERETNINGER

OM

NORGES FISKERIER

I AARET 1869.

UDGIVNE AF

DEPARTEMENTET FOR DET INDRE.

CHRISTIANIA.

TRYKT I H. TÖNSBERGS BOGTRYKKERI.

Til den Kongelige Norske Regjerings

Departement for det Indre.

I denne den anden Aargang af den officielle Fiskeristatistik findes samlet foruden Beretninger om de Fiskerier, der udgjorde Gjenstanden for den samme Gren af Statistiken for Aaret 1868, ogsaa endel nye Beretninger, nemlig om Sildefiskerierne i Fosens Fogderi, Skreifiskerierne i Namdals Fogderi, Fiskerierne i Tromsø Amt samt om Bankfiskeriet efter Haakjærring og Fangst af Hvalros m. v. i Polaregnene, af hvilke Beretninger den sidste, der er afgiven af Amtmanden i Finmarkens Amt, ikke alene omfatter Aaret 1869, men ogsaa det foregaaende Aar. Videre har man fra Skibsfører J. Melsom modtaget endel interessante Oplysninger om de fra det søndenfjeldske Norge i Aaret 1869 og de 5 foregaaende Aar foretagne Ishavsexpeditioner efter Sæl, af hvilke Redegjørelsen for de sidstnævnte Aars Expeditioner tidligere er bleven meddelt i Morgenbladet, og endelig er man ved den geografiske Opmaalings velvillige Imødekommen bleven sat istand til i Kartform at levere tvende grafiske Fremstillinger med tilhørende Beskrivelse af de Resultater, hvortil Opmaalingen er kommen ved Undersøgelserne af Havbundens Beskaffenhed paa Lofotens og Søndmøres Banker. Saavel af den nævnte Grund, som fordi de meddelte Oplysninger ogsaa forøvrigt i mange Dele ere fuldstændigere, i hvilken sidste Henseende man navnlig maa henlede Opmærksomheden paa den af Amtmanden i Søndre Bergenhus Amt udførte Beregning af Vaarsildefiskernes Nettoudbytte, maa der unægtelig tillægges denne nye Samling et større Værd end den første. Imidlertid maa det erkjendes, at der endnu staar endel tilbage, for at Fiskeristatistiken kan siges at have naaet det Standpunkt, som den efter Gjenstandens Betydning for vort Land formentlig burde og derhos kunde indtage. Ikke at tale om Ferskvands- og de daglige Fiskerier, der til denne Tid ere holdte ganske udenfor Beretningernes Omraade, mangler endnu ganske eller tildels Oplysninger om flere betydningsfulde Fiskerier, blandt hvilke man skal tillade sig at nævne Bankfiskerierne udenfor det sydlige Norges Kyst, navnlig paa Storeggens Banker, Sommerfiskerierne efter Torsk, Sei m. m. for Distrikterne fra Søndre Bergenhus og ligetil Grændsen af Finmarkens Amt, samt endelig Vinter- og Vaartorskfiskerierne i Nordlands Amt udenfor Opsynsdistriktet, især Fisket paa Lofotens saakaldte Yderside. At det derhos vilde være ønskeligt, om flere af Rigets Amtmænd, i Lighed med Amtmanden i Søndre Bergenhus Amt, vilde meddele Opgaver og anstille nærmere Undersøgelser til Belysning af det vigtige og vanskelige Spørgsmaal om den fiskende Almues virkelige Fortjeneste af sin Bedrift, er en Selvfølge.

At de forskjellige Beretninger dennegang ere blevene trykte i en fra den tidligere og naturlige noget forskjellig Orden, har sin Grund deri, at nogle Beretninger, især de fra Amtmændene i Romsdals og Nordlands Amter, ere indkomne saa sent, at man ikke har troet derefter at burde udsætte med de tidligere indløbnes Trykning. Af samme Aarsag er ogsaa Bearbejdelsen af Beretningerne og Udgivelsen af nærværende Arbeide bleven mere forsinket end ønskeligt er.

Som i Indledningen til Fiskeristatistiken for 1868 nævnt, havde man allerede dengang, da denne forfattedes, den Tanke at ville i Lighed med, hvad der for det anførte Aar blev gjort med Vaarsildefisket, for det

følgende gennemarbejde en anden Gren af Fiskerierne. I Overensstemmelse hermed har man søgt statistisk at belyse Lofotfiskets Forholde, saavel for 1869 som for de foregaaende Aar, hvori Opsyn har været anordnet, hvorhos man dog har fortsat med Behandlingen af Vaarsildefisket og tillige givet en noget mere omfattende Oversigt over Fiskerierne i det Hele og deres Udbytte i 1869, end man for det foregaaende Aar var istand til at meddele.

I Lighed med, hvad der gjordes for 1868, meddeles her en Oversigtstabel over Udførselen af samtlige Fiskevarer i Aarene 1851—1869.

Vareslags. (Designation des marchandises).	Mængde- enhed. (Unités).	Udførselsmængder. (Quantités exportées).						Uførselsværdier. (Valeurs exportées).		
		1851-60 gjennem- snitlig.	1861-65 gjennem- snitlig.	1866-69 gjennem- snitlig.	1867	1868	1869	1867	1868	1869
1. Vaarsild (<i>hareng d'hiver</i>)	Tønder	453000	605560	521379	479443	493212	515272	Spd.	Spd.	Spd.
2. Anden Sild (<i>hareng autre</i>)	—	127500	203402	328216	269851	288322	585901	2191927	1951494	1442762
3. Ansjoser (<i>anchovis</i>) . . .	Dunker	12289	15097	31470	27105	36392	39937	16263	21835	27956
4. Tørfisk (<i>morue et autre poisson séché</i>)	Centner	302274	266594	302443	309696	297421	354318	883056	821198	1398491
5. Klipfisk (<i>morue séchée salée</i>)	—	332570	393757	527460	551386	569887	474020	1709297	1709661	1943482
6. Anden saltet Fisk undta- tagen Lax	Tønder	44599	50518	46047	35722	47578	45255	70565	68687	90994
7. Tran (<i>huile de morue</i>)	—	56258	63151	84876	85234	71765	81578	1244239	1033146	1182881
8. Rogn (<i>roque</i>)	—	28745	31958	35438	34434	36362	35086	430425	272715	350860
9. Fiskeguano (<i>engrais de poisson</i>)	Centner	665	7530	14091	16975	13037	17402	33950	26074	33064
10. Fersk Fisk (<i>poisson frais</i>): Lax (<i>saumon</i>)	—	280	38478	2131	2093	1670	2092	37668	33400	37978
11. Do. Makrel og anden (<i>ma- quereau et autre</i>)	—			61897	76983	47602	61847	115475	85684	98955
12. Lax, saltet (<i>saumon salé</i>)	Tønder	106	74	76	9	—	—	270	—	—
13. —, røget (— <i>fumé</i>)	Centner	61	32	22	7	12	65	140	240	1300
14. Hummer (<i>homards</i>)	Tusind.	881	1464	1526	1586	1572	1088	79311	66034	54400
Rekapitulation.										
Produkter af:										
1-3. Sildefiskerier	Centner	1162598	1618830	1701078	1500214	1565252	2204742	3218747	3127396	3503713
4-9. Torskefiskerier	—	924812	992577	1209576	1227448	1229792	1208129	4371532	3931481	4999772
10-14. Andre Fiskerier	—	8863	53298	79462	94963	65006	74884	232864	185358	192633
Summa	Centner	2096273	2664705	2990116	2822625	2860050	3487755	7823143	7244235	8696118

For Aaret 1866 udgjorde den samlede Udførselsværdi 8,047,792 Spd., og det samlede Kvantum 2,790,026 Centner. Heraf samt af ovenstaaende Tabel sees saaledes, at det udførte Kvantum Fiskevarer fra 1866 af stadig har været i Stigende, og at det især i 1869 har gjort et stærkt Tilløb, hvilken sidste Forøgelse hovedsagelig falder paa Stor- og Sommersild samt paa Tørfisk; det er alene Udførselen af Artikelen Klipfisk, der i sidstnævnte Aar har været betydelig under det Sædvanlige. — At Udførselsværdien for 1869 er naaet over 8½ Mill. Spd., (eller til omtrent ½ Mill. mere end Værdien for 1866, der af de nævnte 4 Aar kommer den nærmest) er ogsaa efter Tabellens Udvisende at tilskrive det større Kvantum, ikke derimod nogen Forhøielse i Priser; thi sammenholdes Mængderne med Værdierne, sees det, at der for 1866 kommer paa hvert Centner 2,9 Spd., for 1867 2,8 Spd., men for hvert af Aarene 1868 og 1869 ikkun 2,5 Spd., saa at Priserne i det sidste Aar i det Hele maa antages at have holdt sig paa det samme forholdsvis lave Standpunkt, som i det foregaaende Aar. Det er fornemmelig de daarlige Priser paa Vaarsild, som for 1869 trykker Værdiforholdet ned, hvorimod Klipfisken,

trods den mindre Mængde, er bleven udbragt til en større Værdi, end saavel for 1868 som for 1867. Ogsaa Tørfisken sees at være bleven godt betalt.

Følgende Tabel viser Beløbet af de Summer, som efter Beregning antages at være tilfaldne Fiskerne fra de forskjellige Amter af Bruttoudbyttets Værdi for 1869:

(Produit brut des pêcheurs reparti par préfectures et par pêches).

De forskjellige Slags Fiskerier.	Nede-næs Amt.	Lister og Mandals Amt.	Stavanger Amt.	Søndre Bergenhus Amt.	Nordre Bergenhus Amt.	Romsdals Amt.	Søndre Thronhjems Amt.	Nordre Thronhjems Amt.	Nordlands Amt.	Tromsø Amt.	Finmarkens Amt.	Ialt (Total).
	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Vaarsildfisket (<i>Pêche de hareng d'hiver</i>)	—	60510	398654	247255	133574	79007	—	—	—	—	—	919000
Storsildfisket (<i>Pêche de har. d'hiver grand</i>)	—	—	—	—	—	1500	3500	4000	165000	45000	—	219000
Sommersild- og Brislingfisket (<i>Pêche de hareng d'été</i>)	—	—	56000	315000	72000	150000	150000	46000	?	3000	—	792000
Lofotfisket i Opsynsdistriktet (<i>Pêche de morue en Lofoten</i>)	—	—	—	—	—	—	21000	25000	726000	275000	—	1047000
Vinter- og Vaartorskfisket i Finmarken (<i>Pêche de morue en Finmarken pendant l'hiver et le printemps</i>)	—	—	—	—	—	—	4000	4000	74000	83000	195000	360000*
Andre Vaartorskfiskerier (<i>Pêches de morue pendant le printemps autres</i>)	—	—	—	—	—	345000	88000	23000	?	—	—	456000
Sommerfiskerier efter Torsk, Lange, Seim. m. (<i>Pêches de morue etc. pendant l'été</i>)	—	—	—	5000*	4500*	5000*	?	500	22000	53000	80000	170000
Makrelfisket (<i>Pêche de macquereau</i>)	15000	91000	21000	1000	—	—	—	—	—	—	—	128000
Laxefiskerier (<i>Pêches de saumon</i>)	5000	32000	7000	6000*	1000*	5000*	—	—	—	—	—	56000
Hummerfisket (<i>Pêche de homards</i>)	10000	—	20000	7000*	1000*	—	—	—	—	—	—	38000
Rekapitulation :												
Sild (<i>hareng</i>)	—	60510	454654	562255	205574	230507	153500	50000	165000	48000	—	1930000
Torsk (<i>morue</i>)	1868	116000	740000	750000	116000	87000	10000	27000	200000	—	—	2046000
Anden Fisk (<i>Poisson autre</i>)	1868	1000	2000	?	5000	4500	113000	52500	822000	411000	275000	2033000
	1868	30000	123000	48000	14000	2000	5000	—	—	—	—	222000
	1868	19000	115000	64000	14000	?	3000	—	—	—	—	215000
Summa												
	1868	30000	183510	502654	581255	212074	585507	266500	987000	459000	275000	4185000
	1868	20000	233000	894000	769000	120000	393000	98000	1200000	500000	270000	4459000

*) Hertil kommer 100,000 Spd., der af disse Fiskerier antages at være tilfaldne fremmede Landes Undersaatte.

Denne Beregning er i Hovedsagen udført paa samme Maade, som den tilsvarende for Aaret 1868, idet man for de store Fiskeriers Vedkommende — og med Hensyn til Vaarsildfisket særskilt for dets tre Distrikter — først har beregnet et Middeludbytte pr. Fisker, og derefter beregnet de paa Amterne faldende Beløb i Forhold til det antagelige Antal Fiskere fra hvert af dem. Med Hensyn til de mindre Fiskerier, der i Almindelighed kun søges af Fiskere fra de Amter, inden hvis Grændser de foregaa, har man i Regelen direkte Opgaver fra Amtmænd og Fogder at holde sig til. For nogle Fiskerier har man dog maattet benytte et løsere Skjøn, saasom for Laxefiskerierne og andre Sommerfiskerier i visse Amter; vedkommende Summer ere der-

for i Tabellen mærkede med en Stjerne, men forøvrigt dreier det sig her under ingen Omstændighed om betydelige Beløb.

Bemærkes maa det forøvrigt, at man ved enkelte Fiskerier har troet at maatte fravige Amtmændenes Værdiansættelser noget. Saaledes har Amtmanden i Finmarkens Amt (se nedenfor Side 38) beregnet Udbyttet af Vinter- og Vaartorskfiskerierne i Amtet til 423,000 Spd., hvorimod man her har anslaaet det til 460,000 Spd. Denne Uoverensstemmelse har dels sin Grund deri, at de forskjellige Kvanta, hvoraf Amtmanden har beregnet Værdien, tilsammen ikke findes at udgjøre det opgivne samlede Kvantum, idet de antagelig ere cirka 1,080,000 Stkr. Fisk mindre;*) hertil kommer, at de under Fisket forbrugte Mængder ikke ere medregnede i Værdiansættelsen. For de nævnte 1,080,000 Stkr. Fisk, har man efter Gjennemsnittet af de opgivne særskilte Priser beregnet et Tillæg af 31,500 Spd., og for Fortæringen under Fisket, efter samme Maalesfok som for Lofotfisket, 5,600 Spd., tilsammen cirka 37,000 Spd. — Udbyttet af Sommersildfisket i Fosen i Søndre Thronhjems Amt har man værdsat til 150,000 Spd., istedetfor til 143,000 Spd. (efter Fogdens Beregning), og Udbyttet af Sommersildfisket paa Søndmøre til 35,000 Spd., istedetfor til 27,300 Spd. (efter Amtmandens Beregning). Paa den anden Side har man antaget, at Værdien af Vaartorskfiskerierne i Romsdals Amt ikke burde sættes høiere end til 360,000 Spd. istedetfor til 376,000 Spd., der er opgivet i Amtmandens Beretning. Nærmere at gjøre Rede for disse sidste mindre betydelige Uoverensstemmelser vilde formentlig føre for langt, og det bemærkes derfor kun, at de skrive sig fra forskjellige Resultater, dels med Hensyn til Kvantum, dels i Henseende til Middelpriis, begge Dele støttede til de spredte Opgaver, som derom forefindes i selve Beretningerne.

Med Hensyn til Fordelingen af de større Fiskeriers Udbytte amtsvis anføres videre følgende: Af Totalsummen 460,000 Spd. for Vinter- og Vaartorskfiskerierne i Finmarken har man efter Antallet af de mange Fremmede (Svensker og Russer), som deri have taget Del, paa deres Part beregnet 100,000 Spd., hvorved paa Norges falder 360,000 Spd., som i Tabellen anført. Af Storsildfiskets Udbytte har man henført nogle mindre Summer til Romsdals og de thronhjemske Amter, da endel Fiskere derfra have taget Del i Fisket ved Lovunden, og formentlig saameget mere ved de sydligere Vær. Værdien af Sommer- og Høstfiskerierne i Finmarken, tilsammen 155,000 Spd., har man for en Del fundet at maatte henføre til Nordlands og Tromsø Amter, da disses Indvaanere, som bekjendt, i ikke liden Udstrækning deltage i Vestfinmarkens Sommerfiskerier. Af Udbyttet af disse sidste, der er opgivet til en omtrentlig Værdi af 100,000 Spd., har man derfor henlagt 22,000 Spd. til Nordlands Amt og 53,000 Spd. til Tromsø Amt. Af de romsdalske Vaartorskfiskeriers Udbytte har man videre troet at maatte tillægge Søndre Thronhjems Amt de cirka 15,000 Spd., der efter Beretningen Side 51 af Nordmørefisket antages at være tilfaldne Fiskere udenfor Nordmøre Fogderi. Med Hensyn til Fordelingen af Vaarsildfiskets Udbytte, henvises endelig til den Beregning deraf, der er knyttet som Anhang til denne Indledning.

Tabellen omfatter væsentlig kun de egentlige Fiskeres Fortjeneste af Bedriften, ikke derimod Tilvirkernes og andre ved Fisket sysselsatte Næringsdrivendes. Herfra gjør dog Noteiere en Undtagelse, som vistnok tildels, men dog sjældnere tillige ere Fiskere. At udsondre deres Udbytte har i det Hele ikke været muligt, og det er derfor indbefattet i de i Tabellen anførte Summer.

Efter hvad der tidligere er antydnet, kan Tabellen paa Grund af manglende Opgaver om nogle Fiskerier ikke gjøre Krav paa Fuldstændighed. Denne Mangel gjælder fornemmelig Skreifiskerierne i Nordland udenfor Opsynsdistriktet (navnlig Fisket paa Lofotens Yderside), som i Gjennemsnit for Aarene 1861—65 ere anslaaede til et Udbytte af omtrent 150,000 Spd., Sommerfiskerierne efter Torsk, Sei m. m. især i Norlands og Tromsø, men ogsaa i andre Amter udenfor Finmarken, Sommersildfisket i Nordlands Amt, samt endelig det i Slutningen af 1869 og Begyndelsen af 1870 faldne Ny- eller Blandsildfiske paa Vestkysten. Tages de her nævnte Fiskerier samt Bankfisket efter Haakjærring i Finmarken med i Beregningen, vil der til de førromhandlede Fiskeriers Udbytte endnu komme en anseelig Sum, som man maaske kan sætte til omtrent 350,000 Spd., hvoraf omtrent 250,000 Spd. for Nordlands Amt alene. Herefter skulde Totalbeløbet af Fiskernes Bruttoudbytte i 1869 blive noget over 4½ Million Spd., hvoraf omtrent 1,250,000 Spd. for sidstnævnte Amt.

*) Overalt, hvor Fisk er angivet i Stykketal, menes dermed almindelige Hundreder.

For Aaret 1868 blev det samlede Bruttoudbytte, som det vil sees af Indledningen til Fiskeristatistiken Side III, anslaaet til mindst 5 Millioner Spd., der med henimod $\frac{1}{2}$ Million differerer fra den for 1869 beregnede Sum. Denne Forskjel bliver endnu lidt større, naar hensees til, at flere ikke ganske ubetydelige Fiskerier ikke bleve medtagne i Beregningen for førstnævnte Aar, nemlig Storsildfisket i Tromsø Amt (f. 1869 med Udbytte af omtrent 45,000 Spd.) og Sommersildfiskerierne i Søndre Thronhjems Amt (for 1869 med Udbytte af 150,000 Spd.),*) samt til, at der for 1868 ikkun er gjort et Tillæg af omtrent 200,000 Spd. for i Tabellen ikke opførte Fiskerier, for 1869 derimod, som ovenanført, 350,000 Spd. Sammenligner man forøvrigt Forholdene for 1869 med dem i 1868, vil man finde, at det i førstnævnte Aar hovedsagelig er det mindre Udbytte af Vaarsildfiskeriet, som trykker Hovedsummen ned. Det nævnte Fiske ansloges nemlig for 1868 at afgive 1,649,000 Spd. til Fiskerne, for 1869 ikkun 919,000 Spd., altsaa 730,000 Spd. mindre. Ogsaa med Hensyn til Vaartorskfiskerierne samt Storsildfisket stiller Forholdet for Fiskerne sig noget ugunstigere i 1869 end i 1868, og ihvorvel Sommersildfiskerierne i førstnævnte Aar gav dem et betydeligt større Udbytte, er dette dog langt fra tilstrækkeligt til at opveie Forskjellen i Henseende til de nysnævnte Fiskerier. Naar det ellers for 1869 viser sig, at Sommersildfiskerierne skulle have indbragt Fiskerne den store Sum af henimod 800,000 Spd., er dette Vidnesbyrd nok om, at man i Aarsberetningen for 1868 (Pag. III) med Rette har anslaaet Udbyttet for nævnte Aar til mindst 500,000 Spd. istedetfor de i Tabellen sammesteds (Pag. II) opførte 147,000 Spd.; thi endskjønt disse Fiskerier i 1869 vistnok faldt meget rigere end i 1868, er dog Forholdet Aarene imellem meget sandsynligere, naar man bruger den førstnævnte, end naar man bruger den sidstnævnte Værdiberegning.

Følgende Tabel viser Udbyttets Fordeling paa Amterne i Forhold til deres Folkemængde.

A m t e r.	Folke- mængde.*) (Byerne ibe- regnede).	Fiskernes Bruttoud- bytte i 1869.	Do. pr. Indvaaner.	
			1869	1868
Nedenæs	70,000	Spd. 30,000	Spd. 0,4	Spd. 0,3
Lister og Mandals	75,000	184,000	2,5	3,1
Stavanger	109,000	503,000	4,6	7,6
Søndre Bergenhus	115,000	581,000	5,0	6,8
Nordre Bergenhus	86,000	212,000	2,5	1,4
Romsdals	109,000	586,000	5,4	3,7
Søndre Thronhjems	111,000	267,000	2,4	0,9
Nordre Thronhjems	83,000	103,000	1,3	0,6
Nordlands	92,000	987,000	10,7	13,2
Tromsø	47,000	459,000	9,8	10,9
Finmarkens	21,000	275,600	13,1	12,9
Tils.	918,000	4,185,000	4,6	4,9

*) Folkemængden, der er lagt til Grund for Beregningen af Udbyttet for 1869, og som ovenfor er anført, er den, der er beregnet som den antagne ved Udgangen af 1868 (se Tabeller vedkommende Folkemængdens Bevægelse i Aaret 1868 Side 1), medens Beregningen af Udbyttet for 1868 er gjort efter den antagne Folkemængde ved Udgangen af 1866.

Betragter man efter denne Tabel Udbyttets Fordeling paa Amterne, viser det sig, at Forholdet i 1869 er mindre gunstigt for Amterne Lister og Mandal, Søndre Bergenhus og især for Stavanger, end det var i 1868, hvilken Omstændighed har sin Grund i Vaarsildfiskets ringere Afkastning, som endogsaa det rige Sommersildfiske langt fra har kunnet bøde paa for de to sidstnævnte Amter. Derimod har Forholdet bedret sig betydeligt for Nordre Bergenhus og Romsdals Amter, for hvilke det for 1868 stillede sig uheldigt; Aarsagen hertil ligger

*) Disse Fiskerier vare dog formentlig i 1868 af adskillig mindre Betydning end i 1869.

for førstnævnte Amt i det gode Sommersildfiske og i et større Udbytte af Vaarsildfisket for sammes Vedkommende, for sidstnævnte Amt i større Afkastning af saavel Sild- som Torskfiske. Af samme Grund optræde i 1869 ogsaa de throndhjemske Amter med større Summer. Af de tre nordlige Amters Fiskere have de fra Nordlands og Tromsø Amter igjen havt et noget mindre Udbytte af sin Bedrift, især det første Amt.

Oplysningerne om Antallet af Fiskere ere dennegang ikke fuldstændigere end forrige Gang, og navnlig mangle de ganske, forsaavidt angaar Sommersildfisket i Stavanger, Nordre Bergenhus, Romsdals og Nordre Throndhjems Amter, Storsildfisket i Tromsø Amt samt Makrelfisket i Stavanger Amt. Beklageligvis ere Opgaverne, ogsaa forsaavidt de haves, tildels mindre nøiagtige end for 1868, nemlig for Vaarsildfisket, hvor der i 1869 ikke som i det foregaaende Aar blev foretaget nogen almindelig Tælling, og for Loddefisket, hvor saadan vistnok blev udført, men paa Grund af Fiskets tidlige Ophør til en Tid, da mange Fiskere allerede vare bortreiste. For Vaarsildfiskets Vedkommende er derfor nedenfor benyttet Opsynschefens Skjøn, medens man for Loddefisket kun har opført det Antal, som endnu var tilstede paa Tællingsdagen.

Ved de større Fiskerier deltog omtrent følgende Antal Fiskere:

1. Vaarsildfisket 40-000, hvoraf 35,000 med Garn, 5,000 med Not.
  2. Storsildfisket i Nordland 10,000, hvoraf 8,000 med Garn, 2,000 med Not.
  3. Sommersildfisket i Søndre Bergenhus og Søndre Throndhjems Amter 11,700, hvoraf 4,300 med Garn, 7,400 med Not.
  4. Lofotfisket 20,701, hvoraf 7,317 med Garn, 11,049 med Line, 2,305 med Dybsagn og 30 med Not.
  5. Loddefisket, Norske 4,688, Fremmede 1,331, af samtlige 4,733 med Line, 1,286 med Dybsagn.
  6. Andre Vaartorskfiskerier:
    - a. I Romsdals Amt . . . . 13,700, hvoraf for Nordmøre 1,914 med Garn, 2,996 med Line og Dybsagn
    - b. I Søndre Throndhjems Amt 2,900.
    - c. I Nordre Throndhjems Amt 1,300, hvoraf de fleste med Snøre.
- Tilsammen 17,900.
7. Sommerfiskerierne efter Torsk, Sei m. m. i Finmarken 6,680.
  8. Makrelfisket:

a. I Nedenæs Amt	350	}	Alt med Garn.
b. I Lister og Mandals Amt . . .	2,000		
c. (Efter Skjøn) i Stavanger Amt	600		
Tilsammen		2,950	

For ovennævnte Fiskerier udkommer et samlet Antal Fiskere af 115,950 eller, om der for Loddefisket i Finmarken og Vinterfiskerierne sammesteds tillægges cirka 4,000, omtrent 120,000 Fiskere. For Aaret 1868 beregnedes et Antal af noget over 103,000, men heri vare ikke Deltagerne i Sommersildfiskerier, Vaartorskfiskeriet i Namdalen og Sommerfisket i Finmarken indbefattede. Naar Makrelfiskernes Antal for samme Aar blev anslaaet til 5,000, da er dette forøvrigt maaske for høit. Opgaver over Antallet af de Dage, der for Fiskerne ere medgaaede til deres Bedrift, hvilke Opgaver man i Indledningen til Fiskeristatistiken for 1868 paapegede som ønskelige, savnes ogsaa i Indberetningerne for det heromhandlede Aar.

Sammenholder man de før meddelte Oplysninger om Bruttoudbyttet af Fiskerierne paa de forskjellige Steder med Antallet af Deltagere deri, fremkommer for følgende Fiskerier saadant Bruttoudbytte pr. Fisker: Lofotfisket 50,6 Spd., Makrelfisket i Lister og Mandals Amt 45,4 og i Nedenæs Amt 41,9 Spd., Sommersildfiskerierne i Søndre Bergenhus og Søndre Throndhjems Amler 39,7 Spd., Vaartorskfiskerierne i Romsdals, i Søndre Throndhjems og Nordre Throndhjems Amter, henholdsvis 26,3 Spd., 25,2 Spd. og 17,7 Spd., Sommerfiskerierne i Finmarkens Amt 23,2 Spd., Vaarsildfisket 23,0 Spd. og Storsildfisket i Nordland 17,4 Spd. Med Hensyn til Vaarsildfisket maa forøvrigt bemærkes, at de anførte 23,0 Spd. udgjøre Gjennemsnittet for Not- og Garnbrug; men da det, som oven anført, i Regelen er Tilfældet, at Noteiere og Notfiskere ere forskjellige Personer, medens derimod det modsatte gjælder Garnbruget, kommer man det Rette nærmere, ved kun at be-

regne Halvdelen af Fangsten som Afkastningen for Notfiskerne. Disses Bruttoudbytte skulde da, som af Op-
synschefen anført i Beretningen om Vaarsildfisket Side 5, blive 18,5 Spd. pr. Mand, hvorimod Garnfiskernes
skulde blive 21,0 Spd. Med Vinterfiskerierne og Loddefisket i Finmarken kan nogen paalidelig Beregning pr.
Mand ikke udføres paa Grund af den ufuldstændige Oplysning om Fiskernes Antal. Man tillader sig derfor at
henvise til Amtmandens Beretning (nedenfor Side 38), hvor Gjennemsnitsudbyttet for de forskellige Fiskepladse
er opgivet at have varieret ligefra 50 Spd. til 6 Spd. Bemærkes kan det dog, at selv om man for de herom-
handlede Fiskerier, i Lighed med forrige Aar, regner et Fiskerantal af omtrent 11,000, skulde Gjennemsnitsud-
byttet for hele Distriktet i 1869 ikke blive mindre end 41,8 Spd., altsaa en i Forhold til andre Fiskeriers Af-
kastning meget betydelig Sum.

Nedenstaaende Tabel viser for de vigtigere Fiskerier Størrelsen af de opfiskede Kvanta
og de Priser, hvorefter de ovenanførte Værdier ere beregnede.

Silde- og Torskefiskerier m. m.	Tønder Sild.	Sammes bereg- nede Værdi i Spd.	Altsaa til en Pris pr. Tønde i Spd.	Kvantum Fisk i Tusinder.	Sammes bereg- nede Værdi i Spd.	Altsaa til en Pris pr. Tu- sinde i Spd.	Lever og Rogn i Tønder.	Sammes bereg- nede Værdi i Spd.	Altsaa til en Pris pr. Tønde i Spd.
Vaarsildfisket	680,000	919,000	1,35	—	—	—	—	—	—
Storsildfisket	290,000	219,000	0,76	—	—	—	—	—	—
Sommersildfiskerierne . .	342,000	792,000	2,32	—	—	—	—	—	—
Lofotfisket	—	—	—	20,400	706,000	34,6	}Lever 38,000	209,000	5,50
Vinter- og Vaartorskfiske- rierne i Finmarken	—	—	—	11,563	336,000	29,1	}Rogn 17,000	127,500	7,50
Andre Vaartorskfiskerier:							}Lever 23,540	121,072	5,14
a. I Romsdals Amt	—	—	—	4,838	225,000	46,5	}Rogn 450	2,250	5,00
b. I Søndre Th. Amt (Fo- sen)	—	—	—	1,056	51,000	48,3	}Lever 9,026	85,000	9,42
c. I Nordre Th. Amt (Nam- dalen)	—	—	—	450	15,000	33,3	}Rogn 8,374	50,000	5,97
Makrelfisket	—	—	—	4,965	128,000	25,48	}Lever 1,685	8,600	5,10
Hummerfiskerler	—	—	—	796	38,000	47,74	}Rogn 2,000	13,400	6,70
							}Lever 625	3,750	6,00
							}Rogn 682	4,433	6,50

Til Ovenstaaende kommer for Lofotfisket $4\frac{1}{5}$ Mill. Fiskehoveder til Guanofabrikation til en Værdi af
4,500 Spd., altsaa til en Pris af 0,93 Spd. pr. Tusinde. I ovenstaaende Kvanta er ogsaa indbefattet, hvad der
antages at være forbrugt under Fiskerierne Gang eller hjembragt til Husbrug. Saavel af denne Grund, som
fordi Fiskerne ofte selv tilvirke sin Fangst, ere de angivne Priser, hvorefter Værdien er beregnet, tildels endog
i større Grad kun nominelle. For Makrelfisket og Hummerfiskerierne har man delvis ingen Opgave havt over
de opfiskede Mængder eller kunnet beregne dem efter Opgaverne over Værdi og Gjennemsnitspriser; dette gjæl-
der nemlig Makrelfangstens Størrelse for Nedenæs og Søndre Bergenhus Amter og Hummerfangstens for først-
nævnte Amt. For disses Vedkommende har man derfor antaget lignende Priser som for de nærmest liggende
Amter, og derefter samt efter de opgivne Værdier beregnet Kvantum. Det bemærkes, at hverken for det ene
eller det andet af nysnævnte Fiskerier spiller de vedkommende Amter nogen særdeles væsentlig Rolle. Hvad
Hummerfiskerierne angaar, sees det forøvrigt, naar man sammenligner foranstaaende Tabel med den tidligere
Tabel over Udførselen i 1869, at Kvantum ovenfor maa være for lavt angivet. Dette har dels sin Grund i, at
Opgaverne, som før nævnt, ere ufuldstændige, dels deri, at der for flere Amter ganske savnes Oplysning om
Forholdet.

Af Tabellen fremgaar, at det opfangede Kvantum Sild af de nævnte 3 Hovedsorter skulde udgjøre
1,312,000 Tdr. til en samlet Værdi af 1,930,000 Spd. eller en Gjennemsnitsværdi af 1,47 Spd.
pr. Tønde, og at Torskefiskerierne Udbytte, forsaavidt det er optaget i Tabellen, skulde udgjøre

38,307,600 Stkr. Fisk til en samlet Værdi af 1,333,000 Spd. eller en Gjennemsnitsværdi af 34,8 Spd. pr. Tusinde, 72,876 Tdr. Lever til samlet Værdi af 427,422 Spd. eller 5,87 Spd. pr. Tønde og 28,506 Tdr. Rogn til en samlet Værdi af 197.583 Spd. eller en Gjennemsnitsværdi af 6,93 Spd., alt paa Fiskernes Hænder. Hvad Torskefiskerierne angaar, mangler dog brugbare Opgaver for flere Distrikter og Aarstider, og det ovenanførte Udbytte repræsenterer derfor i mindre Grad end det tilsvarende for Sildefiskerierne samtlige til Klassen hørende Fiskeriers.

Sammenligner man de opførte Priser for Torskefiskeriernes Frembringelser, og navnlig selve Fisken, vil man lettelig se den Prisformindskelse, som i det Hele aabenbarer sig, naar man følger Kysten nordover, men som man forøvrigt, forsaavidt den tiltrænger nogen nærmere Forklaring, ikke finder her at kunne opholde sig ved.

Sommersildfiskerierne har man ovenfor slaaet sammen, men gennemgaar man dem for de forskjellige Amter, finder man i Henseende til Prisen en betydelig indbyrdes Forskjel. For Stavanger Amt er saaledes opgivet et omtrentlig Kvantum af 13,500 Tønder til en samlet Værdi af 56,000 Spd. eller en Gjennemsnitsværdi af lidt over 4 Spd. Tønden; for Søndre Bergenhus Amt skulde Gjennemsnitsprisen efter Opgaverne være noget over 2½ Spd. Tønden, for Sønd- og Nordfjords Fogderi af Nordre Bergenhus Amt 1½ Spd., men for Sogns Fogderi af samme Amt 3—3½ Spd., for Romsdals Amt noget over 2 Spd., for Søndre Thronhjems Amt det samme og for Nordre Thronhjems Amt omtrent 1½ Spd. Tønden. Aarsagen til denne store Forskjel er for en væsentlig Del, at der i de opgivne Kvanta er optaget større og mindre Mængder af den langt mindre værdifulde Smaasild eller Brisling.

Da Redskabstabet spiller en saa væsentlig Rolle blandt Fiskernes Udgifter, har man samlet de Oplysninger, som derom findes spredte i Beretningerne. Dette Sammendrag viser, at Redskabstabet (og i Forbindelse dermed ialmindelighed Slidningen paa Redskaberne) i 1869 var som almindelig ved Lofotfisket og Vaartorskfiskerierne i Fosen, men større end almindelig ved Vaarsildefisket, Sommersildefiskerierne i Søndre Bergenhus Amt, Skreifisket i Romsdals Amt og formentlig ogsaa ved Loddefisket. Navnlig var dette Tilfældet med de nævnte Sommersildefiskerier og med Torskefisket i Romsdals Amt, for hvilket sidstes Vedkommende Tabet af Redskaber alene (altsaa ikke tillige af Baade m. m.) er anslaaet til over 20,000 Spd., uden at endog alle, ihvorvel de fleste, Fiskepladse ere medtagne i denne Beregning. Som mindre end sædvanligt omtales derimod Tabet ved Storsildfisket i Nordland, hvor det siges at have været ganske ubetydeligt, Sommersildefiskerierne og Skreifiskerierne i Namdalen og ved Makrelfisket.

Endelig har man samlet de almindelige Udtalelser om Fiskeriernes Størrelse, der i Beretningerne forefindes. Efter disse var Lofotfisket og Storsildfisket i Nordland i 1869 middels Fiskerier. Som under middels karakteriseres Makrelfisket, Torskefiskerierne i Fosen og Namdalen samt Loddefisket, derimod som over det Gjennemsnitlige Sommersildfiskerierne, især i Stavanger og Søndre Bergenhus Amter, Storsildfisket i Tromsø Amt, Torskefiskerierne i Romsdals og Sommerfiskerierne efter Torsk, Sei o. s. v. i Finmarkens Amt. Disse Opgaver har man navnlig troet at burde meddele saaledes samlede, fordi Oplysninger om flere Fiskeriers tidligere Aarsudbytte enten aldeles ikke, eller ogsaa kun med Vanskelighed kan indhentes, og Sammenligning med disse derfor ikke saa let vilde kunne anstilles.

Udbyttet af Vaarsildfisket har i nedenstaaende Aar udgjort:

(Produit de la pêche de hareng d'hiver pendant les années de 1851—1869)

Aar. (années).	Opfisket Kvantum. (Quantités exprimées en milliers de tonnes de 1/6 hectolitres).				Ind- svind- ning og Pakning (Diminution occasio- née par le repa- quage).	Inden- lands For- brug. (Consom- mation intérieure).	Udført Kvan- tum. (Exporta- tion).	Fersksildepriser. Værdi pr. Tønde. (Prix du hareng frais).				Værdien af det opfiskede Kvantum. (Produit brut exprimé en milliers de Spd. de 5,62 francs).			
	1Søndre Distrikt	2Nordre Distrikt	3 Sønd- møre.	Tils. (Total).				1Søn- dre Di- strikt.	2Nor- dre Di- strikt.	3Sønd- møre.	I Gjen- nemsnit (moy- enne).	1Søndre Distrikt	2Nordre Distrikt	3 Sønd- møre.	Tilsam- men. (Total).
	1000 Tdr.*	1000 Tdr.*	1000 Tdr.*	1000 Tdr.*	1000 Tdr.*	1000 Tdr.*	1000 Tdr.*	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	1000 Spd.*	1000 Spd.*	1000 Spd.*	1000 Spd.*
I Gjennem- snit:															
1851—55	582	71	7	660	118	70	460	1,63	1,63	1,63	1,63	951	116	12	1,079
1856—60	300	286	4	590	108	35	446	1,99	1,96	2,40	1,98	596	560	10	1,166
1861—65	414	352	40	806	151	50	601	1,68	1,54	1,20	1,60	696	542	48	1,286
1866—69	369	252	59	680	128	50	517	2,33	2,10	2,00	2,17	844	507	105	1,456
1866	410	350	30	790	148	50	598	2,30	2,2	2,0	2,10	828	770	60	1,658
1867	210	320	110	640	120	40	479	3,1	2,3	1,9	2,48	651	736	211	1,598
1868	500	80	20	600	112	40	493	2,8	2,4	2,8	2,75	1,400	192	56	1,648
1869	355	255	70	680	130	70	515	1,4	1,3	1,3	1,35	494	331	94	919

¹⁾ District de Stavanger et de Bergenhus du Sud. ²⁾ district de Bergenhus du Nord. ³⁾ district de Søndmøre. ⁴⁾ Nedenstaaende Tal maa derfor læses med Tilføielse af 000.

Af de 200,000 Tdr., der efter Opsynschefens Antagelse (Beretningen, nedenfor Side 4 øverst) vilde komme til at medgaa til Pakning og indenlandsk Forbrug, er 130,000 Tønder i Tabellen ovenfor henført til Pakning, idet man i saa Henseende har befulgt det samme Forhold til det opfiskede Kvantum som i 1868. Resten, 70,000 Tdr., kommer da paa Hjemmebruget. Med Hensyn til begge disse Poster henvises forøvrigt til Beretningerne saavel for 1869, som for 1868, hvoraf det vil erfares, at der for begge Aar er antaget at ville medgaa betydeligt til Pakning, medens der er Grund til at tro, at Hjemmeforbruget i 1869 har været større end i 1868.

Af Tabellen vil man se, at det opfiskede Kvantum Vaarsild i 1869 ikke var saa ganske lidet, idet det endog har oversteget de for Aarene 1851—55 og for 1856—60 beregnede Mængder. Priserne have derimod været særdeles lave og under de gennemsnitlige for noget af de angivne Tidsrum; om man gaar tilbage ligetil Aaret 1851, kan man ikkun for dette sidste samt for 1860 og 1864 finde mindre Priser. Som Følge heraf bliver ogsaa Udbyttet anslaaet i Penge forholdsvis meget ringe, og ligeledes under det Gjennemsnitlige for det nævnte Tidsrum; i denne Henseende er det af enkelte Aar kun 1858, 1861 og 1864, der udviser et mindre Totaludbytte. Forsaavidt enkelte Aar her ere nævnte, henvises til den tilsvarende Tabel i Fiskeristatistiken for 1868, hvor de findes opførte. Sammenligner man 1869 med 1868, viser det første et noget større Kvantum, men da Priserne i 1868 vare særdeles høie, et betydeligt mindre Værdiudbytte (ikke saa meget langt fra det halve).

I 1868 betegnedes Fisket som rigt i Søndre Distrikt, men som næsten ganske feilslaaet i Nordre Distrikt og paa Søndmøre. For 1869 er det indbyrdes Forhold mellem Distrikterne meget forskjelligt derfra, idet det nærmer sig mere det Sædvanlige. For Søndmøre maa Fisket endog karakteriseres som meget godt, om ikke rigt.

Af Ovenstaaende er det en Følge, at Udbyttet i 1869 ikke var saa ulige fordelt mellem Fiskerne i de forskjellige Distrikter, som i 1868. Dette sees nærmere af følgende Tabel:

Distrikter.	Det gennemsnitlige Udbytte for hver Fisker. (Produit brut moyen par pêcheur).			
	Garnfiske. (pêche aux filets).		Notfiske. (pêche aux barrages).	
	1869	1868	1869	1868
Søndre Distrikt	25 Spd.	77 Spd.	18 Spd.	62 Spd.
Nordre Distrikt	17 —	9 —	27 —	34 —
Søndmøre	30 —	14 —	24 —	(?)

For Notfiskets Vedkommende er Notparten fratrukket, forinden Fiskernes Andel er beregnet.

Til Oplysning om Udbyttets Fordeling paa Garn- og Notbrug i 1869 og tidligere Aar hid-sættes følgende Tabel:

Produit de la pêche de hareng d'hiver divisé entre les pêcheurs aux barrages et aux filets.

Aar. (années).	Søndre Distrikt.		Nordre Distrikt.		Søndmøre.		Tilsammen.		Ialt,
	¹⁾ Notbrug.	²⁾ Garnbrug.	¹⁾ Notbrug.	²⁾ Garnbrug.	¹⁾ Notbrug.	²⁾ Garnbrug.	¹⁾ Notbrug.	²⁾ Garnbrug.	
I Gjemmem- snit for	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.
1862—65	98,750	296,250	7,500	238,750	2,000	43,000	108,250	578,000	686,250
1866—69	87,750	276,000	12,750	216,000	18,750	33,750	114,250	525,750	640,000
1866	50,000	340,000	15,000	315,000	15,000	15,000	80,000	670,000	750,000
1867	36,000	134,000	8,000	252,000	30,000	70,000	74,000	456,000	530,000
1868	140,000	380,000	10,000	60,000	—	10,000	150,000	450,000	600,000
1869	105,000	250,000	18,000	237,000	30,000	40,000	153,000	527,000	680,000

¹⁾ Pêche aux barrages. ²⁾ Pêche aux filets.

Notbrugets Udbytte har altsaa ogsaa i 1869 været betydeligt i Forhold til Garnbruget, dog ikke ganske i samme Grad som i 1868. Notfangsten i Nordre Distrikt antages i 1869 i Forhold til foregaaende Aar at have været ualmindelig stor.

Da der i 1869 kun blev foretaget Tælling af Fiskere og Baade m. m. paa Søndmøre, men ikke for det øvrige Fiske, og Opgaver fra Hjemstederne kun haves for Søndre Bergenhus og Lister og Mandals Amt, ser man sig ikke istand til for nævnte Aar at supplere de herhenhørende Oplysninger, som findes i Fiskeristatistikken for 1868 Side V og fl. For Romsdals og de to andre nævnte Amter, kan dog efter de anførte Kilder endel Opgaver leveres, der findes sammenstillede i følgende Tabel:

ligeledes vedføjede Beregning af Fordelingen af Vaarsildefiskets Udbytte paa Amterne og de derved gjorte Bemærkninger, hvoraf det vil sees, at Udbyttet af Garnfisket for Søndre Bergenhus Amt efter en direkte Beregning er bleven opført med omtrent 180,000 Spd., medens det efter Lensmændenes Opgaver (bearbejdede i Anhangstabel No. II) ikkun skulde udgjøre omtrent 110,000 Spd., og at man, da den sidste Opgave antages at være for lav, medens der er Sandsynlighed for, at den første er for høi, for Garnbrugets Vedkommende har ansat Udbyttet til Middeltallet af begge Størrelser eller omtrent 145,000 Spd., altsaa 35,000 Spd. mere end efter Lensmændenes Opgaver. At disse sidste tilsammen vise en altfor lav Sum, ledes man saameget mere til at antage, som Bruttoudbyttet pr. Garnfisker for Søndre Bergenhus Amt derefter ikkun skulde blive 13 Spd., medens det i Gjennemsnit for samtlige Deltagere, som oven anført, antages at udgjøre 21 Spd. Efter den her befulgte Beregning bliver Bruttoudbyttet pr. Mand for Søndre Bergenhus Amt 17,4 Spd., der neppe kan antages for at være for høit, men snarere for lavt i Sammenligning med det tilsvarende Udbytte, der i Anhangstabellen er beregnet for Lister og Mandals, Stavanger og Romsdals Amter, nemlig henholdsvis 27,1 Spd., 28,2 Spd. og 30,2 Spd. Med Hensyn til Notbruget er man derimod kommen til meget nær det samme Resultat, som Lensmændenes Opgaver udvise, nemlig et Udbytte af lidt over 100,000 Spd. Under Forudsætning af, at Udbyttet af den øvrige til Fiskerierne knyttede Bedrift er rigtigt beregnet, skulde altsaa det samlede Bruttoudbytte, og hvis ogsaa Udgifterne ere rigtig ansatte, paa Grund deraf ogsaa det samlede Nettoudbytte blive forøget med 35,000 Spd. eller omtrent det dobbelte af hvad Lensmændenes Opgaver opviser som saadant. — Med Hensyn til de sildeførende Fartøiers Udbytte (Brutto og Netto) maa det forøvrigt anføres, at de nævnte Fartøiers Eiere i og ved samme ogsaa befatte sig med Salteri, der ikke kan henføres under Fiskeribedriften i egentlig Forstand, men hovedsagelig er grundet paa Handelsspekulation. I flere af Opgaverne er det derfor ogsaa af Lensmændene bemærket, at de sildeførende Fartøiers Udbytte delvis ikke kan opgives.

I Beretningen for Søndre Bergenhus Amts Fiskerier (nedenfor Side 28—29) har Amtmanden efter et Nettoudbytte af omtrent 16,000 Spd. beregnet samtlige Deltageres gjennemsnitlige Fortjeneste pr. Mand til lidt over 3 Skilling for Dagen. Regner man derimod, som nys anført, et samlet Nettoudbytte af 35,000 Spd. udover hvad Lensmændenes Opgaver efter den før omhandlede Tabel udviser, eller ialt 53,000 Spd., skulde den daglige Fortjeneste blive omtrent 11 Skilling. Hvad Nettofortjenesten forøvrigt angaar, finder man for Tydeligheds Skyld at burde gjøre opmærksom paa, at Udgifterne til Fiskernes Underholdning med Mad og Klæder i Fisketiden i Forveien ere fratrukne, og at altsaa Værdien heraf ogsaa er bleven optjent. Med Hensyn til Tabellen bemærkes forøvrigt, at Logifartøiernes Mandskab kun i de sjældnere Tilfælde er bleven særskilt opført, medens de nævnte Fartøiers Besætning i Regelen er bleven henført under Fiskerne, til hvilken Klasse de ogsaa fornemmelig høre.

Den af Amtmanden i Søndre Bergenhus Amt udførte Beregning over Udbyttet kan ogsaa gjøres paa en anden Maade, der formentlig med Hensyn til en klar Opfattelse af Forholdet frembyder overveiende Fordele. Istedetfor at beregne Udbyttet for Deltagerne overhovedet, har man nemlig i den ovenomhandlede Tabel for Søndre Bergenhus Amt sammenstillet Lensmændenes Opgaver saaledes, at de vise Udbyttets Fordeling paa de større Hovedgrupper af Deltagere. Herved er fremkommen som Resultat, at Garnfiskerne tilsammen skulde have haft et Tab af 46,847 Spd. eller hvis de før omhandlede 35.000 Spd., der skrive sig fra en antaget større Brutto, bringes i Anslag, et Tab af 11,847 Spd. Notfiskerne skulde derimod have haft en Fortjeneste af omtrent 50,000 Spd. og de øvrige Deltagere (Arbejdere ved Tilvirkningen, Eiere af og Besætning paa Fartøier) forskjellige mindre Summer i Fortjeneste. At Notfisket i 1869 i Forhold til Garnfisket var heldigt, forsaavidt det gav et større Bruttoudbytte, er tidligere bemærket, og gjentages kun her, for til en vis Grad at bestyrke Sandsynligheden af, at Beregningens Resultater ere rigtige.

Beregner man nu de forskjellige Klassers Netto af Bedriften i 1869 i Forhold til deres Antal, stiller det sig saaledes pr. Mand for det hele Fiske: Garnfiskere Tab af 5,7 Spd. eller 1,4 Spd. (eftersom man regner det ene eller det andet af ovennævnte Beløb), Notfiskere Fortjeneste af 17,6 Spd., Arbejdere ved Tilvirkningen 6,3 Spd., Logifartøiers Mandskab 4,9 Spd., sildeførende Fartøiers Mandskab 1,8 Spd., Logifartøiers Eiere 30,2 Spd. og sildeførende Fartøiers Eiere 21,2 Spd. Beregnet pr. Dag (Fiskets Varighed beregnet til 8 Uger som af Amtmanden gjort) bliver Summerne: for Garnfiskerne 14 Skillings eller

3 $\frac{1}{2}$ Skillings Tab, for Nottfiskere Fortjeneste 43 Skilling, for Arbeidere ved Tilvirkningen 15 Skilling, for Logifartøiers Mandskaber 12 Skilling, for sildeførende Fartøiers Mandskaber henimod 5 Skilling, for Logifartøiers Eiere 74 Skilling og for sildeførende Fartøiers Eiere 51 Skilling. Ved denne Beregning er forøvrigt at mærke, at der ovenfor under Nottfiskere tillige er indbefattet Noteiere.

Endelig tror man at burde gjøre den Bemærkning, at Aaret 1869 forsaavidt er mindre skikket til at danne noget Grundlag for en Beregning, hvorpaa almindelige Slutninger i den heromhandlede Henseende kan bygges, som det nævnte Aar var uregelmæssigt derved, at Garnbruget gav et forholdsvis saa lidet Udbytte til dem, der drev det.

Lofotfisket i Opsynsdistriktet.

Til Oplysning om dette Fiskes Udbytte i Aarene 1859—1869, eller for den Tid, Opsyn har været anordnet, meddeles følgende Oversigt, hvori man ogsaa har indbefattet Opgaver over Fiskens Vægtighed, Lever- og Rognholdighed samt Priser paa Fisk, Lever og Rogn, saaledes som de antages at være blevne betalte Fiskerne paa Fiskestederne, eller, forsaavidt de selv have virket sine Frembringelser, maa regnes dem tilgode i deres Egenskab af Fiskere. Efter disse Priser ere Værdierne beregnede.

(Produit de la pêche de morue en Lofoten pendant les années de 1859—1869).

I.

Aar. (Années).	Det opfiskede Kvantum og sammes Værdi. (Quantités et valeurs).									
	Virket til Klipfisk i Mill.	Virket til Rundfisk i Mill.	Samlet Kvantum Fisk incl. Fiskernes Forbrug (Quantité de morue) i Mill.	Den sam- lede Folke- mængdes Værdi. (Valeur de morue) i Spd. (5,62 francs)	Mængde Lever. (Quantité de foie) i Tønder. (1,16 hectol.)	Leverværdi. (Valeur de foie) i Spd. (5,62 francs)	Mængde Rogn. (Quantité de rogue) i Tønder. (1,16 hectol.)	Rognværdi. (Valeur de rogue) i Spd. (5,62 francs)	Samlet Værdi af Fisk, Lever og Rogn. (Valeur totale) i Spd. (5,62 francs)	Brutto- udbytte pr. Mand. (Produit brut par pêcheur) i Spd. (5,62 francs)
1859	12,0	9,6	22,8	912,000	60,000	339,000	20,000	93,000	1,344,000	?)
1860	12,0	10,8	24,0	1,000,000	80,000	420,000	16,000	64,000	1,484,000	61
1861	9,6	9,6	19,8	792,000	64,000	336,000	14,000	63,000	1,191,000	53
1862	4,2	6,6	11,4	499,000	30,000	180,000	7,000	36,000	715,000	34
1863	13,2	3,6	17,4	943,000	40,000	253,000	10,000	65,000	1,261,000	61
1864	6,0	3,6	10,2	553,000	24,000	162,000	6,000	32,000	746,000	33
1865	10,8	7,2	18,6	969,000	40,000	260,000	16,000	80,000	1,309,000	63
1866	12,0	8,4	21,0	1,015,000	52,000	338,000	18,000	113,000	1,466,000	70
1867	13,8	11,4	26,1	1,109,000	50,000	288,000	17,000	145,000	1,541,000	73
1868	15,0	8,4	24,0	800,000	42,000	231,000	26,000	150,000	1,181,000	56
1869	10,5	9,3	20,4	706,000	38,000	209,000	17,000	128,000	1,043,000	51
IGjennem- snit for										
1859-1869	10,9	8,2	19,8	846,000	47,000	274,000	15,000	88,000	1,209,000	55,5
1859-1864	9,5	7,3	17,6	783,000	49,000	282,000	12,000	59,000	1,123,000	48,4
1865-1869	12,4	9,0	22,0	920,000	44,000	265,000	19,000	123,000	1,308,000	62,5

*) Bruttoudbyttet for 1859 kan ikke opgives, da Fiskerantallet ikke kjendes for dette Aar. Gjennemsnitssummerne 55,5 og 48,4 Spd. gjælde derfor Tidsrummene 1860—1869 og 1860—1864.

II.

Aar. (Années)	Fiskens Vægtighed.		Lever- og Rognholdighed.		Fiskepriser m. m. (Prix du morue frais etc.)		
	100 Stkr. Fisk gav Voger Klipfisk.	100 Stkr. Fisk gav Voger Rundfisk.	Til en Tønde Lever medgik Stkr. Fisk.	Til en Tønde Rogn medgik Stkr. Fisk.	Pris pr. 1000 Stkr. Fisk. (Prix pour 1000 pieces de poisson) i Spd.	Pris pr. Tønde Lever (Prix pour 1,16 hectol. de foie) i Spd.	Pris pr. Tønde Rogn. (Prix pour 1,16 hectol. de rogne). i Spd.
1859 . . .	5,0	3,3	380	1,140	40,00	5,65	4,65
1860 . . .	5,4	3,8	300	1,500	41,67	5,25	4,00
1861 . . .	5,4	3,7	310	1,415	40,00	5,25	4,50
1862 . . .	5,0	3,6	379	1,628	43,75	6,00	5,20
1863 . . .	5,0	3,8	434	1,740	54,17	6,33	6,50
1864 . . .	5,0	3,8	425	1,700	54,17	6,75	5,25
1865 . . .	5,4	3,8	464	1,163	52,08	6,50	5,00
1866 . . .	4,8	3,7	404	1,166	48,33	6,50	6,25
1867 . . .	4,3	3,6	522	1,536	42,50	5,75	8,50
1868 . . .	4,3	3,4	571	924	33,33	5,50	5,75
1869 . . .	4,8	3,7	540	1,238	34,58	5,50	7,50
I Gjennemsnit for							
1859—1869 .	4,9	3,7	430	1,377	44,17	5,9	5,8
1859—1864 .	5,2	3,7	372	1,520	45,83	5,9	5,0
1865—1869 .	4,8	3,6	500	1,206	42,50	5,9	6,6

Ovenstaaende Opgaver ere i Hovedsagen de af Opsynschefen for Lofotfisket i hans aarlig afgivne Indberetninger meddelte. Selvfølgelig grunde sig alle mere eller mindre paa Skjøn. For Aarene 1859—1866 antages de opfiskede Kvanta snarere at være for lavt end for høit anslaaede (kfr. Femaarsberetningen for Nordlands Amt for 1861—1865 Side 14, 1ste Spalte). For 1867 og 1868 er Opsynschefens Opgaver over Fiskemængden (og derefter ogsaa ovenstaaende Opgaver over Mængderne af Lever og Rogn) forhøiede efter de senere tilveiebragte Oplysninger om den for disse Aar erlagte Medicinalafgift, hvorom man kun skal henvise til de trykte Aarsberetninger om Lofotfisket. For Aaret 1869 er efter de samme Angivelser Kvantum af Fisk formindsket med omtrent $\frac{1}{4}$ Million. Se Aarsberetningen for 1870. For Fortæring under Fisket og Hjemmeforbrug er i tidligere Aar ialmindelighed regnet 600,000 Stkr. Fisk, i de senere 900,000 Stkr. Foruden de anførte Mængder Lever er der ogsaa i den senere Tid aarlig virket nogle hundrede Tønder Lever til Medicintran, men Værdien heraf samt af Fiskehoveder, der i de sidste Aar er bleven solgt til Guanofabrikation for 10—13 Skill. pr. 120 Stkr. Fisk, formenes kun at dreie sig om 7—8000 Spd. aarlig. Priserne paa Lever gjælde derfor heller ikke de bedre Sorter, der virkes til det omhandlede Brug. Bruttoudbyttet pr. Mand er regnet efter de nedenfor angivne Opgaver over Fiskernes Antal.

Tabellen viser for Aarene 1865—1869 en betydelig Forøgelse i de opfiskede Kvanta Fisk mod hvad der var Tilfældet i 1859—1864, og det samme gjælder ogsaa den erhholdte Rogn, og det i end høiere Grad. Derimod er Forholdet det modsatté med Lever. Hvad de to sidstnævnte Fiskevarer angaar, forklares denne Omstændighed ved selve Tabellen, der nemlig for det første Tidsrum viser en betydelig større Leverholdighed, men en adskillig mindre Rognfylde, end i Femaaret 1865—69.

I Sammenhæng med denne Omstændighed staar det ogsaa, at Vægtigheden af Fisken har været større i 1859—1864 end i det paafølgende Femaar. — Imellem det til Klipfisk og det til Rundfisk virkede Parti Raafisk, hvoraf det sidste kun i Aaret 1862 er det overveiende, medens det første ellers næsten uden Undtagelse er større, er det indbyrdes Forhold fra Aar til andet vekslede; imidlertid bliver Forholdet for Tidsrummene 1859—1864 og 1865—1868 noget nær det samme, idet der gjennemsnitlig for det første Tidsrum af det hele Kvantum Fisk kom 54 Procent paa Klipfisk og 42 Procent paa Rundfisk, i det sidste Femaar henholdsvis 56 og 41 Procent.

Fiskepriserne have i de ovenangivne Aar undergaaet Forandringer i forskjellige Retninger for de forskjellige Fiskevarer. Priserne paa fersk Fisk have saaledes stillet sig noget lavere i Aarene 1865—1869 end i den foregaaende Aarrække, medens Rognpriserne i Gjennemsnit have været meget høiere. Leverpriserne have derimod holdt sig uforandrede. At selve Fiskepriserne have været i Aftagende, maa formentlig tildels tilskrives det voxende Finmarksfiskes konkurrerende Indvirkning, tildels mindre gode Udsigter til en heldig Afsætning som Følge af Konjunkturerne, tildels ogsaa Fiskens Undervægtighed i de senere Aar.

Som Resultat af Foranstaaende viser det sig, at Fiskeværdien i de nævnte Tidsrum gjennemsnitlig har været i Tiltagende paa Grund af de større Kvanta og trods de lavere Priser, at Lever- eller Tranværdien er gaaet noget tilbage som Følge af mindre Mængder, at Rognværdien er steget meget betydelig, da saavel Kvantum som Priser have været i Stigende, og at de nævnte Frembringelser af Fiskerierne i det Hele taget ere blevne udbragte til en ikke lidet større Værdi i 1865—1869 end i 1859—1864.

Sammenfatter man begge de omhandlede Tidsrum, bliver Udbyttet for dem henimod et saakaldt Middelsfiske, medens det i Gjennemsnit for det første Tidsrum bliver adskilligt under dette, og for det andet nærmer sig et godt Middelsfiske. For de enkelte Aar maa Fisket, hvad Kvantum angaar, betegnes som middels i 1859, 1866 og 1869, som noget under middels i 1861, 1863 og 1865, som misligt i 1862 og 1864, som godt Middelsfiske i 1860 og 1868 og som over middels i 1867.

Hvad særskilt angaar Aaret 1869, er Kvantum ikke stort, hverken af Fisk eller Lever, skjønt ikke saa lidet af Rogn. Paa begge de førstnævnte Artikler have Priserne derhos været under de gjennemsnitlige, saa at alene Rognværdien naar op til nogen betydelig Høide. For samtlige Fiskevarer tilsammen bliver Værdien mindre end for noget af de ovennævnte Tidsrum i Gjennemsnit og ikkun større end den var i de daarlige Fiskeaar 1862 og 1864.

Angaaende det vigtige Spørgsmaal om Udbyttets Fordeling mellem Fiskerne kan det kun ialmindelighed oplyses, at den for næsten samtlige de ovennævnte Aar har stillet sig uheldigt, idet Udbyttet er faldt temmelig ulige for de forskjellige Deltagere. Alene for 1865 er det opgivet, at Fordelingen har været jevn, og da Intet er nævnt om dette Punkt for 1859 og 1860, tør man maaske deraf slutte, at Forholdet i disse Aar ikke har været ugunstigt. Værst synes det at have været i Aarene 1864, der tillige gav et daarligt Totaludbytte, og i 1868, der ellers var et godt Fiskeaar. I 1869 var Fangsten jevnere for Linefiskerne end for Garnbrugerne, men i det Hele temmelig ujevn.

Om Redskabstabet indeholde Opsynschefens Beretninger altid en almindelig Oplysning, hvoraf det viser sig, om det har været af sædvanlig Størrelse eller ikke. For Aarene 1859—1862, 1865 og 1869 er det saaledes betegnet som almindeligt stort, for 1863 og 1868 som betydeligt, og for 1864, 1866 og 1867 som ubetydeligt. I 1864 bødede denne Omstændighed vistnok noget paa det mislykkede Fiske.

Til Oplysning om Befolkningens Deltagelse i Lofotfisket hidsættes følgende Oversigtstabel: (Se Tabellen paa næste Side).

Den Folkemængde, hvorefter nedenfor er regnet, er den for hvert af de angivne Aar antagne; man er nemlig gaaet ud fra Folketællingsopgaverne fra Begyndelsen af Aarene 1856 og 1866, imellem hvilke man har forudsat, at Befolkningens Tilvæxt har været jevn; for Aarene 1867—1869 har man benyttet de Opgaver, der meddeles i „Folkemængdens Bevægelse C. No. 1.“ Forøvrigt mærkes, at Fiskeværet Raftsundet alene i Aarene 1864, 1865 og 1867 var under Opsyn, og at Fiskerne der saaledes for de nævnte Aar ere medregnede i det hele Antal af Fiskere, i de øvrige derimod ikke; dette bevirker ellers ikkun for det enkelte Aar 1867 nogen større Forskjel, idet Procenten for Nordlands og Tromsø Amter, hvis de til Raftsundet søgende Fiskere ikke medtages, antagelig vilde blive omtrent 14,8 istedetfor 15,2; ved Gjennemsnitsberegningen for de ovennævnte Tidsrum har dette saagodtsom ingen Indflydelse.

Af Tabellen sees, at de ovennævnte to Amters Deltagelse i Lofotfiskeriet i det angivne Tidsrum 1860—1869, eller omtrent siden Opsyn begyndte (for 1859 haves ingen herhen hørende Oplysning), er gaaet noget tilbage og det temmelig jevnt. Imellem de forskjellige Fogderier indbyrdes hersker der forøvrigt i saa

Aar.	Nordlands og Tromsø Amter.		Søndre Helgelands Fogderi.		Nordre Helgelands Fogderi.		Saltens Fogderi.		Lofotens og Vesteraalens Fogderi.		Tromsø Amt.	
	Fiskere fra	Fiskerne procentvis til Folkemængden	Fiskere fra	Fiskerne procentvis til Folkemængden.	Fiskere fra	Fiskerne procentvis til Folkemængden.	Fiskere fra	Fiskerne procentvis til Folkemængden.	Fiskere fra	Fiskerne procentvis til Folkemængden.	Fiskere fra	Fiskerne procentvis til Folkemængden.
1860	22,950	19,2	4,583	21,1	3,391	20,1	5,409	21,6	3,727	19,7	5,840	15,5
1861	21,202	17,4	4,413	20,0	3,370	20,4	5,384	21,2	3,344	17,3	4,691	12,3
1862	19,765	16,0	4,250	19,1	3,158	18,9	5,230	20,4	3,397	17,2	3,730	9,6
1863	19,556	15,6	4,205	18,7	3,268	19,3	4,748	17,5	3,487	17,3	3,848	9,7
1864	21,704	17,1	4,008	17,6	2,967	17,4	5,638	21,4	3,623	17,6	5,468	13,6
1865	19,883	15,4	3,844	16,7	2,780	16,1	5,393	20,2	3,519	16,7	4,347	10,7
1866	19,826	15,2	3,871	16,7	2,570	14,7	5,257	19,5	3,404	15,9	4,724	11,2
1867	20,057	15,2	3,644	15,5	2,399	13,9	5,220	18,4	4,151	18,9	4,623	11,0
1868	20,276	15,2	3,485	14,8	2,295	13,1	5,267	19,1	3,947	17,7	5,282	12,5
1869	19,763	14,8	3,340	14,2	2,096	12,0	5,255	18,9	3,634	16,1	5,438	12,8
I Gjennemsnit for												
1860—1869	20,498	16,1	3,966	17,4	2,829	16,6	5,280	20,0	3,623	17,4	4,800	11,9
1860—1864	21,035	17,1	4,292	19,3	3,231	19,3	5,282	20,6	3,516	17,8	4,716	12,1
1865—1869	19,961	15,2	3,641	15,6	2,428	13,9	5,278	19,4	3,731	17,1	4,883	11,7

Henseende en mærkelig Afvigelse. Størst og temmelig betydelig er Tilbagegangen for Nordre Helgelands Fogderi, men heller ikke for Søndre Helgelands Fogderi er den ganske ringe. For Saltens, Lofotens og Vesteraalens samt Senjen og Tromsø Fogderier er der vistnok ogsaa en Formindskelse, men den er for disse og især de to sidste ikkun liden. — Som bekjendt deltage ogsaa Indvaanere af Søndre og Nordre Thronhjems Amter i det heromhandlede Fiskeri. Denne Deltagelse er imidlertid saa ubetydelig, at man i Tabellen ikke har taget Hensyn dertil. Det oplyses derfor kun her, at ogsaa Søgningen fra disse Distrikter har været i Aftagende og det en ikke liden. Gjennemsnitlig for 1860—1864 indfandt der sig saaledes fra Nordre Thronhjems Amt i Lofoten 641 Fiskere, for 1865—1869 ikkun 511, fra Søndre Thronhjems Amt i første Tidsrum 448 og i sidste 436 Fiskere, paa samme Tid, som Folkemængden har forøget sig.

Hvad særskilt angaar Aaret 1869, ser man, at Formindskelse ogsaa for dette Aar, sammenlignet med det foregaaende, har fundet Sted saavel i det Hele, som for de enkelte Distrikter med Undtagelse af Senjen og Tromsø, samt at Procenten for Deltagelsen paa nogle faa ubetydelige Undtagelser nær i 1869 er lavere end i noget foregaaende Aar.

Aarsagen til den paapegede almindelige Formindskelse i Søgningen til Lofotfisket kan neppe væsentlig søges deri, at andre Fiskerier og da navnlig Finmarksfiskerierne og senere Storsildfiskerierne skulde have bortdraget Almue fra det førstnævnte Fiske; thi hvad Finmarksfisket angaar, skulde man da maattet vente, at Deltagelsens Tilbagegang skulde vise sig stor for det tilgrændsende Senjen og Tromsø, medens den for samme kun er yderst liden, og hvad Storsildfiskerierne betræffer, skulde disses Indflydelse, der i saa Fald maatte regnes fra omkring Aaret 1865, have bevirket en større Tilbagegang i de sidste Aar indtil 1869, medens Formindskelsen netop i disse har været betydelig mindre end tidligere, idet der fra 1865 af næsten synes at indtræde en Stilstand. En anden Sag er det, at begge de nævnte Fiskerier for mange Lofotfiskeres Vedkommende maa have forkortet den Tid, da de have været sysselsatte med sidstnævnte Fiske. Grunden til den omhandlede Kjendsgjerning er snarere den, at ældre og mindre dygtigere Fiskere især fra de længere fraliggende Distrikter i Helgeland, hvor maaske ogsaa Jordbruget tildels kan have optaget Befolkningen mere, efterhaanden have trukket sig tilbage fra den besværlige Bedrift, som dertil under de nye Fiskeriforholde kræver en anden og større Duelighed end tidligere. Herpaa er ogsaa Opmærksomheden henledet dels af Opsynschefen, dels ogsaa af Amtmanden i Nordlands Amt i hans sidste Femaarsberetning. En Bestyrkelse vinder denne Antagelse maaske der-

ved, at Deltagelsens Formindskelse i fremherskende Grad falder paa de tidligere Aar, da den nye Lovgivnings Indflydelse paa Fiskeriforholdene maa antages at have været stærkest følt.

Sammenligner man de forskjellige Fogderiers Deltagelse i Bedriften indbyrdes, viser det sig af Tabellen, at den i Gjennemsnit for Aarene 1860—1864 var størst i Salten, hvorefter kom Helgelands Fogderier, dernæst Lofoten og Vesteraalen og tilsidst Senjen og Tromsø. For Femaaret 1865—1869 har Forholdet derimod forandret sig saaledes, at Lofoten og Vesteraalen indtage den anden Plads efter Salten, derefter kommer Søndre Helgelands Fogderi, videre Nordre Helgelands Fogderi og tilsidst Senjen og Tromsø Fogderi, som i foregaaende Tidsrum. I 1869 er endelig Nordre Helgeland sunket under det sidstnævnte Fogderi. I det Hele taget spores der altsaa en Retning henimod den naturlige Tilstand, at Søgningen til Lofotfisket staar i ligefremt Forhold til Hjemdistrikternes Nærhed.

Saavidt om Fiskealmuens Forhold til den hele Befolkning. Forholdet, der bestaar mellem Antallet af Fiskere fra de forskjellige Fogderier til det hele Antal af Fiskere, der har været samlet i Lofoten, vil sees af følgende Tabel, hvor man for Kortheeds Skyld kun har anført Procentforholdet, da Hovedsummerne dels ere anførte i foregaaende Tabel, dels ville findes angivne længere nede.

Fiskerantal fra Fogderierne procentvis til det hele Fiskerantal.

Aar.	Søndre Helgeland, Procent.	Nordre Helgeland. Procent.	Salten. Procent.	Lofoten og Vesteraalen. Procent.	Senjen og Tromsø. Procent.	De thron- dhjem- ske Aamter m. m. Procent.
1860	19	14	22	15	24	6
1861	20	15	24	15	21	5
1862	20	15	25	16	18	6
1863	20	16	23	17	19	5
1864	18	13	25	16	24	4
1865	18	13	26	17	21	5
1866	19	12	25	16	23	5
1867	17	11	25	20	22	5
1868	17	11	25	19	25	3
1869	16	10	25	18	26	5
I Gjennem- snit for						
1860-1869	18,4	13,1	24,5	16,8	22,3	4,9
1860-1864	19,4	14,6	23,8	15,8	21,2	5,2
1865-1869	17,4	11,4	25,2	18,0	23,4	4,6

Af denne Oversigt sees, at det relativt største Antal af Fiskere i Gjennemsnit for Aarene 1860—69 har været fra Salten, der har leveret en Fjerdedel af det hele Fiskerantal i Lofoten, i Forbindelse hvormed det vil erindres, at det samme Fogderi ogsaa afgiver det største Antal Fiskere relativt til Fogderiets Befolkning. Efter Salten kommer Senjen og Tromsø, hvorfra henimod en Fjerdedel af Lofotalmuens er kommen; at dette Fogderi her har saa stor Overvægt, skriver sig fra dets betydelige Følkemængde. Derefter kommer i nedstiggende Række Søndre Helgeland, videre Lofoten og Vesteraalen, Nordre Helgeland og tilsidst de throndhjemiske

Amter. — Lofotens og Vesteraalens Folkemængde er forholdsvis meget liden, og skjønt Distriktet sender mange af sine Mænd paa Fiske, bliver det derfor kun mellem en Sjette- og en Syvendepart af den hele Almue i Lofoten.

Sammenligner man i den omhandlede Henseende de forskjellige Aarrækker med hinanden, erfarer man, at Helgeland og de sydlige Amter har leveret en aftagende, og de øvrige Fogderier i Nordland samt Tromsø Amt en tiltagende Procent af Fiskere. Forklaringsgrunden hertil ligger selvfølgelig deri, at Befolkningens Søgning til Fisket har været i større Aftagende for de første end for de sidste.

For Aaret 1869 sees det, at Ordenen i ovennævnte Henseende er bleven: Senjen og Tromsø (lidt over en Fjerdepart), Salten, (en Fjerdepart), Lofoten og Vesteraalen, Søndre Helgeland, Nordre Helgeland og de sydlige Amter.

Til Oplysning om Forholdet mellem Brugen af de forskjellige Slags Redskaber, der jevnlig staar i den nøieste Forbindelse med Fiskets Udbytte, meddeles følgende tabellariske Oversigt.

Aar.	Samlet Antal Fiskere.	Garnfiskere.	Linefiskere.	Dybsagnfiskere.	Garnfiskerne procentvis til det hele Antal Fiskere.	Linefiskerne procentvis til det hele Antal Fiskere.	Dybsagnfiskere procentvis til det hele Antal Fiskere.
1860	24,266	13,038	7,775	3,453	54	32	14
1861	22,492	14,706	4,641	3,145	65	21	14
1862	20,864	13,829	4,697	2,338	66	23	11
1863	20,574	12,753	6,159	1,662	62	30	8
1864	22,726	11,127	9,045	2,554	49	40	11
1865	20,818	10,465	7,756	2,597	50	37	13
1866	20,855	10,350	7,618	2,887	50	36	14
1867	21,129	9,450	8,971	2,708	45	42	13
1868	21,088	8,799	10,367	1,922	42	49	9
1869	20,671	7,317	11,049	2,305	35	54	11
I Gjennem- snit for							
1860-1869	21,548	11,183	7,808	2,557	52	36	12
1860-1864	22,184	13,090	6,464	2,630	59	29	12
1865-1869	20,912	9,276	9,152	2,484	44	44	12

Her have altsaa betydelige Forandringer fundet Sted. Sammenligner man Tidsrummene 1860—1864 og 1865—1869, viser det sig, at Garnbruget er aftaget med 15 og Linebruget netop tiltaget med samme Procent, og at Procenten for det sidste Femaar bliver lige for begge, nemlig 44. Overskuer man Aarene i nedstigende Række, ser man forøvrigt, at Garnbruget stiger i Udbredelse indtil 1862, men at det fra dette Aar af næsten stadig aftager, indtil det i 1869 ikkun optræder med 35 Procent, hvad der med andre Ord vil sige, at ikkun lidt over en Trediepart i dette Aar vare Garnfiskere, medens omtrent to Tredieparter dreve Garn i 1862. Paa den anden Side naar Linebruget sit laveste Standpunkt i 1861, fra hvilket Aar det med en liden Afbrydelse i 1865 og 1866 tiltager saaledes, at det i Aaret 1869 naar op til 54 Procent. Medens der i 1861 kun var omtrent en Femtedel af Fiskerne, som brugte dette Redskab, var dette Tilfældet med over en Halvpart i 1869. I samme Aar udgjorde endog Linebruget 54 Procent, medens Garnbruget kun naaede op til 35 Procent. For-

andringen henimod Linebrugets Overvægt er altsaa begyndt 1861—1862, og vil efter Sandsynlighed ikke standse med Aaret 1869; thi Udbyttet deraf, som i de senere Aar jevnlige har været godt, var i 1869 endog rigt, medens Garnfisket baade var lidet og ujevnt. Denne Formening er ogsaa udtalt af Opsynschefen i hans nedenfor meddelte Aarsberetning.*) Forøvrigt beror Linefiskets Held, som bekjendt, paa Fiskens Tilstand, idet det drives bedst, naar denne, som Tilfældet har været i de senere Aar, er maver, og Forholdets Udvikling beror derfor paa vexlende Omstændigheder.

Af samme Tabel ser man ogsaa, at Deltagelsen i Lofotfisket ikke alene, som ovenfor nævnt, er minket, betragtet i Forhold til Hjemdistrikternes voxende Indvaanerantal, men ogsaa absolut, idet det samlede Antal Fiskere for Aarene 1865—1869 var gjennemsnitlig 1,272 mindre end for Femaaret 1860—1864. Ved Tællingen for 1860 maa forøvrigt mærkes, at den angives som ikke ganske paalidelig; er Summen af Fiskerne derfor for høi for dette Aar, saa maa det paa den anden Side erindres, at den forsaavidt er for høi for 1867, som der for dette Aar er medregnet 546 Fiskere drivende i Raftsundet, der i Regelen har været udenfor Opsynet. For 1869 vil det sees, at det samlede Antal Fiskere har været forholdsvis temmelig lidet.

Følgende Tabel viser i større Korthed end den foregaaende Garn- og Linebruget, saaledes som det er bleven drevet af Fiskere fra de forskjellige Fogderier.

Aar.	Garnfiskerne procentvis til det hele Antal Fiskere.					Linefiskerne procentvis til det hele Antal Fiskere.				
	Søndre Helgeland.	Nordre Helgeland.	Salten.	Lofoten og Vesteraalen.	Senjen og Tromsø.	Søndre Helgeland.	Nordre Helgeland.	Salten.	Lofoten og Vesteraalen.	Senjen og Tromsø.
1860-64	74	86	58	40	52	10	8	34	57	30
1865-69	54	74	46	20	44	24	16	50	78	46
1869	41	74	37	12	33	36	15	59	87	60

Denne Tabel viser baade, i hvilken Udstrækning de forskjellige Fogderiers Fiskere drive det ene eller det andet Brug, og Udviklingen deraf i Aarenes Løb. Man ser saaledes, at Nordre Helgelands Fiskere i det sidste Femaar forholdsvis mest har drevet paa Garnbrug, Lofotens og Vesteraalens mest paa Linebrug. Overalt har det sidste voxet paa det førstes Bekostning, men i ulige Grad. Aaret 1869 viser næsten overalt betydelig mindre Procent for Garnbrug og større Procent for Linebrug end det sidste Femaar i Gjennemsnit. I samme Aar har Linebruget vundet et anseeligt Overtag i Salten, Lofoten og Vesteraalen samt Senjen og Tromsø, medens det fremdeles er mindre udbredt end Garnbruget i de helgelandske Fogderier.

Angaaende Søgningen til de forskjellige Dele af Fiskedistriktet meddeles nedenstaaende Tabel, der forøvrigt for Aarene fra og med 1863 kun viser det Sted, hvortil Fiskerne fra Begyndelsen af have søgt hen og antegnet sig, saaledes at derved ikke gjøres Rede for de ofte betydelige Flytninger, som foregaa under Fiskets Drift, medens Opgaverne for de tidligere Aar knytte sig til en bestemt Dag i den bedste Fisketid, nemlig den 16de Marts. Trods denne Omstændighed, antages en Sammenstilling af Opsynets herhen hørende Opgaver at have adskillig Interesse.

*) Siden Ovenstaaende blev nedskrevet, er man bleven bekjendt med Aarsberetningen for 1870, hvoraf det erfares, at Linebruget i dette Aar udgjorde 53 Procent og Garnbruget 34 Procent, saa at Forholdet bliver omtrent det samme som for 1869. Linefisket i 1870 var imidlertid mindre heldigt og allerede under samme ombyttede endel Linefiskere sine Redskaber med Garn.

Aar.	Samlet Antal Fiskere.	Antal Fiskere i Østlofoten.	Antal Fiskere i Vestlofoten.	Antal Fiskere i Henningsvær med tilliggende Steder.	Fiskerantal-let i Østlofoten procentvis til det hele Fiskerantal.	Fiskerantal-let i Vestlofoten procentvis til det hele Fiskerantal.	Fiskerantal-let i Henningsvær m. procentvis til det hele Fiskerantal.
1860	24,266	17,488	3,712	3,066	72,1	15,3	12,6
1861	22,492	14,475	4,388	3,629	64,4	19,5	16,1
1862	20,864	12,649	4,566	3,649	60,6	21,9	17,5
1863	20,574	12,255	4,630	3,689	59,5	22,5	18,0
1864	22,726	14,549	4,324	3,853	64,0	19,0	17,0
1865	20,818	12,243	4,902	3,673	58,9	23,5	17,6
1866	20,855	12,827	4,736	3,292	61,5	22,7	15,8
1867	21,129	13,249	4,871	3,009	62,7	23,1	14,2
1868	21,088	10,575	6,583	3,930	50,2	31,2	18,6
1869	20,671	11,007	5,785	3,879	53,3	28,0	18,7
I Gjennem- snit for							
1860-1869	21,548	13,132	4,850	3,567	60,7	22,6	16,6
1860-1864	22,184	14,284	4,324	3,577	64,1	19,5	16,2
1865-1869	20,912	11,980	5,375	3,557	57,3	25,7	17,0

Fiskeværet Henningsvær er ovenfor opført særskilt, dels paa Grund af dets over alle de andre fremragende Betydning, dels og fornemmelig fordi det ved sin naturlige Beliggenhed dauner et Led imellem de østlige og de vestlige Vær. Til Vestlofoten er da henført Fiskepladsene fra og med Finhavn (med Skokkelvigssøerne) vesterover og til Østlofoten Stederne fra og med Hopen østerover.

Af Tabellen sees, at Søgningen til Østlofoten i det Hele har været i Dalende, til Vestlofoten i temmelig stærkt Tiltagende og til Henningsvær i en ganske ubetydelig Tilvæxt, saaledes at Vestlofoten i Femaaret 1865—1869, hvad Fiskerantal angaar, optræder med henimod en Halvpart af Østlofoten, i det foregaaende Femaar derimod ikkun med henimod en Trediepart. Tager man alene Aaret 1869 i Betragtning, er den nævnte Halvpart endog overskredet, og dette var i 1868 i endnu højere Grad Tilfældet.

At Tilstrømningen til Vestlofoten saaledes er stegen, kan, forsaavidt man tør dømme efter statistiske Opgaver, i det Hele ikke tilskrives tiltagende Fiske der; thi ligetil 1866 maa dette snarere ansees for uheldigt end godt, og dog sees det, at den voxende Søgning til de vestlige Vær allerede er begyndt længe før det angivne Aar, nemlig allerede i 1861 og maaske tidligere. Maa Grunden til det paapegede Forhold saaledes søges i andre Omstændigheder, ligger det formentlig nærmere at antage, at Udrustningens og navnlig Baadenes gradvise Forbedring, der muligens tildels er en Følge af den nyere Lofotlovgivning og dens større Fordringer til Fiskerne, har sat disse istand til i højere Grad end før at trodse Vestlofotens aabne Havstrækninger, der ofte have indeholdt en større Fiskemængde end der har været Folk til at optage*). Forøvrigt ser man, at Søgningen til denne Del af Distriktet har været særdeles stor i de to sidste Aar, og for disses Vedkommende er det derfor rimeligt nok, at Aarsagen hertil delvis maa søges i de ganske heldige Fiskerier i Vestlofoten i 1866 og 1867.

Det omhandlede Forhold vil forøvrigt nærmere belyses ved følgende mere kortfattede Tabel over Søgningen til de enkelte vigtigere Vær, ordnede fra Øst mod Vest.

*) Om Forholdet mellem Udbyttet af Øst- og Vestlofotens Fiskerier har man i det Hele ingen Opgaver. Kun for Aarene 1859—1861 er det opgivet, hvormeget der af det til Klipfisk virkede Kantum kom paa de to Distrikter. Dette udgjorde for 1859: Østlofoten 9 Mill., Vestlofoten 3 Mill., for 1860 henholdsvis 9,6 og 2,4 Millioner og for 1861 7 Mill. og 2,6 Millioner Fisk.

Antal Fiskere i nedenangivne Vær i Procent til det hele Antal.

Aar.	Østlofoten.							Henningsvæ- vær med tilliggende Vær.	Vestlofoten.				
	Odvær, Helle og Østnæs- fjorden.	Skraaven.	Svolvær med Osan.	Kabel- vaag med til- liggende Vær.	Storvaa- gen med Rækø.	Ørsvaag.	Hopen og Kalle.		Stam- sund og Æs- øen.	Stene.	Ure.	Bal- stad.	Reine med tillig- gende Vær.
I Gjennem- snit for													
1860-1864	6,0	12,8	10,6	10,6	8,0	4,6	6,6	16,2	4,2	1,2	1,7	2,4	2,2
1865-1869	8,8	8,8	9,4	8,6	8,4	3,4	5,6	17,0	7,8	2,0	2,7	3,4	2,2
1868	8,0	8,0	8,0	8,0	7,0	2,8	5,0	19,0	10,0	3,4	3,1	3,7	2,4
1869	13,0	7,0	10,0	7,0	7,0	2,3	4,0	19,0	9,0	2,5	2,4	3,1	2,4

Heraf sees, at Forholdet i de to ovenanførte Femaar indbyrdes er gaaet ned for alle Østlofotens Vær undtagen Storvaagen og Østnæsfjorden med tilhørende Fiskesteder, for hvilken sidste Strækning Tilvæksten har været betydelig, medens Forøgelse har fundet Sted for samtlige de ovenangivne Vær i Vestlofoten undtagen for Reine, hvor der har hersket Stillestand. For Fiskepladsen Stamsund med Æsøen, hvorfor Forøgelsen er særdeles betydelig, maa dog mærkes, at Været Svarholdt siden 1864 er bleven indbefattet derunder, og at dette til nogen, skjønt ikke betydelig Grad, begrundes Stigningen. Hvad angaar Aarene 1868 og 1869, ser man, at det angivne Forhold for de fleste Steder i Østlofoten fremdeles fortsætter sig. For Vestlofotens Vær er der ogsaa i det Hele Stigning i de samme Aar, men mindre for 1869 end for 1868.

Den heromhandlede Tabel viser forøvrigt ogsaa de større Fiskeværs Betydning gjensidig til hverandre. Det sees saaledes, hvor ubetydelige Vestlofotens endnu ere sammenlignede med Østlofotens. Dette gjælder dog ikke Stamsund med Æsøen og Svarholdt, der har hævet sig til en fremragende Plads.

For de to betydningsfuldste Fiskepladse Henningsvær og Østnæsfjorden kan man efter Op-
synschefens Beretninger i almindelige Udtryk angive, hvorledes Fisket har stillet sig i de enkelte Aar. For Henningsvær angives det som middels i 1862 og 1865, som under middels i 1859, 1860, 1863 og 1864, 1866 og 1869, som godt i 1867 og som meget godt i 1861 og 1868. For Østnæsfjorden betegnes Fisket som middels i 1865, som lidet i 1860, 1862, 1867 og 1869, som meget lidet i 1864, som godt i 1868, som meget godt i 1861, 1863 og 1866 og som særdeles rigt i 1859, hvorimod der i de foregaaende 16 Aar intet Fiske havde været sammesteds.

De aarlige Beretninger indeholde alle Opgave over Antal og Drægtighed af de fra de forskellige Landsdele ankomne Kjøbefartøier (og Bygdefarsjægter). Over disses Søgning fra de vigtigere Steder, hvorfra Udrustninger af denne Slags i det ovenomhandlede Tiaar ere foregaaede, har man opgjort følgende Tabel, hvorved det mærkes, at Opgaverne over de forsamlede Fartøier stedse knytte sig til en bestemt Dag, nemlig den 16de Marts hvert Aar, og at det angivne Procentforhold for hvert Sted er beregnet ikke efter Fartøiernes Antal, men efter deres Drægtighed. (Se Tabellen næste Side).

Ordenen mellem de nævnte Steder, forsaavidt man betragter den gjensidige Betydning af Expeditionernes Omfang, bliver saaledes for det hele Tiaar: Helgeland, Salten, Throndhjem, Lofoten, Christianssund, Senjen og Tromsø, Bergen, Namdalen. Udviklingen i Tiaaret har inidlertid været forskjellig for de forskjellige Steder. Man ser nemlig, naar man sammenligner Femaarene med hinanden, at Fartøiernes Drægtighed er gaaet tilbage for samtlige Byer og Distrikter søndenfor Salten med Undtagelse alene af Christianssund, medens den for de tre nordligste Distrikter er stegen, og det tildels ikke ubetydeligt. Særskilt for Bergen og Throndhjem iagttager man, at Udrustningerne naa sit laveste Standpunkt i 1867, medens de i de to sidste Aar have været større, hvorimod Helgeland frembyder et stadigere Fald lignend til 1869. Som Følge af de her omhandlede Forandringer bliver den indbyrdes Orden mellem Stederne forrykket saaledes, at Throndhjem, der i det første

**Kjøbefartøiernes Drægtighed for hvert enkelt Sted i Procent til den samlede Drægtighed
for samtlige Steder.**

Aar.	Bergen.	Christians- sund.	Thron- dhjem.	Namdalen.	Helgeland.	Salten. med Bodø.	Lofoten og Vesteraalen.	Senjen og Tromsø.
1860	5,9	5,0	23,3	5,9	23,8	15,5	7,2	3,5
1861	4,4	4,2	25,2	4,8	26,3	18,6	7,1	3,2
1862	5,8	5,4	22,3	5,1	26,8	19,6	6,2	2,7
1863	6,6	6,4	20,1	6,2	25,4	17,4	9,4	3,3
1864	6,2	7,1	18,9	4,8	26,5	20,5	6,3	5,7
1865	5,4	5,2	18,0	5,0	23,5	25,5	8,1	4,8
1866	4,4	6,7	18,1	6,5	24,2	23,0	5,6	6,6
1867	4,0	5,4	16,5	4,5	21,6	24,6	9,2	9,8
1868	6,7	5,6	17,6	5,0	19,5	24,7	6,5	7,9
1869	5,8	6,5	20,2	2,2	19,2	22,8	7,3	9,0
I Gjennem- snit for								
1860—1869	5,5	5,8	20,2	5,0	23,7	21,2	7,3	5,6
1860—1864	5,8	5,7	22,0	5,4	25,8	18,3	7,2	3,7
1865—1869	5,3	5,9	18,0	4,6	21,6	24,1	7,4	7,6

Femaar indtog den anden Plads, i sidste er sunket til den tredie, at Helgeland er gaaet ned fra første til anden, hvorimod Salten har hævet sig fra den tredie til den første Plads, og Senjen og Tromsø over Bergen og Christianssund. I 1869 har dog Throndhjem overgaaet Helgeland og derved bleven den anden i Rækken. Senjen og Tromsø havde sendt et betydeligt Antal Læster, medens Namdalen var meget lidet repræsenteret.

Den her omtalte Udviklings Gang i Udrustningen af Lofotexpeditioner stemmer, som man ved en Sammenligning vil forvise sig om, i det Store med den Vei, som Deltagelsen i selve Fiskerierne fra de forskjellige Hjemsteder har taget, idet nemlig Kredsen, hvorfra Deltagelsen i begge Slags Bedrift sker, i Tiaaret har havt en Retning til at indsnevre sig til Fiskedistriktets Nærhed.

Man skal endelig meddele nogle Oplysninger om Fiskets antagelige Varighed, dels i det Hele dels gjennemsnitlig for de enkelte Fiskere. I første Henseende er Sagen mere simpel, idet det efter de forhaandenværende Opgaver formentlig med temmelig Sikkerhed kan antages, at Fisket i Regelen tager sin Begyndelse henimod Midten af Januar Maaned, idet det synes, som om fremmede Fiskere i synderlig Mængde sædvanlig begynde at indfinde sig i Distriktet til den nævnte Tid. Fisket, der sædvanlig slutter senere i Vestlofoten end i Østlofoten, antages efter en Middelberegning af de for Vestlofotfiskets Ophør i de sidste 11 Aar angivne Tider i Gjennemsnit at have sluttet paa sidstnævnte Sted omkring den 15de April (i 1865 ophørte Fisket overalt pludseligt allerede den 26de Marts). Ligesom Hjemfiskere, som antydet, allerede begynde at fiske, førend de fremmede Fiskere komme, saaledes fortsætte de ogsaa længere med at drive Fiske i Vestlofoten end hine (stundom en Tid ud i Mai Maaned), men til Hjemfiskets Begyndelse og Ophør er her intet Hensyn taget. Efter det Anførte kan saaledes den Tid, hvori Storfisket ialmindelighed foregaar, ansættes til 90—100 Dage. I Forbindelse hermed bemærkes, at Opsynet gjennemsnitlig er traadt i Virksomhed omkring den 18de Januar, og sædvanligvis er bleven hævet den 14de April, dog saaledes at det af og til er bleven fortsat i Vestlofoten indtil den 22de April, enkelt Aar indtil 26de April.

For de enkelte Fiskere eller med Hensyn til den Tid, disse i Gjennemsnit opholde sig ved Fisket, stiller Forholdet sig meget forskjelligt fra det nysomhandlede. Medens nemlig Hovedmassen af Fiskerne først

ankomme en Tid efter den ovenangivne Termin, begynde endel allerede at drage henimod Slutningen af Marts, nemlig de af dem, som agte at deltage i Finmarksfiskerierne. Af de Gjenværende reise noget senere endel hjem, andre til de vestligste Vær for at fiske der, medens en mindre Del endnu en kort Tid vedblive at drive ved enkelte Vær i Østlofoten.

For at beregne den gennemsnitlige Ankomsttid har man derfor søgt at udfinde Middeltiden mellem den Termin, da Fiskerne i nogen Mængde indfinde sig, og den Termin, da den overveiende Del af dem kan antages at være fremkommen, en Bestemmelse, hvortil de af Opsynschefen meddelte Opgaver oftere levere nogenlunde brugbare Data, medens det stundom ligetil angives, inden hvilke Tidsgrændser Hovedmassen er ankommen til Distriktet. Til Bestemmelsen af den Tid, Fiskerne gennemsnitlig forlade samme, har man først beregnet en Middeltid mellem de tvende ovenangivne Yderpunkter, Finmarksfiskernes Afreise og Fiskets endelige Ophør i Østlofoten, hvilket Tidspunkt noget nær falder sammen med det, da Fiskerne paa sidste Sted drage hjem eller til Vestlofoten. Til den angivne Middeltid maa der selvfølgelig, naar den skal gjælde for det hele Distrikt, gjøres et Tillæg for de Mange, der efter Østlofotiskets Tilendebbringelse fremdeles fiske i Vestlofoten eller de vestligste Vær i samme. I denne Henseende har man antaget, at Mængden af dem, der fra Østlofoten efter Fiskets Slutning der drage til Vestlofoten, omtrent opveier den Mængde, der før har fisket i Vestlofoten, men ved samme Tid er draget hjem, hvilket nemlig er Tilfældet med de fleste af Fiskerne i Vestlofotens østlige Vær, saaledes altsaa, at Mængden af Fiskere i Vestlofoten efter Østlofotiskets Ophør i det Hele er skjønnet at være noget nær den samme, som fra Begyndelsen af har været der. Over dette Forhold er ovenfor meddelt Opgaver, der vise, at Antallet af Fiskere i Vestlofoten i de forskjellige Aar har udgjort snart en Syvendedel, snart en Sjettedel, snart en Femtedel og snart en Fjerdedel, eftersom man nærmer sig Aaret 1869. Den Tid, hvori Fisket i Vestlofoten vedvarer udover Fisket i Østlofoten, har man derefter reduceret efter de nys angivne Forholdstal, og beregnet den saaledes reducerede Tid som Tillæg til den førnævnte Middeltid for Østlofotisket.

Efter denne Beregningsmaade har man udført følgende Tabel:

Aar.	Gjennem- snitlig An- komsttid.	Gjennem- snitlig Rei- setid for Østlofoten.	Gjennem- snitlig Rei- setid for Vestlofoten.	Forskjel mellem de nævnte Reisetider.	Forholdstal, hvorefter Forskjellen er redu- ceret.	Altsaa Til- læg i Tid for Fisket i Vestlofoten.	Gjennem- snitlig Rei- setid for hele Distriktet.	Fiskets gjennemsnit- lige Varig- hed for de enkelte Fi- skere.
	Februar.	Marts og April.	Marts og April.	Dage.		Dage.	Marts og April.	Dage.
1859	1	6 April.	20 April.	14	7	2	8 April.	66
1860	1	6 —	20 —	14	7	2	8 —	67
1861	5	4 —	20 —	16	5	3	7 —	61
1862	7	26 Marts.	14 —	20	5	4	30 Marts.	51
1863	10	29 —	14 —	17	6	3	1 April.	50
1864	1	4 April.	16 —	12	5	2	6 —	65
1865	1	26 Marts.	26 Marts.	—	—	—	26 Marts.	53
1866	7	28 —	17 April.	21	4	5	2 April.	54
1867	8	2 April.	14 —	12	4	3	5 —	56
1868	6	3 —	24 —	21	4	5	8 —	62
1869	12	5 —	14 —	9	4	2	7 —	54

I Aaret 1865 indtraf den 26de Marts en Storm, der pludselig gjorde en Ende paa saagodtsom alt Fiskeri over hele Lofoten.

Af ovenstaaende Tabel sees, at Fiskernes Ophold ved Lofotisket i Femaaret 1860—1864 gennemsnitlig skulde have udgjort 60 Dage, i Femaaret 1865—1869 derimod ikkun 56 Dage, altsaa en Forskjel af 4 Dage. Betragter man særskilt Ankomsttiden, viser det sig, at Forskjellen mellem Femaarene for 2—3 Dage ligger deri, at Ankomsten har været senere i det sidste Femaar. Sikkert er det ogsaa, at mange Fiskere i de

senere Aar have indfundet sig sildigere end før, fordi de have været optagne af de forholdsvis rige Storsild-fiskerier, der begynde senhøstes, men have vedvaret en Tid ud i det nye Aar. Hvad Reisetiden angaar, maa det mærkes, at Aaret 1865, der saa tidligt afbrød Fisket, hører til det sidste Femaar, og at det væsentlig skyldes denne Omstændighed, at den nævnte Tid gjennemsnitlig er bleven 1—2 Dage fremrykket. Af Tabellen sees forøvrigt, at Tiden antages at have varieret fra 67 Dage i 1860 til 50 Dage i 1863, og at Aaret 1869 opviser et kortere Ophold end det sædvanlige.

Man tror ellers ikke at burde undlade at bemærke, at den oven udførte Beregning ikkun kan tillægges Betydning som et Forsøg paa med de forhaandenværende Materialier at opklare den omhandlede interessante Gjenstand noget, idet man i Sagens Interesse vilde anse det ønskeligt, om de med selve Fisket fortrolige Autoriteter vilde meddele paalideligere paa direkte Opgaver grundede Oplysninger derom.

Sammenholder man de sidst meddelte Opgaver over Længden af Fiskernes gjennemsnitlige Ophold ved Fisket med de før leverede Opgaver over deres gjennemsnitlige Bruttoudbytte for hele Fisket, skulde dette for de enkelte Aar stille sig saaledes pr. Dag: 1860 0,91 Spd., 1861 0,87 Spd., 1862 0,67 Spd., 1863 1,22 Spd., 1864 0,51 Spd., 1865 1,19 Spd., 1866 1,30 Spd., 1867 1,30 Spd., 1868 0,90 Spd. og 1869 0,95 Spd. eller gjennemsnitlig for Tiaaret 0,98 Spd., det vil sige ganske nær 1 Spd. pr. Dag. Imellem det første og det sidste Femaar er Forskjellen som det sees, meget stor, thi Udbyttet bliver for hint ikkun 0,83 Spd. pr. Dag, for dette derimod 1,13 Spd.

Sammenfatter man endelig Opgaverne over de i hvert af de ovenomhandlede Perioder opfiskede Kvanta med Opgaverne over Fiskerantallet og det gjennemsnitlige Dagantal, hvori Fiskerne have udøvet sin Bedrift, bliver Slutresultatet, at der med et aftagende Antal Fiskere og et formentlig ligeledes formindsket Dagantal er bleven draget større Mængder op af Havet, saaledes at de enkelte Deltagere i Gjennemsnit have fisket med et betydeligt tiltaget Udbytte, hvad enten nu dette skyldes Forøgelse i den Kraft, de have lagt i sin Gjer-ning, eller i et større Held, hvoraf dens Udøvelse har været ledsaget.

Idet jeg herved har den Ære at tilstille det Kongelige Departement Fiskeristatistiken for Aaret 1869, bemærkes, at foranstaaende Indledning er bleven udarbejdet af kst. Sekretær i det statistiske Kontor, J. N. Mohn, og at jeg i alt Væsentligt tiltræder, hvad ovenfor er ytret.

Christiania den 30 November 1870.

A. N. Kiær,
Bureauchef.

C. No. 9.

Beregning

af det Forhold, hvori Udbyttet af Vaarsildefisket i 1869 antages at burde fordeles paa vedkommende Amter.

(Udarbejdet i det statistiske Kontor).

I. Opfisket Mængde Vaarsild og sammes Værdi.

Distrikter.	Hele det opfiskede Kvantum i Tdr.	Opfisket med Garn i Tdr.	Opfisket med Not i Tdr.	Det opfiskede Kvantums Værdi i Spd.	Værdi af Garnfangst i Spd.	Værdi af Notfangst i Spd.
Søndre Distrikt	355,000	250,000	105,000	493,600	359,200	134,400
Nordre Distrikt	255,000	237,000	18,000	331,000	310,000	21,000
Søndmøre	70,000	40,000	30,000	94,400	56,000	38,400
Tilsammen for hele Fiskedistriktet	680,000	527,000	153,000	919,000	725,200	193,800

De her anførte Mængder ere for de enkelte Distrikter de samme, som af Opsynschefen ere opgivne paa forskjellige Steder i hans Beretning Side 1—4 incl. De derved udkomne Summer for det hele Distrikt stemme, som man vil se, paa det allernærmeste med Opsynschefens Opgave i hans Beretning Side 5 øverst. Med Hensyn til Værdiberegningen bemærkes, at den er udført særskilt for Garn og for Not og for de enkelte Distrikter efter de Prisopgaver, som ere meddelte i den nævnte Beretning Side 4. Ogsaa Værdiberegningen stemmer med Opsynschefens, der ligeledes er meddelt i Beretningen Side 5 øverst, idet den ubetydelige Forskjel mellem den indbyrdes Værdi af Garnfangsten og Notfangsten alene grunder sig paa, at der hersker en liden Forskjel mellem det beregnede Kvantum for hvert af de nævnte Redskaber.

II. Antal af Fiskere, fordelt efter

a) Hjemsteder (amtsvis), b) Redskab, c) Fiskeridistrikter.

Fiskernes Hjemsteder (amtsvis.)	Samlet Antal Fiskere for hvert Amt.	Garnfiskere.	Notfiskere.	Fiskere i Søndre Distrikt.	Fiskere i Nordre Distrikt.	Fiskere i Søndmøre.	Garnfiskere i Søndre Distrikt.	Notfiskere i Søndre Distrikt.	Garnfiskere i Nordre Distrikt.	Notfiskere i Nordre Distrikt.	Garnfiskere i Søndmøre.	Notfiskere i Søndmøre.
Lister og Mandals Amt	2,236	2,236	—	1,636	600	—	1,636	—	600	—	—	—
Stavanger Amt . . .	13,669	12,312	1,357	8,876	4,637	156	7,764	1,112	4,480	157	68	88
Søndre Bergenh. Amt	11,116	8,269	2,847	7,588	3,478	50	4,900	2,688	3,334	144	35	15
Nordre Bergenh. Amt	10,765	10,675	90	—	10,520	245	—	—	10,430	90	245	—
Romsdals Amt . . .	2,214	1,508	706	—	—	2,214	—	—	—	—	1,508	706
Tilsammen for de i Berdriften deltagende Amter	40,000	35,000	5,000	18,100	19,235	2,665	14,300	3,800	18,844	391	1,856	809

Angaaende foranstaaende Beregning er det i Indledningen bemærket, at den tildels er bygget paa et Skjøn. Til nærmere Forklaring tjener, at den for hvert enkelt Amt er udført som følger:

Totalsummen for Lister og Mandals Amt 2,236 er angivet efter den foran Side 23 i Beretningen om dette Amts Fiskerier meddelte Tabel over Deltagelsen i Vaarsildefisket, hvoraf det ogsaa sees, at samtlige 2,236 vare Garnfiskere. Disses Fordeling paa hvert enkelt Fiskeridistrikt er beregnet saaledes, at Forholdet mellem Distrikterne bliver det samme, som det antages at have været i 1868 efter den i Fiskeristatistiken for dette Aar Side 9 Tabel No. 2 meddelte Opgave, dog med en liden Tillem্পning efter den af Opsynschefen (Beretningen for 1869 Side 5) gjorte Bemærkning, at der til Nordre Distrikt i sidstnævnte Aar søgte et mindre Antal Fiskere søndenfra.

Summerne for Søndre Bergenhus Amt ere hentede fra den over dette Amts Deltagelse i Vaarsildefisket meddelte særskilte Tabel (Anhangstabel No. II), forsaavidt Søndre og Nordre Distrikt angaar. Forsaavidt Amtets Deltagelse i Søndmørefisket betræffer, henvises til den Side 5-6 meddelte Optælling for dette Distrikt, hvor Hjemstederne ere angivne.

Summerne for Romsdals Amt ere hentede fra nysnævnte Tabel, idet der ikke antages i nogen synderlig Mængde at have været Fiskere fra dette Amt udenfor Søndmøres Fiskeridistrikt.

Mindre sikre end for de ovenfor nævnte Amter ere Beregningerne for Nordre Bergenhus og Stavanger Amter, der ere udførte saaledes, at man fra de ovenfor anførte Hovedsummer for Garnfiskere og Notfiskere (henholdsvis 35,000 og 5,000), hvilke Summer ere de af Opsynschefen antagne (se Beretningen Side 5), har fradraget, hvad der efter det Foranførte kommer paa de 3 tidligere nævnte Amter. Derved udkommer for de to sidstnævnte Amter henholdsvis 22,987 og 1,447 Fiskere, der ere fordelte paa hvert af Amterne og paa hvert Redskab i Overensstemmelse med det i 1868 stedfundne Forhold, hvorover der haves Opgave i Fiskeristatistiken for samme Aar Side 6-9 (se navnlig Rekapitulation No. 1 Side 9). Efter en saadan Fordeling skulde der paa Nordre Bergenhus Amt falde 10,675 Garnfiskere og 90 Notfiskere og paa Stavanger Amt 12,312 Garnfiskere og 1,357 Notfiskere. Med Hensyn til Nordre Bergenhus Amt er det videre antaget, at det ingen Fiskere har afgivet til Søndre Fiskeridistrikt, og at de nævnte Tal derfor komme dels paa Søndmøre med 245 Garnfiskere (se Optællingen for dette Distrikt foran Side 6), dels paa Nordre Distrikt med 10,430 Garnfiskere og 90 Notfiskere.

Af de 12,312 Garnfiskere og 1,357 Notfiskere, der efter det Foregaaende skulde tilhøre Stavanger Amt, har tilfølgende den førnævnte Optælling 68 Garnfiskere og 88 Notfiskere besøgt Søndmøre. Med Hensyn til Bestemmelsen af, hvor Resten af Stavanger Amts Garnfiskere og Notfiskere, nemlig henholdsvis 12,244 og 1,269, rettest blive at henføre, har man gaaet ud fra, at der i Henseende til samtlige Garn- og Notfiskeres Fordeling mellem Nordre og Søndre Distrikt har bestaaet omtrent det samme Forhold i 1869 som i 1868, om hvilket sidste se Fiskeristatistiken for samme Aar Side 9 Rekapitulation No. 2, dog med nogen Forandring, eftersom Søgningen til Nordre Distrikt fra de sydligere Distrikter skal have været mindre i 1869. I Henhold hertil har man antaget, at der i 1869 har været et samlet Antal af 14,300 Garnfiskere og 3,800 Notfiskere i Søndre Distrikt og 18,844 Garnfiskere og 391 Notfiskere i Nordre Distrikt. For at udbringe disse Summer har man endelig maattet tillægge Stavanger Amt særskilt 7,764 Garnfiskere og 1,112 Notfiskere i Søndre Distrikt og 4,480 Garnfiskere og 157 Notfiskere i Nordre Distrikt, et indbyrdes Forhold, der i sig selv ogsaa formenes at have Rimelighed for sig.

III. Bruttoudbyttets Fordeling paa de i Fiskeribedriften deltagende Amter.

Hjemsteder.	Af Garnfiske i Søndre Distrikt. Spd.	Af Notfiske i Søndre Distrikt. Spd.	Af Garnfiske i Nordre Distrikt. Spd.	Af Notfiske i Nordre Distrikt. Spd.	Af Garnfiske i Søndmøre. Spd.	Af Notfiske i Søndmøre. Spd.	Tilsammen af Garnfiske. Spd.	Tilsammen af Notfiske Spd.	Tilsammen i Søndre Distrikt. Spd.	Tilsammen i Nordre Distrikt. Spd.	Tilsammen i Søndmøre. Spd.	Tilsammen i hele Fiskeridistriktet. Spd.
Lister og Mandals Amt	41,080	—	9,870	—	—	—	50,950	—	41,080	9,870	—	50,950
Stavanger Amt . . .	195,032	39,331	73,696	8,432	2,052	4,177	270,780	51,940	234,363	82,128	6,229	322,720
Søndre Bergenhus Amt	123,088	95,069	54,844	7,734	1,056	712	178,988	103,515	218,157	62,578	1,768	282,503
Nordre Bergenhus Amt	—	—	171,590	4,834	7,396	—	178,986	4,834	—	176,424	7,396	183,820
Romsdals Amt . . .	—	—	—	—	45,496	33,511	45,496	33,511	—	—	79,007	79,007
Samtl. ovennævnte Amter	359,200	134,400	310,000	21,000	56,000	38,400	725,200	193,800	493,600	331,000	94,400	919,000

Ovenstaaende Tabel er ligefrem bygget paa Tabellerne I og II, idet man først særskilt for hvert Fiskeridistrikt og for hvert Redskab har beregnet Gjennemsnitsudbyttet pr. Fisker og derefter multipliceret det udkomne Gjennemsnitsbeløb med Antallet af Fiskere fra hvert Amt.

De udkomne Værdibeløb for hvert Amt i Tabel III udtrykke efter den gjorte Beregning den Del af Udbyttet, som falder paa Amterne under Forudsætning af, at Fiskerne fra de forskellige Hjemsteder gjennemsnitlig have fisket ligegodt med de samme Redskaber paa de samme Fiskepladse. Men heri raader som bekjendt en tildels meget stor Forskjel. Hvad Notfisket angaar

antages Forholdet imidlertid at være nogenlunde ensartet, og mærkeligt er det i denne Henseende, at den for Søndre Bergenhus Amt som Udbytte af Notfiske ovenfor beregnede Sum 103,515 Spd. saa lidet afviger fra den tilsvarende Sum i den tidligere nævnte Anhangstabel No. II, nemlig 106,595 Spd. Derimod er Forholdet i den angivne Henseende, væsentlig som Følge af Forskjel i Udrustning og Fiskedygtighed meget forskjelligt, hvad Garnbruget angaar. I denne Henseende har man ogsaa for det her omspurgte Aar tvende Holdepunkter til Forskjellens Bestemmelse, som ere af Betydning. Medens nemlig Lister og Mandals Amts Udbytte af Vaarsildefisket (alt af Garnbrug) efter ovenstaaende Beregning skulde udgjøre 50,950 Spd., udgjør det efter en direkte Opgave fra vedkommende Lensmænd, der er meddelt foran Side 23 Tabel I, 60,510 Spd., og utvivlsomt er det jo, at Fiskerne fra denne Landsdel høre til de dueligste og gjøre de største Fangster. Til Belysning af Forholdet for Søndre Bergenhus Amt tjener, at medens dets Udbytte af Garnbruget i foranstaaende Tabel er angivet til 178,988 Spd., skulde det efter Anhangstabellen No. II ikkun udgjøre 108,508. Denne store Forskjel antages dog ogsaa grundet paa, at den sidstnævnte Opgave er for lav, og man kommer vistnok det Rette nærmere ved at ansætte Summen til 143,740 eller Middeltallet af begge Størrelser.

Naar man nu vil beregne, hvad der kan antages virkelig at være kommen de forskellige Amters Fiskere tilgode, maa man altsaa foretage visse Afændringer i de i Tabellen ovenfor opførte Summer for Udbytte af Garnfiske, væsentlig bestemte ved de paagældende Fiskeres formodede større eller mindre Dygtighed og bedre eller slettere Udrustning. For Romsdals Amt vil dog ingen Forandring blive at gjøre, da Fisket paa Søndmøre næsten udelukkende har været drevet af Amtets egen Befolkning, der heller ikke antages at have fisket synderligt udenfor Amtets Grændser. Efterat Summerne for Lister og Mandals Amt og for Søndre Bergenhus Amt efter det Foranstaaende ere blevne forandrede fra henholdsvis 50,950 Spd. og 178,988 Spd. til 60,510 Spd. og 143,740 Spd., staar Nordre Bergenhus Amt og Stavanger Amt tilbage. Hvad det første angaar, har man, da det formenes, at dette Amts Fiskere høre til de mindst fremskredne, gjort et Fradrag i den for samme opførte Sum, der er omtrent halvanden Gang saa stort som det for Søndre Bergenhus Amt beregnede, hvorved der for Nordre Bergenhus Amt fremkommer en Sum af 128,740 Spd. De omhandlede Nedsættelser for de bergenske Amter har man endelig med Fradrag af Tillægget for Lister og Mandals Amt overført paa Stavanger Amt, som ogsaa antoges at maatte have et betydeligt Tillæg for at komme til sin Ret. Sidstnævnte Amt kommer derved til at optræde med 346,714 Spd. istedetfor, som i Tabellen angivet, 270,780 Spd. Som Slutresultat af Foranstaaende udkommer følgende Summer:

Hjemsteder.	Udbytte af Garnfangst i Spd.	Udbytte af Notfangst i Spd.	Tilsammen i Spd.
Lister og Mandals Amt	60,510	—	60,510
Stavanger Amt	346,714	51,940	398,654
Søndre Bergenhus Amt	143,740	103,515	247,255
Nordre Bergenhus Amt	128,740	4,834	133,574
Romsdals Amt	45,496	33,511	79,007
Samtlige Amter	725,200	193,800	919,000

Ved Udbyttet af Notfangsten har der saameget mindre været Grund til at gjøre nogen Forandring i Beregningen, som det for Romsdals Amt antages at burde være uforandret af samme Grund, som ved Garnudbyttet anført, medens det for Nordre Bergenhus Amt i ethvert Fald er en Ubetydelighed. Da Summen for Søndre Bergenhus Amt for Notbrugets Vedkommende efter det Foranførte formentlig kommer det Rette meget nær, kan man med temmelig megen Sikkerhed bygge paa Opgaverne for Stavanger Amt.

Fordeler man Garnudbyttet, saaledes som det stiller sig efter den sidste Tabel, paa Garnfiskerne fra de forskellige Amter, fremkommer følgende Resultat:

Lister og Mandals Amt pr. Fisker	27,1 Spd.
Stavanger Amt ———	28,2 —
Søndre Bergenhus Amt ———	17,4 —
Nordre Bergenhus Amt ———	12,1 —
Romsdals Amt ———	30,2 —

Muligt er det efter dette Resultat, at man har tillagt Stavanger Amt for stor en Andel i Udbyttet, hvilket i saa Fald efter den brugte Beregningsmaade har sin Grund i, at Søndre Bergenhus Amt og som Følge deraf ogsaa Nordre Bergenhus Amt har faaet forlidet. Forsaa vidt man navnlig skulde finde det gennemsnitlige Mandsudbytte for sidstnævnte Amt for lavt, maa det imidlertid bemærkes, at ikke alene dette Amts Befolkning under almindelige Forholde fisker lidet, men at ogsaa det ellers saa betydelige Søndfjordfiske mislykkedes, saa at den store Almue fra dette Distrikt kun gjorde særdeles liden Fangst. Naar dette tages Betragtning, antages ialfald Forholdet til det andet bergenske Amt at være nogenlunde rimeligt.

(Anhangstabel No. I.)

O p g a v e

over de Skjøn og Værdsættelser m. m., hvorefter Udgifterne ved 1869 Aars Vaarsildefiske ere beregnede for de forskjellige Thinglage i Søndre Bergenhus Amt.

I.

Thinglag.	Garnbaade.		Garn.		Garnfisker- nes person- lige Udrust- ning pr. Fisker.	Notlag.		
	Værdi pr. Baad.	Slitage m. m.	Værdi pr. Garn.	Tab, Slitage m. m.		Værdi pr. Notlag.	Slitage m. m.	Fiskernes personlige Udrustning pr. Fisker.
	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.
Fjeldberg	35	10	3	40	12	333	15	12
Etne	—	—	—	—	—	666	10	10
Skonevik	40	10	3	50	10	666	15	10
Kvindherred	50-60*	5	3	15	10	800	10	10
Føyen	30	10	3	50	12	666	15	10
Fjære	30	10	3	45	10	748	20	10
Fitje	20-45*	8	5	45	9-15	1500	10	15
Tysnæs	30-40*	10	3-4*	30	10-14*	750	10	10
Strandebarm	38	10	3	4	12	—	—	12
Ulvik	30	6	3,5	47	13	700	20	13
Ullensvang	50	12	3	45	12	—	—	—
Vikør	60	10	3	50	14	—	—	14
Jondal	—	—	—	—	—	—	—	15-20*
Evanger	60	10	4	—	13	—	—	13
Os	30-45	10	3,5	40-50	12-14	1000	15	12
Fuse	20-70*	10	4	45-50	12-15	1000	15	11,5
Fane	40-48	10	2,5	50	12	1335	15	12
Fjeld	—	—	3,5	25-33	10-12	—	—	—
Sund	25-40*	7	4	25-35*	12-15*	733-750	12-40*	14-15*
Aarstad	40	5	3	20	10	—	—	—
Hammer	40	10	3,5	50-55	12	—	—	12
Hosanger	40	10	3	10	10	—	—	—
Lindaas	35-40	10	3	50	12	395	12	5
Manger	40	5	3	45	10	—	—	—

II.

Thinglag.	Arbejdere ved Tilvirkningen.		Logifartøier.		Logifartøiers Mandskab.		Sildef. Fartøier.		Sildef. Fartøiers Mandskab.	
	Fortjene- ste pr. Dag.	Udrust- ning.	Værdi pr. Fartøi.	Benter, Ud- rustning, Sli- tage og Risiko.	Hyre pr. Uge.	Udrust- ning.	Værdi pr. Fartøi.	Benter, Ud- rustning, Sli- tage og Risiko.	Hyre pr. Uge.	Udrust- ning.
	Skill.	Spd.	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.	Spd.	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.	Spd.
Fjeldberg	48	7	235	10	—	—	800-1000*	10	2-2,5	10-12*
Etne	—	—	1000	8	—	—	1000	8	—	10
Skonevik	—	—	800	10	2,5	—	1500	10	2,5	10
Kvindherred	50	9-10*	150	8	—	—	666	10	2	10
Føyen	60	3**	300-400	8	2	8	400	8	2,5	14
Fjære	48-72*	10	350	10	2,5	10	700	10	2,5	10
Fitje	40-60	10	364	9	—	—	440	12	2,5	8
Tysnæs	60	8	250*-300	10	2	8	400-583*	10	2	8
Strandebarm	72-96*	12-15	600-625	4	—	10	880-1190	4	1,6-2,3*	10
Ulvik	—	—	440-1200	10	—	—	600	10	—	13
Ullensvang	—	—	600	—	—	—	12-1500	—	—	—
Vikør	—	—	600	8	—	—	800	8	—	12
Jondal	36-48	5-10	—	—	—	—	—	—	2,5	12-15*
Evanger	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Os	60	10	400	10	—	—	1000	10	3	10
Fuse	60	11-12	325-400	10	—	—	550-1050*	10	3	10
Fane	44	12	75***	8	—	—	—	—	2,2	12
Fjeld	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sund	48	10	425-500*	10	2,4	12-15*	500-850*	10-12*	2,4	12-15*
Aarstad	—	10	—	—	—	—	550	8	2	—
Hammer	60	12	300	8	2	8	—	—	—	—
Hosanger	60	10	466	8	2	10	800	6	2	10
Lindaas	48-60	3,2**	184	8	3	30	—	—	—	—
Manger	—	—	150	6	2	8	—	—	—	—

Foruden ovenstaaende Udgifter er der af Garnbaadene, Garnene og Notlagene Værdi overalt beregnet 5 Procent Rente. — *ved en Talangivelse viser, at Opgaven særskilt gjælder Nordre Fiske, og det ved Siden af staaende Tal angiver da Forholdet særskilt for Søndre Fiske. **ved Føyen og Lindaas under Rubrikken „Arbejdere ved Tilvirkningen“ er vedføjet for at henlede Opmærksomheden paa, at Arbejdernes Udrustning er saa lavt angivet, fordi Arbejdstiden har været saa kortvarig. — ***ved Logifartøierne fra Fane ere anbragte for at vise disses lave Værdi, idet de kun bestode af 3 smaa Skøiter. — Forsaavidt Rubrikkerne ikke ere udfyldte, savnes Oplysning om Forholdene.

(Anhangstabel No. II)

O p g a v e r

over Vaarsildfiskernes Antal, Brutto- og Nettoudbytte m. m. for Søndre Bergenhus Amt.
(bygget paa Beretninger fra Lensmændene, se Indledningen Side 11—13 og nedenfor Side 27 og 28).

A. Garnfiske.

Thinglag.	Søndre Distrikt.								Nordre Distrikt.							
	Antal Baa-de.	Antal Fiske-re.	Brutto-Ud-bytte i Spd.	Udgif-ter ved Baa-de i Spd.	Udgif-ter ved Garn i Spd.	Fiske-nes per-sonlige Udgif-ter i Spd.	Udgifter ialt i Spd.	Netto-Udbytte i Spd.	Antal Baa-de.	Antal Fiske-re.	Brutto-Ud-bytte i Spd.	Udgif-ter ved Baa-de i Spd.	Udgif-ter ved Garn i Spd.	Fiske-nes per-sonlige Udgif-ter i Spd.	Udgifter ialt i Spd.	Netto-Udbytte i Spd.
Fjeldberg	44	181	2896	231	891	2172	3294	÷398*	-	-	-	-	-	-	-	-
Etne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skonevik	4	16	168	24	66	160	250	÷82	-	-	-	-	-	-	-	-
Kvindherred	30	120	3000	150	360	1200	1710	÷290	4	16	160	24	36	160	220	÷60
Føyen	250	1000	12500	1125	4950	12000	18075	÷5575	-	-	-	-	-	-	-	-
Fjære	160	640	7200	720	4320	6400	11440	÷4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Fitje	178	697	8900	976	8000	10095	19071	÷10171	-	-	-	-	-	-	-	-
Tysnæs	73	352	2850	328	526	3520	4374	÷1524	8	40	680	48	93	560	701	÷21
Strandebarm	2	29	300	6	10	348	364	÷64	-	14	67	-	-	168	168	÷101
Søndhordl. Fogderi	741	3035	37814	3560	19123	35895	58578	÷20764	12	70	907	72	129	888	1089	÷182
Ulvik	1	30	246	3	27	390	420	÷174	-	-	-	-	-	-	-	-
Ullensvang	7	220	4140	60	180	2640	2880	÷1260	-	-	-	-	-	-	-	-
Røldal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vikør	3	15	90	27	119	210	356	÷266	19	95	1520	171	752	1330	2253	÷733
Jondal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voss	-	40	347	-	-	360	360	÷13	-	-	-	-	-	-	-	-
Vossestranden	-	6	28	-	-	72	72	÷44	-	-	-	-	-	-	-	-
Evanger	1	11	122	9	80	143	232	÷110	-	6	28	-	-	78	78	÷50
Hard. og Voss Fogderi	12	322	4973	99	406	3815	4320	÷653	19	101	1548	171	752	1408	2331	÷788
Os	20	110	1800	90	756	1320	2166	÷366	50	275	3500	332	2406	3850	6588	÷3088
Fuse	70	280	3500	210	2240	3360	5810	÷2310	58	318	3480	609	3445	4770	8824	÷5344
Fane	11	53	550	79	289	636	1004	÷454	10	44	200	60	233	528	821	÷621
Fjeld	52	193	1600	260	669	1930	2859	÷1259	69	274	3000	552	1225	3288	5065	÷2065
Sund	166	569	13280	498	2460	6828	10962**	÷2318	45	156	3150	216	1440	2340	5364***	÷2214
Aarstad	-	-	-	-	-	-	-	-	54	283	2830	216	405	2830	3451	÷621
Haus	-	28	308	-	-	-	336	÷28	-	56	448	-	-	-	672	÷224
Hammer	10	80	1120	60	335	960	1405	÷235	30	250	3000	180	1260	3000	4440	÷1440
Hosanger	-	60	800	-	-	600	600	÷200	15	77	1200	90	135	770	995	÷205
Manger	20	100	1100	80	600	1000	1680	÷580	227	1100	11000	908	6810	11000	18718	÷7718
Lindaas	8	40	800	48	264	480	792	÷8	66	330	6600	347	2178	3960	6485	÷115
Nordhordl. Fogderi	357	1513	24858	1325	7663	17114	27614	÷2756	624	3163	38408	3510	19537	36336	61423	÷23015
Søndre Bergenh. Amt	1110	4870	67645	4984	27192	56824	90512	÷22867	655	3334	40863	3753	20418	38632	64843	÷23980

* ÷ betegner Tab. ** heriblandt 1176 i Udgifter til Leiefolk *** heriblandt 1386 i Udgifter til Leiefolk.

I den oprindelige Form, hvori Tabellen var redigeret af Amtmanden i Søndre Bergenhus Amt, var Brutto- og Netto-udbytte opført underet for hvert Thinglag, uden Skjellen mellem de forskellige Slags Deltagere.

B. Notfiske.

Thinglag.	Søndre Distrikt.								Nordre Distrikt.							
	Antal Baa-de.	Antal Not-lag.	Antal Fiske-re.	Brutto-Ud-bytte i Spd.	Udgif-ter ved Nø-terne i Spd.	Fiske-nes per-sonlige Udgif-ter i Spd.	Udgifter ialt i Spd.	Netto-Udbytte i Spd.	Antal Baa-de.	Antal Not-lag.	Antal Fiske-re.	Brutto-Ud-bytte i Spd.	Udgif-ter ved Nø-terne i Spd.	Fiske-nes per-sonlige Udgif-ter i Spd.	Udgifter ialt i Spd.	Netto-Udbytte i Spd.
Fjeldberg	42	9	199	2750	600	2388	2988	÷238	-	-	-	-	-	-	-	-
Etne	14	3	255	9450	300	2550	2850	÷600	-	-	-	-	-	-	-	-
Skonevik	9	3	400	11436	400	4000	4400	7036	-	-	-	-	-	-	-	-
Kvindherred	20	8	220	15000	960	2200	3160	11840	-	-	-	-	-	-	-	-
Føyen	24	6	120	6000	800	1200	2000	4000	-	-	-	-	-	-	-	-
Fjære	16	4	120	2400	748	1200	1948	452	-	-	-	-	-	-	-	-
Fitje	25	5	186	4780	1125	2790	3915	865	-	-	-	-	-	-	-	-
Tysnæs	4	1	20	200	150	200	350	÷150	-	-	-	-	-	-	-	-
Strandebarm	-	-	112	1135	-	1344	1344	÷209	-	-	15	117	-	180	180	÷63
Søndhordl. Fogderi	154	39	1632	53151	5083	17872	22955	30196	-	-	15	117	-	180	180	÷63

Thinglag.	Søndre Distrikt.								Nordre Distrikt.							
	Antal Baa-de.	Antal Not-lag.	Antal Fiske-re.	Brut-to Ud-bytte i Spd.	Udgif-ter ved Nø-terne i Spd.	Fisk-ernes per-son-lige Ud-gifter i Spd.	Udgifter ialt i Spd.	Netto-Udbytte i Spd.	Antal Baa-de.	Antal Not-lag.	Antal Fiske-re.	Brut-to Ud-bytte i Spd.	Udgif-ter ved Nø-terne i Spd.	Fisk-ernes per-son-lige Ud-gifter i Spd.	Udgifter ialt i Spd.	Netto-Udbytte i Spd.
Ulvik	6	2	130	3064	350	1690	2040	1024	-	-	-	-	-	-	-	-
Ullensvang	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Røldal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vikør	-	-	40	800	-	560	560	240	-	-	-	-	-	-	-	-
Jondal	-	-	50	1000	-	750	750	250	-	-	34	1700	-	680	680	1020
Voss	-	-	38	427	-	418	418	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Vossestranden	-	-	8	143	-	96	96	47	-	-	-	-	-	-	-	-
Evanger	-	-	6	90	-	78	78	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Hard. og Voss Fogderi	6	2	272	5524	350	3592	3942	1582	-	-	34	1700	-	680	680	1020
Os	16	3	122	5600	600	1460	2060	3540	-	-	-	-	-	-	-	-
Fuse	17	3	60	3000	690	600	1290	1710	-	-	-	-	-	-	-	-
Fane	9	2	54	910	534	648	1182	÷272	-	-	-	-	-	-	-	-
Fjeld	-	-	9	90	-	92	92	÷2	-	-	-	-	-	-	-	-
Sund	190	40	499	32000	14316	6986	21302	10698	14	3	59	600	1278	885	2163	÷1563
Aarstad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hammer	-	-	40	320	-	480	480	÷160	-	-	-	-	-	-	-	-
Hosanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Manger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lindaas	-	-	-	-	-	-	-	-	8	2	36	3583	134	180	314	3269
Nordhordl. Fogderi	232	48	784	41920	16140	10266	26406	15514	22	5	95	4183	1412	1065	2477	1706
Søndre Bergenh. Amt.	392	89	2688	100595	21573	31730	53303	47292	22	5	144	6000	1412	1925	3337	2663

C. Arbejdere ved Sildens Tilvirkning. D. Logifartøier. E. Disses Mandskab.

Thinglag.	C. Søndre Distrikt.				C. Nordre Distrikt.				D. Søndre Distrikt.		D. Nordre Distrikt.		E. Begge Distrikter.				
	Antal.	Deraf Kvin-der.	Brut-to Ind-tægt i Spd.	Netto-Ind-tægt i Spd.	Antal.	Deraf Kvin-der.	Brut-to Ind-tægt i Spd.	Netto-Ind-tægt i Spd.	Antal.	Brut-to-Ud-bytte i Spd.	Netto-Ud-bytte i Spd.	Antal.	Brut-to-Ud-bytte i Spd.	Netto-Ud-bytte i Spd.	Antal.	Brut-to-Ind-tægt i Spd.	Netto-Ind-tægt i Spd.
Fjeldberg	50	-	480	130	-	-	-	-	29	1000	320	-	-	-	-	-	-
Etne	-	-	-	-	-	-	-	-	2	150	÷10	-	-	-	-	-	-
Skonevik	-	-	-	-	-	-	-	-	28	3168	928	-	-	-	-	-	-
Kvindherred	16	-	640	198	10	-	150	60	20	500	260	2	50	26	-	-	-
Føyen	80	80	800	560	-	-	-	-	4	448	352	1	150	118	7	104	48
Fjære	50	30	792	292	38	30	713	257	4	240	100	-	-	-	4	60	20
Fitje	23	13	232	106	-	-	-	-	18	1360	770	-	-	-	-	-	-
Tysnæs	8	-	160	96	6	-	108	60	13	650	325	2	100	40	16	192	64
Strandebarm	2	-	48	18	1	-	28	16	15	1569	1063	6	507	297	-	-	-
Søndhordl. Fogderi	229	123	3152	1400	55	30	999	393	133	9085	4108	11	807	481	27	356	132
Ulvik	-	-	-	-	-	-	-	-	5	732	512	1	96	÷24	-	-	-
Ullensvang	-	-	-	-	-	-	-	-	17*	300	-	-	-	-	-	-	-
Røldal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vikør	-	-	-	-	-	-	-	-	8	464	80	16	1056	238	-	-	-
Jondal	12	8	104	24	4	-	64	24	8	480	285	3	300	230	-	-	-
Voss	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10	6
Vossestranden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Evanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hard. og Voss Fogderi	12	8	104	24	4	-	64	24	38	1976	877	20	1452	494	1	10	6
Os	4	-	60	20	8	-	120	40	5	300	100	7	500	220	-	-	-
Fuse	9	-	135	36	11	-	165	33	10	652	327	11	924	484	-	-	-
Fane	-	-	-	-	1	-	26	14	1	54	50	2	45	39	-	-	-
Fjeld	-	-	-	-	2	1	24	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sund	6	-	86	26	-	-	-	-	4	394	176	6	490	100	10	138	-
Aarstad	-	-	-	-	20	-	300	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haus	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50	-	-	-	-	-	-	-
Hammer	-	-	-	-	60	-	1350	630	-	-	-	1	60	36	1	12	4
Hosanger	-	-	-	-	10	-	175	75	3	225	113	-	-	-	3	36	6
Manger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	84	66	2	28	12
Lindaas	-	-	-	-	32	12	178	114	-	-	-	3	165	123	3	162	72
Nordhordl. Fogderi	19	-	281	82	144	13	2338	1014	24	1675	766	32	2268	1068	19	376	94
Søndre Bergenh. Amt	260	131	3537	1506	203	43	3401	1431	195	12736	5751	63	4527	2043	47	742	232

*) Heraf 12 saakaldte Proviantfartøier, hvis Fortjeneste ikke er angivet.

F. Sildeførende Fartøier. G. Disses Mandskab.

Thinglag.	F. Søndre Distrikt.			F. Nordre Distrikt.			G. Søndre Distrikt.			G. Nordre Distrikt.		
	Antal.	Brutto-Udbytte i Spd.	Netto-Udbytte i Spd.	Antal.	Brutto-Udbytte i Spd.	Netto-Udbytte i Spd.	Antal.	Brutto-Indtægt i Spd.	Netto-Indtægt i Spd.	Antal.	Brutto-Indtægt i Spd.	Netto-Indtægt i Spd.
Fjeldberg	16	960	÷1080	-	-	÷392	64	896	256	9	158	50
Etne	2	-	÷160	-	-	-	7	-	÷70	-	-	-
Skonevik	14	1881	÷219	-	-	-	40	800	400	-	-	-
Kvindherred	18	2000	800	-	-	-	72	864	144	-	-	-
Føyen	9	1134	846	-	-	-	27	473	95	-	-	-
Fjære	8	1200	640	-	-	-	24	480	240	-	-	-
Fitje	5	350	86	-	-	-	15	263	143	-	-	-
Tysnæs	19	2100	1150	6	960	610	57	912	456	18	288	142
Strandebarm	9	941	5	6	824	164	49	300	150	30	204	66
Søndhordlands Fogderi	100	10566	2068	12	1784	382	355	4988	1814	57	650	258
Ulvik	4	143	÷87	1	-	-	12	117	÷39	-	-	-
Ullensvang	40	1980	÷1452	5	-	÷825	187	1620	÷1580	23	-	÷450
Røldal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vikør	3	165	÷27	2	110	÷18	9	135	27	6	90	18
Jondal	5	220	70	9	990	710	20	504	264	32	810	330
Voss	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vossestranden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Evanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hardanger og Voss Fogderi	52	2508	÷1496	17	1100	÷133	228	2376	÷1328	61	900	÷102
Os	1	100	-	2	250	50	4	84	44	8	168	88
Fuse	3	350	185	4	530	110	11	231	121	16	336	176
Fane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	106	58
Fjeld	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Snnd	13	1690	1040	2	280	76	43	826	310	6	101	11
Aarstad	3	450	108	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Haus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hammer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hosanger	1	100	52	-	-	-	3	36	6	-	-	-
Manger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lindaas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordhordlands Fogderi	21	2690	1385	8	1060	236	72	1177	481	34	711	333
Søndre Bergenhus Amt	173	15764	1957	37	3944	485	655	8541	967	152	2261	489

Rekapitulation af foranstaaende Opgaver,

I.	II.	III.
Garnfiskere . . . . . ialt 8,204	Garnfiskernes Bruttoudb. ialt 108,508 Spd.	Garnfiskernes Nettoudb. ialt ÷46,847 Spd.
Notfiskere . . . . . — 2,832	Notfiskernes — 106,595 —	Notfiskernes — 49,955 —
Arbejdere ved Tilvirkningen — 463	Arbejdere v. Tilvirkn. — 6,938 —	Arbejdere v. Tilvirkn. — 2,937 —
Logifartøiers Mandskab . . — 47	Logifart. Mandskab — 742 —	Logifart. Mandskab — 232 —
Sildef. Fartøiers Mandskab — 807	Sildef. Fart. Mandskab — 10,802 —	Sildef. Fart. Mandskab — 1,456 —
	Logifartøiernes — 17,263 —	Logifartøiers — 7,794 —
	De sildef. Fartøiers — 19,708 —	De sildef. Fartøiers — 2,442 —
Tilsammen Antal Fiskere, Arbejdere og Besætning . . 12,353	Tilsammen Bruttoudbytte 270,556 Spd.	Tilsammen Nettoudbytte 17,969 Spd

Sammenholdes disse Resultater med dem, hvortil Amtmanden i Søndre Bergenhus Amt, byggende paa de samme Opgaver fra Lensmændene, er kommen nedenfor Side 27 og 28, viser der sig Uoverensstemmelser, som her skulle forklares. Det samlede Antal Fiskere m. m. er ovenfor beregnet til 12,353, medens Amtmanden har opført Tallet med 12,482, altsaa 129 flere. Denne Uoverensstemmelse er saaledes fremkommen: For Tysnæs Thinglag er af Amtmanden opført 64 Notfiskere istedetfor 20, og for samme Thinglag 175 Mand som de sildeførende Fartøiers Besætning istedetfor 75, hvorhos der paa samme Post for Ulviks Thinglag er angivet 16 Mand istedetfor 12. Herved udkommer 148 Mand flere end Lensmændenes Opgaver udviser. Paa den anden Side har Amtmanden ikke medregnet 19 af Klassen Logifartøiers Mandskab, hvorved den nævnte Forskjel af 129 Mand fremkommer.

Det samlede Bruttoudbytte er ovenfor opført med 270,556 Spd., hvorimod Amtmanden har beregnet det til 280,740 Spd, hvilket giver en Forskjel af 10,184 Spd. Denne har hovedsagelig sin Grund deri, at Amtmanden for Thinglagene Fitje, Os, Fusa, Sund, Lindaas og Føyen har medtaget Bruttoudbyttet for Salterierne med tilsammen 9,993 Spd., medens man ovenfor ikke har medregnet det, fordi Opgaver derover ganske mangle for alle de øvrige Thinglag og den heromhandlede Virksomhed meget mere henhører under Handelsnæring end Fiskeribedrift. Tilbage staar altsaa kun 191 Spd., som Amtmanden har mere, og som formentlig skyldes Feil i Opsummeringen.

Det samlede Nettoudbytte skal efter Tabellen ovenfor være 17,969 Spd., medens Amtmanden ikkun har beregnet det til 16,063 Spd. eller til 1,906 Spd. mindre. Ogsaa her er Forskjellen hovedsagelig bevirket derved, at Salterierne i Tabellen ere holdte udenfor, medens Amtmanden for de ovenfor nævnte og Fjeldbergs Thinglag ogsaa har medregnet Salteriernes Tab og Fortjeneste med henholdsvis 3,902 og 612 Spd., altsaa med et Overskud af Tab af 3,290 Spd. Paa den anden Side har man ovenfor for Haus overensstemmende med Opgaven derfor opført 252 Spd. som Garnfiskeres Tab, medens Amtmanden ikke har medregnet dem, hvorhos Netto for Kvindherr ved Feilregning i Lensmandens Opgave, hvormed Amtmandens stemmer, er udkommen med 792 Spd. for meget. Efter det Foranførte er saaledes ialt 2,246 Spd. af Amtmanden beregnet for lidet i Netto; Forskjellen mellem denne Sum og ovenanførte 1,906 Spd., der udgjør den hele Uoverensstemmelse i Nettoudbytte, altsaa et Beløb af 340 Spd. skriver sig formentlig fra Feil i Opsummeringen.

Sluttelig anføres, at Lensmændenes Opgaver ogsaa indeholde Oplysninger om Landsloddens Størrelse, der for 1869 skulde udgjøre 1,548 Spd.

Sammenligning mellem norsk, engelsk og fransk Mynt, Maal og Vægt.

(Tableau comparé des poids, mesures et monnaies).

Norsk.	Engelsk.	Fransk.
1 Fod	1,0294 feet	0,3137 mètre.
1 Mil	6,099 geogr. miles } 7,0186 miles }	11,2950 kilomètre.
1 Kvadratfod	1,0596 square feet	0,0984 mètre carré
1 Maal Jord	0,2363 acre	0,0984 hectare.
1 Kvadratmil	49,2607 square mile } 37,2027 geogr. do. do. }	127,57 kilomètre carré.
1 Kubikfod	1,0907 cub. feet	0,0309 mètre cub.
1 Pot	0,2124 gallons	9,9651 litre.
1 Tønde Korn, Stenkul	3,8235 bushels	1,390 hectolitre.
1 Tønde Fisk, Tran Tjære	3,1862 bushels	1,158 hectolitre.
1 Com.-Læst ved Fartøier over 200 Tons	2,05 ton	2,05 tonneaux.
1 Com.-Læst ved Fartøier under 200 Tons	2,30 ton	2,30 tonneaux.
1 Com.-Læst ved norske Fartøier overhovedet	2,10 ton	2,10 tonneaux.
1 Pund	1,0981 pound avoir dupois	0,4981 kilogrammes.
1 Vog	39,533 — — —	17,922 —
1 Skippund	351,4053 — — —	159,398 —
1 Speciesdaler	0,224 lstr.	5,63 francs.

1. Beretning om Vaarsildfiskeriet i Aaret 1869.

Under 8de September er for H. M. Kongen fremlagt følgende af Opsynschefen ved Vaarsildfiskeriet, Capitainlieutenant Heyerdahl, afgivne Beretning om Vaarsildfiskeriet i 1869.

Tilfølgende den mig som Opsynschef ved Vaarsildfisket tillagte Instrux har jeg herved den Ære at afgive samlet Beretning om indeværende Aars Vaarsildfiske og Opsynets Virksomhed under samme.

Ogsaa denne Vinter begunstigedes den langveisfra fiskesøgende Almue af godt Reiseveir, og den var derfor i betimelig Tid — Störsteparten allerede forinden 20de Januar — tilstede paa de sædvanlige Ventepladse saavel i Nordre- som i Søndre-Distrikt. Fra de nærmere Distrikter indfandt Almuen sig ogsaa, förend der blev noget væsentligt Fiske.

Den 9de Januar, altsaa meget tidligere end ifjor, fornemmedes Vaarsild for første Gang ved Udsire, idet deraf fangedes enkelte sammen med endel Slo- og Fedsild, hvorved det forblev til den 23de s. M., fra hvilken Dag til den 26de der gjordes en Fangst af omtrent 1200 Tönder Vaarsild dels med Not og dels med Garn; men dermed var ogsaa Udsirefisket ganske forbi.

Paa denne Tid blev ogsaa fornummet Sild af forskjellige Slags ved Karmöens Sydvestpynt, hvor imidlertid ikke gjordes synderlig Fangst uden af den Silden i stor Mængde følgende Sei.

Ved Efterretning om at Sild for anden Gang var under Udsire, begav endel Almue sig derud, men Störstedelen vendte allerede tilbage den 26de, navnlig fordi Sildens Beskaffenhed ikke lod formode nogen Tyngde tilstede.

Den 3die Februar begyndte et Garnfiske ved Rövær, der vedvarede til den 13de og blev af störst Betydenhed den 4de og 5te, idet Fangsten disse Dage tilsammen blev anslaaet til 55,000 Tönder. Det faldt dog ujevnt og var derhos saa flygtigt, at der ikkuns sjelden fiskedes godt paa samme Sætteri 2 Dage efter hinanden. Imedens dette Fiske foregik, sattes til forskjellige Tider mange Laase tildels med større Fangst, hvoraf imidlertid en ikke ringe Del forspildtes ved Ström og Uveir. Laasenes Udbytte blev opgivet til 18,000 Tönder.

Fra Rövær trak Fisket sig med omtrent samme Flygtighed over til Fæö, derfra til Nordvestsiden af Karmöen, imellem Torvestad og Helganæs, samt rundt dette ind Veavaag. Stadigst faldt det paa sidstnævnte Strøg, hvor der fiskedes godt i 3 paa hverandre følgende Dögn, men kuns af ringe Almue. Paa disse forskjellige Strækninger blev der ogsaa god Anvendelse for Nöterne, navnlig ved Visnæsvaagene, hvor der iblandt Andet optoges 8,000 Tönder af en enkelt Laas, og langs Nordsiden af Veavaag; men en ikke ringe Del af Fangsten gik dog tabt ved en orkanagtig Nordvest-Storm den 14de Februar, der splittede alle Laasene paa en nær.

I Nærheden af Skaareholmen fiskedes ogsaa fra 10de til 14de Februar med afvexlende Held. Samtidigt faldt fornemmelig for Hjemfolket et mindre Fiske ved Mølstervaag og Smörsund, ligesom ogsaa et ret godt Fiske ved Gjeitungen, Grötlefjord og Gidsösundet.

Det samlede Kvantum Garnsild, som paa omnævnte Strækninger var fisket förend Stormens Udbrud den 14de Februar, kan nærmest anslaaes til 150,000 Tönder.

Efter Stormens Ophör blev der lovende Udsigter ved Haugesund, hvor der den 16de faldt et Garnfiske saavel paa Natsæt som Dagsæt, og rigere og jevnere end nogensinde ellers i Søndre Distrikt dette Aar, med et Udbytte af omtrent 40,000 Tönder, uagtet mange Fiskere af Hensyn til det fremdeles oprörte Hav, ikke havde sat Garn om Aftenen. Ogsaa en Mængde Stængninger foregik. Allerede Dagen efter blev dette Fiske meget mindre, og det aftog hurtigt, dragende sig ndover og nordover, indtil det den 20de var ganske forbi.

Samtidigt med Haugesunds-Fisket blev der ogsaa fisket med baade Not og Garn langs Fastlandet indforbi Öklandsnæset og udover til Espevær, dog ikkuns med ringe Udbytte, og Fangsten langs Fastlandet var endogsaa for en stor Del Smaasild. Med dette Fiske var det ganske forbi den 23de Februar, og dermed var ogsaa Fisket i Söndre-Distrikt for den væsentligste Del tilendebragt. Det samlede Udbytte til denne Tid kan formentlig nærmest anslaaes til 250,000 Tönder Garnsild og 105,000 Tönder Notesild. Hvad der i de förste Dage af Marts fiskedes paa Nordsiden af Sælböfjord og ved Glæsvær, er for ubetydeligt til at komme i synderlig Betragtning, da ikkuns Hjemfolket og endogsaa dette kun i ringe Tal kom tilstede. Derimod er i nysnævnte Anslag indtaget Udbyttet af et Fiske ved Brandesund, som gav omtrent 20,000 Tönder Garnsild og 5,000 Tönder Notesild. I dette Fiske, som ogsaa paa det Nærmeste var afsluttet den 23de Februar, kom heller ikke synderlig Andre end Hjemfolket til at deltage, da der nemlig paa den Tid fremdeles var Haab om Fiske söndenfor. Stor Mængde af Sild antages imidlertid at have været under Laänd ved Brandesund, og endogsaa med det nævnte Udbytte var Fisket dersteds af större Betydenhed, end det i Aar-Rækker har været.

Efter nysnævnte Fiske indtraadte et for Fisket saare ugunstigt Veirlig, der varede Maaneden ud, og da derunder saavelsom ogsaa efter, at Veiret havde bedaget sig, ikke var Tegn til, at Fisket skulde tage sig op igjen, begav en stor Del sig paa Hjemveien i de förste Dage af Marts Maaned.

I Nordre-Distrikt blev Sild förste Gang fornummet den 23de Januar, idet der udenfor Fröioen fiskedes nogle faa Tönder. Ogsaa her var megen Sei med dette förste Stim. Den 25de og 26de fiskedes noget nærmere Land, men i Regeleu ujevnt, og i det Hele kuns med et Udbytte af 3,000 Tönder. Og uagtet fremdeles lovende Udsigter, standsede dog hermed dette Fiske ganske, hvorfor Almuen antog, at den under Landet komme Sild alene var et af Sei forjaget mindre Stim.

Den 29de Januar gjordes af et Par Baade en ubetydelig Fangst ved Stevneskjæret, hvilket strax havde til Fölge, at endel af den i Kalvaag talrigt forsamlede Almue begyndte at mistvivle om noget Fröifiske og drog til Batalden. Ved sydligt og vestligt Uveir blev derefter i flere Dage hindret baade Flytning og Fiskeri.

Den 1ste Februar faldt der et rigt Garnfiske, hvori dog alene Hjemfolk deltog, i Faafjorden, ved Ekholmene og Svartehjerget i Nordfjord, og samme Dag bemærkedes Silden udenfor Batalden, ved Kvitingen og Sverslingerne, hvor enkelte Baade fiskede endog indtil 20 Tönder. Ved Efterretning herom blev Opbrudet fra Kalvaag almindeligt, dels for Nordfjord og dels for Kinn-Batalden.

Den 2den Februar foraarsagede nordvestligt Uveir et betydeligt Garnspild, og Dagen efter blev endel söstaaen Sild indbragt. Den 4de fiskedes jevnt godt i Vaagsfjorden ved Buvigen, dog kuns af omtrent 60 Baade, hvorimod yderst ujevnt udenfor Batalden og Kinn, hvor enkelte Baade gjorde rig Fangst, imedens Mængden lidet eller intet fik.

Den 5te Februar var der atter en sydlig Storm, der vedvarede til den 7de og medförte stort Fangst- og Garnspilde i Distriktet. Ogsaa den fölgende Dag gjordes ikkuns ringe Fangst, idet der alene faldt et ubetydeligt og ujevnt Fiske ved Sandöen udenfor Kinn. Herved bragtes endel söndenfor hjemmehörende Garnfiskere til allerede at söge hjemover.

Til den 9de Februar var Kinnfisket fremdeles uden synderlig Betydenhed, hvorimod det den 10de faldt ret godt; men dermed kan det ogsaa ansees som ophört. Endnu i nogle Dage forblev dog stor Almue liggende ved Kinn, imedens Batalden strax blev forladt, og endel Almue drog opover til Nordfjord.

Den 11te Februar blev der for anden Gang Fiske i Nordfjord, men paa et andet Strög end tidligere, nemlig ved Vaagsöens Nordende og Silden, eller i det saakaldte Sildegab, hvor der denne og den paafölgende Dag fiskedes ret godt af en sig stadig förögende Almue. Efter at dette Fiske havde givet et Udbytte, som anslaaes til 30,000 Tönder, fik det den 13de Ende ved en sydlig Storm. Dette Uveir herskede over hele Distriktet, og havde til Fölge, at den ved Kinn samlede Almue först imellem 17de og 19de i Mængde drog sydover.

Den 18de Februar fornemmedes Sild imellem Rygstenene og Molvær, paa hvilket Sætter, ligesom ogsaa ved Melskjær og Bueland, der blev fisket godt, tildels rigt den 19de, 20de, 22de og 23de — de to sidste Dage saavel paa Dag- som Natsæt. Flere ikke ubetydelige Laase sattes i Bueland.

Fra 24de til 27de herskede den voldsomste Storm, man dette Aar havde i Nordre-Distrikt. Den gjorde overordentlig stor Skade paa Fiskeredskaber, baade Not og Garn, paa Baade og Fartøier og Söboder.

Den 1ste og 2den Marts var der atter lidt Fiske ved Bueland, men det blev ikke mere af Betydenhed og var forbi den 6te. Udbyttet af Bueland- og Hindö-Fisket blev anslaaet til 55,000 Tönder Garnsild og 1600 Tönder Laasesild.

Erindringen om, hvad der tildrog sig forrige Aar, bragte endel Baadlag til fra Kinn at søge direkte til Søndre-Distrikt, hvor de dog kom for sent til at faa Del i Fisket, og en ikke ringe Almue til, ligeledes med Forbigaaen af Hindö og Bueland, at søge til Feyeö. Her traf den ogsaa op i et meget godt tildels rigt Fiske ved Huusö, Börtnæsöerne og Feyeö, der faldt samtidigt med Buelandsfisket, og ligesom dette fortsattes, til Stormen kom til Hinder. Efter dennes Ophör tog Feyeöfisket sig op igjen, navnlig den 2den og 3die Marts, og trak indover til Ronglevær, hvor der den 5te fiskedes meget rigt og den 6te mindre. Dermed sluttede Feyeöfisket. Det derunder opfiskede Kvantum, tör jeg antage paa det Nærmeste, er at anslaa til 100,000 Tönder Garnsild og 4000 Tönder Notesild.

Efter at Fisket samtidigt var sluttet ved Bueland og Feyeö, begav den ved disse Steder talrigt samlede Almue sig paa Veien til Hjemstederne.

Som Fisket var nær ved at ophöre i den sydlige Del af Nordre-Distrikt, begyndte det igjen ganske uventet for tredie Gang i Nordfjord. I Ulvsvaagen faldt der nemlig den 2den Marts et rigt Garnfiske, som trak sig til Sælö og langs Landet til Osmundsvaag, ligesom til nærliggende Öer og sluttelig ind Ulvesund. Det vedvarede til den 10de Marts og gav et Udbytte af 16,000 Tönder. Sild var under Land i overordentlig Mængde, saa det var meget uheldigt, at saa lidet Antal Fiskere kom tilstede. I Begyndelsen var der ikkuns omtrent 50 Baade, som dog efterhaanden forögedes til 200, udelukkende dog fra Nordfjord. Fra 3die til 9de blev en hel Del Laase stængte ved Sælö, i alle Poller paa Sydsiden af Ulvsvaagen, ved Windö og Silden samt i Ulvesund i Degnepollen ved Moldöen, hvoraf blev optaget omtrent 12,000 Tönder.

Paa Söndmöre tog Fisket sin Begyndelse samtidigt med det andet Nordfjordfiske eller den 9de Februar; de nærmeste Dage derefter faldt det meget godt ved Skorpö og Sandsö for et Par Hundrede Baade, med et Udbytte af omtrent 10,000 Tönder. Ved Efterretning herom drog en stor Del af den i Nordfjord liggende Almue rundt Stat den 12te Februar; de fölgende Dage til den 15de hindrede Uveir baade Flytning og Fiske.

Den 19de Februar tog Söndmöre-Fisket sig op igjen og vedvarede paa enkelte Uveirsdage nær uafbrudt til den 5te Marts, og med ganske godt Udbytte for den dog ikkuns i ringe Antal tilstedeværende Almue. Bedste Fiskedage vare 23de og 25de Februar. Fisket foregik ved Ristö, Qvamsö, Storholmen og Haugsholmen; og paa flere af Stederne sattes Laase, af hvilke dog adskillige led Skade ved en Vesten-Storm, der opkom sidstnævnte Dag.

Den 5te Marts begyndte Almuen fra nævnte Fiskepladse at begive sig paa Hjemveien, da Fisket var saagodtsom ophört. Hvem, der skulde forbi Stat, maatte imidlertid oppebie gunstig Leilighed, og Ventetiden benyttedes for nogen Del til et Garnfiske i Nærheden af Nöterne, hvoraf enkelte bleve staaende i Söen ligetil 13de Marts.

Paa samme Tid, som Fisket begyndte ved nævnte Ögrupper eller som det benævnes i Vandelygabet, slog det ogsaa til nordenfor, nemlig ved Godö paa Nordsiden af Bredsund, hvor der den 22de og 23de Februar fiskedes godt af Hjemfolket. En Laas blev sat ved Hareidlandet, men sprængtes i nysnævnte Storm. Det her opfiskede Kvantum blev opgivet til 5000 Tönder. Det samlede Udbytte af Söndmörefisket ansloges til 70,000 Tönder, hvoraf omtrent 30,000 Tönder Notesild.

Af den foran givne Oversigt vil det erfares, at indeværende Aars Vaarsildfiske paa mindre Afvigelser nær i det Væsentlige har havt den samme Gang som forrige Aars og været drevet inden de samme Ydergrændser, nemlig Nordenden af Karmöen i Stavanger Amt og Nordsiden af Bredsund i Romsdals Amt. I Søndre-Distrikt faldt Hovedfisket i Haugesunds umiddelbare Nærhed, i Nordre-Distrikt ved Feyeö og omliggende Ögrupper, og paa Söndmöre faldt det i Vandelygabet. Uagtet Fisket ligesom ifjor mislykkedes saagodtsom ganske ved de sædvanlige Fiskepladse, Kinn, Batalden og Fröiö, var det dog neppe Tilfældet, at der i Nordre-Distrikt skulde været mærkelig mindre Masser af Sild under Land end i tidligere Aaringer. Men den søgte til fornemmelig under Rygstenene, Molvær, Melvær, Bueland og Feyeö, hvor Fisket som anført slog godt til, uagtet hindret i høi Grad ved uheldigt Veirlig.

I Søndre-Distrikt derimod blev det almindelig antaget, at Sildemasserne ikke vare af samme Störrelse som i tidligere Aaringer, og saaledes maa det vel ogsaa have forholdt sig, ifald ikke Silden i störst Mængde maatte have søgt under Land paa Steder, hvor Almue tilfældigvis ikke var tilstede. End ikke paa Udsire, hvor dog Silden pleier at søge under, var der den sædvanlige Sildetyngde at formærke.

I dette Distrikt faldt der ogsaa mere Smaasild, end tidligere har været sædvanligt, og i begge Distrikter var det Tilfælde, at Sildestimene som oftest fulgtes og vare forblandede med overordentlige Masser af Sei.

Disse Omstændigheder i Forbindelse med, at Vaarsilden i senere Aaringer ganske synes at have forladt de sydligste tidligere store Fiskepladse ved Skudesnæs og Hvidingsöerne, og med at Storsild-Fisket er voxet op til forhen ukjendt

Betydenhed i Nordland, har hos Almuen vakt Frygt for, at den Tid muligens ikke er fjern, da Vaarsilden for kortere eller længere Tid ganske bliver borte fra disse Kyst-Egne, saaledes som vides tidligere at have været Tilfælde.

Som det Kongelige Departement tidligere tilmeldt er jeg kommen til den Formening, at det iaar opfiskede Kvantum Vaarsild nærmest kan ansættes til 680,000 Tönder, hvoraf 355,000 i Söndre-Distrikt, 255,000 Tönder i Nordre-Distrikt og 70,000 Tönder paa Söndmöre. Til Udskibning vil deraf antagelig neppe komme over 480,000 Tönder eller 200,000 Tönder mindre end opfisket. Det er nemlig at bemærke, dels at Almuen som Følge af den meget ringere Pris hjembragte til Husbrug et langt større Kvantum, end vistnok nogensinde tilforn har været Tilfælde, dels at der navnlig for Söndre-Distrikts Vedkommende vil medgaa mere end almindeligt til Pakning, og endelig at sikkerlig et ikke ringe Kvantum Sild i Nordre-Distrikt ved lang Henliggen forinden Virkningen er blevet ganske uskikket til Handelsvare.

Forövrigt skal jeg ved de anførte Talstørrelser gjöre den almindelige Bemærkning, at Fiskets Uregelmæssighed og store Spredning i alle Distrikter nödvendigvis maatte medføre mere Vanskelighed og mindre Paalidelighed end sædvanligt ved Anstillen af Beregninger.

Efter forrige Aars Overslag skulde der komme noget mere end 450,000 Tönder til Udskibning. Toldlisterne for Aaret 1868 udvise en Udskibning af 493,165 Tönder.

Hvad Sildens Kvalitet angaar, da var den, efter hvad jeg havde Anledning til at bringe i Erfaring, meget forskjellig i de forskjellige Distrikter ligesom ogsaa under de forskjellige Indsig inden disse. Den største og fedeste Sild synes at være faldet paa Söndmore og under det andet Nordfjordfiske. For Söndre-Distrikts Vedkommende faldt den bedste Sild ved Karmöen omkring Helganæset og tildels ved Fæö og Röväer. Ogsaa Brandesund-Silden berettedes at være af god Kvalitet.

I det Foregaaende er omnævnt, at i Söndre-Distrikt faldt der mere Smaasild, end almindeligt har været Tilfælde, og at i baade Söndre- og Nordre-Distrikt bleve Sildestimerne som oftest fulgte af en Mængde Sei, hvilket vel ogsaa tör have övet nogen Indflydelse paa Sildens Beskaffenhed.

I Henseende til Tilvirkningen, skal jeg indskrænke mig til Bemærkning om, at i Nordfjord ligesom ved Feyeö bleve store Dynger af Sild kastede paa Stranden for Tilvirkning efter Leilighed, dels af Mangel paa Kjöbere og dels fordi disse ikke vilde tilstaa de begjærte Priser, hvorfor Fiskerne foretrak selv at spekulere paa Bergens Marked.

Som en Følge af de betydelige Tab, Sildehandlerne lede ved Anbringelse af forrige Aars Vaarsild paa det udenlandske Marked, foranlediget tildels ved lave Priser, dog navnlig ved ringe Sort Vare, der var meget for høit betalt i den ferske Tilstand, blev Sildeprisen iaar anlagt og holdt lavere, end i en lang Aar-Række har været Tilfælde. Der blev saaledes i Udsire ikkuns betalt $7\frac{1}{2}$ Ort pr. Tönde Garnsild imod indtil $13\frac{3}{4}$ Ort forrige Aar. I Röväer begyndtes med 6 à 7 Ort, gaves i de bedre Fiskedage 5 à $6\frac{1}{2}$ Ort og alt eftersom Fisket blev mindre 7 indtil $7\frac{1}{2}$ Ort. Haugesundsprisen var fra 7 til 9, i Regelen $7\frac{1}{2}$ Ort. Ved Fæö og i Veavaag faldt Garnsilden gennemsnitlig noget billigere, derimod nordenfor Haugesund ved Mølstervaag og Espeväer heller noget dyrere; men paa disse sidste Steder blev som anført Fisket af ringe Betydenhed. Nordenfor Espeväer dreiede Prisen sig i Regelen om 1 Spd. pr. Tönde. Laasesildprisen var for enkelte Laases Vedkommende 9 à 10 Ort, men holdt sig almindelig ved omtrent 8 Ort pr. Tönde. — Alt med 20 pCt. Rabat. Gjennemsnitsprisen for Söndre-Distrikt sættes formentlig rettest til nær 7 Ort pr. Tönde, som er omtrent Halvdelen af, hvad den ansloges til forrige Aar.

I Kalvaag, ved Batalden og ved Kinn begyndtes med en Pris af $7\frac{1}{2}$ à 8 Ort, der som en Følge af det yderst mislige Fiske paa disse Strög gik op indtil 11 Ort pr. Tönde. For söstaaen Sild betaltes fra $3\frac{1}{2}$ til 7 Ort. Ved Hindö gaves den første Dag 2 Spd.; den 19de var Prisen nede i $7\frac{1}{2}$ Ort og holdt sig derpaa indtil 23de Februar mellem 7 og 8 Ort. Derefter betaltes ikkuns $6\frac{1}{4}$ Ort. Den 22de og 23de var Prisen i Bueland kuns 5 à $5\frac{1}{2}$ Ort. Ved Huusö, Börtnæsöerne, Feyeö og Ronglevär varierede Prisen meget stærkt, og som ovenfor bemærket, var dersteds undertiden liden eller ingen Afsætning; formentlig kan Middelsprisen for Garnsild anslaaes til 5 Ort pr. Tönde, og for Laasesild til $7\frac{1}{2}$ Ort med samme Rabat som i söndre Distrikt.

I Nordfjord holdt Prisen sig under Faafjords- og Vaagfjords-Fisket i 8 Ort; under Fisket i Sildegabet i $7\frac{1}{2}$ à 9 Ort; og under det sidste Nordfjordfiske i gennemsnitlig 5 Ort, imedens Laasesildprisen var $5\frac{1}{2}$ à 7 Ort. Gjennemsnitsprisen for Nordre-Distrikt bliver nærmest at ansætte til nær $6\frac{1}{2}$ Ort pr. Tönde.

Paa Söndmöre varierede Prisen paa Garnsild fra 1 Spd. til 8 Ort pr. Tönde og paa Laasesild fra $6\frac{3}{4}$ til 9 Ort, og kan formentlig gennemsnitlig opføres med $6\frac{3}{4}$ Ort pr. Tönde.

Af det Anførte fremgaar, at for den samlede Almue blev Fortjenesten ved Fisket betydeligt mindre, end den i en Række af Aar har været. Fangsten med Nøterne udgjorde omtrent 150,000 Tønder, der kan antages at have indbragt Bruget 185,000 Spd. eller paa Arbeidsparten 92,500 Spd. Denne, fordelt paa Notefiskerne, hvis Antal kan ansættes til 5000, giver en Brutto-Indtægt af 18,5 Spd. pr. Mand.

Garnfiskets Udbytte er auslaaet til 530,000 Tønder, hvis Værdi efter nævnte Middelpriiser skulde være omtrent 734,000 Spd., eller 367,000 Spd. for Arbeidsparten. Fordelt paa de 35,000 Garnfiskere, der antagelig vare paa Fisket, skulde dette give en Brutto-Indtægt pr. Mand af 10,5 Spd. Herved er dog at bemærke, at den store Mængde af Garnfiskere ere Eiere af Garn og saaledes ogsaa Medinteressenter i den anden Halvdel af Udbyttet, som tilfalder Redskabet, hvilket derimod ikkuns ganske undtagelsesvis er Tilfældet med Arbeidere ved Noten.

Hvad Fordelingen af det samlede Udbytte angaar, da tør det kanske nok antages, at den for Garnfiskerens Vedkommende var mere ligelig end i mange af de foregaaende Aar, imedens dette neppe kan siges om Notefiskerne, af hvilke det var ikke saa ganske enkelte Lag, som vendte hjem uden at have truffet op i nogen Fangst. Af Garnfiskerne vare Søndfjord-Folket vistnok mest uheldigt, da der paa den for Samme sædvanlige Fiskeplads, Kinn, Intet blev at udrette.

For de sildeførende Fartøier blev der paa Grund af de lave Priser ikke Anledning til at gjøre synderlige Forretninger.

I Modsætning til, hvad der skede forrige Aar, tør det være at bemærke, at Feyeöfisket blev saagodtsom ikke paaagtet af det nærliggende Bergen.

Efter hvad derom har kunnet bringes i Erfaring, synes det, som at Garnfiskernes Antal i det Hele iaar var noget ringere end under forrige Fiske, og at der til Nordre-Distrikt havde søgt et mindre Antal Fiskere söndenfra. Som det fremgaar af følgende Tabel, var dette ligeledes Tilfælde for Söndmöres Vedkommende. Aarsagen var vistnok det mislige Fiske begge Steder forrige Aar.

Garnlag, Notelag, Logisfartøier og sildeførende Fartøier optegnede paa Söndmøre i 1869.

Hjemsteder.	1. Garnlag.			2. Notelag.						3. Logisfartøier.		4. Sildeførende Fartøier.		
	Baade	Mand.	Garn.	Note-lag.	Nøter.	Note-baade.	Ro-baade.	Mand.	Garn.	Antal.	Drægtig-hed i C.-Læster	Antal.	Besæt-ning.	Drægtig-hed i C.-Læster
Landdistrikter:														
Strand	8	44	151	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vikedal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	10
Fjelberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	20
Stordöen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	8
Strandebarm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	13	35
Kinservik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	10
Fjeld	7	35	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eivindvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	7
Daviken	6	39	117	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	8
Selö	38	206	803	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vanelven	87	525	1445	-	-	-	-	-	-	-	-	3	11	22
Volden	66	392	1608	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	10
Örsten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	16	43
Norrdalen	4	25	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rövde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	9
Örskog	-	-	-	2	6	6	4	47	76	2	23	-	-	-
Skoue	-	-	-	1	2	3	2	20	40	1	12	-	3	3
Lateris	216	1266	4323	3	8	9	6	67	116	3	35	20	76	185

Hjemsteder.	1. Garnlag.			2. Notelag.						3. Logisfartøier.		4. Sildeførende Fartøier.		
	Baade	Mand.	Garn.	Note- lag.	Nøter.	Note- baade.	Ro- baade.	Mand.	Garn.	Antal.	Drægtig- hed i C.-Læster	Antal.	Besæt- ning.	Drægtig- hed i C.-Læster
Transport	216	1266	4323	3	8	9	6	67	116	3	35	20	76	185
Vestnæs	-	-	-	2	6	6	6	47	60	2	28	2	7	17
Gryten	11	59	220	1	3	4	2	17	40	1	10	2	7	13
Veø	-	-	-	1	2	5	2	32	100	1	12	-	-	-
Næsset	10	62	164	1	2	2	3	16	14	1	10	-	-	-
Bolsö	7	30	150	10	34	24	26	212	330	10	111	-	-	-
Akerö	5	32	111	1	3	2	2	16	40	1	7	-	-	-
Do. Haukebø	-	-	-	1	3	2	2	16	40	1	14	-	-	-
Sandö	36	226	925	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bud	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	5
Thingvold	-	-	-	1	3	1	3	21	25	1	15	-	-	-
Stangvik	-	-	-	1	6	3	3	20	50	1	19	-	-	-
Surendal	2	11	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Recapitulation:														
Ryfylke Fogderi	8	44	151	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	10
Søndhordland Do.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	23	63
Hardanger og Vos Do.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	10
Nordhordland Do.	7	35	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sogn Do.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	7
Sønd- og Nordfjord Do.	44	245	920	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	8
Søndmøre Do.	157	942	3123	3	8	9	6	67	116	3	35	10	38	87
Romsdal Do.	69	409	1570	17	53	45	43	356	624	17	192	5	16	35
Nordmøre Do.	2	11	33	2	9	4	6	41	75	2	34	-	-	-
Summa	287	1686	5926	22	70	58	55	464	815	22	261	25	92	220
Byer i Stavanger Amt:														
Farsund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	15
Sandnæs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	13
Stavanger	4	24	96	4	11	11	8	88	175	4	62	5	22	58
Haugesund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	8
Bergen	-	-	-	1	3	3	2	15	-	1	12	4	15	40
Byer i Romsdals Amt:														
Aalesund	18	111	405	7	22	16	19	149	244	7	95	24	83	178
Molde	3	16	62	5	18	15	14	93	177	5	55	2	5	13
Christianssund	3	19	64	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	7
Summa	28	170	627	17	54	45	43	345	596	17	224	39	140	332
Ialt i														
Landdistrikterne	287	1686	5926	22	70	58	55	464	815	22	261	25	92	220
Bydistrikterne	28	170	627	17	54	45	43	345	596	17	224	39	140	332
Tilsammen.	315	1856	6553	39	124	103	98	809	1411	39	485	64	232	552

Hvad Garnlagene angaar, var der gennemsnitlig i det Hele 5,6 Mand pr. Baad, 20,4 Garn pr. Baad og 3,6 Garn pr. Mand. Paa Stavanger Amt falder der 5,7 Mand pr. Baad, 20,6 Garn pr. Baad og 3,6 Garn pr. Mand, paa Søndre-Bergenhus Amt 5 Mand pr. Baad, 19,4 Garn pr. Baad og 3,7 Garn pr. Mand, paa Nordre-Bergenhus Amt 5,6 Mand pr. Baad, 20,9 Garn pr. Baad og 3,8 Garn pr. Mand, paa Romsdals Amt 6 Mand pr. Baad, 20,8 Garn pr. Baad og 3,4 Garn pr. Mand.

Af de 64 sildeførende Fartøier vare 2 Galeaser, 39 Jægter, 5 Slupper og 18 Sköiter, hvis gennemsnitlige Besætning udgjorde 4 Mand pr. 10,4 Com.-Læst.

I Aaret 1868 er der paa Söndmøre opført 3 Salteboder, der tilsammen have kostet 2,950 Spd., og eies af Personer hjemmehørende i Landdistrikterne.

Veiret var, som det sees af den ovenfor givne Udsigt over Fiskets Gang, omtrent som sædvanligt, naar undtages at det den meste Tid var mærkelig mildt — som det ikke har været kjendt paa mange Aar. De omnævnte Stormveir indtraf imidlertid under saadanne Omstændigheder, at derved foraarsagedes overmaade megen Skade.

Efter hvad der er kommen til Opsynets Kundskab forliste der totalt 10 Fartøier dels med og dels uden Sild paa Kjölen, 5 Notebaade og 34 Garnbaade og Færinger — et ganske usædvanligt Antal. Störstedelen af Forlisene foregik tilankers. Ved disse og andre Ulykkestilfælde vides der at være omkomne 25 Mand, 4 i Søndre- og 11 i Nordre-Distrikt, samt 10 paa Söndmøre. Redskabstabet var størst i Nordre-Distrikt. Aftryk af de i Bergens Adresseavis, Stavanger Amtstidende, Karmsundsposten og Aalesunds Avis indrykkede og i vedkommende Distrikter omsendte Fortegnelser over efterliggende hjergede Redskaber, der for Søndre-Distrikt ere opbevarede paa Espevær, for Nordre-Distrikt paa Florö, i Kalvaag og paa Moldöen, samt for Söndmøre paa Flaavær, tillader jeg mig at vedlægge.

I Anledning af hjergede Redskaber udvise Aars-Regnskabet en Indtægt af 1,693 Spd. 95 Skill. og en Udgift af 1,186 Spd. 53 Skill. Herved er at bemærke, at af Auktionsbeløbene for 1867 staaer endnu uberigtiget 870 Spd. og af samme for forrige Aar omtrent 950 Spd., hvorfor der ved Regnskabets Afslutning endnu ikke var indløbet Opgjør fra vedkommende Lensmænd.

I Begyndelsen af December modtoges i Grimstad og forseiledes til Christianssand den nye Sköite „Seien“, der ifølge det Kongelige Departements Bemyndigelse er anskaffet istedetfor den under forrige Aars Fiske forliste Sköite af samme Navn. Ifølge Departementets Bestemmelse var foruden de Opsynet ellers tilhørende Fartøier at bringe i Anvendelse Sköiten Petrel, afgivet fra Opmaalingen, samt Dæksbaadene „Skude“ og „Silden“, udlaante fra Toldvæsenet.

Fra 23de December til 4de Januar afseilede efterhaanden fra Christianssand alle de dersteds oplagte Opsynsfartøier. Den 2den Januar traadte Opsynet i Virksomhed i Søndre-Distrikt, den 8de samme Maaned i Nordre-Distrikt og den 11te Februar paa Söndmøre.

I Søndre-Distrikt fungerede som Opsynsbetjente Lieutenanterne Fabricius, Egeberg og Jsaachsen med Sköiterne Vaarsilden, Silden og Petrel, og dersteds havdes endvidere Dæksbaadene Alken, Kjælden og Skude, kommanderede af Marine-Underofficerer, samt Expressebaaden Svalen.

I Nordre-Distrikt var fra Begyndelsen Lieutenanterne Dannevig, Tchudy og Bretteville med Sköiterne Seien, Ternen og Falken, samt med de af Marine-Underofficerer kommanderede Dæksbaade Lommen, Silden og Stæggen og med Dæksbaadene Anden og Expres. Ved Fiskets Begyndelse paa Söndmøre afsendtes derhen Lieutenant Dannevig med Sköiten Seien samt Dæksbaadene Silden og Expres. Senere var ogsaa Dæksbaaden Anden en Tid stationeret paa Söndmøre.

Naar undtages, at jeg pr. Dampskib foretog en kortvarig Reise til Nordre-Distrikt, opholdt jeg mig under dette Fiske stadig i Søndre-Distrikt, hvor nemlig Forretningerne mere end andetsteds krævede min Nærværelse.

Som extraordinære Dommere fungerede i Søndre-Distrikt Dispachör Beyer, i Nordre-Distrikt Sagfører Holtermann og paa Söndmøre Sorenskriver Tambs.

Eftersom Opsynsmandskaber eller Fartøier kunde undværes, afklareredes hine og hjemsendtes disse til Oplægning i Christianssand eller til Aflevering til respektive Toldkammere. Robaadene bragtes til Opbevaring og Udbedring i Kopervik.

Den 23de Marts traadte Opsynet ud af Virksomhed.

Efter det Kongelige Departements Bestemmelse ere Sköiterne Ternen og Falken samt Dæksbaadene Lommen og Kjælden for Sommeren stillede til Disposition af Opmaalingen, Fyrvæsenet og Toldvæsenet.

Der blev af Opsynet dekretet 40 Mulkter af Störrelse fra 2 til 300 Spd., nemlig 10 for i ulovlig Tid at have havt Garn staaende i Söen, 4 for i ulovlig Tid at have været paa Sætteriet, 4 for i ulovlig Tid at have udsat Not, 1 for

at have udsat Garn i Laas, 1 for at have sat Garn over Nots Plente, 3 for ulovlig Kapning af Andenmands Redskab, 5 for Forstyrrelse af den almindelige Rolighed, 1 for ulovlig Ballastudkastning, 3 for Nægtelse af at forhale, 1 for Undladelse af at efterkomme Opsynets Tilsigelse, 5 for ulovlig Brændevins-Udskjænken, 1 for Udskjænken af Öl og Vin til Berusede og 1 for ulovlig Öludsalg.

Disse Mulkter bleve alle vedtagne ved Forelæggelsen med Undtagelse af 3, nemlig 1 for ulovlig Brændevins-Udskjænken, 2 for at have nægtet at forhale, angaaende hvilke Politisag blev anlagt mod Vedkommende.

Efter mindelig Overenskomst udenfor Retten i private Tvistigheder vedtoges 1 Mulkt til Haugesund og 1 til Udsire Fattigkasse.

Af ovennævnte Mulkter bleve 3 ikke erlagte, nemlig 1 lydende paa 5 Spd. til Statskassen, hvis Dekret blev oversendt Amtmanden i Romsdals Amt, 1 lydende paa 3 Spd. til lige Deling mellem Bremanger Fattigkasse og Lensmand Steen, hvis Dekret blev oversendt Amtmanden i Nordre Bergenhus Amt, og 1 lydende paa 10 Spd. til lige Deling mellem Udsire Fattigkasse og Anmelderen (en Underopsynsbetjent) for hvilken Vedkommende blev frifunden af Retten. De øvrige vedtagne og erlagte Mulkter udgjøre tilsammen 653 Spd. 60 Skill., hvoraf 610 Spd. tilfaldt Statskassen, 22 Spd. 60 Skill. forskellige Kommunekasser og 21 Spd. Lensmand og Underopsynsbetjente som Anmeldere af vedkommende Forseelser.

Der blev i det Hele behandlet 9 offentlige Sager, hvoraf 2 Forhør og 1 Politisag i Søndre-Distrikt, 2 Forhør i Nordre-Distrikt og 4 Forhør paa Söndmøre. Politisagen, der angik ulovlig Udskjænken af Brændevin, sluttede med Fri-findelses-Dom. 2 af Forhørene angik Tyveri, 1 Mishandling af en Matros paa et preussisk Skib, 2 Fordölgelse af Hittegods, 1 svingagtig Fordölgelse af Hittegods og Tyveri, 1 Undladelse af at yde Forulykkede Hjælp og 1 ovennævnte med Tab af Menneskeliv forbundne Ulykkestilfælde. Et af Forhørene overgik til Sagsbehandling efter Lov af 6te September 1854.

Af private Sager incamereredes 14, nemlig 11 i Søndre-Distrikt, 1 i Nordre-Distrikt og 2 paa Söndmøre. Deraf angik 6 Erstatning for Garnskade og Fiskespild, 2 Handel om Sild og Tönder, 3 Deling af Notefangst, 1 Misligholdelse af en Fragtkontrakt og 2 Deling af Lag. Sagerne sluttede alle ved Retsforlig.

Den de extraordinaire Dommere tillagte Fogedmyndighed kom ikke til Anvendelse.

Af det under 16de Mai dette Aar aflagte Regnskab vil det Kongelige Departement have erfaret, at Statskassens Udtællinger til Opsyn og extraordinair Retspleie ved afvigte Vinters Vaarsildfiske andrage . . . 11,662 Spd. 13 Skill.

Efter tidligere aflagte Regnskaber have Udtællingerne været for Aar 1867 . . . . . 10 799 — 88½ —

— — — — — 1868 . . . . . 12,249 — 43 —

i Budgetterminen — Tilsammen 34,711 Spd. 24½ Skill.

eller 6,211 Spd. mere end Anslaget var ved den af Departementet indvilgede Begjæring, som jeg tillod mig at fremsætte i Aarsberetningen for 1866 om at faa Opsyns-Styrken forøget med 1 Sköite og 2 Dæksbaade. — Heri kommer imidlertid til Afdrag 1800 Spd., der hos vedkommende Auktionsholdere have tilgode for afhændede bjergede Redskaber, samt 121 Spd. af de i Aaret 1867 efter Departementets Bestemmelse forskellige Fattigkommissioner tilstaaede Laan, som endnu ikke ere tilbagebetalte.

Endvidere er i omhandlede Henseende at erindre de Uheld, som indtraf under forrige Fiske med Sköiten Seien, hvis Reparation og senere Forlis foraarsagede en Udtælling af 900 Spd. uden Hensyn til det Tabtes Værdi og som maatte remplaceres med en ny anskaffet Sköite, der kostede 1350 Spd., hvilke Udgifter selvfølgelig ikke kunde være forudsatte i Overslaget fra 1866. Og med Hensyn til det resterende Beløb af 2,040 Spd., hvormed Overslaget saaledes er overskredet, skal jeg tillade mig at anføre, at Telegraferings-Udgifterne stadigt have været i Stigende, saaledes, at de for disse 3 Aar udgjøre 2,531 Spd., der paa den anden Konto atter ere indkomne i Statskassen, saa at Overskridelsen dog ikkuns er nominal, endogsaa om det ganske sættes ud af Betragtning, at de i Statskassen igjennem Opsynet indkomne Mulkter i disse 3 Aar have udgjort 2,812 Spd.

Som i det Foregaaende forklaret, er der i de seneste Aar indtraadt mærkelig Forandring i Henseende til Stederne, hvor Silden er stimet ind under Land, og forsaavidtsom man herpaa bör bygge Gisninger for Fremtiden, er det ikke usandsynligt, at Brandesund og Glæsvær i Søndre-Distrikt, Feyeö i Nordre-Distrikt og Vanelvgabet paa Söndmøre ville blive af de mere betydelige Fiskepladse. Under disse Omstændigheder tör jeg tillade mig at henlede det Kongelige Departements Opmærksomhed paa Önskeligheden af, at Telegraf-Nettet maatte udstrækkes til disse Steder, da det ellers kan være at befrygte, at som Følge af deres isolerede Beliggenhed kan endogsaa den bedste Anledning til Fiske komme til at gaa saagodtsom ganske tabt for Almuen.

2. Beretning om Lofotfiskeriet i Aaret 1869.

For Hans Majestæt er af Regjeringen fremlagt følgende Beretning fra Opsynschefen, Kapitainlieutenant Olsen, om Lofotfiskeriet i 1869:

Herved giver jeg mig den Ære at afgive den paabudne samlede Beretning om dette Aars Lofotfiskes Gang og Drift samt om Opsynets og de ekstraordinære Dommeres Virksomhed under samme.

Det rolige og milde Veir, som i Regelen herskede i Nordland i Slutningen af forrige Aar, vedvarede indtil Midten af Januar Maaned. Det afføstes da af vedholdende og tildels temmelig voldsomme Storme med Mellemrum af ikkuns faa Dage, paa hvilke det kunde lade sig gjøre at komme paa Søen til Redskabers Sætning og Trækning. Først i Begyndelsen af Marts Maaned indtraadte atter roligere og for Bedriften gunstigere Veir.

Mellem Jul og Nytaar mærkedes ved Henningsvær første Gang Fisk, og først i Januar mærkedes den paa de fleste Steder langs Lofotens Ögruppes hele Indreside. Den 6te Januar fiskedes med Natliner enkelte Tal Fisk inde i Östnæsfjorden, ligesom man ogsaa nogle Dage senere mærkede ikke ubetydeligt af Fisk i Raftsundet, hvor den antoges at have søgt ind efter den Mængde Sild, sem stod paa flere Steder i Sundet.

Som sædvanligt blev der i det Hele af Hjemfolket fisket Noget i første Halvdel af Januar Maaned, men dette var dog ikke for Synderligt at regne, naar undtages ved Henningsvær, hvor mange af de Baade, som tidligt havde begyndt Fisket, allerede omkring den 23de Januar havde et Udbytte af indtil 1 Tönde Lever pr. Mand. Henimod Slutningen af Maaneden begyndte fremmed Almue i noget større Mængde at indfinde sig, navnlig var det Fiskere fra Hadsel og andre nærliggende Distrikter, som især søgte til Henningsvær og Stamsund, ligesom Almue fra Flakstad Præstegjeld den 25de Januar havde indfundet sig paa sine Rorpladse, hovedsagelig i Sund. Den 24de var der til Kabelvaag ankommet 9 Baade, til Storvaagen 2, til Örsvaag 19, til Örsnæs 14, til Hopen 20, til Henningsvær 150, til Stamsund 80, til Stene 50 og til Ure 40 Baade, til Værene östenfor Kabelvaag var der endnu saagodtsom ingen fremmed Almue ankommet. Den 1ste Februar var til Balstad ankommet 115, til Brandsholmen og Sandsund 40 og til Nufsfjord 100 Baade, ligesom henimod 200 Baade til samme Tid havde begyndt Fisket paa forskjellige Steder i og ved Östnæsfjorden.

Fra Distrikterne nordenfor Lofoten indfandt Almuen sig tidligst, idet den derfra begunstigedes af heldigere Reiseveir, og det var først meget senere, at Mængden af Almue söndenfra naaede frem til Lofoten. Dels hindredes denne nemlig ved stormende Veir og dels havde ogsaa mange Fiskere fra Helgeland, som pleie at söge til Lofoten, deltaget i det dersteds faldende betydelige Storsildfiske, som ikke sluttedes förend ved Nytaarstider. Nogle faa Fiskere bleve vel ogsaa liggende tilbage i Aasvær og Skibaadvær, efterat Sildefisket var sluttet, for at deltage i det Skreifiske, som i de sidste 3 å 4 Aar har været drevet paa disse Steder. Først henimod Slutningen af Februar var Störstedelen af Almuen tilstede i Fiskedistriktet, og fremmede Fiskere vedbleve at indfinde sig ligetil henimod Slutningen af Marts Maaned.

Omkring Midten af Februar var den Almue, som aarvist pleier at söge de vestligste Vær, ankommet og ved Slutningen af Maaneden vare Henningsvær, Stamsund og Balstad paa det Nærmeste fuldt belagte. Fra Fiskets Begyndelse fordelte Almuen sig temmelig jevnt over hele Fiskedistriktet.

I Begyndelsen af Februar indfandt sig endel Kjöbefartøier fra de nærmeste Distrikter, men Mængden ankom dog ikke förend i Begyndelsen af Marts, og søgte da fortrinsvis til de større Vær, Henningsvær, Stamsund og Svølvær, for endel ogsaa til Havnene i Östnæsfjorden.

Til forskjellige Tider hele Fisket igjennem blev der paa flere Steder, som i Ulvaagen paa store Molla, Grundfjorden i Raftsundet, Lunkefjorden og Slöverfjorden i Hadsel, Sagfjorden i Hammerö og flere Steder, sat temmelig righoldige Sildelaase, fra hvilke Linefiskerne stadigen erholdt Forsyning af fersk Sild til Agn; det var saaledes ikke ualmindeligt, at 20 å 30 store Baadladninger fersk Sild dagligen bleve bragte til Fiskedistriktet, ligesom der ogsaa foregik Tilførsel med Dampskib. Den lette Adgang til godt Agn var vistnok for en stor Del Aarsagen til, at Linefisket iaar gav saa godt Udbytte. I Östnæsfjorden og tildels ogsaa paa andre Steder benyttedes af mange Linefiskere Skjælagn, som hentedes langveis fra; Baade afsendtes ligetil Hammerö for at forsyne sig med dette Agn, de saakaldte „Kraakskjæl“, der er anset for det bedste Agn efter Skrei. Det har i flere Aar været Tilfælde, at Fiskerne have hentet Skjæl til Agn fra nærliggende Steder, hvor der er rigere Tilgang paa dem end i Lofoten, men iaar begyndte desuden Handelsmænd at sende flere Hundrede Tönder Skjæl til Distriktet, hvilke afsattes til Fiskerne efter en Pris af 1½ Spd. pr. Stamp.

Ved Januar Maanedes Udgang var der til Skraaven kun ankommet ca. 50 Baade, og til Svølvær saagodtsom ingen fremmede Fiskere, men i Begyndelsen af Februar begyndte adskillig Almue at søge til Svølvær, ligesom Baadeantallet i Skraaven i Löbet af Maaneden forøgedes, saa det gik op til ca. 500, og i Begyndelsen af Marts laa i Svølvær ca. 700 Baade. I første Halvdel af Februar fiskedes der ved disse Steder ret godt med Natliner, medens Garn paa den Tid saagodtsom ikke benyttedes. Fra 8de til 13de Marts var Fisket særdeles godt og tildels rigt med alleslags Redskaber, især med Garn, men allerede den 20de var Garnfisket saagodtsom ophørt. Med Line og Snøre vedblev man dog at gjøre god Fangst ligetil de første Dage af April.

Som foran anført søgte endel Almue fra Fiskets Begyndelse ind i Östnæsfjorden, hvor der fiskedes ret godt med Line og Snøre. Først i Marts gik Baadenes Antal, iberegnet Hjemfolket, op til ca. 700, hvoraf ca. 50 Garnbaade, ligesom 40 Kjöbefartöier havde søgt derind. Den Fiskemasse, som stod i Fjorden, maa imidlertid have været meget ubetydelig, thi naar undtages i den første Tid, da der ogsaa fiskedes længere ude i Fjorden, foregik Fisket saagodtsom udelukkende paa Vestpollen, og endogsaa her var det kun dem, der vare istand til at forskaffe sig Skjæl til Agn, som gjorde synderlig Fangst. Henimod Midten af Marts flyttede Störstedelen af Almuen atter ud af Fjorden.

Foruden den i tidligere Aar benyttede större Synkenot, som paa Grund af det mislige Fiske ikke engang blev udsat, havde man iaar ogsaa bragt en mindre Not af samme Konstruktion, men da der intet Fiske faldt ude i Fjorden, blev der heller ikke med denne gjort Fangst.

I Raftsundet formærkedes paa flere Steder af og til Fisk, der — som för anført — antoges at have søgt derind efter Silden; der blev imidlertid heller ikke denne Vinter noget Fiske af saadan Betydning, at fremmed Almue søgte dertil.

Fra Fiskets Begyndelse søgte ikkuns liden Almue til Værene mellem Svølvær og Henningsvær, men mod Slutningen af Februar forøgedes den betydeligt ved Tilflytning dels fra Östnæsfjorden og dels ogsaa fra de vestligere Vær. Fra 8de Februar og indtil Maanedens Udgang var Fisket saavel med Garn som Natline ved Kabelvaag og Storvaagen meget ujevnt, og især i den sidste Halvdel af Maaneden indtraf ogsaa mange Landliggedage; men i hele Marts faldt derimod paa denne Strækning et i det Hele taget godt, skjönt noget ujevnt Fiske, navnlig med Natliner, agnede med fersk Sild. Det var kuns nogle Dage, at Garnfisket gav et jevnt Udbytte af 3 à 4 Hundrede pr. Baad, og Enkelte naaede endog op til 8 à 12 Hundrede; den meste Tid var Garnfisket ujevnt, idet Fangsten for Enkelte ikke var større end 20 à 30 Fisk, medens derimod Andre havde rig Fangst. Med Dagline fiskedes ret godt, hvorimod Snørefiskerne, der indfandt sig sent og droge tidligt hjem igjen, for det Meste fiskede lidet. Ved Örsvaag, Örsnæs og Hopen fiskedes med Natliner jevnt godt den hele Tid, og den almindelige Fangst var fra 1 à 2 op til 3 Hundrede pr. Baad; med Garn var Fisket ogsaa her forholdsvis mindre og ujevnere. Det er sikkerligen meget længe siden, at der ved de tre sidstnævnte Vær har faldt et saa godt og jevnt Linefiske som i Vinter. Da der efter Paaske blev Mangel paa fersk Agnsild, aftog ogsaa Fisket noget, indtil det ganske ophørte omkring 10de April, ved hvilken Tid den fremmede Almue, som var tilbageliggende i Östlofoten, allerede havde ophørt at drive Fiske.

Det ved Henningsvær tidligt i Januar Maaned af Hjemfolket begyndte Fiske fortsattes med jevnt godt Udbytte med Natliner, især for deres Vedkommende, som kunde skaffe sig fersk Agnsild. Fangsten var i Regelen fra 1½ op til 3 à 4 Hundrede pr. Baad. I den sidste Uge af Januar havde man her kun en almindelig Söveirsdag, og i hele Februar Maaned hindrede stiv Kuling, Storm og Sö i en ualmindelig Grad Fiskeriets Drift, hvorfor Redskaberne, naar de bleve trukne, gjerne havde staaet over 2 à 3 indtil 8 Dögn. Ihvorvel der efter alle Mærker var Fisk i Mængde under Land, blev Fangsten dog af nævnte Grund i Regelen liden, skjönt forholdsvis god med Liner, agnede med fersk Sild. Naar man fik Sætningen nogenlunde hel og grei op, varierede Fangsten fra 1 til 2 Hundrede pr. Baad, ikkuns undtagelsesvis gik den op til 3 Hundrede og derover. Den 8de Februar begyndte man at sætte Garn, men Fangsten med dette Redskab var ogsaa ved Henningsvær ringe, idet den varierede fra 1 til 3 Hundrede Fisk. Noget senere tog ogsaa Snørefisket sin Begyndelse og fra Tiden omkring 20de Februar indtil Slutningen af Marts gjordes med dette Redskab jevnt og god Fangst. I de første Dage af Marts var Natlinefisket bedre, Garnfisket derimod fremdeles ubetydeligt, skjönt enkelte Baade dog fik 6 à 7 Hundrede Fisk. Længere ud i Marts blev Uveir atter til Hinder for Fiskeriet, men der fiskedes godt med Natliner ligetil Slutningen af Maaneden, saa ofte Veiret tillod Trækning. Ved denne Tid blev Garnfisket saa misligt, at mange Garnfiskere begyndte at bruge Liner, og endel søgte til Fisket paa andre Steder. Natlinefisket fortsattes indtil 14de April og endog den 9de laa der omkring 600 Baade tilbage, hvoraf dog de fleste ophørte at drive Fiske ved Ugens Slutning. Kuns mege

faa Baade dreve Daglinefiske. Fisket ved Henningsvær foregik i Vinter i Regelen Syd for Været, saaledes at de paa de østligste Holmer tilhuse liggende Fiskere holdt sig Öst paa Havet og tildels temmelig langt i denne Retning, de Övrige mere sydligt og sydvestligt i Almindelighed mellem $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$ indtil 1 Mil fra Land, sjeldnere i en Afstand af $1\frac{1}{2}$ til 2 Mile. Enkelte Dage kunde Fiskeriet være bedst ved „Skallene“, til andre Tider gjordes igjen bedst Fangst paa „Strømmen“ og i „Övrebakken“. Noget egentligt Gimsöströmfiske faldt ikke denne Vinter, og i det Hele taget fiskedes bedst Öst paa Havet. Det lod til, at Fisken i Regelen stod höiere i Söen end sædvanligt, hvorfor Mange — som oftest med Fordel — allerede tidligt satte deres Redskaber noget fra Bunden.

I Vestlofoten blev ved de fleste Vær fra tidligt i Januar af Hjemfolket og de faa ankomne fremmede Fiskere drevet et ret godt Natlinefiske, saa ofte Veiret ikke lagde Hindring i Veien for Udsætning og Trækning, men efter Midten af Januar var dette meget ofte Tilfældet. Ved Stamsund, Stene og Ure var Fangsten i Regelen 1 à 2 Hundreder pr. Baad og for dem, som agnede deres Liner med fersk Sild, endog 3 Hundreder. Fra Midten af Februar og indtil 10de Marts var Natlinefisket ved disse Vær ikkuns ubetydeligt, idet Fangsten sjelden oversteg 20 à 70 Fisk, men fra 10de Marts og indtil 8de April fiskedes den hele Tid jevnt godt med dette Slags Redskab. Sidst i Januar gjordes enkelte Prövesæt med Garn, men Fangsten var ringe. Den 8de Februar udsatte samtlige ankomne Garnfiskere deres Redskaber, men Uveir hindrede disses Trækning ligetil den 16de, da de bleve trukne med en Fangst af fra 2 til 3 Hundreder pr. Baad. Senere var Garnfisket tildels hindret ved Uveir, og for det Meste var det ogsaa her meget ujevnt og ubetydelig. Med April Maaned indtraadte en Forandring til det Bedre og paa de Sæt, som gjordes den 2den, 3die, 8de og 10de April fik man en Fangst af fra 2 op til 6 Hundreder pr. Baad. Ikkuns undtagelsesvis blev der drevet noget Snöre- og Daglinefiske. Den 12te April var Fisket ved disse Steder ophört og Störstedelen af Almuen afreist.

Til Værene vestenfor Urebjerget begyndte de fremmede Fiskere at indfinde sig omkring Midten af Januar, og ved Slutningen af Maaneden vare de Fleste, som pleie at söge til Balstad, ankomne dertil. Det var den almindelige Mening blandt Almuen, at en temmelig betydelig Fisketyngde i Februar Maaned stod under Land ved Brandsholmen, Balstad og Nufsfjord, og de Dage, man kunde komme paa Söen, var Fangsten ogsaa, om ikke rig, saa dog i Regelen jevnt god, og gik for de Heldigeres Vedkommende op til 3 à 4 indtil 5 Hundreder Fisk. Men i Februar lagde det stormende og saagodtsom stedse utrygge Veir store Hindringer for Fiskets Drift. I den förste Halvdel af Marts var Fisket mindre, navnlig for dem, der ikke havde forskaffet sig fersk Sild til Agn, men senere fiskedes jevnt godt ligetil 13de April. Da Natline er det Redskab, der saagodtsom udelukkende benyttes paa Strækningen vestenfor Ure, og da Rogn næsten ikke benyttes til Agn, er Forbruget af Agnsild her temmelig betydeligt. Det kan antagelig for Strækningen vestenfor Urebjerget anslaaes til ca. 10,000 Tönder.

Vestenfor Nufsfjord tegnede Fisket sig fra Begyndelsen af misligt, idet der sjelden naaedes en höiere Fangst end 1 Hundrede Fisk pr. Söveir. Mod Slutningen af Februar tog det sig noget op, og navnlig den 20de og 23de var Fangsten 4 til 6 Hundreder pr. Baad. I Begyndelsen af Marts var Fisket atter ubetydeligt, men fra 12te Marts og ligetil Fiskets Slutning gjordes stadig gode Söveir, saa ofte Fiskerne kunde komme paa Söen. Den længste Landliggetid indtraf mellem 23de Februar og 1ste Marts, og ved Trækningen den sidstnævnte Dag vare Redskaberne paa Grund af Storm og Strömsætning saa sammenviklede, at de maatte henlægges uklarede. Som sædvanligt vedvarede Fisket paa Flakstadö og Moskenäsö efter 14de April; det blev dog i den sidste Tid især drevet af Hjemfolk. I Sund var Fisket ganske endt den 27de April, men fortsattes i de vestligere Vær til Begyndelsen af Mai.

Strax för Paaske begyndte den til Finmarksfisket bestemte Almue i de forskjellige Vær at gjøre sig færdig til at reise nordover, og da der nogle Dage efter indtraf gunstigt Reiseveir, vare de Fleste afreiste i de förste Dage af April. Endel Almue fra de østlige Vær flyttede ogsaa som sædvanligt vestover mod Slutningen af Marts. De förste Dage af April begyndte mange Fiskere at begive sig paa Veien til Hjemstederne, og den 10de April var der kuns ganske faa fremmede Fiskere tilbage östenfor Henningsvær; efter 14de April var det overalt östenfor Sund saagodtsom udelukkende Hjemfolk, som fiskede.

Som sædvanligt blev der fra Fiskets Begyndelse i Henhold til Fiskelovens § 11 udstedt Forbud imod i Östnæsfjorden at udsætte Garn indenfor en Linie tvers over Fjorden et Stykke indenfor Vaterfjord og Fölstad. Da endel Garnbaade kom tilstede, og Fisket udelukkende gik til i den inderste Del af Fjorden paa den saakaldte „Vestpol“, opstod der blandt Garnfiskerne — ligesom Tilfældet var forrige Aar — megen Misnöie over, at de ved det udfærdigede Forbud forhindredes fra at deltage i Fisket, idet de anförte, at det lidet kunde nytte dem at sætte deres Redskaber paa Steder, hvor

de vidste, at der ingen Fisk var, og hvor de Nat efter Nat trak deres Garn uden Fisk. De fremsatte derfor ligesom forrige Aar indtrængende Begjæring om, at Forbudet maatte blive ophævet. Da endel af Fjorden derved, at Linefisket foregik saalangt inde i samme, stod ubenyttet, blev den nævnte Delingsline for at efterkomme Garnfiskernes fuldt berettigede Krav gjennem nogen Tid flyttet længere ind, men da Garnfiskerne paa det Havstykke, hvor de ved denne Forföining fik Adgang til at fiske, heller ikke der gjorde nogen Fangst, flyttede de ud af Östnæsfjorden.

Midt i Februar blev der af Linefiskerne i Örsnæs fremsat Forlangende om at faa Havet delt mellem Brugerne af Garn og af Natline, hvilket Forlangende strax blev efterkommet, idet Havstrækningen mellem Örsvaag og Hopen blev delt paa den sædvanlige Maade i Teiger ud fra Landet. Da Linefiskernes Antal i Værene paa denne Strækning i de senere Aar er tiltaget og Garnfiskernes er aftaget, blev der af Linefiskerne anket over, at de til udelukkende Brug for deres Redskab udlagte Havstykker vare for smaa i Forhold til det Havstykke, der var udlagt til Garnhav, samt i Forhold til Fiskernes Fordeling ved disse tvende Redskaber. Da det imidlertid viste sig, at Linefiskernes Anke reiste sig af den feilagtige Formening, at de ikke havde Tilladelse til at sætte Natliner östenfor det östlige og vestenfor det vestlige Linehav, hvor der ikke var delt Hav, og altsaa fri Adgang til at sætte hvilket som helst af de nævnte Redskaber, blev der ikke fundet Grund til at foretage nogen Forandring i den först foretagne Deling.

Begjæring blev ogsaa fremfört af endel Fiskere i Henningsvær om, at lignende Forföining maatte blive truffet ogsaa for dette Værs Vedkommende. Da der i Henningsvær i flere Aar ikke har været Spörgsmaal om nogensomhelst Inddeling af Havet, bleve Værets Hövedsmænd sammenkaldte til Möde, for om muligt at komme til Enighed om, paa hvilken Maade den attraaede Havdeling hensigtsmæssigst burde iværksættes. Det viste sig imidlertid under Mödet, at den almindelige Stemning blandt de Hövedsmænd, som fremmødte, langt fra var for nogen Inddeling af Havet, ligesom ogsaa, at Meningerne om Maaden, hvorpaa saadan i Tilfælde hensigtsmæssigst burde udføres, vare saa yderst forskjellige, at der ikke fornuftigvis kunde blive Tale om at efterkomme den fremsatte Begjæring for Henningsværs Vedkommende.

Ogsaa af endel i Stamsund roende Linefiskere blev der — ligesom Tilfældet var forrige Aar — ytret Önske om at faa Havstrækningen udenfor dette Vær delt mellem Brugerne af Garn og Natliner. For at komme til Kundskab om, i hvilken Grad det ene Redskab hindrede det andet Redskabs Drift, bleve Linefiskerne saavel gjennem Opslag som mundtlig opfordrede til for Opsynet at opgive hver Gang, deres Liner havde været sammenviklede med Garn, hvorhos de bleve underrettede om, at saafremt det derigjennem skulde vise sig, at Havdeling var nödvendig, skulde den snarest muligt blive iværksat. Da der imidlertid kun indløb et Par Anmeldelser fra Linefiskere om, at de havde været foraarsaget Tab af Liner ved Sammenvikling med Garn, og da der af Garnfiskere ikkuns sjelden til Opsynet blev indleveret Liner, som vare udgreiede af deres Garn, samt da det viste sig at have sig paa samme Maade som i Henningsvær i Henseende til de blandt Fiskerne raadende Meninger, blev det heller ikke her fundet hensigtsmæssigt at iværksætte den omhandlede Forföining.

For andre eller flere Steder blev der under dette Aars Fiske ikke fremsat nogen Begjæring om Deling af Havet, naar undtages, at 3 eller 4 Linefiskere i Svolveær leilighedsvis udtalte som deres personlige Formening, at Udvisning af et Havstykke til udelukkende Brug for Natliner paa den mellem Svolveær og Skraaven beliggende Havstrækning skulde være önskelig.

Efterfølgende Tabeller vise Resultaterne af den ved Opsynet iaar foretagne Optælling af Fiskere, Baade, Fartöier o. s. v. (Se Pag. 13—15).

Den iaar foretagne Optælling viser en Formindskelse i samtlige Fiskeres Antal, sammenlignet med forrige Aar, af 417 Mand, idet der nemlig iaar skulde have været 239 Garnbaade med tilsammen 1482 Garnfiskere færre, men 212 Linebaade med tilsammen 682 Linefiskere og 143 Dybsagnbaade med tilsammen 383 Dybsagnfiskere flere end forrige Aar. Formindskelsen falder med 669 Mand paa Almuen fra Nordlands Amt, hvorimod Almuen fra de övrige Amter er noget föröget. At der iaar var færre Fiskere fra Nordlands Amt end tidligere, har formentlig for en Del sin Aarsag i det paa Helgeland faldende Sildefiske, idet mange Lofotfiskere, som deltog i dette, först ud i Januar Maaned kom tilbage til deres Hjemsteder, ligesom mange vare beskjæftigede med Sildetransport til meget senere. Som i tidligere Aarsberetninger anført, har det været at antage, at Garnfiskernes Antal vilde komme til at aftage, hvilket ogsaa iaar har vist sig at være Tilfældet, og vil efter al Sandsynlighed i nogen Grad fremdeles komme til at finde Sted.

Det vil af Tabel No. 3 sees, at Antallet af fiskekjøbende Fartöier er formindsket fra 445 Stkr. forrige Aar til 377 dette Aar.

Tabel No. 1.

Fortegnelse

over Antallet af antegnede Baadmandskaber og Fiskere, udvisende disses Hjemsteder og Fordeling ved de forskellige Slags Redskaber.

Hjemsteder.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Garn-baade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Mand.	Baade		Fiskere.	Baadmandskaber.	Baade.
									med Liner.	uden Liner.			
Thronhjems By	-	-	-	-	-	-	-	12	-	4	12	4	4
Örkedalen	-	-	-	-	5	1	2	2	-	1	7	2	3
Selbu	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	2	1	1
Stadsbygden	105	21	30	-	-	-	-	6	-	2	111	23	32
Örlandet	-	-	-	-	-	-	-	161	3	42	161	45	45
Bjugn	-	-	-	-	-	-	-	41	-	12	41	12	12
Aafjord	-	-	-	-	3	1	1	68	4	17	71	22	22
Björnör	-	-	-	-	-	-	-	7	1	1	7	2	2
Søndre Thronhjems Amt	105	21	30	-	10	3	4	297	8	79	412	111	121
Stördalen	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	2	1	1
Ytteröen	-	-	-	-	-	-	-	22	-	8	22	8	8
Inderöen	-	-	-	-	-	-	-	8	1	2	8	3	3
Beitstaden	-	-	-	-	12	4	4	24	3	6	36	13	13
Lexvigen	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5	1	1
Närö	41	7	7	-	12	4	4	106	-	39	159	50	50
Kolvereid og Lekö	94	16	16	1	16	4	4	154	-	72	264	92	92
Nordre Thronhjems Amt	140	24	24	1	40	12	12	316	4	128	496	168	168
Binddalen	17	3	3	-	-	-	-	153	-	72	170	75	75
Brönö	169	28	31	4	42	9	9	532	-	252	743	289	292
Vegö	7	1	1	-	279	61	61	-	-	-	286	62	62
Tjötö	96	17	22	10	601	127	131	2	-	1	699	145	154
Alstahoug	413	70	90	6	112	26	26	34	-	13	559	109	129
Herö	121	20	29	4	147	35	35	62	1	21	330	77	86
Vefsen	539	94	94	2	7	2	2	7	2	1	553	99	99
Næsne	625	105	108	1	44	10	10	98	1	38	767	154	157
Hemnæs	358	63	63	-	4	1	1	4	-	2	366	66	66
Mo	190	33	33	-	-	-	-	-	-	-	190	33	33
Lurö	36	6	8	-	13	3	3	39	-	19	88	28	30
Rödö	347	58	92	4	246	55	56	92	2	33	685	148	183
Gilleskaal	187	31	56	20	288	60	68	14	-	6	489	97	130
Beieren	66	11	14	9	53	11	12	-	-	-	119	22	26
Skjærstad	564	94	151	26	166	42	48	8	-	3	738	139	202
Saltdalen	331	56	58	2	16	4	4	3	-	1	350	61	63
Bodö	118	21	34	13	270	65	78	36	3	12	424	101	127
Folden	220	38	62	24	305	69	75	38	1	16	563	124	154
Stegen	112	18	37	2	427	98	116	62	5	23	601	144	181
Hammerö	69	12	14	-	346	91	94	29	-	12	444	115	120
Lødingen	84	14	23	1	420	132	162	7	-	3	511	149	188
Tysfjorden	17	3	6	1	199	54	63	4	1	1	220	59	71
Ofoten	167	28	31	1	596	160	194	33	3	10	796	201	238
Vaagen	88	17	26	9	780	219	282	19	2	7	887	245	317
Borge	99	16	20	5	117	27	29	-	-	-	216	43	49
Buksnæs	28	4	10	4	932	208	244	7	1	2	967	215	257
Flakstad	104	20	24	20	437	96	119	-	-	-	541	116	143
Hadsel	30	5	8	3	735	178	242	-	-	-	765	183	250
Bö	-	-	-	-	16	4	5	-	-	-	16	4	5
Dverberg	-	-	-	-	24	7	8	20	1	6	44	14	15
Sortland	64	11	20	-	134	32	53	-	-	-	198	43	73
Nordlands Amt	5266	897	1168	171	7756	1886	2230	1303	23	554	14325	3360	3975
Trondenes	742	124	174	9	354	106	110	39	9	8	1135	247	301*)
Kvædfjord	306	51	54	-	94	31	32	29	-	13	429	95	99
Ibestad	408	68	127	7	859	209	224	66	10	15	1333	302	376
Tranö	173	28	50	-	331	87	100	31	9	1	535	125	160
Lenvik	113	19	25	-	309	76	91	48	6	13	470	114	135
Maalselven	6	1	1	-	26	8	8	10	3	2	42	14	14
Balsfjorden	-	-	-	-	331	88	91	29	5	7	360	100	103
Lateris	1748	291	431	16	2304	605	656	252	42	59	4304	997	1188

*) Desuden 1 Synkenot med 30 Mand og 8 Baade.

Hjemsteder.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Mand.	Baade.		Fiskere.	Baadmandskaber.	Baade.
									med Liner.	uden Liner.			
Transport	1748	291	431	16	2304	605	656	252	42	59	4304	997	1188
Malangen	30	5	7	-	69	19	22	24	2	6	123	32	37
Berg og Thorsken	-	-	-	-	19	6	8	8	2	1	27	9	11
Tromsø	8	2	2	-	184	56	56	26	1	10	218	69	69
Tromsøsundet	-	-	-	-	174	48	48	40	5	10	214	63	63
Karlsö	-	-	-	-	85	24	24	39	8	6	124	38	38
Lyngen	20	4	4	-	343	86	86	-	-	-	363	90	90
Skjærvö	-	-	-	-	65	16	16	-	-	-	65	16	16
Tromsö Amt	1806	302	444	16	3243	860	916	389	60	92	5438	1314	1512
Rekapitulation.													
Byer.													
Thronhjems By	-	-	-	-	-	-	-	12	-	4	12	4	4
Fogderier.													
Örkedal	-	-	-	-	5	1	2	2	-	1	7	2	3
Strinden og Selbu	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	2	1	1
Fosen	105	21	30	-	3	1	1	283	8	74	391	104	113
Stör- og Værdalen	5	1	1	-	-	-	-	2	-	1	7	2	2
Inderöen	-	-	-	-	12	4	4	54	4	16	66	24	24
Namdalen	135	23	23	1	28	8	8	260	-	111	423	142	142
Søndre Helgeland	1362	233	270	26	1188	260	264	790	3	360	3340	856	897
Nordre Do.	1556	265	304	5	307	69	70	233	3	92	2096	429	469
Salten	1935	326	486	99	3086	786	914	234	13	87	5255	1212	1500
Lofoten og Vesteraalen	413	73	108	41	3175	771	982	46	4	15	3634	863	1109
Senjen og Tromsö	1806	302	444	16	3243	860	916	389	60	92	5438	1314	1512 *)
Summa	7317	1244	1666	188	11049	2761	3162	2305	95	853	20671	4953	5776

*) Desuden 1 Synkenot med 30 Mand og 8 Baade.

Tabel No. 2.

F o r t e g n e l s e
over Antallet af de i de forskellige Vær antegnede Baadmandskaber og Fiskere samt disses Fordeling ved de forskellige Slags Redskaber.

Fiskevær.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Mand.	Baade.		Fiskere.	Baadmandskaber.	Baade.
									med Liner.	uden Liner.			
Rrettenæs	5	1	2	-	30	11	12	-	-	-	35	12	14
Skraaven og Guldbrandsö	502	83	110	2	574	153	158	334	-	159	1410	395	427
Skjoldvær	18	3	4	-	27	11	12	-	-	-	45	14	16
Östnæsfjorden, Odvær og Helle	298	50	79	7	2331	718	909	127	14	38	2756	820	1040 *)
Svolvær med Osan	724	124	188	7	972	271	290	292	58	60	1988	513	596
Kabelvaag	917	159	163	2	396	108	112	207	9	77	1520	353	361
Storvaagen	788	137	139	8	95	23	23	566	-	253	1449	413	415
Örsvaag	186	31	35	-	196	49	51	93	-	37	475	117	123
Örsnæs	87	16	24	3	354	81	105	12	2	3	453	102	134
Hopen og Kalle	405	68	102	4	452	98	156	19	2	5	876	173	265
Henningsvær, Festvaag og Guldvik	1727	290	486	61	1635	360	369	517	6	164	3879	820	1025
Finhavn og Öerne	93	15	18	3	108	26	26	-	-	-	201	41	44
Svarholdt og Stamsund	933	157	175	19	917	212	229	57	4	18	1907	391	426
Stene	236	39	44	6	205	49	55	81	-	39	522	127	138
Ure	144	25	44	21	351	83	88	-	-	-	495	108	132
Mortsund, Brandsholm og Sandsund	-	-	-	-	255	56	74	-	-	-	255	56	74
Balstad	-	-	-	-	651	137	143	-	-	-	651	137	143
Strömö og Nufsfjord	23	5	5	4	376	82	84	-	-	-	399	87	89
Sund og Nesland	114	21	26	21	156	34	34	-	-	-	270	55	60
Reine, Olenilsö og Havnö	-	-	-	-	500	100	110	-	-	-	500	100	110
Moskenæs	68	12	12	12	104	24	24	-	-	-	172	36	36
Sörvaagen	49	8	10	8	130	27	29	-	-	-	179	35	39
Aa, Tind, Evenstad og Tun	-	-	-	-	234	48	69	-	-	-	234	48	69
Tilsammen	7317	1244	1666	188	11049	2761	3162	2305	95	853	20671	4953	5776

*) Desuden 1 Synkenot med 30 Mand og 8 Baade.

Tabel No. 3.

Fortegnelse
over Kjøbefartøier og Bygdefarsjægter, forsamlede i Lofoten den 16de Marts 1869, disses Hjemsteder, Drægtighed, Antal af Besætning m. m.

Hjemsteder.	Skonnert eller Galeas.	Slup.	Jægt.	Jægtgaleas eller Jægt.		Sköite.	Samtlige Fartøiers		Samlet Drægtighed i Com.-Læster.	Gjennemsnit af	
				Kjøber.	Bygdefars.		Antal.	Besætning.		Besætning pr. Fartøi.	Drægtighed i Com.-Læster.
Bergen	1	3	17	-	-	-	21	107	342	5,1	16
Aalesund	2	1	6	-	-	-	9	48	155	5,3	17
Christianssund	3	2	18	4	-	1	28	141	383	5,0	14
Thronhjelm	4	2	15	55	-	-	76	401	1185	5,3	16
Namsos	-	-	1	2	-	-	3	14	45	4,7	15
Bodö	-	2	3	3	-	-	8	30	90	3,8	10
Indherred	-	-	-	5	-	-	5	24	63	4,8	13
Örlandet og Fosen	-	1	8	3	-	1	13	60	147	4,6	11
Namdalen	-	-	3	6	-	-	9	47	128	5,2	14
Helgeland	2	1	10	17	25	3	58	281	1127	4,8	19
Salten	5	5	47	16	7	5	85	367	1248	4,3	14
Lofoten og Vester-aalen	1	-	10	13	-	1	25	104	428	4,2	17
Senjen og Tromsö	5	-	19	8	-	5	37	167	520	4,3	14
Tilsammen	23	17	157	132	32	16	377	1791	5861	4,8	15,5

Tabel No. 4.

Kjøbefartøiernes Fordeling i Fiskedistriktet den 16de Marts 1869.

Slags Fartøi.	Skraaven.	Östnæs-fjorden.	Svolvær.	Kabelvaag.	Storvaagen.	Örsvaag.	Örsnæs.	Hopen og Källe.	Henningsvær.	Stamsund.	Stene.	Ure.	Balstad.	Nufs-fjord og Strömö.	Sund.	Reie og Havnö.	Sörvaagen.	Tilsammen.
Skonnert eller Galeas	1	4	5	4	2	2	-	-	3	1	-	-	1	-	-	-	-	23
Slup	3	2	1	2	-	2	1	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	17
Jagt	15	10	18	7	20	9	6	8	26	24	2	1	8	-	2	1	1	158
Kjöbejægt	14	9	19	3	13	5	2	2	31	22	4	-	4	1	2	-	-	131
Bygdefarsjægt	-	-	2	-	7	2	-	-	9	2	-	-	2	3	-	2	3	32
Sköite	2	3	5	2	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	16
Tilsammen	35	28	50	18	43	20	9	13	73	51	6	1	15	4	4	3	4	377

Det samlede Antal af Fiskere og Fartøifolk, som søgte til dette Aars Lofotfiske, skulde efter de foretagne Optællinger have udgjort 22,492 Mand mod 23,251 Mand forrige Aar.

Under 16de April blev det Kongelige Departement underrettet om, at det i Lofoten dette Aar opfiskede Kvantum Fisk antagelig kunde anslaaes til ca. 17½ Million, regnet efter store Tusinder (20,700,000 efter smaa Tusinder), hvoraf omtrent 10,000 store Tusinder (12,000,000 efter smaa Tusinder) var bragt i Salt for at virkes til Klipfisk, og omtrent 6,500 store Tusinder (7,800,000 efter smaa Tusinder) var hjældhængt samt at Resten eller 750 store Tusinder (900,000 efter smaa Tusinder) antagelig var medgaaet til Fortæring under Fisket af den fiskende og fiskekjøbende Almue samt til Forsendelse til Husbrng omkring i Distrikterne.

Fisken var i Begyndelsen af Vinteren i Östlofoten temmelig leverholdig, saa at 2½ à 3 Hundreder Garnfisk og 3 à 3½ Hundreder Linefisk gave 1 Tönde Lever; den senere paa Vinteren fangede Fisk var derimod meget magrere og den meste Tid af Fisket udfordredes der for at give en Tönde Lever 4 à 4½ Hundreder Fisk og i Vestlofoten endog 6 à 7 Hundreder. Antagelig have 4½ Hundreder Fisk gjennemsnitligt givet en Tönde Lever, 20 à 22 Stkr. Fisk givet en Vog Klipfisk og 28 à 29 Stkr. en Vog Rundfisk. Tranpartiet kan antagelig anslaaes til ca. 19,000 Tdr. og af god Rogn blev der neppe virket mere end 17,000 Tönder. Af Medicintran blev der virket noget over 200 Tönder, og af Raastof til Guanofabrikation blev der antagelig indsamlet ca. 4 Millioner Fiskehoveder foruden endel Fiskerygge.

Lofotfiskets Udbytte ansloges forrige Aar til omtrent 11,000, store Tusinder, saltet og til 6,250 store Tusinder hjældhængt Fisk, idet det derhos udtaltes, at det var sandsynligt, at denne Opgave over Udbyttet vilde vise sig noget mindre, end hvad samme skulde være, beregnet efter den erlagte Medicinalafgift. At saa er Tilfældet, fremgaar af nedenstaaende af Medicinalfondets Kasserer meddelte

O p s a v e

over Medicinalafgift til Nordlands og Tromsø Amtskommuner i Aaret 1868.

Efter de fra Toldstederne modtagne Fortegnelser har Afgiften udgjort ialt . . . , ...	13,452 Spd. 59 Skill.
der falder paa efternævnte Fiskeprodukter omtrent saaledes:	
12,300,000 store Hundreder Klipfisk à 4 Sk. pr. Hundreder	4,100 Spd. „ Skill.
458,000 Voger Tørfisk à 1 Skill. pr. Vog	3,816 — 80 —
31,500 Tønder Tran à 12 Skill. pr. Tønne	3,150 — „ —
23,300 Tønder Rogn à 1½ Skill. pr. Tønne	291 — 30 —
123,000 Tønder Sild à 2 Skill. pr. Tønne	2,050 — „ —
Anden saltet Fisk paa Tønder eller Foustager	44 — 69 —
	13,452 Spd. 59 Skill.

Efter denne Opgave skulde Klipfiskpartiet have udgjort omtrent $12\frac{1}{4}$ Million Fisk, hvilket Parti saagodtson udelukkende er opfisket i Lofoten. Dersom 27 à 28 Stkr. Fisk antages gennemsnitligt at have givet en Vog Rundfisk, skulde der i det Hele være virket ca. $12\frac{1}{2}$ Million Rundfisk. Sættes Udbyttet af de øvrige Fiskerier i Nordlands og Tromsø Amter, der saagodtson udelukkende virkes til Rundfisk, til tilsammen $5\frac{1}{2}$ Mill., bliver der for den Del af Lofoten, hvor Opsyn er anordnet, ca. 7 Millioner tilbage. Lofotfiskets Udbytte forrige Aar skulde altsaa have udgjort ca. $19\frac{1}{4}$ Million Fisk, regnet efter store Tusinder, naar der ikke tages Hensyn til, hvad der er forbrugt af Amternes Befolkning og til Fortæring under Fisket, og det af Opsynet gjorde Overslag over Klipfiskpartiet skulde altsaa have været $1\frac{1}{4}$, over Rundfiskpartiet ca. $\frac{3}{4}$ og over det hele Udbytte ca. 2 Millioner forliden. Hvorvidt Anslaget for denne Vinters Vedkommende har været heldigere, derom har jeg ikke fortiden kunnet danne mig noget Skjøn.

Fiskeprisen blev fra Fiskets Begyndelse ansat til $12\frac{1}{2}$ à 15 Ort pr. Hundreder. Da Mængden af Kjøbefartøier først ankom temmelig sent, holdt ogsaa Prisen sig længe lav, men den steg efterhaanden, saaledes at den de første Dage af Marts gik op til 20 à 22 Ort; kun undtagelsesvis steg den paa enkelt Sted til 25 Ort. I Vestlofoten, hvor Fisken er mindre vægtig, holdt den sig som sædvanlig stedse lavere, nemlig fra 15 til 18 Ort, og først mod Slutningen af Fisket steg den ogsaa der til 21 Ort og noget derover. Gennemsnitsprisen kan antagelig sættes til 21 Ort eller maaske noget derunder. Fersk Lever til Medicintran betaltes med 6 à 7 Spd. pr. Tønne; gammel Lever solgtes mod Fiskets Slutning for 5 à 6 Spd. og Rogn for $7\frac{1}{2}$ à 8 Spd. pr. Tønne. Fiskehoveder til Guanofabrikation betaltes med 12 à 14 Skill. pr. Hundreder, altsaa med noget mere end forrige Aar.

Efter de her opgivne Talstørrelser, som er noget mindre end de, der vare opgivne for forrige Aar, skulde Udbyttet af dette Aars Lofotfiske blive at regne for et Middelsfiske. Fordelt paa Almuen er Udbyttet imidlertid temmelig ujevnt; thi paa Grund af det urolige og stormende Veir i Februar naaede Mange først meget sent frem til Lofoten, hvortil kommer, at Östnæsfjordfisket, paa hvilket Mange af dem, som søgte til de østlige Vær, havde gjort Regning, slog saagodtson aldeles fejl, og ved Svolvær og Skraaven var Fisket ikkuns af kort Varighed. For Linefiskernes Vedkommende stillede Forholdene sig bedst, og især for dem, som havde begyndt Fisket tidligst. Hertil bidrog for Størstedelen den lette Adgang til fersk Agnsild for en i Forhold til tidligere Aar meget billig Pris, der i Gennemsnit antagelig falder omkring 2 Spd. pr. Tønne. I Kabelvaag og Storvaagen kan Bruttoudbyttet for Linefiskerne antagelig gennemsnitligt sættes til 40 Spd. pr. Mand og i Skraaven til 36 Spd. Misligt og mest ujevnt faldt Udbyttet for Garnfiskerne, af hvilke mange forlode Lofoten saagodtson uden nogen Nettofortjeneste af Fisket. Bruttoudbyttet for Garnfiskerne kan i Kabelvaag og Storvaagen antagelig gennemsnitligt anslaaes til 50 Spd. pr. Mand og i Skraaven til ca. 45 Spd. Som sædvanligt faldt Udbyttet jevnest og bedst for de Fiskere, som stadig havde sit Tilhold i Værene vestenfor Ure, og de største Lodder faldt paa fremmede Baad-

mandskaber, specielt paa Fiskere fra Helgeland, som havde Tilhold i Havnö og Reine. De mindre Lodder faldt paa enkelte Undtagelser nær paa Distriktets Indvaanere.

Som tidligere anført, var Veiret i Februar meget stormfuldt, saa at henved Halvdelen af Maaneden gik tabt paa Grund af Uveir, men desuden var der ogsaa i den övrige Fisketid flere Dage, paa hvilke Kuling og Sö hindrede Bedriften. Det langvarigste Uveir indtraf, som anført, i Slutningen af Februar, da det nemlig fra den 23de til 1ste Marts paa de fleste Steder ikke lod sig gjöre at trække Redskaber.

Maaned.	Almindelige Landliggedage.		Dage, paa hvilke Veiret delvis har hindret Fisket.	
	Östlofoten.	Vestlofoten.	Östlofoten.	Vestlofoten.
Sidste Halvdel af Januar	3	4	3	4
Februar	8	13	5	8
Marts , ...	3	6	4	5
Förste Halvdel af April	2	4	2	2
Tilsammen	16	27	14	19

Efter Veirets Beskaffenhed var det at vente, at Ulykkestilfælde paa Söen oftere maatte indtræffe, og disse udebleve desværre heller ikke. Efter hvad der er kommet til Opsynets Kundskab, omkom der ved Aa 2 Mand, ved Havnö 5, ved Sund 10, ved Nufsfjord 2, ved Balstad 3, ved Brandsholmen 2, ved Stamsund 5, ved Henningsvær 8, ved Storvaagen 5 og ved Helle 3 Mand. Desuden omkom ved Kantringen af en Galeas ved Lyngvær 5 Mand, ved Kantringen af en Sköite i Nærheden af Moholmene 1 Mand og ved Forliset af en Jagt ved Havnö 2 Mand. Antallet af dem, som vides paa Söen at være omkomne under dette Fiske, udgjör saaledes tilsammen 53 Mand.

Tab af Redskaber af större Betydenhed fandt kun Sted under det vedholdende Uveir i Slutningen af Februar; de Flestes Tab, ialfald for det kostbarere Brugs Vedkommende, kan neppe siges at være större, end hvad almindeligvis gennemsnitlig har været at paaregne til alle Tider. Saavidt som jeg har havt Anledning til at erfare, ligger den væsentligste Aarsag til Redskabstabet deri, at Fiskerne undlade at stene deres Redskaber tilstrækkeligt, saavel som ogsaa i Skjödeslöshed under selve Udsætningen. Hvad Benyttelsen af for lette Ile- og Bundstene angaar, da er Almuens Opmærksomhed henvendt herpaa, og sandsynligvis vil der til næste Fiske, ialfald paa enkelt Sted, blive gjort Forsög til Forandring deri. De fleste Garnlænker, som tabtes ved Stamsund og Henningsvær, bleve senere gjenfundne. Af Lineredskaber tabtes som sædvanligt en Del, dog iaar mindre, end hvad der pleier at være Tilfældet. Hvad der af bjergede og af vedkommende Eiere ved Fiskets Slutning ikke afhentede Redskaber er beroende i Opsynets Varetægt, er mindre, end det nogensinde tidligere har været. De, der bleve indbjergede i Östlofoten, ere samtlige opbevarede i Svolvær; de, som indbjergedes til Værene mellem Finhavn og Nufsfjord, i Stamsund, og de, som indbjergedes til Værene vestenfor Nufsfjord, ere opbevarede i Sörvaagen. Den lovbefalede Fortegnelse over disse Redskaber, af hvilken et Aftryk vedlægges, er omdelt paa den sædvanlige Maade. Regnskabet udviser en Udgift ved bjergede Redskaber af 127 Spd. 114 Skill. samt en Indtægt af 360 Spd. 116 Skill.

Naar undtages, at der i Vestlofoten indtil langt ud i Fisket herskede en temmelig smitsom og ondartet Nervefeber, der var bragt til Fiskedistriktet af fremmede Fiskere, maa Sundhedstilstanden under Fisket i det Hele taget siges at have været tilfredsstillende. Af de af Fiskelægerne i Skraaven, Kabelvaag, Henningsvær, Stamsund og Reine behandlede 1350 Patienter, havde 88 Nervefeber, 11 Lungebetændelse og 17 af Patienterne döde. Fra Distriktslægen i Buksnæs er ingen Opgave over Antallet af behandlede Syge indlöben.

Den ene af de 2 Læger, der, foruden Distriktslægerne i Vaagen og Buksnæs, fra Fiskets Begyndelse fungerede som Fiskelæger, var stationeret i Henningsvær og den anden i Stamsund, hvorfra denne Sidste tillige havde at före Tilsynet med det i Stene indrettede Sygehus. Da mange Tilfælde af Nervefeber allerede i Begyndelsen af Februar indtraf i de vestligste Vær, ligesom enkelte ogsaa viste sig i Skraaven, hvor Lægetilsynet skulde udföres ved Distriktslægen i Vaagen, blev efter derom skeet Henvendelse til Amtmanden i Nordlands Amt desuden 3 Læger beordrede til Fiskedistriktet, af hvilke dog den ene efter nogle Dages Ophold i Distriktet blev hjemsendt. Den meste Tid af Fisket fungerede saaledes, foruden

de nævnte 4 Læger, desuden 1 Læge i Skraaven ved det derværende Sygehus og 1 i Reine, hvor det ogsaa blev befundet nødvendigt, at indrette et midlertidigt Sygehus. At 4 Læger ikke kunne tilfredsstille Behovet til Lægehjælp under Fisket, viste sig atter denne Vinter. Under almindelige Omstændigheder vil dog formentlig 5 Læger kunne overkomme Tilsynet, af hvilke de 3 i Regelen ville komme til at gjøre Tjeneste i Östlofoten og de 2 i Vestlofoten; men naar stadigt Lægetilsyn tiltrænges i de vestligste Vær, bliver det nødvendigt at forøge Lægernes Antal til 6. Under dette Fiske var Savnet af Lokale for deri at indlægge og behandle syge Fiskere afhjulpet for Stenes og Stamsunds Vedkommende ved Oprettelse af et Sygehus i Stene, skjönt det vistnok havde været hensigtsmæssigere, om Lokale til Sygehus havde kunnet faaes i Stam-sund; men for Lofotens største Fiskevær, Henningsvær, hvor der aarvis samler sig en betydelig Almue, er den fremdeles tilstede. Da Medicinalfondets Midler efter den betydelige og upaaregnede Indtægt, der er tilflydt samme gjennem Afgiften af Sild, nu rimeligvis ville være tilstrækkelige til Dækkelse af de med Oprettelse af et Sygehus under Fisketiden i Henningsvær forbundne Udgifter, tør det vel være at haabe, at et saadant snarest muligt vil blive indrettet.

Opsynet var i Virksomhed fra den 18de Januar til den 15de April; en Opsynsbetjent forblev endvidere i de vestligste Vær indtil 22de April. Af Opsynsbetjenterne blev Lensmand Kjelsberg overdraget Opsynet i Skraaven og Skjoldvær; Lensmand P. Olsen i Svolvevær og Østnæsfjorden; Löitnant Proet overtog med Sköiten „Sommersilden“ Opsynet i Storvaagen og Kabelvaag; Löitnant Hagerup med Sköiten „Skreien“ i Örsvaag, Örsnæs, Hopen og Kalle; Löitnant Horn med Sköiten „Havhesten“ i Henningsvær; Löitnant Juel med Sköiten „Maagen“ overtog Opsynet paa Strækningen fra Gimsøstrømmen til Urehjerget; Lensmand H. Olsen paa Strækningen derfra til og med Nufsfjord og Lensmand Bentzen paa Strækningen fra Nesland til Lofotodden. I denne Fordeling af Opsynspersonalet blev der i Vinterens Löb kun foretaget den Forandring, at Löitnant Proet gjennem nogen Tid overtog Löitnant Hagerups Distrikt, hvorimod denne overtog Opsynet i Östnæsfjorden. Da Fisket dersteds ophørte, blev han stationeret i Svolvevær, og Lensmand P. Olsen blev overdraget Opsynet i Örsvaag, Örsnæs, Hopen og Kalle. Af de ekstraordinære Dommere forrettede Kand. jur. Mathiesen i Östlofoten og Kand. jur. Theisen i Vestlofoten.

Af Opsynet blev der dekretet ialt 88 Mulker, nemlig: 5 for at have fisket uden Baadmærker, 5 for Forstyrrelse af den almindelige Rolighed, 58 for at have begivet sig paa Søen til Trækning af Redskab før Morgensignal og for at have udsat Redskab efter Aftensignal, 2 for Brug af forbudt Redskab paa delt Hav, 4 for utilbørlig Behandling af Andenmands Redskab, 4 for Overstaaen af Redskab om Søndagen, 1 for utilbørlig Sætning af Redskab, 3 for Overhørighed af Havnebestemmelser, 2 for at have udkastet Ballast i Havn, 2 for Fornærmelse mod Opsynsbetjent, 1 for ulovlig Afhændelse af Brændevin og 1 for ulovlig Udskjænkning af Vin og Öl. Af disse Mulker bleve 86 vedtagne ved Forelæggelsen og 2, efterat Politisag mod Vedkommende var paabegyndt.

Efter Overenskomst i private Tvistigheder blev endvidere erlagt 4 Mulker, af hvilke 3 tilfaldt Vaagens og 1 Saltdalens Fattigkasse.

De indbetalte Mulkters samtlige Beløb udgjör 232 Spd., hvoraf 204 Spd. tilfaldt Statskassen, 2 Spd. Vaagens, 20 Spd. Flakstads, 2 Spd. 60 Skill. Buksnæs, 1 Spd. Saltdalens og 2 Spd. 60 Skill. tilfaldt Lensmanden i Buksnæs som Anmelder. De under forrige Aars Fiske konfiskerede Sager: 1 Tönde Brændevin og $\frac{3}{4}$ Tönde Sherryunsch ere ved Lensmanden i Buksnæs bortsolgte ved offentlig Auktion og det udbragte Beløb, 21 Spd. 114 Skill., er indbetalt i Buksnæs Fattigkasse.

Der blev i det Hele optaget 29 Forhörer, af hvilke 21 angik Tyveri, 4 Bedrageri, 1 svingagtig Tilegnelse af Fisk, funden paa Andenmands opbjergede Liner, 1 Undladelse af at komme Mennesker i Livsfare til Hjælp, 1 Konkubinats og 1 Legemsfornærmelse. Af de optagne Forhörer overgik 5 til Sagsbehandling overensstemmende med Lov af 6te September 1845 og paadömtes under Fisket.

Af private Sager blev 1 angaaende Gjæld indkamineret og paadömt. Endvidere blev noteret 2 Søprotester og optaget 4 Söforklaringer samt afholdt 1 Skjöns- og Taxationsforretning.

Statskassens Udgifter ved Opsyn og ekstraordinær Retspleie under Lofotfisket har i Budgetterminen fra 1ste April 1866 til 31te Marts dette Aar i det Hele belöbet sig til:

for 1867	7,838 Spd.	„ Skill.
- 1868	7,894 —	42 $\frac{1}{2}$ —
- 1869	8,057 —	84 $\frac{1}{2}$ —
	<u>Tilsammen 23,790 Spd.</u>	7 Skill.

hvilket Beløb paa det Nærmeste udgjör, hvad der for Budgetterminen var bevilget. I de forløbne 3 Aar er der

for Telegrafering udbetalt 1506 Spd. 107 Skill. og gennem Opsynet er der i Statskassen indbetalt et samlet Mulktbeløb af 496 Spd.

Ifølge det Kongelige Departements Ordre af 12te April d. A. er Sköiten „Havhesten“ med Inventarium afsendt fra Lofoten for at overdrages til Opsynet ved Vaarsildfisket.

Efterat der fra 1859, da Opsyn og extraordinær Retspleie etableredes i Lofoten, havde været bevilget til Dækelse af Udgifter ved samme 8000 Spd. aarlig, viste det sig, at hele denne Sum ikke medgik, hvorfor Bevilgningen for Budgetterminen 1863—66 foranledigedes nedsat til 7000 Spd. aarlig. Da denne Sum imidlertid ikke var tilstrækkelig, idet den for Budgetterminen blev overskredet med et Beløb af 1716 Spd. 50 Skill., blev der i den paafølgende Budgettermin atter søgt bevilget 8000 Spd. aarlig, ligesom der for indeværende Budgettermin blev fremsat Kongelig Proposition om Bevilgning af det samme Beløb. Af Stortinget er imidlertid nu kun bevilget 6,800 Spd. aarlig, idet det forudsattes, at tilstrækkeligt Opsyn vilde kunne holdes med en Opsynsbetjent og en Sköite mindre end hidtil. Som foran oplyst, har der i Östlofoten været stationeret 5 Opsynsbetjente med 3 Sköiter, af hvilke den ene har været holdt disponibel for og gjort Tjeneste i Östnæsfjorden, hvor Logis paa Land længere inde i Fjorden ikke er at erholde. Med en mindre Opsynsstyrke end denne er det umuligt, saafremt Fisket skulde slaa til östenfor Henningsvær, at holde tilstrækkeligt Opsyn, og da der for Fremtiden kun vil blive Anledning til at holde 4 Opsynsbetjente i Östlofoten, vil, i Tilfælde af, at det skulde vise sig nödvendigt at holde stadigt Opsyn i Östnæsfjorden, hvilket nu i en Række af Aar har fundet Sted, en Del af Östlofoten forblive saagodt-som ganske uden Opsyn. Endogsaa om der intet stadigt Opsyn skulde tiltrænges i Östnæsfjorden, ville 4 Opsynsbetjente ikke være istand til at udføre et nogenlunde tilfredsstillende Opsyn i Östlofoten. I Vestlofoten har Tjenesten hidtil været udført af 3 Opsynsbetjente, af hvilke den ene endog har været tillagt et Distrikt af omtrent 2 Miles Udstrækning. At trække nogen af de i Vestlofoten stationerede Opsynsbetjente til Tjeneste i Östlofoten, maa jeg anse for höist utilraadeligt, da Afstanden mellem Værene der er saa stor, at Almuen i saa Tilfælde vilde faa altfor lang Vei at reise for at træffe Opsynet. En væsentlig Omstændighed er det, at en Opsynsbetjent ikke kan gjøre fuld Nytte uden at have Sköite til Disposition paa Grund af Distancernes Størrelse og Vanskeligheden ved at erholde Logis endogsaa, hvor der findes Handelssteder, idet endogsaa paa disse som oftest nægtes at modtage Fremmede for længere Tid.

Ved Bedømmelsen af Udgifternes Størrelse ved Lofotopsynet, maa der ogsaa tages Hensyn til, at Udgifterne ved det ved Lofotfisket stedfindende Mærke- og Signalvæsen, der ikke haves ved Vaarsildfisket, og som beløbe sig til flere Hundrede Spd. aarlig, dækkes af de til Opsyn bevilgede Midler. Endvidere er Lofotopsynets Udgifter noget forøgede derved, at dette og navnlig de extraordinære Dommere hidtil have befattet sig med Sager, der strengt taget ikke vedkommer det, og som tilstilles Opsynsschefen dels fra Amtmanden i Nordland og dels fra Fogderne og Sorenskriverne rundt om i Distrikterne. Man har fundet tidligere at burde behandle og expedere deslige Sager, forsaavidt Tiden for de övrige Forretningers Skyld har tilladt det, uagtet Saadant har foranlediget Opsynet Udgifter ved Skydser, Expresser, Telegrafering osv. Efterat Midlerne til Opsyn ere indskrænkede, vil det ialfald være en Selvfølge, at deslige Udgifters Refusion af Vedkommende bliver en Betingelse for, at man kan fortsætte med det Slags Forretningers Varetagelse.

Til Afbenyttelse under Fisket blev mig fra Opmaalingskontoret tilstillet endel Aftryk af 1ste Blad af Fiskekartet over den indre Del af Vestfjorden, indbefattende Strækningen fra Henningsvær vestover til Sörvaagen. Aftryk af dette Blad blev tilstillet samtlige Væreiere paa den Kyststrækning, Kartet omfatter, og paa Anmodning blev det af disse indfattet i Ramme og ophængt paa bekvemme Steder til Afbenyttelse for den fiskende Almue. Lignende Foranstaltning vil blive truffet, naar de övrige Blade af Kartet indløbe. Det Kjendskab til Havbundens Beskaffenhed og Dybden paa de forskjellige Steder, som Fiskeren gennem disse Karter med Lethed kunne erhverve sig, vil være til stor Nytte for Bedriftens Udvikling og vil muligens have til Følge, at Fisket Tid efter anden vil blive drevet paa flere Steder, tildels ogsaa længere fra Land, end hidtil har været Tilfældet.

Med det for den lokale Dampskibsfart i Lofoten særdeles hensigtsmæssige Dampskib „Arendal“ blev der under Fisket underholdt Dampskibsfart mellem Svølvær og Sörvaagen samt mellem Svølvær og Stene i Bö, ligesom Dampskibet 3de Gange anløb Værö. Uagtet Dampskibene i Hovedrouten denne Vinter kun sjelden vare meget forsinkede, saa at den lokale Fart var temmelig regelmæssig, ytredes der dog Misnöie over, at de nordfra kommende Poster i den første Tid af Fisket bleve overliggende i Svølvær indtil Dampskibets Ankomst sydfra. For nogen Del vil der vistnok raades Bod herpaa, saafremt det Kongelige Marine- og Post-Departement maatte indgaa paa det af mig gjorte Forslag om at flytte Vaagens Postaabneri fra Storvaagen til Kabelvaag samt Oprettelsen af en Bipost mellem Svølvær og Kabelvaag uafhængig af Lofotdamp-

skibet. For de vestligere Steders Vedkommende vil Ulempen vistnok fremdeles være tilstede, men at oprette nogen Baadpost ved Siden af Dampskibet skulde jeg dog anse mindre hensigtsmæssigt. Det er derimod ikke usandsynligt, at Forholdene om ikke ret længe ville udvikle sig derhen, at det bliver nødvendigt at iudskrænke den lokale Dampskibsfart udelukkende til Lofoten, saalænge dertil alene kan bringes et Fartøi i Anvendelse. Hvor velgjørende Dampskibsfarten i Vesteraalen ogsaa er, maa det dog erkjendes, at Farten i Lofoten er af overveiende Betydning.

Gjennem det Kongelige Departement blev jeg tilstillet en Skrivelse af 22de Januar d. A. fra Bergens Börs- og Handelskommitte angaaende Önskeligheden af hyppigere eller endog daglige Telegrafberetninger om Lofotfiskets Gang i Lighed med hvad der finder Sted ved Vaarsildfisket. Under 22de Februar tillod jeg mig at tilstille Departementet en Gjenpart af min Sværskrivelse til Bergens Börs- og Handelskommitte, hvori anførtes, at Telegrafberetninger om Fisket i tidligere Aar stedse havde været tilstillet saavel Stiftamtmanden i Bergen som Byfogderne i Aalesund og Christianssund, Amtmanden i Molde, Stiftamtmanden i Thronhjem, Amtmanden i Bodö, Stiftamtmanden i Tromsö og Amtmanden i Hammerfest, saa ofte dertil med Telegrafiniens daværende Udstrækning og efter Postgangens Hyppighed har været Anledning. Denne hyppige Telegrafering foranlediger, som för oplyst, en ikke ubetydelig Udtælling af de til Opsynet bevilgede Midler, der sandsynligvis ved Telegrafiniens Udvidelse til Tromsö og videre nordover for Eftertiden neppe vil kunne paaregnes at blive under 700 Spd. At afholde dette Beløb af de til Opsynet bevilgede Midler, tör jeg ikke anbefale, da derved atter vilde foraarsages Indskrænkning i Opsynets Virksomhed.

I Henhold til den mig i saa Henseende af det Kongelige Departement givne Bemyndigelse, lod jeg i Östfinmarken nedsalte 10 Tönder Lodde, dels tör og dels med Lage, hvilke i Löbet af forrige Sommer ankom til Lofoten, for dermed under dette Fiske at anstille Forsög om dens Brugbarhed som Agn ved Linefisket. Den lagesaltede Lodde havde uagtet den lange Opbevaring holdt sig godt, hvorimod en Del af den törsaltede var bedærvet, og derfor utjenlig til Agn. Lodden blev uddelt til Linefiskere i de forskellige Vær, men paa Grund af den rige Tilgang paa fersk Agnsild, var det ikkuns med Vanskelighed, at man fik Fiskerne til dermed at anstille Forsög. Af de indkomne Beretninger om Forsögenes Udfald fremgaar det, at efter nogle Fiskeres Opgivende var Forholdet af Fangst paa det samme Antal Angler, agnede med saltet Lodde og saltet Sild, omtrent som 1 til 5. Kuns en enkelt Fisker opgiver at have gjort den samme Fangst med Loddeagn som med Saltsildagn. At Lodden maatte tabe noget af den eiendommelige Lugt, som denne Fisk har i fersk Tilstand, efter i $\frac{3}{4}$ Aar at have været opbevaret i Salt, var sandsynligt, ligesom ogsaa, at den tildels maatte vise sig at blive noget blöd efterat have siddet paa Linerne nogen Tid. Det tör vel ogsaa være at tage noget Hensyn til, at det Nye ikke lettelig modtages med gode Forventninger hos Fiskeren. Ifölge Meddelelse fra en privat Mand i Vadsö har man ogsaa der afvigte Vinter gjort lignende Forsög, og efter hvad han beretter, har man fundet saltet Lodde at være et godt og tjenligt Agn. Endskjönt Resultatet ikke i Lofoten viste sig saa godt som forventet, tör jeg dog efter Udfaldet antage, at saltet Lodde, vel behandlet, efterhaanden vil kunne med Fordel bringes til Anvendelse som Agn, fornemmelig ved Fiskerier, hvor der ikke maatte være let Adgang til Agnsild.

Da der under Fisket gaves Leilighed til med Dampskibet „Arendal“ at besøge Værö og Röst, og da der fra Opsidderne paa Værö til Amtet var indkommet Forestilling om Nödvendigheden af dersteds at stationere en Opsynsbetjent, foretog jeg Reisen til bemeldte Steder for at gjøre mig bekjendt med Fiskeriforholdene dersteds, og tillader jeg mig her at meddele Resultaterne af mine Undersögelser. I Værö, hvor der henlaa noget over 60 Baade og 6 Kjöbefartöier, drives Fisket saagodtsom udelukkende med Liner, der paa Grund af Strömsætningen vistnok ogsaa er det hensigtsmæssigste Redskab. Fiskerne ligge tilhuse dels i Rösnaesvaagen og dels i Sörlandsvaagen, paa hvilke Steder der er god Havn og Landing, og hvor det omkringliggende Land er særdeles vel skikket til Opførelse af Rorboder og Hjelde. Foruden paa de nævnte Steder laa 6 à 7 Baadmandskaber tilhuse paa Hundholmen, som ligger lidt nordenfor Rösnaesvaagen. Fiskeriet foregaar udelukkende paa den indre eller östlige Side af Værö, og Havet er meget fiskerigt; men der klagedes over, at Strömsætningen var stærk og at Veiret meget ofte hindrede Fiskerne fra at komme paa Söen. At det sidste er Tilfældet i noget større Grad end i Lofoten er rimeligt, men hvad Strömsætningen angaar, skal den dog ikke være stærkere, end at man ved at anvende tilstrækkelig tunge Ile- og Bundstene kan sikre sig Redskaberne.

Hjemfolket benytte de bedste og bekvemmeste Fiskepladse nærmest ved Havnene, hvor de have kortest Udvoer, hvorimod de fremmede Fiskere, som søge dertil, anvises Pladse vestenfor disse. Eftersom Antallet af de fremmede Fiskere tiltager, bliver det mere og mere vanskeligt for Hjemfolket at frede om de bedste Fiskepladse til deres eget udelukkende Brug, hvorfor de fremmede Fiskere heller ikke ere velkomne. Da disse under Forholdene i Lofoten have lært, at de have

den samme Adgang til at benytte Havet som Hjemfolket og ikke længere ville finde sig i at anvise Pladse af disse, er det formentlig de herigjennem opstaaende Konflikter, som, ialfald for en Del, have foranlediget den omhandlede Forestilling til Amtet. Anden Ulempe end denne, og hvad Bedriften forøvrigt overalt medfører, var ikke tilstede ved Fiskeriet paa Værö, saavidt jeg under det korte Ophold havde Anledning til at erfare. Skulde Forholdene senere udvikle sig derhen, at det blev nödvendigt at stationere Opsyn paa Værö under Vinterfisket, vilde det Naturligste formentlig være at udvide Opsynsdistriktet i Lofoten til ogsaa at omfatte Værö, i Lighed med hvad der ved Kongelig Resolution af 11te September 1861 allerede er skeet for Strækningen fra Brettesnæs til og med Kanstadsfjorden. Saaledes som Forholdene fortiden ere, skulde jeg dog anse en saadan Foranstaltning for Værös Vedkommende for mindre nödvendig; det er imidlertid at antage, at fremmede Fiskere efterhaanden i større Antal ville söge dertil, saa der rimeligvis ikke vil hengaa lang Tid, inden den omhandlede Forföining vil vise sig at blive nödvendig. Hvad der i höi Grad vil bidrage til Forholdenes hurtigere Udvikling er Afhjælpelsen af den Isolation, hvori Stedet hidtil har befundet sig, ved at lade Lofotdampskibet hyppigere end hidtil anlöbe samme.

Omtrent $3\frac{1}{2}$ Mile i sydvestlig Retning fra Værö ligger Ögruppen Röst, af hvilken Röstöen er den eneste beboede og har omtrent 130 Indbyggere. Ved denne Ö er der god og sikker Havn, men Adkomsten til denne er ikke saa bekvem, som ved Værö, da Skjær og Baaer stikke temmelig langt ud. Da Öen er aldeles flad, er der overalt god og bekvem Anledning til at opføre Rorboder og Hjælde. Fra Röstöen har der i de senere Aar været drevet Vinterfiske ikke alene af Hjemfolket, men ogsaa af fremmede Fiskere, navnlig af Folk fra Egnen omkring Bodö. Ved min Nærværelse blev Fisket drevet af ca. 30 Baade ligesom der ogsaa henlaa 1 Kjöbefartöi. Fisket drives her saavel med Garn som med Liner tildels fra samme Baad. Havet omkring Röst er endnu mere haardsøgt end ved Værö og Lofotens Indreside, og at Söveirsdagens Antal i Löbet af Vinteren er meget lidet er en Selvfølge. Den tilgrændsende Havstrækning er imidlertid særdeles rig paa Fisk, og denne er i Regelen af bedre Kvalitet, større og fyldigere, end Fisken paa Lofotens Indreside. Den rigere Fangst erstatter saaledes i Almindelighed det ringe Antal Söveirsdage, og Udbyttet var iaar større her end i Værö, idet det varierede fra 8 til 20 Tönder Lever pr. Baad. Efter min Formening er der rimeligvis meget faa Steder langs vor udstrakte Kyst, der er bekvemmere beliggende for derfra at kunne drive forskjelligt Slags Fiskeri det hele Aar igjennem, end netop Röst, naar Udrustning med Baade og Redskaber sker under behörigt Hensyn til Fiskehavets Beskaffenhed. Saasnart Skreifisket ophörer, skal der være god Anledning til at drive Seifiske, og i de senere Aar har ogsaa Havsilden sögt under Land der. De fremmede Fiskere indlogere sig hos Hjemfolket, og hidtil har deres Antal ikke været større, end at disse har kunnet forskafe dem det fornödne Husrum. Saafremt den rige Anledning til at drive Fiske fra Röst bliver mere almindelig bekjendt, er det at antage, at fremmede Fiskere i større Antal end hidtil ville söge dertil. At enkelte af de Fiskere, som iaar have ligget til Fiske paa Röst, agte at ophöre dermed, har væsentligst sin Grund i Fiskehavets Haardsögthed. Den fuldkomne Isolation, hvori Stedet befinder sig, idet det er aldeles udestængt fra al Postforbindelse, bidrager vel ogsaa Sit til at de fremmede Fiskere ikke kunne trives der. Saafremt det Kongelige Marine- og Post-Departement maatte indgaa paa mit Forslag om Oprettelsen af et Postaabneri paa Röst, og om at en Bipost sættes i Gang dertil fra Værö nogle Gange under Fisket, vil dette i Forbindelse med, at Lofotdampskibet maatte gjøre en Extratur dertil under Fisket, sikkerlig bidrage Meget til at Forholdene derude blive mere almindelig bekjendte, og at Fisket derved kommer til at tage Opsving.

3. Beretning om Fiskerierne i Nedenæs Amt i Aaret 1869.

Afgiven af Fogden i Nedenæs Fogderi.

Som i mine forrige Indberetninger om Fiskerierne inden Distriktet bemærket, ere disse af ringe Betydning og ikke synderlig paaagtede, da den største Del af den arbejdsføre og kraftige mandlige Befolkning i Kystdistriktet er beskjæftiget i Söfart, der afgiver en jevnere og tildels rigere Fortjeneste.

Distriktets hovedsagelige Fiske er Makrelfisket. Udbyttet af samme er opgivet som følger:

C. No. 9.

i Höivaag til	6,000 Spd.
- Vestre Moland	2,040 —
- Eide	400 —
- Landvik og Fjære	990 —
- Öiestad	800 —
- Tromö	1,400 —
- Dybvaag	3,000 —
- Söndeled	50 —
Tilsammen 14,680 Spd.	

Med dette Fiske var beskæftiget omtrent 100 Baade og Sköiter og mellem 3 og 400 Mand. Dernæst kommer Hummerfisket, hvorved er opgivet

i Vestre Mololand at være fisket for	1,066 Spd.
- Eide	850 —
- Fjære og Landvik	1,950 —
- Tromö	600 —
- Dybvaag	3,250 —
- Söndeled	500 —
Tilsammen 8,216 Spd.	

Jeg har imidlertid Grund til at antage, at det her opgivne Beløb er for ringe, ligesom det maa bemærkes, at heri ikke er indbefattet, hvad der sælges i Distriktet.

Af Lax er opgivet at være fisket:

i Eide for	250 Spd.
- Landvik og Fjære	400 —
- Öiestad	2,000 —
- Tromö	400 —
Tilsammen 3,050 Spd.	

Opgaverne over Udbyttet af Laxefisket har jeg Grund til at antage for at være betydelig større end her opgivet, men det er næsten umuligt at faa endog tilnærmelsesvis rigtige Opgaver.

Revfiskeriet dreves kun i Öiestad og Tromø.

Udbyttet af samme er i Öiestad opgivet til	800 Spd.
og i Tromö til	900 —
Tilsammen 1,700 Spd.	

Fisket dreves med tilsammen 13 Baade og 42 Mands Besætning.

Det daglige Fiske er af stor Betydning og tjener mange Familier til Underholdning. Lensmanden i Öiestad opgiver Udbyttet deraf til 1600 Spd. forsaavidt angaar Afsætningen til Arendal, og det saakaldte Strandfjordfiske i Landvik er opgivet at indbringe omtrent 150 Spd. aarlig.

Paa forskjellige Steder inden Distriktet er i Aar fisket et ikke ringe Kvantum Sild til Distriktets Forbrug.

Östersfisket aftager i den Grad, at det for Tiden er for Intet at regne. Kun i Dybvaag og Söndeled er opgivet at være fisket for tilsammen omtrent 200 Spd.

Kunstig Östersavl har været forsøgt, men uden at have ført til noget Resultat.

4. Beretning om Lister og Mandals Amts Fiskerier i Aaret 1869.

Afgiven af Amtmanden.

I. Vaarsildfisket.

Ifølge de fra Lensmændene i Distrikterne langs Kysten samt fra Christianssands og Flekkefjords Magistrater indhentede Oplysninger var Udfaldet af Vaarsildfisket, som følger:

Hjemsteder.	Antal af delta- gende Fiskere.	Antal Garn- baade.	Antal Garn.	Brutto-Beløb			Antal silde- føren- de Far- tøier.	Antal Logis- fartøier.
				pr. Fisker.	pr. Baad.	Ialt.		
				Spd.	Spd.	Spd.		
Oddernæs	40	10	300	18	70	700	-	-
Søgne	94	23	598	15	60	1,380	5	10
Halsaa med Mandal	88	22	528	20	82	1,800	5	11
Valle	100	25	400	20	80	2,000 ¹⁾	4	10
Spangereid	336	84	2,016	20	80	6,720	5	28
Lyngdal	72	18	396	24	70	1,260	4	10
Vanse med Farsund	300	78	2,574	38	150	11,500	6	50
Kvinesdal	284	71	1,846	33	130	9,230	-	18 ²⁾
Herod	150	26	780	26	150	3,900	3	6
Næs og Hitterø	690	157	4,150	28	125	19,580	4	29
Flekkelfjord	82	19	502	30	128	2,440	2	14
Hele Amtet i 1869	2,236	533	14,090	27	114	60,510	38	186
— 1868	2,256	506	13,874	51	230	116,181	33	189

¹⁾ beregnet.   ²⁾ Samlet Læstedrægtighed 142 Com.-Læster.

Christianssand har, saavidt bekjendt, ikke deltaget i Vaarsildfisket. Størrelsen af Udbyttet for Logisfartøierne og de sildeførende Fartøier er kun opgivet for enkelte Lensmandsdistrikter og derfor ikke medtaget i ovenstaaende Opgave.*)

Hvad Fiskerne have havt tilovers ved sin Hjemkomst, angives fra de fleste Distrikter for Lidet eller Intet, saaat Fiskeriet for dette Amts Vedkommende maa ansees for misligt.

II. Makrelfisket.

Ifølge de fra Lensmændene modtagne Indberetninger er der fisket af Makrel:

Hjemsteder.	Antal Baade. uden Dæk.	Antal Baade med Dæk.	Bruttoudbytte.			
			1869.		1868.	1867.
			pr. Baad.	Ialt.	Ialt.	Ialt.
			Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Tveit	6	—	233	1,400	800	910
Oddernæs	167	—	180	30,000	16,100	33,400
Christianssand	9 ¹⁾	—	150	1,350	1,050	2,300
Søgne	25	8	180	5,940	4,030	6,900
Mandals Præstegjæld	28	5	85	2,800	2,210	6,120
Spangereid	14	4	80	1,440	1,797	3,800
Vanse med Farsund	—	195 ²⁾	189	36,768	39,782	56,419
Lyngdal	8	—	90	720	370	1,750
Herod	40	—	100	4,000	4,508	9,144
Næs og Hitterø	58	12	86	6,000	7,356	10,500
Flekkelfjord	1	1	100	200	—	—
Summa	356	225	156	90,618	78,003	131,243

¹⁾ Desuden 1 Dampbaad.   ²⁾ Heraf en Del uden Dæk.

*) Udbyttet udgjorde for de sildeførende Fartøier: i Søgne 73 Spd. Brutto, i Spangereid 50 Spd. Brutto og 30 Spd. Netto, i Valle 45 Spd. Netto; for Logisfartøier: i Valle 36 Spd. Netto, alt pr. Fartøi.

Fra de forskjellige Toldsteder i Amtet er til Udlandet udskibet af fersk Makrel, nedlagt i Is:

Toldsteder.	1869.				1868.		1867.	
	Mængde:		Udgjørende i Centner.	Værdi. Spd.	Mængde. Centner.	Værdi. Spd.	Mængde. Centner.	Værdi. Spd.
	Kasser.	Tusinder.						
Christianssand . . .	—	2,048	30,727	45,276	13,576	27,330	29,706	44,559
Mandal	—	15	220	298	1,407	2,575	1,517	2,276
Farsund	—	1,329	19,928	32,106	18,502	26,210	24,025	36,038
Flekkefjord	1,598	—	2,457	4,845	3,096	5,224	6,896	10,344
Summa	1,598	3,392	53,332	82,525	36,581	61,339	62,144	93,217

Dette er de udskibede Mængders Kostende fra Fiskernes Hænder, men der maa endvidere, for at udbringe Makrelens Værdi i færdig Udskibningsstand, tillægges, hvad Isen, Kasserne og Arbeidet ved Nedlægningen beløber sig til.

Dette udgjorde i Aaret 1869:

for Christianssands Vedkommende 60 Skill. pr. Kasse, hvilket for 17,070 Kasser udgjør 8,535 Spd.
 - Mandals ——— 60 ————— 122 ——— 61 —
 - Farsunds ——— 14 Skill. pr. Snes . . . . . 7,750 —
 - Flekkefjord (Kirkehavn) 1 Spd. 24 Skill. pr. Kasse, ... 1 917 —

For Nedlægningen altsaa et Tillæg i det Hele af . . . . . 18,263 Spd.

I 1869 udgjorde altsaa Værdien af det Kvantum Makrel, der fra dette Amt udskibedes

til Udlandet i færdig Udskibningsstand . . . . . 100,788 Spd.

Makrelfisket iaar har altsaa givet et bedre Udbytte end i 1868, men ikke saa godt som i 1867. I det Hele taget naar det neppe et Middelsfiske. Forøvrigt har det, som ogsaa fremgaar af ovenstaaende Oversigt, været meget forskjelligt i de forskjellige Distrikter. Medens det nemlig har slaaet meget godt til langs den østligste Kyststrækning udenfor Christianssand, er det Modsatte Tilfældet vestover forbi Næsset. I forrige Aar var det omvendt. Fisket var da bedst udenfor Listerlandet, men derimod mindre godt udenfor Oddernæs og Søgne. At Udbyttet i den vestlige Del af Amtet har været mindre, hidrører væsentlig fra stormende Veir og høi Sögang, der bevirkede, at Fiskerne kun i omtrent 12 Dögn kunde holde Söen. Til nærmere Forklaring indtages her en Del af den Beretning, som Lensmanden i Vanse (Listerlandet) har afgivet:

„Indeværende Aars Makrelfiske maa ansees for dette Distrikt for under et Middelsaar. Udbyttet for hver Baad med 4 Mands Besætning har gjennemsnitlig været 188 Spd. 66 Skill. efter nedenstaaende Beregning. En usædvanlig stor Mængde Makrel stod under Land; thi hver Nat, der fiskedes, gjordes i Almindelighed rig Fangst. Ogsaa iaar stod Makrelen langt fra Land. Paa en Dybde mellem 80 à 50 Favne Vand (Opgangen af Revet), hvilken Fiskerne loddede sig til, gjordes almindelig den sikreste og rigeste Fangst. En Baad fangede der en Nat omtrent 7,000 Stykker, og flere andre Baade 3,000 à 4,000 Stykker hver. Det stormende Veir hindrede Fiskeriet i den Grad, at der i de 7 Uger, Fiskeriet vedvarede (22de Mai—12te Juli), kun indtraf 12 à 15 Nætter, som Fiskerne kunde have sine Garn staaende i Vandet. Det bemærkes, at de første Nætter, Veiret tillod Fiskerne at sætte sine Garn paa den ovennævnte Dybde, gjordes den største Fangst, hvilket tyder hen paa, at Makrelen for paa Aaret, end man tidligere har antaget, søger Revkanten. Makrelen var iaar ualmindelig stor og fed. Garntab har næsten ikke fundet Sted, og Slitagen paa Redskaberne høist ubetydeligt. I Fiskeriet har deltaget 195 Baade, hvoraf den største Del med Dæk; thi de aabne Baade kasseres efterhvert. Uagtet Baadenes Antal er gaaet nedad fra 1867 og 1868, saa er dog Garnenes Antal omtrent det samme, som i 1867 (10,000 à 11,000), idet at Dæksbaadene, der bruger 60 Garn hver, er forøget, medens de aabne Baade, der hver bruge 45 à 50 Garn, er formindsket. De Baade, der høre hjemme omkring Brækneholmen (omtrent 90), har forholdsvis fisket bedre end Til-

fældet har været i den övrige Del af Distriktet. I flere Aar har Fiskerne derfra havt et bedre Udbytte end Distriktets övrige Fiskere, dels som Følge af, at derfra haves de fleste Dæksbaade og dels paa Grund af Stedets fordelagtige Beliggenhed for Fiskeriet.“

581 Baade med 3 à 4 Mands Besætning paa hver, altsaa tilsammen omtrent 2,000 Mand, har fra hele Amtet deltaget i dette Fiske. Dæksbaade vinder mere og mere Indpas, især i den vestlige Del af Amtet, mindre derimod i den östlige, navnlig Oddernæs. Forövrigt er ogsaa i denne Del af Amtet Interessen vakt for Forbedringer med Hensyn til Baadene. Herpaa hentyder blandt Andet en mindre Kapseilads, der blev afholdt i Ny-Hellesund i Sommer. Under denne blev der ogsaa bragt paa Bane Oprettelsen af en Assuranceforening for Baade og Garn, hvilken til næste Aar antages at ville begynde sin Virksomhed.

Fra Christianssand har et mindre Hjul-Dampskib paa 15 Hestes Kraft deltaget i Makrelfisket. Saavel paa Udturen om Aftenen, som paa Hjemturen om Morgenen tilbød det at tage Makrelbaade paa Slæb mod en Betaling af 20 Stykker Makrel for baade ud og ind. Men trods denne billige Betaling, har dets Hjælp været lidet benyttet. Hvad Udbyttet af dets Deltagelse i selve Fisket angaar, havde dets Eier ingen Fordel, men heller intet Tab. Det maa imidlertid bemærkes, at han ikke selv eiede de Garn, der benyttedes, og at Garnene skulle have været af en daarlig Beskaffenhed, saaat meget af Fangsten under Indhalingen gik tilspilde. Da Dampskibet senere er solgt, er det uvist, om man for det Første vil faa Anledning til at erfare, om Dampfartöier skulde kunne lade sig anvende med Fordel i dette Fiskeri. Da dette foregaar om Nætterne fra 3 til 6 Mil, ja længere, fra Kysten, er det klart, at Anvendelsen af Damp skaffer mange Fordele, men om ikke de förögede Omkostninger ville blive for store i Forhold til Nyttens, er vel Spørgsmaalet. — Som Fisket nu foregaar, er det forbundet med ikke lidet Besvær for Baadens Besætninger. Om Eftermiddagene, i Almindelighed Kl. 3 à 5, maa Baadene, efterat Garnene ere indtagne, seile afsted for at kunne naa ud til den Tid, da Solen gaar ned. Garnene sættes derpaa. Nu hengaar Natten med at passe paa, at disse ere strakte og i Orden, og at holde Udkik med andre Fiskere og Skibe. I Dagry trækkes Garnene, og det gjælder derpaa saa hurtigt som muligt at komme ind igjen. Men, selv om der er Vind, vil dette ikke tage liden Tid, da Afstanden fra Land er stor, og Strømmen ofte forsætter Baadene langt ud. Garnene skulle derpaa tages op for at törres, efterat Fangsten er udtaget. Efter en kort Sövn, begyndes igjen paa det samme Arbeide. Forhen bragte Fiskerne ogsaa selv Fisken ind til Christianssand, altsaa seilede lige fra Fangststedet dertil. Nu hænder dette sjeldnere. Det er almindeligt, at Fisken bringes paa Markedet af Folk (helst ældre Mænd eller Kvinder), hvis Hverv i Fisketiden bestaar i at före Makrelen fra Udhavnene til Byen, og som saaledes bringe Fangsten underet fra flere Fiskerbaade.

Udførselen fra Christianssand foregaar fornemlig til Hull og London med de engelske Dampskibe, som ugentlig anløbe dette Sted, ellers ogsaa med engelske Fiskersmakker. Af disse har der dog været færre iaar end forrige Aar. Fra Farsund, som er Hovedudskibningsstedet for den vestlige Del af Amtet, udskibes Makrelen fornemlig i sidstnævnte Fartöier. Dog skal det blive mere og mere almindeligt (ogsaa fra Christianssand), at norske Fartöier benyttes.

Prisen har i den östlige Del været lavere, men i den vestlige höiere end ifjor, og har holdt sig mere jevn end i forrige Aar. Forövrigt har den iaar varieret fra 36 til 96 Skill. pr. Snes, og gennemsnitlig været 54 Skill. i Christianssand og 58 Skill. i Farsund. I 1868 led Fiskeudskiberne adskillige Pengetab, fordi Fisken indkjøbtes for dyrt. Iaar skal Udskibningen have givet dem et godt Udbytte.

Af det opfiskede Kvantum er kun lidet anvendt til Husbrug; efter ovenstaaende Opgave for omtrent 7,500 Spd.

Under Fisket gik en Sköite fra Næs Sogn med sin 4 Mand stærke Besætning under, ligesom ogsaa en aaben Makrelbaad fra Grebstad Sogn blev fyldt af en Braadsö og sank, hvorved 2 Mand omkom. Ialt er altsaa 6 Menneskeliv gaaet tabt under dette Aars Fiske.

Garntabet skal have været ringe.

Hvad Fangstmaaden angaar, henvises til de forrige Aars Beretninger, idet der ikke vides at være foregaaet nogen væsentlig Forandring heri.

Antallet af Garn pr. Baad opgives til 25—45 for Spangereid og 50 for Vanse; Værdien af et Garn til 4 Spd. for Næs og Hitterö og 5 Spd. for Spangereid; Varigheden til 3—4 Sommere.

III. Laxefisket.

Af Lax skal der efter de modtagne Opgaver være fisket til følgende Værdier:

	1869	1868	1867
i Tveit for	4,900 Spd.	1,500 Spd.	4,200 Spd.
- Oddernæs	4,000 —	3,000 —	5,310*)—
- Søgne	1,200 —	800 —	1,000 —
- Mandals Præstegjæld	10,000 —	9,000 —	12,600 —
- Holme	880 —	1,170 —	3,312 —
- Spangereid	1,300 —	1,300 —	936 —
- Vanse	3,600 —	900 —	2,600 —
- Lyngdal	800 —	„ —	1,100 —
- Herod	270 —	140 —	210 —
- Kvinesdal	1,630 —	1,300 —	1,300 —
- Næs og Hitterö	2,940 —	1,270 —	1,780 —
- Valle	„ —	420 —	700 —

Tilsammen 31,520 Spd. 20,800 Spd. 35,048 Spd.

Til Udlandet er iaar udskibet af Lax:

fra Christianssand	147,461 Pd.	af Værdi	25,780 Spd.
- Mandal	8,486 —	—	1,300 —
- Farsund	26,773 —	—	3,346 —
- Flekkefjord	140 Kasser	—	1,423 —

Summa 31,849 Spd.

Tillæg for Is, Kasser og Nedlægningsarbeide omtrent 1,900 —

Tilsammen 33,749 Spd.

I 1868 udskibedes for 18,684 Spd., i 1867 for 29,292 Spd.

I de 2 sidste Summer er imidlertid ikke Nedlægningsomkostningerne iberegnete.

Naar det af foranstaaende Opgaver synes at fremgaa, at der er udskibet for mere end der er opfisket, kommer det deraf, at der fra Christianssands Toldsted udskibes ogsaa Lax, der kommer fra Bergen og Throndhjem eller andre Byer udenfor dette Amt.

Laxefiskeriet har saaledes givet et jevnt godt Udbytte, vel saa godt som et Middelsaars. Det tog sin Begyndelse i Mai Maaned (paa enkelte Steder i April), og vedvarede til sidste Halvdel af August, undtagen i Torrisdalselven, hvor det sluttede i Midten af September.

Prisen har varieret fra 2 Spd. 12 Skill. à 3 Spd. 72 Skill. pr. Bpd. for store Lax og 1 Spd. 36 Skill. à 2 Spd. for smaa.

Fra Udskibningsapparatet paa Gaarden Boen i Tvedt skal i Vaar være sluppet 30 à 35,000 Laxeyngel i Topdalselven.

IV. Revfisket.

23 Sköiter herfra Amtet skal iaar have deltaget i dette Fiskeri. Deraf var de 15 fra Spangereid, 3 Sköiter og 1 Slup fra Næs og Hitterö. Udbyttet, der bestaar af Torsk, Lange og Sei (fornemlig førstnævnte Fiskesort), kan ansættes til omtrent 750 Stykker pr. Sköite, altsaa ca. 17,000 Stykker i det Hele. Udbyttet kan maaske anslaaes til omtrent 1500 Spd.

*) Heri ogsaa indbefattet, hvad der er fisket i Vennesland.

5. Beretning om Fiskerierne i Søndre Bergenhus Amt i Aaret 1869.

Afgiven af Amtmanden.

Overensstemmende med Departementets Cirkulære af 12te Marts 1867 giver jeg mig den Ære at meddele nedenstaaende Indberetning om dette Aars Fiskerier:

Ogsaa for dette Aar har jeg troet deri at burde medtage det almindelige **Vaarsildfiskeri**; for et Fiskeries Vedkommende, der er af saa stor Betydning som dette, og som i saa høi Grad, som dette, drager Alles Interesse til sig, har jeg nemlig antaget ethvert Bidrag til Besvarelse af Spørgsmaalet om, i hvilken Grad det giver nogen ren Indtægt, at ville være af ikke ringe Vigtighed.

De dette Fiskeri angaaende, gennem Distriktets Lensmænd, modtagne Opgaver ere, for at Sammenligningen kunde blive lettere og sikrere, meddelte efter hosfølgende Schema, ligesom Opgavernes Resultat er samlet i vedliggende Opgave No. 1.*)

Heraf vil sees, at, medens i forrige Aar det i nordre og søndre Fiskedistrikt opfiskede Kvantum af Fiskeopsynet ansloges til 590,000 Tønder, og den paa ialt 13,368 Deltagere fra dette Amt faldende Brutto-Indtægt ansattes til 470,000 Spd., udgjør iaar, da i samme Distrikter af Opsynet er opgivet at være fisket ialt 610,000 Tønder, den paa 12,482 Deltagere fra dette Amt faldende Brutto-Indtægt kun 280,740 Spd. Fordelt med et lige Beløb paa alle Deltagere, faldt altsaa paa hver i forrige Aar en Brutto-Indtægt af 35 Spd., men iaar kun 22½ Spd., — et Mindre-Udbytte, som formentlig udelukkende maa tilskrives de lave Priser paa den ferske Sild, f. A. nemlig for nordre og søndre Distrikt gennemsnitlig 12 og 14 Ort, men iaar alene respektive 6½ og 7 Ort.

Garnfiskernes Antal er aftaget siden forrige Aar med 638 Mand, hvoraf 426 falder paa Nordhordlands Fogderi, og inden dette 375 alene paa Lindaas Herred. Derimod er Notefiskernes Antal tiltaget med 633 Mand, hvilken Tilvæxt falder omtrent lige paa Nordhordland og Søndhordland, — i det sidstnævnte Fogderi stærkest paa Skonevik og i det førstnævnte stærkest paa Sund, der i dette Aar deltog i Fisket med ialt 43 Notelag eller omtrent med ¼ af samtlige Notelag i Fogderiet, og med ikke langt fra Halvdelen af samtlige Notelag i det hele Amt. De egentlige Fiskeres Antal var saaledes iaar meget nær ligesaa stort, som forrige Aar, hvorimod af Arbeidere ved Sildens Tilvirkning, hvis Deltagelse i Bedriften selvfølgelig afhænger i høi Grad af Stederne, hvor Silden fiskes, iaar er opgivet over 700 færre end forrige Aar.

Nordre Distrikt besøges fra dette Amt saagodtsom udelukkende af Fiskere fra Nordhordlands Fogderi, og da Fisket i Nordre Distrikt iaar gav et forholdsvis langt større Udbytte, end forrige Aar, er Brutto-Indtægten for Nordhordlands Fogderi (1868: 176,884 Spd., 1869: 124,358 Spd.) forholdsvis ikke aftaget i den Grad, som for Søndhordlands Fogderi (1868: 249,800 Spd., 1869: 132,147 Spd.), hvor den efter Opgaverne er formindsket med over 117,000 Spd., og iaar udgjør ikke stort mere end Halvdelen af forrige Aar.

Maaden, hvorpaa Udgifterne ved Fisket ere beregnede, vil sees ved at sammenholde medfølgende Schema med ligeledes hosfølgende Opgave No. 2*), og da i denne sidste den indbyrdes Afvigelse mellem de forskjellige Opgaver sees i Regelen ikke at være stor, kan formentlig ogsaa med saa meget større Sikkerhed stoles paa Opgavernes Rigtighed.

Den gennemsnitlige Værdi af en Garnbaad (uden Garn) er efter Opgaverne i Nordhordland 40 Spd., i Søndhordland 38 Spd. og i Hardanger (og Vos) 50 Spd. At de Garnbaade, der udrustes til Fisket fra Hardanger og i det Hele taget fra de indre Distrikter i Gjennemsnit have en noget større Værdi, end de Baade, der deltage i Fisket fra de ydre og Fiskepladsene nærmere beliggende Distrikter, ansees utvivlsomt, hvorimod jeg har en Smule Tvivl om, at Baadene fra Nordhordland have en større Værdi, end de fra Søndhordland. Er dette Tilfældet, er Grunden neppe nogen anden end den, at Nordhordland for en overveiende Del søger Fisket i nordre Distrikt, i hvilket Fiske man fra dette Amt i Regelen kun deltager med bedre Baade og i det Hele taget med en noget kostbarere Udrustning, end i søndre Distrikt.

Slitage og tilfældig Beskadigelse m. m. er for Garnbaadens Vedkommende opgivet til i Gjennemsnit 9 pCt. og Vaarsildgarnenes gennemsnitlige Værdi til 3,3 Spd. pr. Stk., uden at Opgaverne i disse Henseender ere i synderlig Grad indbyrdes afvigende. Derimod er Divergensen meget større med Hensyn til det tilfældige Tab og Slitagen paa Garnene, hvilket Tab selvfølgelig ogsaa varierer i høi Grad fra Aar til andet, og ligesaa i samme Aar paa de forskjellige Fiskepladse. For Nordhordland er dette Tab gennemsnitlig opgivet til 38 pCt., for Søndhordland til 35 pCt. og for Hardanger til 47 pCt., medens det af ialt 13 Lensmænd for tilsammen 1,202 Garnbaade er opgivet til 45 à 50 pCt., men af de øvrige 8 Lensmænd for tilsammen 562 Garnbaade til 4 à 40 pCt. Sees hen til, at et Vaarsildgarn under almindeligt Brug ikke

*) Denne Opgave er ikke aftrykt paa dette Sted, da den i en noget mere bearbejdet Form er indtaget i Indledningen.

i Gjennemsnit antages brugbart stort mere end ved 3 Fiskerier, bliver det formentlig öiensynligt, at Slitage og Tab, der udgjör en saa ringe Procent som 4, 10 eller 15 pCt., kun kan regnes som sjeldne Undtagelser.

Værdien af de et Notelag tilhørende Redskaber af Baade og Nöter er opgivet i Gjennemsnit til 894 Spd. for Nordhordland og til 762 Spd. for Söndhordland, ligesom 1 Notelag fra Hardanger og Vos er ansat til en Værdi af 700 Spd., men Opgaverne varierer forövrigt fra 300 og 395 Spd. til 1,335 og 1,500 Spd. At de 2 Notelag i Lindaas ere opgivne at have en gjennemsnitlig Værdi af kun 395 Spd., kan muligens forholde sig saa, da smaa Notelag med mindre værdifulde Redskaber undertiden möde frem fra de yderste Kystdistrikter. Derimod synes det mindre antageligt, at 9 Notelag fra Fjälberg alene skulde have en Gjennemsnitværdi af 300 Spd. Slitagen paa og det tilfældige Tab af Nöter er meget mindre end paa Garnene, og opgivet til 10, 15 à 20 pCt. En Undtagelse gjör alene Opgaven fra Sund for det nordre Distrikts Vedkommende, hvor Slitage og Tab er opgivet til 40 pCt., medens det fra samme Thinglag er opgivet for söndre Distrikt alene til 12 pCt. Forskjellen synes stor, men saa meget er vist, at Tabet i nordre Distrikt er en god Del större end i söndre.

Fiskernes Udrustning eller deres Udgifter til Kost, Slitage paa Klæder, Logispenge, diverse Smaaudgifter o. A. er saavel for Garn- som Notefiskerne med stor Overensstemmelse opgivet til 10, 12 à 15 Spd., eller i Gjennemsnit til 12 Spd. Opgaven 5 Spd. for Notefiskerne fra Lindaas, er selvfølgelig kun at anse for en særlig Undtagelse, grundet paa, at Distriktets Notefiskere kun deltagte i det inden Thinglaget uventet forefaldne Fiskeri.

Renter af de saavel i Garnbruget som i Notebruget liggende Kapitaler ere beregnede med 5 pCt., altsaa for et helt Aar, hvilket maaske tør være noget meget, naar hensees til, at især Baadene, og under særegne Omstændigheder ogsaa de övrige Redskaber, undtagelsesvis ogsaa benyttes til andet Brug. Deres væsentligste Brug og største Slitage finder i ethvert Fald Sted under Vaarsildfisket, saaledes at Opgjøret neppe af denne Grund bliver i nogen mærkelig Grad feilagtigt.

Logisfartöierne derimod og de sildeförende Fartöier ere meget hyppigere i Brug ogsaa i andre Anliggender end Vaarsildfisket, og for deres Vedkommende ere derfor Renter, Udrustning, Slitage, Risiko o. A. slaaede sammen og opgivne til en bestemt Procent af Fartöiernes Værdi. For Logisfartöiernes Del er denne Procent opgivet til 6, 8 eller 10, og i Gjennemsnit til 8 à 9 pCt., og for de sildeförende Fartöiers Vedkommende til 6, 8, 10 à 12 pCt. og i Gjennemsnit til 9 pCt. Værdien af Logisfartöierne er i Gjennemsnit og beregnet efter Fartöiernes Antal opgivet for Nordhordland til 360 Spd., for Söndhordland til 420 Spd. og for Hardanger til 640 Spd., og af de sildeförende Fartöier for Nordhordland til 730 Spd., for Söndhordland til 780 Spd. og for Hardanger til 1,640 Spd., — Opgaver, der i det Hele taget formenes at have Sandsynligheden for sig, uagtet Værdien af de sildeförende Fartöier fra Hardanger vistnok synes temmelig höi.

Som af Opgaven No. 1*) sees, skulde af den samlede Brutto-Indtægt under sidste Vaarsildfiske, 280,740 Spd., kun 16,063 Spd. være ren Indtægt. Ifølge Lensmændenes Opgaver var nemlig fortjent:

i Söndhordland	19,622 Spd.
og i Hardanger og Vos	830 —
	Summa 20,452 Spd.
men derimod i Nordhordland tabt	4,389 —
	Rest 16,063 Spd.

Trækkes denne Fortjeneste fra Brutto-Indtægten, 280,740 Spd., og fordeles Resten 264,677 Spd. paa samtlige Deltagere i Fisket, hvis Antal udgjorde 12,482, falder paa hver 21,2 Spd. Forudsættes Udgifterne under Fisket i 1868 at have andraget til samme Beløb pro persona, vilde altsaa for 13,368 Deltagere, de samtlige Udgifter have andraget til 283,400 Spd. — et Beløb, som ikke er meget afvigende fra, hvad i min Indberetning om forrige Aars Fiske blev anført, nemlig 250,000 Spd. Det ovennævnte Tal stemmer ogsaa nogenlunde overens med de Tal, som efter den anførte Beregningsmaade udkommer som Udgifternes samlede Beløb pro persona for hvert Fogderi, nemlig for Nordhordland 22,1 Spd., for Söndhordland 20,1 Spd. og for Hardanger og Vos 22,1 Spd. At ved denne Beregningsmaade intet Hensyn er taget til Udgifternes Fordeling mellem Redskab og Mandskab, tiltrænger ikke at bemærkes.

Resultatet af alt Foranstaaende er saaledes, at et Fiske, som det i 1869, giver en overmaade liden ren Indtægt, og tages derhos Hensyn til den Ulyst til anden mindre tilfældig og jevnere fordelt Arbejdsfortjeneste, som gjör sig gjældende hos en stor Del af de hjemvendende Fiskere, samt den lette Adgang til Jordarbejde o. A., som under de i Regelen milde og snebare Vintre her i Stiftet staar aaben, formenes det meget tvivlsomt, hvorvidt ikke for den fiskende Almue Vaar-

*) Se Anmærkning Side 27.

sildfiskeriet, naar dette ikke giver en større Indtægt end i sidste Aar og Deltagernes Antal er saa stort, som i de senere Aar har været Tilfældet, snarere er forbundet med Tab end Indtægt. En ren Indtægt af 16,063 Spd., fordelt paa 12,482 Personer, hvoraf, — fraregnet nogle Hundrede Fruentimmer, der have Beskæftigelse ved Sildens Tilvirkning —, alle ere Mænd i deres kraftigste Alder, giver for 8 Ugers Arbeide, hvortil Fiskets Varighed vel med Tryghed kan anslaaes, en Dagløn af kun lidt over 3 Skill.

Ganske anderledes gunstigt antages forrige Aars **Sommersildfiskeri** at stille sig. Dette tog sin Begyndelse henimod Midten af Juli Maaned, da langs den hele Kyst af dette Amt og, saavidt vides, ogsaa paa en større Strækning nordenfor, Sild stødte under Land i større Mængde, end det antages at have været Tilfældet noget Aar siden det rige Fiskeaar 1844. Silden var tildels af fortrinlig Beskaffenhed, men paa Grund af Fiskets Størrelse dalede Priserne, der i Fiskets Begyndelse gik op til 5, $5\frac{1}{2}$ og 6 Spd., senere ned til $3\frac{1}{2}$, 3 og 2 Spd. Ved Udgangen af September kunde Fisket antages saa godt som overalt ophørt, uagtet ogsaa senere, og lige indtil Aarets Udgang, fersk Sild i mindre Mængde hist og her blev fisket.

Fiskets Udbytte er for nedenstaaende Herreder opgivet saaledes;

Manger, mindst 10,000 Tönder à $3\frac{1}{2}$ Spd.	35,000 Spd.
Fjeld	75,000 —
Sund	73,000 —
Os	10,500 —
Fane	7,000 —
Aarstad, 5,000 Tönder à $1\frac{1}{2}$ Spd. (?)	7,500 —
Fitje, af Distriktets Indvaanere 24,000 Spd., af Fremmede 8,000 Spd.	32,000 —
Föien, ——— 26,000 — ——— 10,000 —	36,000 —
Fjære	6,000 —
Fjælberg	3,400 —
Kvindherred	6,000 —
Tysnæs, — formentlig altfor lavt	600 —
	Summa 292,000 Spd.

Tillægges, hvad der er fisket i de Herreder, hvorfra Opgaver savnes, antages Belöbet ialfald ikke at sættes for höit, naar det anslaaes til 300,000 Spd., uberegnet den ikke ubetydelige Arbeidsfortjeneste, som desuden er falden i Anledning af Sildens Tilvirkning m. m., og som, medens Fisket stod paa, for Dixelmænd i Bergens By vides at være gaaet op ligetil 7, 8 à 9 Mark pr. Dag.

Om Antallet af Deltagerne i dette Fiskeri havest ingen bestemte Opgaver, og Tilveiebringelse deraf er ogsaa for dette Fiskeris Vedkommende forbundet med langt større Vanskelighed, end for Vaarsildfiskeriets. Det er kun opgivet, at fra Fjeld have 46 Notelag deltaget i Fisket, fra Sund 93 Notelag, fra Fane 9, fra Fitje 39 og fra Föien 40, og ansættes Antallet af Mandskab pr. Lag til 15 à 20, kan de egentlige Fiskeres Antal formentlig anslaaes til 5 à 6000, hvoriblandt dog altid findes et stort Antal Fruentimmer og halvvoxne Dreng, der tages med mod $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{2}$, indtil $\frac{1}{3}$ Lod. Fisket foregaar i Regelen i Nærheden af Fiskernes Hjem, hvorfor ogsaa Udrustningen koster lidet i Sammenligning med Udrustningen til Vaarsildfisket, og da et Sommersild-Notelag neppe i Gjennemsnit kan ansættes til en höiere Værdi end 4 à 500 Spd., vil heraf sees, at den rene Fortjeneste under dette Fiske udgjör en forholdsvis meget større Del, end ved Vaarsildfisket. Iövrigt var Redskabsforringelsen i afvigte Sommer ualmindelig stor, baade fordi Nöterne under den vanskeligere Afsætning af Silden stode længere Tid i Söen end sædvanligt er, og fordi Silden til sine Tider og paa sine Steder var saa ujevn af Størrelse, at en større Del blev hængende fast i Maskerne, hvor den strax döde og gik i Forraadnelse. Begge disse Omstændigheder bidrage nemlig ikke lidet til, at Noten raadner.

Indtægten af Landslod har selvfølgelig ogsaa været meget betydelig, og for enkelte Gaarde gaaet op til flere Hundrede Speciesdaler.

Derimod paastaaes Salterne paa Grund af Prisernes vedholdende og stærke Dalen at have lidt ikke ubetydelige Tab.

Ogsaa Smaasilden har i afvigte Sommer været tilstede i større Mængde end sædvanligt, men da samtidig indtraf Fiskeriet af den værdifuldere Fedsild, og det paa Grund heraf havde sin Vanskelighed at tilveiebringe de fornödne

Tönder og Salt, blev neppe af Smaasild opfisket saa meget, som Anledningen tillod. Exempelvis er opgivet at være fisket i Fuse efter en Pris af 5 Spd. pr. Læst for ialt 5 à 6,000 Spd., i Skonevik omtrent 2,000 Tönder til en Pris af 4 à 6 Spd. pr. Læst, i Fjælberg for ialt 810 Spd., i Ulvik omtrent 200 Tdr., i Tysnæs indtil Midten af Juli Maaned for omtrent 150 Spd. og i Föien inden Udgangen af Mai for 120 Spd.

Om Fiskeriet af Lange, Kveite, Rödfisk, Torsk, Sei o. l. ere ingen nærmere Oplysninger indløbne, hvoraf formenes at kunne slutes, at Fiskeriet af disse Fiskesorter har været som sædvanligt. At de nævnte Arter af Fisk have været tilstede, idetmindste ikke i et mindre Antal, end sædvanligt, vil formeutlig ogsaa med Sikkerhed kunne slutes af den store Mængde med Sild, der stadig have opholdt sig ved Kysten. Derimod har Fiskeriet af Makrel været høist ubetydeligt, og af Hummer ialfald mindre end sædvanligt. Der er udskibet i Aarets Løb fra Bergens Toldsted ialt 176,643 Stykker Hummer, hvoraf fra Brandesund 28,868 Stkr., medens Antallet udgjorde i 1868 respektive 197,104 og 39,000 og i 1867: 236,564 og 47,000.

Laxefiskerierne have givet et noget ujevnt Udbytte, men i det Hele taget dog en større Afkastning end i 1868. Navnlig opgives dette at have været Tilfældet i Sund, hvor Udbyttet anslaaes til 2 à 3,000 Spd. I Elvene i Graven og Eidfjord har Fisket, om maaske end lidt mindre end forrige Aar, dog ogsaa iaar været godt; saaledes opgives det opfiskede Kvantum paa den meget korte, fredede Strækning af Gravenselven at have udgjort 600 Bpd.

6. Beretning om Fiskerierne i Fosens Fogderi i Aaret 1869.

Afgiven af Fogden.

I. Skreifiskeriet.

Tilfølgende de fra Lensmændene modtagne Beretninger har Skreifiskeriet i dette Fogderi ogsaa i dette Aar kun slaaet til i Hitterens og Björnøer Præstegjælde. Under Fiskeriet var Veiret vistnok noget bedre end i forrige Aar, men i det Hele uroligt, hvisaarsag Udbyttet har faldt ujevnt og Redskabstabet tildels været betydeligt.

I Hitterens Præstegjæld har Fiskeriet været drevet fra følgende Vær:

	Garnbaade.	Linebaade.	Dybsagnbaade.
Froerne og Halten med Belæg	67	22	8
(I forrige Aar: 38 Garnbaade og 28 Linebaade).			
Mausund og Bogöen	4	5	30
(I forrige Aar: 2 Garnbaade, 1 Linebaad og 28 Dybsagnbaade).			
Sulen, Humlingsvær og Voxvær	„	„	125
(I forrige Aar: 1 Linebaad og 22 Dybsagnbaade)			
Kya	„	„	50
(I forrige Aar ligeledes 50 Dybsagnbaade)			
Titteren og Kjærvaagsundet	45	„	26
(I forrige Aar: 35 Garnbaade og 30 Dybsagnbaade).			
Bispeerne og Qværnværet	6	„	30
(I forrige Aar: 6 Linebaade og 30 Dybsagnbaade).			
Bremnæs paa ytre Fröien	5	„	15
(I forrige Aar ingen)			

altsaa tilsammen med 127 Garnbaade, 27 Linebaade og 284 Dybsagnbaade med en Besætning af omtrent 2,270 Mand, medens Præstegjældets Fiskevær i forrige Aar bleve søgte af 75 Garnbaade, 36 Linebaade, og 223 Dybsagnbaade med en Besætning af omtrent 1,450 Mand, og i 1867 af 94 Garnbaade, 59 Linebaade og 286 Dybsagnbaade med en Besætning af noget over 2,200 Mand. Det sees heraf, at de Aarsager, som i forrige Aar bragte en Mængde af Hitterens Fiskere til

at drive Skreifisket udenfor Præstegjældet, nu maa have tabt noget i Betydenhed, og det tør vel antages, at Forholdet mellem Væreierne og Fiskerne efterhaanden vil rette sig paa den Maade, som stemmer med Parternes Interesser.

Fangsten har iaar faldt ujevnt i Værene, idet Udbyttet har varieret mellem 1,500 og 2,900 Fisk for Garnbaaden og fra 1,200 til 3,000 Fisk for Dybsagnbaaden (det sidste Tal er dog enkeltstaaende for Froøerne, medens høieste Tal forøvrigt er 1,500). Linebaadens Udbytte er ansat fra 1,400 til 1,600 Fisk. Det samlede Udbytte er anslaaet til omtrent 700,000 Fisk (beregnet efter store Hundreder), omtrent 1,350 Tønder Lever og 1,640 Tønder Rogn, Gjennemsnitsudbyttet pr. Mand bliver altsaa adskilligt mindre, end i forrige Aar, og for mange Fiskeres Vedkommende maa Fiskeriet ansees fuldkommen mislykket. Laveste Mandslod antages, og vistnok med Rette, at have gaaet ned til 10 Spd., og der er da ikke megen Trøst i, at enkelte Lodder have gaaet op til 70 Spd. Resultatet er, at Aarets Udbytte af Skreifiskeriet har været ringe.

Efter Lensmandens Opgaver har Prisen paa Raafisk (sløiet Fisk) været 4 Spd. og for saltet Fisk 6 Spd. pr. stort Hundrede; 5 Spd. pr. Tønne for Leveren og 6 à 7 Spd. pr. Tønne for Rogn. Efter disse Priser, som egentlig blot ere nominelle, efterdi den største Del af Fangsten ikke var solgt, da Lensmandens Beretning blev afgivet, skulde Fiskeriets samlede Udbytte i Penge kunne ansættes til henimod 60,000 Spd. og Gjennemsnitsudbyttet pr. Mand til omtrent 26 Spd.

Af Fiskerne vare omtrent $\frac{3}{4}$ Parter hjemmehørende i Hitterens Præstegjæld; Resten fra Örlandet, Aafjord, Björnøer og Örkedalen. Bedst Fiskeri gjordes af Garnbaadeierne i Fiskeværet Halten, som fortrinlig søges af Fiskere fra Björnøer, Aafjorden og Örlandet. Redskabstabet var i det Hele ikke betydeligt, men en Stormflod, som den 27de Februar overskyllede Fiskeværet Kya i den Grad, at Fiskerne i nogle Timer maatte holde til paa Rorbodernes Tage, foraarsagede megen Skade paa de i Været liggende Baade og bortførte endel Fisk. Under Fiskeriets Drift er Ingen omkommen.

I Björnøer Præstegjæld begyndte Fiskeriet i Slutningen af Januar Maaned og var almindelig sluttet i Begyndelsen af April Maaned. Det blev drevet fra følgende Vær:

	Garnbaade.	Dybsagnbaade
Buholmen og Sæter, med Belæg af	7	4
(I forrige Aar: 5 Garnbaade og 10 Dybsagnbaade).		
Hepsö, Burö og Kalværet	15	20
(I forrige Aar: 13 Garnbaade og 22 Dybsagnbaade).		
Skjærvøerne	17	9
(I forrige Aar: 21 Garnbaade).		
Almindingen og Været	12	16
(I forrige Aar: 1 Garnbaad og 8 Dybsagnbaade).		
Skjörenfjord	16	„
Havbak	„	2
Stoksundhavet	7	11

altsaa tilsammen med 74 Garnbaade og 62 Dybsagnbaade med en Besætning af omtrent 620 Mand foruden 38 fremmede Fiskere, som med 14 Garnbaade drev Fiskeri paa Skjörenfjord, medens Præstegjældets Vær under forrige Aars Skreifiskeri blev søgt af 92 Garnbaade og 104 Line- og Dybsagnbaade med en Besætning af omtrent 900 Mand. Aarsagen til den saaledes stedfundne Tilbagegang, kan ikke være anden end den, at en større Del af Björnøer Fiskere iaar har søgt Skreifiskeriet udenfor Præstegjældet, end før har været Tilfældet.

Ogsaa i Björnøer har Fiskeriet faldt meget ujevnt. For Garnbruget regnes fra 1,100 til 2,000 Fisk pr. Baad, og for Dybsagnbruget fra 200 til 1,200 Fisk pr. Baad. Det samlede Udbytte er anslaaet til 180,000 Fisk, 335 Tønder Lever og 360 Tønder Rogn, hvis Pengeværdi, efter en Pris af 4 Spd. 60 Skill. til 5 Spd. 60 Skill. pr. stort Hundrede Fisk, cirka 5 Spd. pr. Tønne Lever og 7 à $7\frac{1}{2}$ Spd. pr. Tønne Rogn, kan ansættes til noget over 13,000 Spd. Gjennemsnitsudbyttet kan saaledes beregnes til omtrent 20 Spd. pr. Mand, men Lensmanden har farklaret, at medens Lodden for endel af Fiskerne gik op til omtrent 40 Spd., har den for ikke faa været kun 4 Spd. Saaledes har Fiskeriets Resultat ogsaa for dette Præstegjælds Vedkommende været ganske tarveligt, hvortil Grunden antages at være den, at der iaar stødte mindre Fiskestimer end sædvanligt under Kysten.

I Björnøer har Redskabstabet ikke været ubetydeligt, idet blandt Mere omtrent 90 Garn til en Værdi af omtrent 600 Spd. ere tabte. Under Fiskeriet har Forlis med Tab af Menneskeliv ikke fundet Sted.

II. Sildefiskeriet.

Ifølge dé fra Lensmændene modtagne Indberetninger angaaende det i Aaret 1869 i Fosen stedfundne Sildefiskeri, bleve de første Indsig bemærkede allerede i de sidste Dage af Juni Maaned, da der i Hitteren blev fanget nogle Hundrede Tønder Sild med Not. I Begyndelsen af Juli bemærkedes Silden paa endel af de sædvanlige Fiskepladse i Björnøer og Aafjords Præstegjælde, og noget senere paa Fjordene i Hevne, Örländets og Bjugns Præstegjælde, hvor Fiskeriet derefter vedvarede til henimod Julen, dog overalt med mange Afbrydelser, ligesom det ikke nogetsteds har givet egentligt rigt Udbytte, men af Kvalitet var Fangsten i Almindelighed god, og tildels endog meget god, hvisaarsag den overalt, hvor tilstrækkeligt Antal Kjøbefartøier var tilstede, stod endog i temmelig høie Priser. Forøvrigt blev Fiskeriet i Almindelighed drevet under ret heldige Omstændigheder. Saavidt vides, omkom ingen Fiskere under Driften og Redskabstabet har i det Hele været ubetydeligt.

Af de specielle Opgaver sees, at der i Björnøer Præstegjæld, hvor Notbruget kun blev drevet i Juli og August Maaneder, blev med dette Redskab opfisket henved 10,000 Tønder Kjøbmands- og Middelsild, og noget over 3,000 Tønder Smaasild. Priserne varierede fra 8 Ort til 4 Spd. pr. Tønde. Ialt skal der have været i Drift 17 Notebrug med en Besætning af omtrent 350 Mand, af hvilke Brug 3 større og 2 mindre tilhørte Fiskere fra andre Præstegjælde. Garnbruget, som i August Maaned blot dreves paa Fjordene i Osen Sogn, hvor der med 40 Baade blev opfisket mellem 400 og 500 Tønder Sild af forskjellig Størrelse, tog sig op, efterat Notfisket var sluttet og dreves i September Maaned paa Skjörenfjord med 40 Baade, i Oktober og November paa Fjordene i Osen Sogn med 240 til 300 Baade, og i December Maaned i Statsund med 100 Baade. Besætningen udgjorde i Almindelighed 2 til 3 Mand pr. Baad. Det hele Udbytte af Garnfisket er anslaaet til noget over 2,000 Tønder Kjøbmandssild, omtrent 3,500 Tønder Middelsild og henved 200 Tønder Smaasild. Prisen varierede mellem 7 Ort og 2 Spd. til 11 Ort. Det samlede Udbytte for Fiskepladsene i Björnøer har saaledes udgjort 18,000 til 20,000 Tønder, hvis Pengeværdi efter ovenanførte Salgspriser kan ansættes til omtrent 40,000 Spd. Deraf har antagelig noget over Halvparten tilfaldt Fiskere hjemmehørende i Præstegjældet.

I Aafjords Præstegjæld blev i Juli og August Maaneder drevet Notebrug paa Römesfjorden, Ratvigen, Oldenfjord, Lövfjorden og ved Valersund, hvilket Fiskeries Udbytte er anslaaet til omtrent 4,500 Tønder Kjøbmands- og Middelsild, samt nogle Hundrede Tønder Smaasild. Priserne varierede efter Sildens Beskaffenhed mellem 8 Ort og 12 Ort pr. Tønde, og gik blot paa enkelte Fiskepladse, og for et mindre betydeligt Kvantum, op til 16 Ort, 17 Ort 12 Skill. og 4 Spd. pr. Tønde. Der var i Virksomhed ialt 9 Notebrug med en Besætning af 170 à 180 Mand.

Garnfisket, som i August Maaned blot blev drevet med omtrent 70 Baade, beskjæftigede senere og indtil Udgangen af November Maaned omtrent 150 Baade. Udbyttet er anslaaet til omtrent 2,000 Tønder Kjøbmands- og Middelsild, som for Størstedelen blev betalt med 2 Spd. pr. Tønde. Saaledes kan den hele Fangst for Aafjords Præstegjæld neppe sættes høiere end til henved 7,000 Tønder, og Udbyttet i Penge til omtrent 15,000 Spd., hvoraf selvfølgelig en Del er tilfaldt udenbygds Fiskere, men det Væsentlige af Fortjenesten er dog kommet Præstegjældets egne Indbyggere tilgode.

I Örländets og Bjugns Præstegjælde har efter Lensmandens Opgaver i Tidsrummet fra August Maaned Begyndelse til Aarets Udgang været fisket:

- a) Ved Udhaug, Hoöen og nordligst paa Grandevigen, (med 7 Notebrug og 160 Mand) 400 Tønder Kjøbmandssild, 600 Tønder Middelsild og 800 Tønder Smaasild, som betaltes med resp. 2 Spd. 72 Skill., 2 Spd. 48 Skill. og 96 Skill. pr. Tønde. Garnbruget beskjæftigede omtrent 100 Baade, hvormed opfiskedes omtrent 350 Tønder Kjøbmandssild, 400 Tønder Middelsild og 250 Tønder Smaasild, som i Regelen solgtes samfængt og betaltes med omtrent 9 Ort pr. Tønde.
- b) I Valsfjorden og ved Næslandet indtil Bjugnskjærene (med 11 Notebrug og 220 Mand) 2,400 Tønder Kjøbmandssild og 2,750 Tønder Middelsild, som, solgt til Priser fra 2 Spd. til 4 Spd. 12 Skill. pr. Tønde, antages udbragt til henved 11,000 Spd. Garnbruget, som blev drevet med omtrent 200 Baade, antages at have givet et samlet Udbytte af omtrent 1,000 Tønder Kjøbmandssild og 900 Tønder Middelsild, som solgtes til Priser fra 8 Ort til 2 Spd. 60 Skill. pr. Tønde.

- c) I Bjugnfjorden, med 20 Notebrug, som havde en Besætning af 420 Mand — ialt 9,470 Tønder Kjøbmands- og Middelssild, hvis Pris gik fra 9 Ort til 12 Ort pr. Tønne, samt omtrent 3,500 Tønder Smaasild, som solgtes fra 60 Skill. til 72 Skill. pr. Tønne, men hvoraf en stor Del virkedes til Fiskernes eget Brug. Med Garnbruget, som beskæftigede omtrent 370 Mand paa 150 Baade, opfiskedes cirka 800 Tønder Kjøbmands- og Middelssild, der samfængt blev solgt til en Gjennemsnitspris af 8 Ort pr. Tønne.
- d) I Skjörenfjord — hvor Fiskeriet var usædvanligt ringe — blev med 4 Notebrug, som havde en Besætning af omtrent 100 Mand, fisket cirka 800 Tønder Smaasild, hvoraf en Del solgtes til Priser fra 60 Skill. til 1 Spd. pr. Tønne. Paa denne Fiskeplads gav ogsaa Garnbruget lidet Udbytte; thi uagtet der til enkelte Tider var samlet indtil 300 Baade med en Besætning af over 700 Mand, antages den hele Fangst kun at have udgjort omtrent 2,000 Tønder Kjøbmands- og Middelssild, hvorfor blot opnaaedes en Pris af 8 Ort pr. Tønne.

Efter det Anførte kan det antages, at det paa Fiskepladsene i Örlandets og Bjugns Præstegjælde opfiskede Kvantum Sild har udgjort ialt henimod 24,000 Tønder, og at Udbyttets Pengeværdi kan ansættes til omtrent 45,000 Spd., hvoraf selvfølgelig en ikke ringe Del har tilfaldt udenbygds Fiskere.

I Hitterens Præstegjæld, hvor intet væsentligt Sildefiske har faldt siden August Maanedes Udgang, blev med omtrent 20 Notebrug, som havde en Besætning af noget over 300 Mand, opfisket omtrent 6,000 Tønder fortrinlig Kjøbmands- sild, som betaltes med 4 Spd. 60 Skill. til 4 Spd. 96 Skill. pr. Tønne, og omtrent 1,000 Tønder Smaasild, som betaltes med 1 Spd. pr. Tønne. Dette Fiskeri faldt fornemlig ved Mausund. Garnbruget har været ubetydeligt, og da det faldt spredt over hele Præstegjældet, har Lensmanden ikke seet sig istand til anderledes at opgive Fangstens Størrelse, end at den kan ansættes til nogle Hundrede Tønder. Lensmanden har derhos forklaret, at, efterat Mausundfiskeriet var ophørt, og efterat nogle saagodtsom mislykkede Forsøg paa at finde Silden vare anstillede ved Kværnværet og Smölen, reiste Massen af Hitterens Fiskere til Fjordene i Bjugn. Udbyttet i Penge af den paa Fiskepladsene i Hitterens Præstegjæld opfiskede Sild har Lensmanden anslaaet til mellem 20,000 og 30,000 Spd.

I Hevne Præstegjæld faldt Notefiske blot i Vinjefjorden, hvor der i August og September Maaneder, med 8 Notebrug i August og 2 i September, blev gjort en Fangst af henimod 6,000 Tønder, hvoraf kun en ubetydelig Del var Kjøbmandssild og Resten „stor og smaa Middelssild“ samt Smaasild. Priserne varierede fra 48 Skill. til 2 Spd. pr. Tønne, og har Lensmanden opgivet Udbyttets samlede Værdi i Penge til omtrent 5,650 Spd. Garnbruget, som i Vinjefjorden blev drevet af 200 Mand i August Maaned samt i Oktober og November Maaneder af omtrent 100 Mand, og i Hevnefjorden af 150 Mand i September og 240 Mand i Oktober Maaned —, har i det Hele givet et Udbytte af 4,700 Tønder, hovedsagelig Middelssild, som blev solgt til Priser fra 6 Ort til 12 Ort pr. Tønne, hvorefter Lensmanden har beregnet Fangstens samlede Pengeværdi til 8,130 Spd. I Stadsbygdens Præstegjæld faldt intet Fiske.

Den samlede Pengeværdi af Fosens Sildefiskeri i afvigte Aar kan saaledes ansættes til omtrent 140,000 Spd. Hertil kommer ifølge en senere Indberetning endvidere et Beløb af 3,000 Spd., som omtrentligt Udbytte af Sildefiskeriet i Aafjord. Under Fiskeriets Drift er der ikke foregaaet nogen Uorden, som har paakrævet Övrighedens Indskriden, men Mangelen af Telegrafforbindelse mellem Thronhjem og de vigtigste Fiskepladse begynder at blive et föleligt Savn.

7. Beretning om Fiskerierne i Namdals Fogderi i Aaret 1869.

Afgiven af Fogden i Namdals Fogderi.

I. Skreifisket.

„Ifølge Indberetning af 27de Marts fra Lensmanden i Vik og Halmö var for Fiskeværerne Glasöväer og Oxbaasen opfisket	40,000 Fisk
— 29de April fra Lensmanden i Namsos og Fosnæs var for Værene Gjeslin- gerne og Moflessen opfisket	50,000 —
— 5te Mai fra Lensmanden i Närö og Vigten var opfisket ved Öerne Nordö, Sörö, Skjærvær og Bondö med flere udenfor Vigten	285,000 —
	<u>Tilsammen 375,000 Fisk</u>

Regnes 800 Stkr. Fisk paa 1 Tönde Lever og 600 Stkr. paa 1 Tönde Rogn, udkommer som Udbytte omtrent 469 Tönder Lever og 625 Tönder Rogn. Prisen paa Fisken kan gjennemsnitlig sættes til 4 Spd. pr. stort Hundrede, Leveren til 6 Spd. og Rognen til $6\frac{1}{2}$ Spd. Fiskeriet har været drevet alene med Baad af omtrent 12 à 1400 Mand, hvis Fortjeneste pr. Mand meget har varieret efter de forskjellige Fiskepladse.

Ved Fiskeværret Gjeslungerne, som ansees for den bedste Fiskeplads inden dette Fogderi, har Fiskeriet dog for iaar næsten ganske mislykkets, hvorimod det har slaaget godt til ved Öerne udenfor Vigten, hvor der forhen kun har været fisket lidt.

Fiskeriet har i samtlige Vær fornemlig været drevet med Haandsnöre og Liner og kun for en ringe Del med Garn. Tab af Mennesker omtales ikke i Lensmændenes Indberetninger, og af Redskaber har det været ubetydeligt. Paaskehelligdagens Mellemkomst synes paa Fiskepladsen udenfor Gjeslungerne og Moflessen at have forringet Udbyttet.

Sommerfiskerierne af Torsk, Sei, Længder m. m. har ei afgivet større Udbytte, end hvad der udfordredes til Almuens Forsyning, med Undtagelse dog af Vigten og Nærö, hvis Indvaanere ifølge Lensmandens Antagelse solgte tørret Smaatorsk og Sei paa Nærö Marked for omtrent 300 à 400 Spd.

II. Sildefisket.

Sildefiskerierne have afgivet et betydeligt Udbytte.

Ifølge Indberetning fra Lensmanden i Namsos og Fosnæs var opfisket cirka 16,000 Tönder til Middelspris 1 Spd. 4 Ort, altsaa til Værdi 28,000 Spd. Af dette Beløb antager Lensmanden dog, at kun 25,000 Spd. vare komne Indvaanerne i hans Distrikt tilgode, da en Del fremmede Fiskere deltog i Fiskeriet. Dette begyndte allerede i August Maaned og dreves lige til Aarets Udgang, i Begyndelsen med Not, senere fornemlig med Garn. Næsten al Sild solgtes strax til Opkjøbere; kun en ringe Del blev virket af Fiskerne. Fiskeriet dreves i Namsenfjord og dens Biarne. Silden, som altid var af god Sort, søgte ind i de inderste Bugter, hvor den i Mands Minde ei havde været. Lensmanden antager, at en Del Garnspilde er foregaaet, efter at Fiskeriet er drevet paa Isen.

Ifølge Indberetning fra Lensmanden i Vik og Halmö var opfisket omtrent 10,000 Tönder Sild i hans Distrikt, som til Middelspris 1 Spd. 3 Ort udgjör 16,000 Spd. Fiskeriet var drevet dels med Garn, dels med Not, fornemlig i Fladanger eller Halmö Sogn. Næsten Alt solgtes strax til fremmede Kjøbere.

Ifølge Indberetning fra Lensmanden i Nærö og Vigten var opfisket omtrent 2,500 Tönder omkring Öerne ved Vigten og fornemlig med Garn, kun for en ringe Del med Not. Silden solgtes ogsaa her for største Delen strax til en Gjennemsnitspris af 1 Spd. 24 Skill. à 1 Spd. 48 Skill., og Lensmanden ansætter Værdien af det solgte Kvantum til 3,250 Spd.

Ifølge Indberetning fra Lensmanden i Kolvereid og Lekö var i hans Distrikt opfisket omtrent 2,100 Tönder Sild, som var solgt lös, for en Del til 1 Spd. pr. Tönde. En Del af denne Fangst var tilvirket af Fiskerne selv og solgt paa Overhaldens Marked i Oktober 1869. Fiskeriet dreves fornemlig med Garn og faldt alene i Lekö Præstegæld og Kolvereid Sogn. I Foldereid Sogn var intet Fiskeri drevet.

I Aarets Löb skulde altsaa være opfisket:

I Namsos og Fosnæs Distrikt	16,000 Tönder til Værdi	25,000 Spd.
- Vik og Halmö Do.	10,000 ———	16,000 —
- Nærö og Vigten Do.	2,500 ———	3,250 —
- Lekö og Kolvereid Do.	2,100 ———	2,100 —

Tilsammen 30,600 Tönder til Værdi 46,350 Spd.

Under Fiskerierne vare ingen Forbrydelser eller Uordener anmeldte eller paatalte.

8. Beretninger om Tromsø Amts Fiskerier i Aaret 1869.

Afgiven af Amtmanden.

a) Om Fiskerierne i Almindelighed.

Med Hensyn til Fiskerierne, da har Lofotfisket³ for dette Aar, som sædvanlig i de sidste Aar, givet ringe Udbytte med stort Börnskabstab, og betegner Lensmanden i Tranö samme for sit Distrikts Vedkommende som „noget nær et Uaar“.

Finmarksfisket gav et høist forskjelligt Udbytte. De, som tidlig naaede frem til gode Vær, fik store Lodder, ligetil 60 à 100 Spd.; de, som kom senere, hvilket var den største Del, opnaaede kun fra 10, 20 og til 50 Spd., hvorfor Gjennemsnittet neppe kan sættes høiere, end til omtrent 20 Spd.

Sommerfisket inden Amtet var mindre heldigt iaar ved Andenæs og Bergsøerne, hvor største Delen af Søndre Senjens Almue ligger, og ved Hekingen, hvor Nordre Senjens og Malangens Almue væsentlig søger hen. Derimod bedre ved Lyngö og Torsvaag, der hovedsagelig besøges af Fiskere fra Tromsösundet og Balsfjorden, samt en Del af Malangen. De, der drev Seifisket paa Vestfinmarken, ere komne hjem med tildels særdeles gode Lodder.

Ved Trösen i søndre Del af Trondenæs har der været et godt Sildefiske, hvoraf 16 à 1800 Tönder antages virket til Handelsvare. Ligesaa har der i de sidste Uger været fisket stor og god Fedsild i Reisen i Skjærvö Sogn og Stönnesbotten og Ersfjord i Hillesö Sogn, foruden flere andre Steder i Distriktet.

b) Om Sildefiskerierne.

Sildefisket dreves iaar omtrent samtidig paa to forskjellige Steder og efter to forskjellige Slags Sild. Det ene og mest betydelige Fiske foregik efter Storsild i Tidsrummet fra noget over Midten af Oktober til de første Dage af December og fandt Sted væsentligst omkring Hindöens nordlige Del, samt ved de strax nordenfor Hindöen liggende mindre Öer. Storsilden, der kom ind Andfjorden, søgte i Ugen mellem 17de og 24de Oktober ind under Land ved den lige ved Hindöens Nordspidse liggende Grytö samt ved Elsnæs og i Kasfjorden paa Hindöens Yderside. Her samlede snart et ikke ubetydeligt Antal Fartöier og Baade, saa at Lensmanden opgiver Antallet af de Nöter, större og mindre, som i den første Uge af Fisket var samlet paa Strækningen: Kasfjord, Elsnæs og Grytö, til nær et Hundrede. Paa disse Steder, især i Kasfjorden, fiskedes i den første og anden Uge ikke ubetydeligt, dels med Nöter og dels med Garn.

Den 25de Oktober og nærmest følgende Dage strömmede Silden ind Topsundet mellem Hindö og Grytö lige ind mod Roløen. Samtidig gik Silden ogsaa nordom Grytö hen til Öerne i Sands Sogn. Derefter foregik et meget godt Fiske baade i det sidstnævnte Sogn og paa Hindöens indre Side nedover i Trondenæs Sogn lige ned til Furuhavn.

I Ugen efter 8de November aftog Fisket paa Hindöens vestre (ydre) Side samt ved Grytö og i Sands Sogn, medens det samtidig især slog til omkring Trondenæs. Over Midten af November mærkedes et nyt Indsig af Sild ved Grytö og ved Öerne i Sands Sogn, medens der omtrent samtidig ogsaa fiskedes en Del ved den i Vaagsfjorden ud for Topsundet liggende Ö Tjötö. Imidlertid begyndte Fisket i den sidste Halvdel af November mere og mere at aftage, hvorfor Fiskerne efterhvert begave sig hjem. Paa enkelt Sted fiskedes vel endnu lidt i de første Dage af December, men efter den 7de December maa Fisket overalt ansees ophört.

Over Antallet af de Baade og Fartöier, som har besøgt dette Fiske, har jeg ingen paalidelig Opgave; dog fremgaar det af en Indberetning fra Lensmanden i Trondenæs af 8de November, at hans Distrikt indtil da havde været besøgt af omkring 70 fiskekjøbende Fartöier.

Prisen paa Silden begyndte med 96 Skill. pr. Tönde, men sank til enkelte Tider ned lige til 24 Skill., medens den derimod ved Slutten af Fisket en kort Tid gik op til 1 Spd. 12 Skill. Prisen har saaledes været meget ustadig, en Følge af, at man ikke overalt var forsynet med Salt og Tönder. Gjennemsnitsprisen antages at have været 72 Skill.

Hvormeget der i det Hele er opfisket, kan ikke engang tilnærmelsesvis angives, da man ingensomhelst Opgave har over det betydelige Kvantum, som i fersk Tilstand forbruges i Husholdningerne; derimod kan man omtrentlig vide, hvad der er blevet nedsaltet, skjönt det, da Saltningen er foregaaet paa et saa vidt Feldt, heller ikke lader sig gjøre at opgive

dette med Nöiagtighed. Lensmanden i Trondenæs anfører herom, at han med nogenlunde Sikkerhed antager, at der i Sand og Trondenæs, hvor Fisket væsentligst foregik, er saltet omtrent 65,000 Tönder, hvoraf Almuen antages at benytte i sine Husholdninger 8,000 Tönder. Ved Pakning, Fyldning og Fuldstændiggjørelse til Handelsvare, vil dog, tilføier Lensmanden, dette Parti taale betydelig Reduktion, hvorhos det maa bemærkes, at en ikke ubetydelig Del af det nedsaltede Kvantum vil blive forbrugt som Agnsild under denne Vinters Lofotfiske. Man kan derfor neppe antage, at det her i Amtet til Udskibning indvundne Parti vil udgjøre mere end omkring 40,000 Tönder.

Det største Kvantum, som i indeværende Aar er stængt paa engang, er opgivet at have været 4,000 Tönder. Dette Notkast foregik i Nærheden af Furuhavn.

Blandt Sildesalterne viste der sig en ivrig Bestræbelse efter at faa Silden sydover med Dampskib. Dette havde til Følge, at Fragten fra Harstad til Bergen pr. Dampskib gik lige op til 1 Spd. pr. Tönde.

Det viste sig at være til megen Ulempe for Bedriften under Fisket, at der ikke i selve Fiskedistriktet er nogen Telegrafstation. De nærmeste Stationer er saa langt syd paa Hindöen, som ved Sandtorv og paa den anden Side af Vaagsfjorden ved Havnvig.

Vistnok søgte man at böde paa denne Mangel derved, at der med det Kongelige Post-Departements Samtykke blev istandbragt ugentlig Post fra Sandtorv til Harstad og derfra videre gennem Sildedistriktet til Bjærkö, Elsnæs og Langnæs, men denne Foranstaltning, hvor kjærkommen den end i Mangel af noget Bedre var, kunde dog ikke paa langt nær erstatte Savnet af en Telegrafstation inden selve Fiskedistriktet.

Under Fisket forliste en Baad i Topsundet, hvorved 2 Mand kom bort. Andre Ulykkestilfælde ere ikke indberettede.

Omtrent samtidig med det ovennævnte Storsildfiske forefaldt der i det indre af Malangen et ret godt Fiske efter Fedsild. Dette Fiske foregik i Tidsrummet fra de sidste Dage i Oktober til et Stykke ind i December, og dreves fornemmelig med Garn, paa hvilke Fangsten tildels var meget god. Det største Antal Baade, som paa en Gang var samlet, er opgivet til omkring 100, hvorhos det er anført, at der i Löbet af de 4 sidste Uger af Fisket antages fanget omtrent 1,000 Tönder ugentlig paa Garn. Derhos havdes der under Fisket tilstede 4 à 5 Stængenöter, hvilke dog ikke gjorde nogen synderlig stor Fangst. Dog blev det indberettet, at en Not i Midten af November havde stængt 1,000 Tönder. Den fiskede Sild var meget fed og betaltes i Regelen med 36 à 40 Skill. pr. Tönde.

Til at overholde Orden under dette Fiske, blev i Lighed med, hvad der ogsaa foregaaende Aar har fundet Sted, antaget en særskilt Opsynsbetjent med en Godtgjørelse af 1 Spd. pr. Dag. Han begyndte sin Virksomhed mod Slutten af Oktober og afskedigedes den 11te denne Maaned.

---

9. Beretning om Vaar- og Vinterfisket i Finmarkens Amt i Aaret 1869.

Afgiven af Amtmanden.

Omtrent ved den samme Tid, som ifjor, nemlig den 17de Februar, sporedes første Gang Lodde ved Vardø, men den forsvandt igjen ligetil 15de Marts, da den atter viste sig under Kysten paa Strækningen fra Vardö til Baadsfjord, uden dog at ledsages af nogen større Fisketyngde. I de sidste Dage af Februar formærkedes ogsaa Lodden i Vestfinmarken, navnlig ved de ytre Vær i Maasø Herred, i Begyndelsen af Marts ogsaa ved Brevik paa Söröen, ved Havösuud, Kulfjord, Ryggefjord, Kjelvik og begge Honningsvaagene, og samtlige Vær i Tanens Fogderi. Samtidig begyndte ogsaa Fiskeriet med godt Udbytte for det ubetydelige Antal Fiskere, som var tilstede, ved de fleste Vær i Maasö Herred, medens større Indsig af Fisk andensteds lod vente paa sig til i April, i Berlevaag til den 4de, da Fisken endnu maatte söges langt fra Land, i Gamvik til 12te, i Mehavn og Sandfjord til 17de, i Kjelvik og Honningsvaagene lige til 22de. De bedste Søveirsdage

med rigest Fangst var ved de forskjellige Vær i Maasö Herred 5te, 6te, 8de, 11te, 30te og 31te Marts, samt 1ste, 12te, 17de, 19de, 20de, 24de og 26de April, for Kjelvik og tilstødende Vær 26de April, samt Ugerne fra 1ste til 15de Mai, ved Nordkyn omkring 30te April, ved Gamvik 14de, 16de, 21de og 26de April samt 1ste til 8de Mai, ved Berlevaag i Dagene 5te til 17de April, ved Vardö og Havningsberg 8de og 9de April. Efter en orkanagtig Storm den 27de April aftog Fiskeriet pludseligt i den største Del af Hammerfest Fogderi, og allerede ved Midten af Mai kan det ansees for at være ophört saavel i Hammerfest, som i Tanens Fogderier, i Berlevaag allerede den 8de, i Maasö Herred den 10de, medens det i Vardö og nærmeste Omegn ikke ansaaes ophört förend ved Maanedens Slutning. Hvad der i Forening med Fiskets tidlige Ophör væsentlig bidrog til at formindske dets Udbytte, var det ualmindeligt stormende Veir ledsaget af Snefok, som efter en usædvanlig mild og stille Vinter indtraf netop i den Tid, Fiskene stod i störst Mængde under Land. I Forhold til Fiskets tidlige Begyndelse, kom ogsaa Störstedelen af den fremmede Almue noget sent frem, saaledes til Vardö ikke förend i de sidste Dage af April.

Fra Varangerfjorden, som afgav over $\frac{3}{4}$ Dele af forrige Aars hele Udbytte, er dette Aars Vaarfiske næsten at betragte som udeblevet. Lodden viste sig i Fjorden allerede i Begyndelsen af Marts, men Indsig af Torsk mærkedes ikke förend 17de April ved Kiberg og Kramviken, samt den 29de s. M. paa Strækningen fra Skalelv til Klubben. Den forekom imidlertid ikke i nogen större Mængde og Fangsten hindredes ved stormende Veir og ved Mangel paa Agn (Lodde), hvilken indtraadte allerede i förste Halvdel af Mai, fra hvilken Tid Fisket paa nævnte Strækninger kan ansees ophört. I Bunden af Varangerfjorden og paa sammes Sydside — Næsseby og Sydvarangers Præstegjælde — begyndte et lidet og ujevnt Fiske henimod Midten af April, og ophörte aldeles i de förste Dage af Juni.

Til den russiske Kyst, hvor Fisket ikke var bedre, end ved den norske, sögte kun et lidet Antal norske Fiskere.

Foruden Ulykker, som Stormen den 27de April afstedkom paa Land, vides 4 Baade at være forulykkede paa Söen, hvorved 16 Mennesker ere omkomne. 3 Fartöier dreve iland og beskadigedes. Sundhedstilstanden har været god.

I Driftsmaaden sporedes ingen Forandring. I Begyndelsen af Fisket forsögte iaar ligesom ifjor enkelte Baade ved Vardö at bruge Garn, tildels med godt Udbytte.

Politiopsyn under Fisket var ordnet paa samme Maade, som de to foregaaende Aar og Arrestrum leiede i Berlevaag og Kiberg, hvor Vinkneiperne anrette störst Ugavn. Fra Vardö heder det, at Ordenen paa Land ikke forstyrres saameget af Fiskerne, som af Folk, der söge Stedet i andre Öiemed, navnlig af Skræppekarle og af Kjöbefartöiernes Mandskaber.

Priserne paa förste Haand have fluktueret imellem 1 Spd. 96 Skill. og 5 Spd. for stort Hundrede Raafisk, og imellem $4\frac{1}{2}$ og 7 Spd. for Tönden af Lever.

En almindelig Tælling af Fiskere og Kjöbefartöier var berammet til 20de Mai. Som Fölge af Fiskets uventet tidlige Ophör, var en större Del Baade og Fartöier allerede den Dag paa Hjemreise, og Tællingens Resultater falde saaledes langt fra sammen med den hele Styrke af Folk og Fartöier, som har beskjæftiget sig med det her omhandlede Fiskeri. Imidlertid vedlægges Fortegnelse over de Fartöier og Baade m. v., som endnu vare tilstede den 20de Mai.

Der skal ifölge de fra Fogder, Lensmænd og Opsynsbetjente modtagne Opgaver være opfisket under Vinter- og Vaarfisket tilsammen fölgende Mængde Torsk, regnet efter store Hundreder og Tusinder:

I Varanger Distrikt:		
I Sydvaranger	160,000	
- Nordvaranger	250,000	
- Vadsö By	36,000	
	446,000	
I Vardö Distrikt:		
I Vardö Herred	1,400,000	
- Vardö By	1,182,000	
	2,582,000	
	Lateris 3,028,000	

C. No. 9.

Transport 3,028,000

I Tanens Distrikt:

I Næsseby Herred	25,000	
- Berlevaag og øvrige Vær østenfor Tanahornet . . .	900,000	
- Tanens Herreds øvrige Vær	809,000	
- Mehavn, Sandfjord, Skjötningberg og Sværholdt . .	2,635,000	
- Kjöllefjord	50,000	
		4,419,000

I Hammerfest Distrikt:

I Kjelviks Herred	200,000	
- Maasö Do.	849,000	
- Hammerfest Do.	290,000	
- Hasvik Do. (Vinterfisket paa Brevik)	500,000	
		1,839,000

I Altens Distrikt:

I Altens og Talviks Herreder	120,000	
- Loppen og Öksfjords Herred	70,000	
		190,000
		Tilsammen 9,476,000

foruden, hvad der er medgaaet til Fortæring under Fisket. Det tilsvarende Tal var i 1868: 12,455,000, i 1867: 13,577,000.

Af det nævnte Parti skal være udbragt:

440,000 Fisk efter Gjennemsnitspris af $2\frac{1}{2}$ Spd. pr. Hundrede til	11,000 Spd.
2,685,000 ————— $2\frac{2}{3}$ ———	75,180 —
200,000 ————— $3\frac{1}{3}$ ———	6,667 —
2,938,000 ————— $3\frac{1}{2}$ ———	102,830 —
1,714,000 ————— 4 ———	68,560 —
160,000 ————— 5 ———	8,000 —
20,000 Voger tørret Fisk paa Brevik à 1 Spd. 42 Skill.	27,000 —
5,370 Tønder Lever efter en Gjennemsnitspris af $4\frac{2}{3}$ Spd.	25,776 Spd.
9,278 ————— 5 ———	46,390 —
8,892 ————— $5\frac{1}{2}$ ———	48,906 —
	121,072 —
450 Tønder Rogn à 5 Spd.	2,250 —
	Tilsammen 422,559 Spd.

eller med rundt Tal 423,000 Spd. imod 462,000 i 1868 og 642,000 i 1867.

Efter hvad der ovenfor er anført angaaende den stedfundne Tælling, er det selvfølgelig, at denne ikke kan lægges til Grund for Beregningen af et Gjennemsnitsudbytte pr. Mand over det hele Fiskedistrikt. Derimod er nævnte Udbytte for enkelte Distrikter og Vær opgivet saaledes: Ingö 40 à 50 Spd., Brevik 44 à 45 Spd., Hjelmsö 30 à 40 Spd., Gamvik 38 Spd., Hammerfest Landsogn 25 Spd., Berlevaag, Kjelvik og Honningsvaagene 22 Spd., Gjæsvær 20 Spd., Værene i Lebesby Herred 17 Spd., Loppen-Öksfjord 16 Spd., Havösund 12 à 16 Spd., Alten-Talvik $10\frac{1}{4}$ Spd., Nordvanger $8\frac{3}{4}$ Spd., Vadsø By $5\frac{7}{8}$ Spd.

Af Fiskepartiet opgives omtrent $\frac{1}{3}$ Del at være saltet til Klipfisk og $\frac{2}{3}$ Del hængt til Rundfisk og Rotskjær.

O p g a v e

over de ved Loddefisket i Finmarken den 20de Mai 1869 forsamlede Antal Fiskere og Baade, deres Hjemsteder og Fordeling ved de forskjellige Redskaber.

Hjemsted.	Mand.			Baade.			Liner 1869.		Dybsagn 1869.	
	1837.	1868.	1869.	1867.	1868.	1869.	Mand.	Baade.	Mand.	Baade.
Bergen	5	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Aalesund	15	5	—	5	2	—	—	—	—	—
Thronhjøm	40	19	26	8	6	8	—	—	26	8
Christianssund	—	10	—	—	4	—	—	—	—	—
Tromsø	154	134	99	41	41	30	48	16	51	14
Hammerfest	25	39	7	9	14	2	—	—	7	2
Vardö	150	80	154	52	24	61	49	17	105	44
Vadsö	903*)	144	393	297	210*)	327*)	393	327	—	—
Trondhjems Stifts Land- distrikt	110	120	72	28	41	21	19	6	53	15
Bindalen	96	60	12	21	14	3	7	2	5	1
Brönö	361	348	18	74	74	6	—	—	18	6
Vægö	9	31	2	2	7	1	—	—	2	1
Alstadhøug, Tjötö og Herö	248	406	196	56	86	42	79	19	117	23
Vefsen	95	19	29	18	4	7	9	2	20	5
Næsne	83	105	30	18	22	6	—	—	30	6
Hemnæs	104	19	1	20	4	—	—	—	1	—
Mo	68	51	5	13	10	1	—	—	5	1
Lurö	41	22	57	12	5	12	—	—	57	12
Rödö	154	196	16	34	43	5	9	2	7	3
Gilleskaal	58	8	6	12	2	2	6	2	—	—
Beieren	15	—	—	4	—	—	—	—	—	—
Skjerstad	150	156	118	29	34	27	—	—	118	27
Saltdalen	63	52	—	15	11	—	—	—	—	—
Bodö	68	62	14	17	14	3	—	—	14	3
Folden	62	33	4	13	7	1	—	—	4	1
Stegen	55	77	7	16	22	2	—	—	7	2
Hammerö	64	31	13	12	7	3	—	—	13	3
Ofoten	347	313	131	76	71	29	61	14	70	15
Lödingen	260	201	196	59	49	50	147	37	49	13
Flakstad og Værö	7	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Vaagen og Gimsö	109	87	20	23	27	7	4	1	16	6
Borge	14	28	14	3	6	4	2	1	12	3
Bö	60	—	—	10	—	—	—	—	—	—
Buksnæs	17	27	22	6	7	8	13	5	9	3
Hadsel	28	49	—	7	12	—	—	—	—	—
Øksnæs	40	35	—	8	7	—	—	—	—	—
Dverberg	44	41	—	8	8	—	—	—	—	—
Sortland	50	30	53	10	6	10	53	10	—	—
Kvædfjord	158	179	103	33	39	23	18	5	85	18
Trondenæs og Sand	443	369	43	85	74	12	—	—	43	12
Berg og Thorsken	39	37	—	10	13	—	—	—	—	—
Tranö og Dyrö	385	517	199	83	113	43	152	31	47	12
Ibestad	161	497	127	32	103	27	23	5	104	22
Lenvik	459	344	61	86	71	15	19	5	42	10
Balsfjorden og Malangen	534	539	29	118	124	6	24	5	5	1
Tromsösundet	367	367	66	82	91	17	28	6	38	11
Karlsö	358	267	2	78	66	1	2	1	—	—
Lateris	7,076	6,154	2,845	1,646	1,595	822	1,165	519	1,180	303

*) Disse Baade vare for en større Del bemandede med Svenske, Finske og Russiske Undersaatter.

Fortegnelse

over Kjøbefartøier, forsamlede i Hammerfest, Tanens og Vardö Fogderiers Fiskevær den 20de Mai 1869,
deres Hjemsteder, Drægtighed og Besætning.

Hjemsted.	Skonnert eller Galeas.	Slup.	Jagt.	Jægt eller Jægt-galeas.	Skøite.	Samlet Antal.			Samlet Drægtighed. Com.-Læster.			Samlet Besætning, Skipperne iberegne.		
						1869	1868	1867	1869	1868	1867	1869	1868	1867
Mandal	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	13½	-	-	4
Stavanger	-	1	1	-	-	2	2	12	36½	29½	222	11	12	63
Skudsnæs	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	27	-	-	6
Haugesund	-	-	2	-	1	3	5	35	34	79½	558	13	22	148
Bergen	1	3	10	1	-	15	39	53	294	850	1065	77	190	261
Aalesund	1	-	2	-	-	3	13	16	55	224½	273	15	70	92
Molde	-	-	1	-	-	1	-	4	13	-	68	4	-	19
Romsdals Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	48	-	-	13
Christianssund	-	-	3	3	-	6	20	20	108	386½	371	34	112	102
Trondhjem	-	1	3	15	-	19	24	38	391	425½	654	99	120	185
Tromsø	1	-	4	-	-	5	14	34	107	232½	544	26	69	175
Hammerfest	-	-	-	1	-	1	5	20	36	100	322	6	33	91
Vardö	-	-	2	-	2	4	1	1	32	21½	5	16	5	2
Indherred	-	-	-	-	-	-	2	1	-	34	14	-	11	4
Fosen	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	25	-	-	11
Namdalen	-	-	1	-	-	1	1	2	19½	-	37	5	-	10
Helgeland	-	-	-	1	-	1	12	17	19½	207	281	4	56	82
Salten med Bodø	1	-	6	-	2	9	25	66	145½	457	1231	41	115	295
Lofoten og Vesteraalen	-	-	-	-	-	-	5	17	-	90½	309	-	25	122
Senjen og Tromsø	-	-	1	1	-	2	21	31	29	375	436	9	105	136
Finmarkens Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	3	-	14	44	-	4	14
England	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	32½	-	-	9
ialt 1869	4	5	36	22	5	72			1320			360		
— 1868	26	27	220	56	49		190			3527			949	
— 1867	21	13	111	34	11			378			6580			1844

10. Beretning om Sommer- og Høstfiskerierne i Finmarkens Amt i Aaret 1869.

Afgiven af Amtmanden.

Efter et Sammendrag af de fra Fogder og Lensmænd indkomne Opgaver er der opfisket:

- a) Torsk, Sei, Kveite m. m., solgt i raa eller saltet Stand til Russerne for 8,700 Matter Mel, hvis Pris paa den Tid Omsætningen foregik, er anslaaet saaledes:

6,540 Matter til 7 Spd., hvilket udgjør . . . . . 45,780 Spd.

2,160 ——— 6 ——— ——— . . . . . 18,960 ——— 64,740 Spd.

- b) 4,350 Voger Rotskjær, som til Priser af 96 à 108 Sk. pr. Vog er udbragt til 3,870 —

- c) 39,364 Voger tørret Sei af alle Sorter, og til Priser af 40 à 60 Sk. pr. Vog,

udbragt til . . . . . 18,950 —

- d) Opfisket senhöstes i Vardö Fogderi:

28,000 Torsk, à 3½ Spd. pr. Hundrede . . . . . 840 Spd.

286,000 Hyser, udbragt efter 6 à 8 Ort for stort

Hundrede til . . . . . 3,760 ——— 4,600 —

Lateris 92,160 Spd.

	Transport	92,160 Spd.
e) 10,860 Tønder Lever, hvoraf angives udbragt:		
660 Tønder à 5 Spd.		3,300 Spd.
6,442 — à 5 à 5½ Spd.		33,532 —
740 Tønder Lever à 5½ Spd.		4,070 —
3,018 — — 6 —		18,108 —
		<u>59,010 —</u>
	Tilsammen	151,170 Spd.

Da jeg mangler Talopgaver over Udbyttet af det i Sydvarangers Herred faldne Sommer- og Höstfiske, men efter Lensmandens Antydninger derom maa anslaa det til over 3,000 Spd., antager jeg foranstaaende Sum bør afrundes til . . . . . 155,000 Spd.
hvoraf henved de $\frac{2}{3}$ Parter falde paa Hammerfest Fogderi.

Det tilsvarende Tal var i 1868	118,000 —
i 1867	105,000 —
Fisket er drevet: inden Altens Fogderi af	500 Mand
— Hammerfest do. „	3,750 —
— Tanens do. „	540 —
— Vardö do. „	560 —
— Varanger do. „	1,330 —
	<u>Tilsammen 6.680 Mand,</u>
	i 1868 6,524 —
	i 1867 4,790 —.

Dersom ovenstaaende Tal ere rigtige, har hver Mands Lod af dette Fiske i 1869 udgjort gennemsnitligt en Pengeværdi af 23½ Spd. imod 18 á 19 Spd. i 1868 og 22 Spd. i 1867, Gennemsnitsloden har imidlertid været meget forskjellig og opgives fra Distrikterne saaledes:

I Loppen-Øxfjords Herred	6 Spd.	45 Skill.
- Alten-Talviks Lensmandsdistrikt	17 —	97 —
- Hammerfest-Kvalsunds Lensmandsdistrikt	20 —	„ —
- Maasö Herred	32 —	96 —
- Kjelviks-Kistrands Lensmandsdistrikt	24 —	70 —
- Hammerfest Fogderi over det Hele	27 —	„ —
- Lebesby Herred	14 —	„ —
- Tanens do.	8 —	60 —
- Vardö By af Sommerfisket	20 Spd.	108 Skill.
- ——— Höstfisket	23 — 52 —	44 — 40 —
- Vardö Herred af Sommerfisket	12 Spd.	60 Skill.
- ——— Höstfisket	12 — 26 —	24 — 86 —
- Vadsö By og Nordvaranger	19 Spd.	100 Skill.

I Driftsmaaden er for dette Fiskes Vedkommende ingen væsentlig Forandring indtraadt.

II. Beretning om Bankfiskeri efter Haakjærring, samt om Fangst af Hvalros m. v. i Polaregnene i Aarene 1868 og 1869.

Afgiven af Amtmanden i Finmarkens Amt.

A. Bankfiskeriet.

Dets Omfang og Udbytte vil sees af nedenstaaende Tabel:

Hvorfra expederet.	Antal Fartøier og Baade.		Fartøiernes Drægtighed i Commerce-Læster.		Besætning.		Hjembragte Tønder Lever.		Værdien efter den for Mandskabets Andel betalte Pris.	
	1868.	1869.	1868.	1869.	1868.	1869.	1868.	1869.	1868.	1869.
Hammerfest By	57	39	758	510	353	236	6,392	5,313	Spd. 38,352	Spd. 31,758
Vardö do.	{ 8 23 *)	{ 14 21 *)	ca. 80	ca. 140	36	66	682	1,045	4,092	6,792
Vadsö do.	2	2	20	20	8	8	135	118	743	708
Loppen-Öksfjords Herred.	4 *)	2 *)	—	—	16	8	28	15	168	75
Lebesby do.	7 *)	7 *)	—	—	28	28	84	71	437	369
Tanens do.	5 *)	{ 10 *) 1	—	—	20	45	35	100	210	550
Vardö do.	15 *)	21 *)	—	—	60	84	182	293	1,092	1,695
Fartøier	67	56	858	680	613	558	7,768	7,277	46,474	43,879
Baade	54	61	—	—						

*) Aabne Baade.

Af de fra Hammerfest udexpederede Fartøier var i 1868 10 og i 1869 2 hjemmehørende udenfor Amtet, men udrustede paa Expeditionsstedet, hvor ogsaa deres Fangst blev solgt. Det samme var Tilfældet med 2 af de fra Vardö udexpederede Fartøier i 1869. Af de Baade, som drev Fangsten fra Vardö Herred i 1869, havde 6 hjemme udenfor Amtet. Den heromhandlede Fangst er i den Grad underkastet Tilfældigheder og Udbyttet saa høist forskjelligt for de deri delta-gende Fartøier, at en Beregning af Mandskabers og Rhederiers Gjennemsnitsudbytte ikke har synderlig Betydning. Det ud-komne Fællesbeløb vil nemlig afvige altfor stærkt fra, hvad Udbyttet i Virkeligheden har udgjort for hver Enkelt. Imid-lertid kan jeg anføre, at efter en Beregning, anstillet over Expeditionerne fra Hammerfest, har den paa enkelt Mandspart i 1869 faldne daglige Fortjeneste udgjort fra 9 Skilling for de uheldigste Fartøier indtil 69 Skilling for de heldigste, et Resultat, som er betydeligt under et Middelsaars. Til hin Fortjeneste kommer Kosten, hvormed Besætningen forsynes af Rhederiet, der afholder samtlige Omkostninger med Udrustningen. De paa Rhederierne faldende $\frac{2}{3}$ Parter af Fangsten have i samme Aar udgjort i Gjennemsnit pr. Kommercelæst 41 Spd. 61 Skill., medens de i 1868 udgjorde 69 Spd. 62 Skill., men have i disse to Aar fluktueret imellem $5\frac{1}{2}$ Spd. og $190\frac{1}{2}$ Spd. Ved denne Beregning er intet Hensyn taget til den kortere eller længere Tid, Expeditionerne have medtaget, og som har dreiet sig mellem 68 og 170 Dage. 1 af de i 1869 udrustede Fartøier er sporløst forsvundet.

B. Fangst af Hvalros og Kobbe m. v. under Spitsbergen og Novaja Semlja.

Denne er i begge Aar alene dreven fra Hammerfest, medens dog et Par af de derfra udexpederede Fartøier have hørt hjemme i Landdistriktet. Expeditionernes Omfang og Udbytte i hvert Aar vil sees af følgende Tabel:

Aar.	Antal Fartøier.	Drægtighed i Com.-Læster.	Besætning.	Fangstens Værdi efter den Pris, hvortil Mandskabet er afklareret.
1868	17	267	170 Mand.	27,007 Spd.
1869	27	407	268 —	44,778 —

Med Hensyn til hver Mands Udbytte af denne Fangst, gjælder det samme, som ovenfor er bemærket om Bankfiskeriet. I 1869 udgjorde den paa enkelt Mandspart faldende Fortjeneste fra 7 indtil 97 Skilling daglig. Rhederiernes Brutto-part, $\frac{2}{3}$ Parter, som ogsaa ved disse Expeditioner skal dække den hele Udrustning, Proviant iberegnet, har i de to Aar dreiet sig imellem 18 og 147 Spd. Rigest Fangst gjordes i begge disse Aar under Kolgujuk og Novaja Semlja, hvorhen der i 1868 søgte 2, men i 1869 18 Fartøier. Af de udexpederede Fartøier forliste i 1868 1, i 1869 4.

Det samlede, til Handelsvare virkede, Udbytte af Amtets Fiskerier og dets Bedrift i Polaregnene, kan ifølge nærværende og de tidligere om Fiskerierne meddelte Indberetninger for de to sidstforløbne Aar ansættes til følgende Summer, hvortil altsaa Produktet er udbragt paa første Haand:

	1868.	1869.
	Spd.	Spd.
Vinter- og Vaarfisket	462,000	412,000
Sommer- og Höstfisket	118,000	155,000
Haakjærringfisket	46,000	44,000
Fangsten i Polaregnene	27,000	45,000
	<hr/>	<hr/>
Tilsammen	653,000	656,000

Den tilsvarende Sum i 1867 var 878,000 Spd. Forskjellen hidrører fra det større Vaarfiske i sidstnævnte Aar og den samtidige stærke Konkurrence mellem Kjøberne og deraf flydende høiere Priser for Raaproduktet.

12. Beretning om Sommerfiskerierne i Stavanger Amt i Aaret 1869.

a) Afgiven af Amtmanden.

For Jæderen og Dalernes Vedkommende har Fogden givet følgende Indberetning, til hvilken jeg henholder mig:

I. Hummerfiskeriet.

Dette Fiskeri blev drevet med størst Held paa Kysten fra Aaen Sire til Jæderen. Af det der opfiskede Kvantum blev 132,989 Stykker udskibet til England gennem Egersunds Toldsted. Deraf kom:

fra Soggendals Præstegjæld cirka	32,000	Stykker.
„ Egersunds Sogn	76,889	—
„ Ogne —	24,100	—

Lægges til dette Kvantum, hvad der blev forbrugt i Distriktet, antages Værdien af den fangede Hummer at have udgjort efter 6 Skill. pr. Stykke:

for Soggendals Præstegjæld cirka	1,650	Spd.
„ Egersunds Sogn	4,000	—
„ Ogne —	1,250	—

Langs Jæderen antages at være fisket:

i Haa Præstegjæld for	1,200	—
i Kleps do. —	1,200	—
i Haalands do. —	2,100	—
i Hetlands do. —	1,100	—

Tilsammen for cirka 12,500 Spd.

I 1867 fiskedes for 18 à 20,000 Spd. og i 1868 for ca. 15,000 Spd.

2. Makrelfiskeriet.

Det langvarige kolde Veir med vedholdende stærk Nordenvind i Mai og Juni Maaneder, som virkede skadeligt for Hummerfiskeriet, havde i en end højere Grad uheldig Indflydelse paa Makrelfiskeriet, som her paa Kysten drives heldigst i mildt Veir — helst Regnveir med Søndenvind. I 1867 indbragte dette Fiskeri omtrent 20,000 Spd., i 1868 omtrent 24,000 Spd., men i 1869 gav det neppe 11,000 Spd. Deraf faldt paa Soggendals Præstegjæld ca. 5,400 Spd. og paa Egersunds Præstegjæld ca. 5,200 Spd. Resten faldt paa Jæderen, hvor det ubetydelige Udbytte ikke dækkede Udgifterne. Prisen var 3 à 4 Skill. pr. Stykke. Størstedelen af den i Soggendal og Egersunds Præstegjælde fiskede Makrel afskibedes til England.

3. Laxefiskeriet

gav derimod bedre Udbytte i 1869 end i 1868, da det kun indbragte 3,000 Spd. imod omtrent 6 à 8,000 Spd i 1867. I 1869 fiskedes nemlig i Soggendals Præstegjæld for ca. . . . . . 800 Spd.

i Egersunds	do.	—	3,000	—
i Haa	do.	—	400	—
i Klep	do.	—	1,300	—
i Hetland	do.	—	200	—

Tilsammen 5,700 Spd.

En stor Del af den opfiskede Lax afskibedes til England.

4. Sommersildfiskeriet

i Höiland og Hetlands Præstegjælde faldt i 1869 rigere end sædvanligt. Saaledes antages der at være opfisket i Höilands Præstegjæld fed Sommersild for ca. . . . . . 4,000 Spd. og i Hetlands Præstegjæld ca. 2,500 Tønder lignende Sild til en Værdi af omtrent . . . . . 11,000 —

Tilsammen 15,000 Spd.

mod ca. 5,000 Spd. i hvert af de 2de foregaaende Aar, i hvilke den største Del af Udbyttet indkom for Brisling, medens Brislingfiskeriet i 1869 gav saa lidet af sig, at det ikke kan komme i Betragtning ved disse Beregninger.

	1867.	1868.	1869.
af Hummer-Fiskerierne	18 à 20,000 Spd.	ca. 15,000 Spd.	ca. 12,500 Spd.
„ Makrel- do.	20,000 —	24,000 —	11,000 —
„ Laxe- do.	6 à 8,000 —	3,000 —	5,700 —
„ Sommersild-do.	4 à 5,000 —	5,000 —	15,000 —

Tilsammen ca. 53,000 Spd. ca. 47,000 Spd. ca. 44,200 Spd.

Samtlige Fiskerier bleve drevne paa samme Maade, som i min Indberetning af 4de November 1867 er forklaret.

For Ryfylke Fogderies Vedkommende meddeles det Væsentligste i vedlagte schematiske Forklaring, der er udarbejdet efter de fra Lensmændene og Fogden modtagne Beretninger. Dog mangler Meddelelse fra Strands og Tysværs Herreder, idet de indkomne Beretninger tilbagesendtes for at fuldstændiggjøres. Dog har de heromhandlede Fiskerier for disse Herreders Vedkommende formentligt ikke været betydelige.

Det vil af det Meddelte sees, at Indtægten af Sommerfiskerierne skulde udgjøre:

for Jæderen og Dalerne	44,200 Spd.
og for Ryfylke	58,515 —
	<hr/> 102,715 Spd.

Af dette Beløb falder:

1. Paa Sommersildfiskeriet:

for Jæderen og Dalerne	15,000 Spd.
„ Ryfylke	40,541 —
	<hr/> 55,541 Spd.

C. No. 9.

2. Hummerfiskeriet:	
for Jæderen og Dalerne	12,500 Spd.
„ Ryfylke	7,815 —
	20,315 Spd.
3. Makrelfiskeriet:	
for Jæderen og Dalerne	11,000 Spd.
„ Ryfylke	8,557 —
	19,557 Spd.
4. Laxefiskeriet.	
for Jæderen og Dalerne	5,700 Spd.
„ Ryfylke	1,262 —
	6,962 Spd.

Hummer- og Makrelfiskeriet faldt ringere end sædvanligt, formentlig især paa Grund af den kolde og vindhaarde Forsommer. Derimod gav Sommersildfiskeriet et rigere Udbytte.

Saavel Makrel og Lax som Hummer udskibedes sædvanlig til England, de tvende førstnævnte Fiskesorter nedlagdes i Is i Soggendal, Aaen Sire, Egersund, Fæø og Rövær, medens Udskibningsstederne for Hummer fornemlig ere Egersund, Tananger og Akrehavn.

O p g a v e
over Sommerfiskerierne i Ryfylke Fogderi i Aaret 1869.

Distrikt.	Sommersild.		Brisling.		Makrel.		Hummer.		Sei.		Lax.	
	Tdr.	Spd.	Tdr.	Spd.	Stkr.	Spd.	Stkr.	Spd.	Stkr.	Spd.	Bpd.	Spd.
Finnö . . .	395 efr. Gjen-nemsn. pr. 4½ Spd. 1779		140 à ½ Spd. 70		2,000 à 3 β 50		7,000 à 6 β 375					
Hjælmeland	200	900			21,000	523	4,000	200	10,000 à ½ β 40		200 à 1½ Spd. 300	
Jelse . . .	50	225			9,000	225						
Vigedal . .	130	585			7,000	175				300		335
Skjold . .	60	270	600	300					10 Tdr.			
Nærstrand.	100	450			7,000	175	10,000	500				
Remesö . .	600	2,700	300	150	8,000	200	27,125	1,350				
Hoysfjord .	555	2,500										
Sövde . . .	50	225	150	75								
Avaldsnæs.	4,736	21,312			36,360	909	7,352	398				
Skudesnæs	800	3,600			53,150	1,300	35,681	1,784			318	477
Torvestad .	1,200	5,400				5,000	70,000	3,208				
Sand . . .											100	150
	8,876	39,946	1,190	595		8,557	161,158	7,815		340		1,262

b) Særskilt Beretning afgiven af Byfogden i Haugesund

Fedsildfiskeriet var ualmindeligt rigt, efter hvad man tidligere paa disse Kanter har været vant til; det foregik fordetmeste i Avaldsnæs Præstegjæld, dels paa Vestsiden af Karmöen og dels i Karmsund. Man antager her at der i det Hele blev opfisket omkring 10,000 Tönder, og Prisen varierede fra 5½ Spd. ned til 1½ Spd. pr. Tönde i fersk Tilstand. Udførselen herfra Toldstedet udgjorde 29,799 Tönder Fedsild og 599 Tönder Brisling. Herfra Byen deltog, saavidt vides,

Ingen i det heromkring foregaaende Fedsildfiske. Gjennemsnittsfortjenesten for Salterne var i det Hele middelmådig, da Priserne trykkedes ved Markedets Overfyldning.

I Storsildfisket i Helgeland og Salten deltog Haugesund med 24 Fartøier, som nedsaltede for egen Regning omkring 30,000 Tønder, der afgav en ret god Fortjeneste, og for dette Steds Vedkommende for nogen Del bödede paa det mislykkede Vaarsildfiske.

Makrelfisket var mindre heldigt. Udbyttet varierede mellem 150 Spd. og ned til 20 Spd. pr. Baad, hver Baad med en Besætning af 3 Mand. Man regner, at omkring 50 Baade fra Byen og Omegn deltog i dette Fiske, hvoraf 15 Baade hjemmehørende i Byen. Prisen var omkring 3 Skilling Stykket og Gjennemsnittsudbyttet pr. Baad turde kunne anslaaes til omkring 80 Spd., hvilket neppe giver noget synderligt Overskud, naar man regner den kostbare Udrustning og Fiskets Varighed omkring et Par Maaneder, fra Midten af Mai til Midten af Juli. Udførselen af fersk Makrel, nedlagt i Is, udgjorde her fra Stedet 118,342 Stykker.

Laxefiskeriet var ubetydeligt og af Hellefisk blev hellerikke synderligt fanget. Udførselen var 2,241 Pd. Lax og 1,386 Pd. Hellefisk. Hummerfisket var godt, men kun 8 Fiskere befattede sig dermed herfra Byen. Af levende Hummer er herfra udført 72,386 Stkr. og Prisen var som sædvanlig 5 à 6 Skilling Stykket.

Den ringe Deltagelse, som herfra Byen har fundet Sted i de herværende Sommerfiskerier, skriver sig væsentlig derfra, at man her i Almindelighed mest befatter sig med Indkjøb og Nedsaltning af Sommersild og Storsild, hvilken Bedrift sysselsætter en større Del af Befolkningen, medens kun faa lægge sig efter det egentlige Fiskeri.

13. Beretning om Fiskerierne i Nordre Bergenhus Amt i Aaret 1869.

a) Sønd- og Nordfjords Fogderi:

Nedenstaaende Tabel, uddragen af de fra Lensmændene i de fiskende Distrikter indkomne Beretninger, viser Udbyttet af Sommersildfisket for de enkelte Thinglage:

Thinglage.	Sildens Beskaffenhed.	Opfisket Mængde.	Gjennemsnittspris.	Værdi i 1869.	Værdi i 1868.
		Tdr.	Spd.	Spd.	Spd.
Indre Dale	350 Tdr. Notesild og 200 Tdr. Garnsild	550 *)	1,60	880	—
Ytre do.	Sommersild og Brisling	2,000	1,20	2,400	1,000
Askevold		1,300	1,60	2,080	1,500
Kinn	Størstedelen Smaasild	8,500	1,25	12,750	3,100
Bremanger	Hovedsagelig Smaasild	2,000	0,80	1,600	800
Stadt	Kjøbmandssild og Middelssild 1500 Tdr., smaa og stor Kristianiasild 2,500 Tdr.	4,000	2,00	8,000	5,040
Daviken	—————	1,950	2,13	4,160	2,900
Eid	Smaasild, Kjøbmandssild og Kr. aniasild	2,300	1,00	2,300	300
Stryn	Brisling og Storsild	30	1,50	45	} 55
Indviken	$\frac{1}{3}$ Smaasild og $\frac{2}{3}$ Storsild	300	1,50	450	
Gløppen	—————	750	0,80	600	300
	Summa	23,680	1,49	35,265	14,995

*) 100 Tønder tilvirket til Handelsvare.

Af det i Indre Dale opfiskede Kvantum er 100 Tønder tilvirket til Handelsvare, hvorimod Resten er tilvirket til Hjemmebrug.

Foruden de i ovenstaaende Tabel for Kinns Thinglag anførte 8,500 Tdr. Sild, er der sammesteds opfisket af udenbyggs Fiskere 4 à 500 Tønder. Fiskeriet har i dette Thinglag været drevet med 85 Nöter, fordelte paa 45 Notelag og 6 à 700 Fiskere. En liden Del af det opfiskede Kvantum var stor Sild, hvorfor der betaltes 3 à 5 Spd. pr. Tønne; den største Del var Smaasild, hvorfor der betaltes 1 à 1½ Spd. pr. Tønne.

Af de i Daviks Thinglag opfiskede 1,950 Tønder Sild, vare 500 Tdr. til en Pris af 4 Spd. 24 Skill. pr. Tønne, 800 Tønder til en Pris af 1 Spd. 96 Skill., 300 Tønder til en Pris af 108 Skill. og 350 Tønder til en Pris af 1 Spd.

Af de 2,300 Tønder, der falder paa Eids Thinglag, er 1400 Tønder tilvirket til Handelsvare, medens Resten er tilvirket til Brug i Distriktet.

Gevinsten for hver Mand kan ikke beregnes, da der, med Undtagelse af Kinn, paa andre Distrikter ikke er opgivet, hvormange Mand der have deltaget i Bedriften. Resultatet af Fiskeriet har været som i et Middelsaar.

Foruden ovennævnte Fiskeri forefaldt der i Slutningen af 1869 og i Begyndelsen af 1870 ude ved Kysten i Kinn og Bremanger, men fornemlig i Askevold under Buelandet og tilliggende Steder, et Fiske af en egen Sort Sild, som gik under forskjellige Benævnelser, som Salthovdesild, Blandsild, Blossild, Slogsild og Nysild, mindre baade med Hensyn til Størrelse og Godhed, end den egentlige Vaarsild. Det opfiskede Kvantum antages at have udgjort ca. 26,000 Tønder, hvoraf alene i Askevold 22,000 Tønder.

Som Følge af det tilstedeværende ringe Antal Fiskere og Saltere, og disses Beskjæftigelse med Tilberedelse til det forestaaende Vaarsildefiske, hvis forventede Udbytte ansaaes meget mere lovende og indbringende paa Grund af den nye Vares ringe Værdi, stode Priserne paa Silden i Begyndelsen meget lave, idet der i Askevold kun betaltes fra 24 til 48 Skill. og for et mindre Parti 60 Skill. pr. Tønne i fersk Tilstand; i Bremanger og Kinn derimod, hvor der kun fiskedes ca. 4,000 Tønder, opnaaedes en Pris af 72 Skill. indtil 6 Ort pr. Tønne, ligesom der ogsaa i Askevold senere, efter at man var begyndt at nære stor Frygt for et mislykket Vaarsildefiske, erholdt fra 4 Ort indtil 1 Spd. pr. Tønne for et Parti af ca. 2,000 Tønder, der var opfisket med Not. Fisket dreves næsten udelukkende af Distriktets egne Indvaanere, og af Udbyttet antages omtrent Halvparten at være virket til Kjøbmandsvare, medens den anden Halvpart dels er anvendt til Fiskernes eget Brug, dels afsat i de tilgrændsende Distrikter, hvorved der for en væsentlig Del er raadet Bod paa den stedfundne manglende Forsyning af Vaarsild. Samtidig med dette Sildefiske, opfiskedes der ogsaa en betydelig Del Sei og Torsk, der ledsagede Silden. Af det i Davikens Thinglag opfiskede Kvantum Sild, der anslaaes til 330 Tønder, antages de 170 Tønder, der ere anslaaede til en Værdi af 60 Skill. à 1 Spd. pr. Tønne, at have været af den nye Sort Sild, medens de øvrige 160 Tønder, der ere ansatte til en Pris af 2 Spd. pr. Tønne, formentlig sorterer under almindelig Sommersild. I Stats Thinglag, hvor, ifølge Lensmandens Indberetning, den nye Sild ikke kan antages at have naaet frem, er i Sommerens Løb opfisket ca. 300 Voger Lax, 16,000 Stykker Hummer, 500 Voger Sei og 5,000 Voger til Klipfisk virket Torsk, der i Forbindelse med det til Husbrug drevne daglige Fiske, hvoraf adskilligt er solgt i Nabodistrikterne og til Landhandlerne, formenes at have medført et samlet Udbytte af 10,800 Spd.

b) Sogns Fogderi.

I Sogns Fogderi har Sommersildfisket i de to Herreder, hvor det i Regelen slaar til, Utvær og Gulen, givet et Udbytte af henholdsvis 20,600 Spd. og omtrent 10,000 Spd., hvorhos der i Utvær af fremmede Fiskere er fisket for 5,000 Spd. Prisen har været fra 5 Spd. 24 Skill. til 2½ Spd. pr. Tønne.

14. Fiskerierne i Romsdals Amt i Aaret 1869.

A. Beretninger om Torskfiskeriet, afgivne af Fogderne.

1) Nordmøre Fogderi.

Sidste Vinterfiskeri er drevet paa de sædvanlige Kyststrækninger, nemlig for Kværnæs fra Grip til Stemshesten indtil 2 à 3 Mile tilhavs, og for Smölen fra Stensösund til og med Hallerö og Rangnæs paa Fiskepladsene Aanglen, en Mil tilhavs, med Garn, og paa Gammelklakken, $2\frac{1}{2}$ Mil, med Snöre, fra Stensösund og Hopen og paa sidstnævnte Sted tillige fra Veien eller Veiholmen, foruden med Garn paa Otterbakken og Oddegrunden, 1 Mil fra Land, paa Tungä og Flakken 1 og $1\frac{1}{2}$ Mil fra Bratvær, fra Odden paa Eggen og Oddegrunden, 1 Mil, og fra Hallerö paa Skallen og Valseggen, 1 à $1\frac{1}{2}$ Mil tilhavs.

Efter den faste Erfaring om, at større Indsig af Storsei pleiede at foregaa allerede ved Nytaarstid, indfandt Fiskerne sig iaar tidligere end sædvanligt, saa at der i første Uge af Januar var samlet omkring en 20 Otte-Mands Baadlag paa hvert af Værene Henningsö og Sveggesund i Kvernæs, hvilke Lag i Maanedens Løb havde en Fangst af cirka 30,000 til en Værdi af omtrent 2,000 Spd. Fra samme Tid og indtil Midten af Februar foregik lignende Storseifangst fra Smölen nordöstre Vær Stensö, Hopen og Veien med et Udbytte, der er anslaaet til 50,000 af Værdi 3,000 Spd.

Det egentlige Skreifiske begyndte fra ovennævnte Tider med gode Udsigter for Værene i Kvernæs, undtagen de östligste, Aarsbogen og Strömsholmen, hvor det vedblev misligt hele Tiden fremover. I det Hele blev dog Udbyttet under Forventning, dels fordi Fiskeriet ophörte tidligere end det pleier, og dels gjorde enkelte Uveirsdage i den bedste Fisketid væsentligt Skaar i Bedriften. Fornemlig var dette Tilfældet den 26de Februar, da der hærjede först en vestlig og siden nordvestlig, med overordentligt Spring, eller höi og voldsom Sögang forenet Storm.

Det heraf følgende betydelige Redskabstab blev til Skaar i Bedriften ogsaa derved, at en stor Del af Almuen i flere Dage var beskæftiget med at krydse paa Havet, for at söge efter de forsvundne Redskaber, medens de faa Baadlag, som vare gaaede fri for Tab, eller foretrak at benytte Tiden til Fiskeri med i Behold havende Garn, gjorde gode Affærer, fra 200 til 300 Voger pr. Baad. Ogsaa fra Smölen ventede man sig et bedre Fiskeri, forsaavidt det antoges, at Fiskemassen var af Betydenhed, men den vilde i allefald ikke stö sig, antagelig fordi den i hele Aar har gaaet i Silden, og for det Meste holdt sig for langt ud paa Havet til at kunne naaes med nogetslags Redskab.

Efter de heftige, om end kortvarige Storme, som hyppigen have huseret, og tillige have medfört betydelige Tab af og Slitage paa Börnskab, bemærkede man desuden, at Fisken var forsvundet fra de Fiskesteder, paa hvilke der forud var foregaaet Fangst.

Det bedste Fiskeri faldt 20de til 24de Februar med Garn fra Veien, Hopen og Stensö, skjönt noget ujevnt. Der gjordes Regning paa Fortsættelse af Fiskeriet med Snöre og Line efter Paaske, men da indfaldt mere vedvarende stormfuldt Veir, saaat der endog tabtes Adgang til at benytte den Agnsild, hvormed Konsul N. Knudtzon besörgede Forsyning for sine Vær i Kvernæs.

Overensstemmende med de indkomne Opgaver meddeles følgende Oversigt angaaende Fiskeriet:

a. For Kvernæs.

Hjemsted.	Baadantal.		Mandskab paa		Tilsammen.		Udbytte i			Samlet Værdi. Spd.
	Garn-baade.	Snöre-baade.	Garn-baade.	Snöre- og Line-baade.	Baade.	Mandskab.	Voger Fisk.	Voger Rogn.	Tønder Lever.	
Grip	16	167	128	668	183	796	42,000	4,200	420	17,430
Sveggesund og Rödeggen .	34	7	272	35	41	307	23,400	2,340	292	10,296
Henningsö	28	—	224	—	28	224	20,400	2,040	255	8,981
Lille Sandö	10	—	80	—	10	80	7,500	750	94	3,300
Lysöen	3	1	32	5	4	37	2,500	250	31	1,100
Haaholmen	2	1	16	5	3	21	1,800	180	22	792
Strömsholm og Orö . .	12	9	96	45	21	141	4,300	430	54	1,892
Aarsbogen	17	13	136	65	30	201	4,500	450	56	1,980
Vevang	—	1	—	5	1	5	300	30	4	132
Summa	122	199	984	828	321	1,812	106,700	10,670	1,228	45,903

Under Værdsættelsen er hver Vog Raafisk forudsat betalt med 1 Ort 6 Skill., medens der er givet 1 Ort 7 Skill., altsaa bliver at tillægge . . . . . 990 Spd.
 hertil kommer, som ikke indbefattet under Opgaven for den fangede Storsei . . . . . 2,000 —
 Omsat i Tal à 7 Stkr. pr. Vog udkommer . . . . . 746,900 Stkr.
 og antages herforuden medgaaet . . . . . 45,000 —
 til Forbrug under Fisket samt til Forsyning for Husbrug. Kun en uvæsentlig Del er hjeldhængt paa Grip, medens Hovedparten for Væreiernes Regning er virket til Klipfisk, hvoraf paa hver Vog antages at gaa 20 Fisk.

Omtrent $\frac{1}{3}$ af den paa Grip gjorte Fangst anføres at være solgt til Byen.

Af Værene i Kvernæs, er Grip fremdeles det eneste, der søges af andre, end Herredets egne Indvaanere, der med Værets egne udgjør 36 Baadlag; af de øvrige 147 Baadlag falder 48 paa Kristianssund og Fredö, 16 paa Öre, 50 paa Thingvold, 9 paa Stangvik, 20 paa Edö, 2 paa Örlandet og 2 paa Næsset. Paa disse er Forholdet i Udbyttet ansat til 14,009 Spd. og for Kvernæs til 3,421 Spd.

b. For Smölen eller Ædö.

Hjemsted.	Baadantal.		Mandskaber.		Tilsammen.		Opgivet Le- verance af Fisk i raa Tilstand, store Hun- dreder.
	Garnbaade.	Snøre- og Linebaade.	Garnbaade.	Snøre- og Linebaade.	Baade.	Mandskaber.	
Veiholmen	98	75	585	262	173	847	249,500
Nordost- og Nordsmölen	35	—	200	—	35	200	60,000*
Bratvær	4	104	24	486	108	510	65,500
Koldholmen	—	27	—	117	27	117	14,700
Ytre Raakholmen	1	33	6	133	34	139	14,800
Indre do.	—	11	—	52	11	52	6,300
Nordvestsmölen	11	100	79	399	111	478	120,000*
Odden	3	23	21	92	26	113	15,000
Ringsöhovedet	1	36	7	139	37	146	30,000
Hallerø med underliggende Vær	—	92	—	382	92	382	38,100
Sydvest- og Sydsmölen	1	29	8	106	30	114	20,000*
Summa	154	530	930	2,168	684	3,098	633,900

Det samlede opfiskede Kvantum skulde altsaa udgjøre 6,339 store Hundreder eller 760,738 Stkr, og deraf at være saltet eller virket af Fiskerne selv 326,838 Stkr. Til Forbrug under Fiskeriet og som medbragt hjem til Husbrug, anslaaes desuden at være medgaaet 40,000 Stkr.

Forholdet mellem de forskjellige Fangstmaader er opgivet saaledes:

Garnbruget	296,184
Snøre og Line	446,654
Line udelukkende	17,900
Summa	760,738

Fordelt paa Distrikterne falder Baadlag og Fangst saaledes:

	Baadlag.	Mand.	Garnfiske.	Snøre og Line.
Ædö, indbefattet Værenes Beboere	246	1,039	79,500	235,000
Aure	89	410	72,300	43,250
Surendal og Stangvik	31	150	27,250	21,540
Summa	366	1,599	179,050	299,790

	Baadlag.	Mand.	Garnfiske.	Snöre og Line.
Transport	366	1,599	179,050	299,790
Thingvold	8	42	7,920	4,600
Kvernæs	8	42	7,840	2,800
Fredö	10	48	7,830	4,630
Kristianssund	4	16	—	2,850
Summa	396	1,747	202,640	314,670
Distrikter udenfor Fogderiet:	Baadlag.	Mand.	Garnfiske.	Snörefiske.
Lexvikstranden	6	32	10,950	2,860
Örkedal	7	41	12,340	3,690
Statsbygden	31	140	14,240	25,670
Skjören og Bjugn	20	97	16,930	11,830
Hevne	18	84	7,270	12,470
Örlandet	74	367	20,360	48,150
Hitteren	124	551	11,400	41,020
Börsen	1	5	—	736
Storfosen	1	5	—	312
Aafjorden	6	29	—	3,200
Summa	288	1,351	93,490	149,938

Regnet efter 4 Spd. pr. stort Hundrede, bliver Bruttoværdien for ovennævnte Kvantum . . . . . 25,356 Spd.
samt for 1,437 Tdr. Lever efter $2\frac{1}{2}$ Tönde pr. 1000 Garnfisk og $1\frac{1}{2}$ Tönde pr. 1000 Snöre og Linefisk à 10 Spd. 14,370 —
og 1,479 Tönder Rogn à 4 Spd. efter $2\frac{1}{4}$ Tönde paa Garn- og $1\frac{3}{4}$ Tönde paa Snöre- og Linefisk pr. 1000 5,916 —
hvortil kommer for den omhandlede Fangst af Storsei . . . . . 3,000 —

Summa 48,642 Spd.

Heraf kan formentlig antages at falde paa Indvaanerne af Ædö . . . . . 20,110 Spd.
paa de øvrige Distrikter af Nordmöre samt Kristianssund . . . . . 12,981 —
og paa Distrikterne udenfor Fogderiet . . . . . 15,551 —

Summa 48,642 Spd.

Forholdet mellem Garn- og Snöre- samt Linebruget er for Kvernæs opgivet at falde omtrent saaledes:

paa Garnbruget 68,320 Voger eller i Tal à 7 Stkr. 478,240 Værdi à $7\frac{1}{2}$ Skill. 30,134 Spd.			
„ Snörebruget 20,980	—	146,860	8,157 —
„ Linebruget 17,400	—	121,800	7,612 —

Summa 106,700 Voger eller i Tal à 7 Stkr. 746,900 Værdi à $7\frac{1}{2}$ Skill. 45,903 Spd.

Medens Forskjellen af det samlede Udbytte for 1868 mod indeværende Aars for Kvernæs udgjör omtrent 10,000 Spd., andrager den for Ædö til 35,000 Spd., og bliver Fiskeriets Udfald for sidstnævnte Distrikt saameget misligere med Hensyn til det større Antal Fiskere (vel 1000 flere end i Kvernæs), som have deltaget i Bedriften.

Det gennemsnitlige Bruttoudbytte pr. Mandslod af Garnlagene er opgivet til 30 Spd., og for Line i Kvernæs $17\frac{1}{2}$ Spd. og Snöre $20\frac{2}{3}$ Spd., og for Smölen med sidstnævnte Redskab 8 Spd. Men foruden det almindelige store direkte Tab paa Redskab, i Kvernæs for en Værdi af 6,000 Spd. og i Ædö 2,000 Spd. omtrent, har ogsaa Slitagen været større end sædvanlig, og da Fiskeriet derhos har faldt temmelig ujevnt, maa det for Störstedelen af Fiskerne vistnok ansees for meget misligt, hvortil ogsaa bidrager, at Priserne ere gaaede ned forholdsvis betydeligt mod foregaaende Aar, da de visselig ogsaa vare drevne op over Rimelighedens Grændser.

2) Romsdals Fogderi.

Vaartorskefiskeriet ved Romsdals Fogderies Kyst begyndte i dette Aars Januar Maaned og sluttede i April, men i den største Del af Fisketiden, især i dennes første Del, medens endnu Fisken var rigest paa Lever og Rogn, led Fisket

betydelig Hindring ved stormende Veir, hvilket ogsaa bevirkede stort Redskabstab, hvis Pengebeløb endog er mig opgivet at skulle andrage til henvend 5,000 Spd. I Fisket deltog:

Præstegjæld.	Baade.	Mand.	Den opfiskede Mængde.
Akerö og Bod	160	1,036	299,200 Stkr.
Frænen . . .	47	290	66,100 —
Summa	207	1,326	365,300 Stkr.

Af denne Fangst er 1, höist 2 pCt. forbrugt under Fiskeriet, Resten dels solgt som Rundfisk, men i det Hovedsagelige tilvirket af Fiskeren selv til Klipfisk. Til 1 Vog Klipfisk er antaget at ville medgaa 18 à 19 Stkr. Torsk, til 1 Tönde Lever 600 Torsk og til 1 Tönde Rogn 700 Torsk. Efter dette Forhold mellem raa Material og Produkter antages det fangede Antal af fersk Torsk at kunne udbringe omtrent 20,000 Voger Klipfisk, 300 Tönder Tran og 530 Tönder Rogn. Prisen paa raa Fisk formenes almindeligst at have været $6\frac{1}{2}$ Skilling pr. Stk.; den vordende Pris paa Klipfisk, Tran og Rogn kan jeg ikke opgive, men den vil antagelig blive moderat, uagtet det forholdsvis ringe Udbytte af Tran og Rogn. Mængden af Klipfisk bliver ialfald ikke væsentlig under det Almindelige for dette Fogderis Kyst. Fangsten faldt iaar temmelig ujevnt, i det Hele noget rigere for Udeværfiskeriet i den søndre end i den nordre Del af Fogderiets Kyst, maaske især fordi de ydre Öer i Sunds Thinglag ligge mindre fjernede fra Fiskebankerne, og vel ogsaa fordi i den søndre Del af Distriktet en væsentligere Del af Fangsten foregik tidligere paa Aaret, altsaa förend Fisken havde begyndt at gyde, end Tilfældet var for Bods Præstegjælds Kyst, ialfald maa den tidligere Fangst og Fiskens deraf fölgende større Lever- og Rognrigdom gjøre det sandsynligt, hvad troværdige Mænd fra Sunds Thinglag have forsikret, at man der temmelig almindelig erholdt 1 Tönde Lever af 400 Fisk, istedetfor som ovenfor anført, af 600 Fisk.

Som Fangstredskaber brugtes saavel Garn som Snöre og Line, i Sunds Thinglag dog hovedsagelig Garn.

Af Baadene vare 90 Stkr. Ottringer, bemandede i Regelen med 7 à 8 Mand, Resten vare mindre Baade, bemandede i Regelen med fra 5 til 7 Mand.

Uagtet baade betimelig og gjentagen Anmodning til Distriktets Lensmænd om at meddele mig de fornöсне Opgaver til derpaa at bygge den ikke uinteressante Oversigt over Betydningen af det Erhverv, som Fiskere, Saltere o. s. v. have höstet ved at deltage i Fisket efter Sild og Torsk iaar udenfor dette Fogderies Distrikt, ere deslige Opgaver indkomne fra saa faa Lensmænd, at jeg ikke fortiden ser mig istand til at meddele Oversigt derover.

3) Søndmøre Fogderi.

Fisket begyndte i Slutningen af Januar og Begyndelsen af Februar, i Harham og Borgund i Februar, i Ulfsten og Herö i Slutningen af Januar (Lensmanden i Ulfsten anförer, at det skede noget tidligere end sædvanligt), paa de nordligste Öer i Harham, nemlig Oxenö, Möklebust, (paa Haröen), Fjertoftsö og Skulö, tog det dog sin Begyndelse allerede den 18de Januar. Den almindelige Tid for Fiskets Begyndelse er Kyndelsmesse (2den Februar), og först ved den Tid indfinder Störstedelen af Rorskarlene sig i Aalesund, for at lade sig fæste i Rorstjeneste, saa at, hvad der fiskes för den Tid i Regelen sker ved Kystbeboerne selv, og derfor ved et, i Forhold til hvad der er Tilfældet i den almindelige Fisketid, lidet Antal Fiskere og Baade. Fisket sluttede i Borgund og Ulfsten i Slutningen af Marts, i Harham 2den April, i Herö 24de Marts for Garnfiskerne og 7de April for Snöre- og Linefiskeriet. I en lang Række af Aar er Fiskeriet sluttet i Löbet af de sidste 8 Dage af Marts, medens det tidligere vedblev ligeindtil henimod 14de April. Der höres af Kystbefolkningen Klagemaal over, at Rorskarlene, der i Almindelighed ere fra Fjorddistrikterne, i den senere Tid have vist LigeGYldighed med Hensyn til Opfyldelsen af deres Pligt, hvad Udstrækningen af Tiden for Fiskeriets Ophör angaar, hvilken Pligt efter Forholdets Natur og hvad der tidligere befulgtes som Regel, bestaar i at vedblive Fiskeriet saalænge, som der viser sig at være saamegen Fisk paa Bankerne, at det kan lønne sig at drive det, dog ikke længere end til 14de April. Rorskarlene have som bekjendt Betaling med en rund Sum, der er er uforanderlig, enten Fisket varer længere eller kortere Tid. Naar et eller nogle Fiskelag have oplöst sig, har Rorskarlene paa de övrige Baade benyttet sig deraf til at udtræde af Rorstjenesten, uden Hensyn til om Baadeierne eller Hövedsmændene have paastaaet, at der skulde vedblives med Fiskeriet, og har der i den Anledning i enkelte Tilfælde opstaaet Retstrætte, hvorunder der er paastaaet Nedsættelse af Rorslönnen eller Erstatning for Tab ved Baadlagenes fortidlige Oplösning.

Fisket er drevet med fölgende Antal Baade og Mandskaber:

Thinglag.	Antal Baade.			Ialt.	Besætning.	Benyttede Redskaber.	Opfisket Kvantum.
	Ottringer.	Sexringer.	Treröringer.				
Harham: i Distriktet	251	—	—	251	1,757	Garn, Snöre, Liner.	1,049,600
fra andre Distrikter	131	—	—	131	917		
Borgund	306	66	10	382	2,578	Garn, Dybsagn, Liner	1,146,000
Ulfsten	43	22	—	65	433	Garn	182,000
Herö, hjemmehørende:							
i Distriktet.	74	120	18	212	1,404	Snöre og Liner	503,104
i Volden	30	16	4	50	328		
i Vanelven	—	1	—	1	6		
Summa	835	225	32	1,092	7,423		

Fisket er foregaaet:

- For Harham: Fra Harö og Öxenö paa Rypæg og Lillebakken . . . . . 1¹/₂ Mil fra Land.
 Fra Fjærtöftö paa Rognedybet og Haasetgrundet . . . . . 1³/₄ —
 - Skulöen paa Hægerenden og Skörögrundet . . . . . 1³/₄ —
 - Harhamsö paa Staburmarken, Onninggrundet og nöre Skjærringsbakken . . . . . 2 —
 - Lepsö paa Udgrundet, Skuleæggen og söre Skjærringsbakken . . . . . 2 —
 - Vigerö paa Lillesetbunden, Vaarskalden, söre Grundet, Nordleidet og Langedybrenden . . . . . 2 à 3 —

For Borgund: Langs Eggen, fordetmeste langs den nordre Eg i en Afstand fra Land af indtil 3, 4 og 5 Mil, for størstedels over 3 Mile.

For Ulfsten: Som sædvanlig paa Bankerne paa begge Sider af Dybet, der skjærer ind gennem Bredsundet indtil 5 Mil fra Land.

For Herö: Fra 28de Januar til 24de Marts paa Bankerne ved Kysten af Herö og Sandö. Senere i Fjorden mellem Flaavær, Skorpö, Kopperstad og Bergsöen lige ind forbi Herö. Den 3die April sattes med Sildenot fra Melkeviggen ved Bergsöen et lidet Laas Torsk paa 850 Stykker af Forsnevaagens og Kopperstads Notlag.

Gaaende ud fra, at der i Gjennemsnit faaes 1 Vog Klipfisk af 17 Stkr. Torsk, 1 Tönde Lever af 500 Stkr. Torsk og 1 Tönde Rogn af 700 Stkr. Torsk, vilde der af Fisket være udkommet 169,453 Voger Klipfisk, 5,761 Tönder Lever og 5,115 Tönder Rogn.

Vedkommende Lensmænd ere ikke ganske overensstemmende i sine Angivelser af, hvormange Fisk, der gaar paa 1 Vog Klipfisk, 1 Tönde Lever og 1 Tönde Rogn, idet Lensmanden i Harham antager, at der medgaar 17 à 18 Stykker Torsk paa 1 Vog Klipfisk, 500 Stykker paa 1 Tönde Rogn og 1 Tönde Lever; Lensmanden i Ulfsten: 18 Stykker paa 1 Vog Klipfisk, 300 Stkr. paa 1 Tönde Lever og 400 Stkr. paa 1 Tönde Rogn; Lensmanden i Herö: 16 Stkr. paa 1 Vog Klipfisk, 400 Stkr. paa 1 Tönde Lever og 700 Stkr. paa 1 Tönde Rogn; Lensmanden i Borgund: 16 Stkr. paa 1 Vog Klipfisk, 4 à 500 Stkr. paa 1 Tönde Lever, men uden nogen Opgivelse for Rogn. Men efter Udsagn af troværdige Mænd af den fiskende Almue, maa jeg antage, at de af mig ovenfor gjorte Ansættelser gjennemsnitlig ere rigtige. Det bemærkes, at Fiskens Störrelse og dens Righed paa Lever og Rogn er af samme Beskaffenhed overalt i Fogderiet, og at der ikke er anden Forskjel i saa Henseende, end at Fisken falder mindre fed og tildels af mindre Störrelse, naar Fisket drives med Snöre og Line, og at den efter den første Halvdel af Fisket eller fra Marts Maanedes Begyndelse efterhaanden bliver magrere og indeholder mindre Lever og Rogn, hvilken sidste ved Midten af Marts ophører at være skikket til Spise eller Nedsalting, og bliver efter den Tid kun benyttet, og det for en ubetydelig Del, ved Linefiske, idet den udkastes i Söen ved Linen for at samle Fisken der. Fisk, der fanges udelukkende i Garn, skal give 1 Vog Klipfisk af 15 à 16 Stykker, ligesom mere Lever, end Fisk, der fanges med Snöre og Line.

Af Fisken er i Harham og Borgund Intet benyttet eller solgt til Husbrug, i Ulfsten er höist ubetydeligt, men i Herö 4,160 Stykker med Rogn og Lever benyttet til Husbrug. Kun i Borgunds Thinglag er noget af Fisken solgt, uden

at være tilvirket til Klipfisk, nemlig en liden Del i raa Tilstand (med Rogn og Lever) for 12 Skill. pr. Stykke og endel i saltet, men utørret Tilstand for 6 Skill. pr. Stykke. (Antallet er ikke for nogen af Delene opgivet). Af Leveren er i Harham henvend Halvparten solgt til Bestyrerne for i større Maalestok anlagte Tranbrænderier til forskjellige Priser, saasom 9 Spd. 40 Skill. pr. Tønne (til Engelskmanden Spindler) og $7\frac{1}{2}$ Spd. pr. Tønne (til Bestyrerne af Tranbrænderierne paa Vigerö). I Borgund er det mig bekjendt, at der af Leveren ligeledes er solgt en betydelig Del til Tranbrænderierne paa Volderöen, Gidske og Godöen, og det til Priser lige op til 10 Spd. pr. Tønne, men Lensmanden har ingen Oplysning givet derom.

Der var en Mængde Fisk paa de fleste Banker. Undtagelse gjorde Skulöens og Lepsöens Banker. Störst var Fiskemængden paa Borgund, Ulfsten og Herös Banker. For Ulfsten er Fiskemængden opgivet at have været større end i de sidste Aar; i Herö Præstegjæld har Fiskeriet været rigt (ligetil 4,000 Stykker pr. Baad), tildels som Følge af, at Fiskeriet stod længe paa Bankerne, og at den tilsidst trak ind i Flaaværsfjorden: i Sandö var Fiskeriet mindre (sjelden op til 2,000 Stykker pr. Baad) tildels som Følge af, at mere Tid ofredes til Vaarsildfisket. I Borgund gik Fiskeriet for enkelt Baad op ligetil 8,000 Stykker. For Herö er Fiskeriet opgivet ikke at have været fed, men af god Bonitet. For samtlige Distrikter gjælder, at Stormveir var til Hinder for Fiskebedriften, især var dette Tilfældet i Begyndelsen af Februar, fra 11te til 15de og fra 24de til 27de Februar samt 2den Marts. Stormveiret bevirkede ogsaa stor Skade paa Baade og Garn, ligesom man har at beklage Tabet af 14 Mennesker, som omkom under Fisket i Harham.

For dette Distrikt (Harham) haves derom følgende Opgaver:

Den 26de Februar drev 15 Ottringsbaade løs fra deres Fortøininger og tilintetgjordes. Værdien deraf er opgivet til 930 Spd.	
Den 2den Marts omkom ved Ullehammer 14 Mand; 5 Ottringsbaade ødelagdes af Værdi	400 —
Tabte Torskegarn, Streng og Liner tilhørende Distriktets Beboere	4,230 —
og tilhørende fremmede Fiskere	1,760 —
	Tilsammen 7,320 Spd.

For Borgund haves ingen Opgave, men det er mig bekjendt, at der er mistet en Mængde Garn og Streng samt endel Liner, ligesom flere Ottringsbaade dels tilintetgjordes, dels beskadigedes. I Ulfsten forliste 1 Baad totalt, ligesom flere bleve mere og mindre beskadigede. hvorhos en Mængde Redskaber tabtes. Skaden er anslaaet for Baadene til . . . . . 152 Spd. og for Redskaberne til . . . . . 1,310 —

Summa 1,462 Spd.

Ogsaa i Herö indtraf stort Garntab, uden at der haves nogen nærmere Oplysning derom.

Som vil sees af følgende Tabel har Udbyttet været:*)

	Aar 1869.	Aar 1868.
For Nordmøre Fogderi	1,592,638 Stkr. Torsk.	2,362,900 Stkr. Torsk.
- Romsdal	365,300 —	350,000 —
- Søndmøre	2,880,704 —	1,505,106 —
Tilsammen	4,838,642 Stkr. Torsk.	4,218,006 Stkr. Torsk.

til en samlet Værdi af omkring respektive 376,000 og 292,071 Spd.

For hele Amtets Vedkommende antages Fisket at burde betegnes som snarere over end under et middels Fiske.

B. Sommersildfisket.

a) Beretning afgiven af Amtmanden 27de Novbr. 1869.

I Nordmøre Fogderi faldt i et Par Distrikter et godt Fiske, især da en Del af samme befandtes at være en fortrinlig Udskibningsvare. Det opfiskede Kvantum antages at andrage, i Aure til henimod 5,000 Tønder, uberegnet Udbyttet af Garnfisket, og i Kværnæs til ca. 6,000 Tønder. Prisen varierede ligefra 3 og $3\frac{1}{2}$ Spd. indtil 1 Spd. 3 Ort 12 Skill. pr. Tønne. Til den nedsatte Pris bidrog i høi Grad, at der i den til Nordmøre stødende Del af Søndre Trondhjems Amt blev stængt større Kvantum Sild, samt at der indløb Beretning om betydeligt Fiskeri ved de bergenske Grændser. I de øvrige Distrikter af Fogderiet maa Fiskeriet antages at have været af mindre Betydenhed — tildels paa Grund af uroligt Veir — medens Kvaliteten var god. I Sundalen og Öxendalen betaltes ca. 2 Spd. 2 Ort pr. Tønne

*) Meddelt af Amtmanden.

I Romsdals Fogderi faldt Sommersildfiskeriet noget ujevnt; bedst slog det til i de nærmest Havet liggende Distrikter. Uagtet Fiskeren regnedes for ualmindelig god Vare, naaede den høieste Pris i Begyndelsen kun op til 4 Spd. pr. Tønne for bedste Sort, men dalede senere meget — formentlig af de samme Grunde, som oven fremhævede ved Børetningen om Fiskeriet i Nordmøre — saa at Gjennemsnitsprisen ikke antages at kunne ansættes høiere end til ca. 2 Spd. pr. Tønne. Det hele Værdiudbytte ansættes til omtrent 35,000 à 40,000 Species. Lidt Fiske falder endnu i Fjordene ved Akerø, Frænen og Bolsø.

I Søndmøre har de Distrikter, hvortil ellers Sommersilden mest pleier at søge hen, med Undtagelse af Vanelvens Thinglag, havt et forholdsvis daarligt Udbytte, medens derimod dette i de indre Fjorddistrikter, hvor større Fangst sjeldnere finder Sted, har været godt. I Vanelvens Thinglag er opfisket ca. 7,000 Tønder, hvoraf 6,000 Tønder af saa god Kvalitet, at Gjennemsnitsprisen kan ansættes til 4 Spd. pr. Tønne. I Herø skal kun 1700 til 1800 Tønder med Gjennemsnitspris 2 Spd. pr. Tønne, være solgt som Handelsvare. For Ulfstens Thinglag afkastede Fiskeriet i det Hele kun henimod 1,000 Spd., og i Ørskoug og Skodje og tildels i Borgund, hvor Fiskeriet pleier at være rigt, regnes det næsten for mislykket. I de indre Fjorddistrikter er opfisket: i Volden en 3,500 Tønder med Gjennemsnitspris som Handelsvare 1 Spd. 40 Skill. pr. Tønne, i Hjørendfjord omtrent 1,000 Tønder, hvoraf Halvparten er solgt som Handelsvare (for ca. 3 Spd. pr. Tønne), og i Dahle og Sunelven omtrent 1,000 Tønder for hvert Thinglag, men hvoraf kun lidt er gaaet udenfor Distriktet. Med Bemærkning, at det gode Udbytte i de indre Distrikter ikke kan opveie det daarlige Resultat for de ellers bedre Distrikter, har Fogden udtalt den Formening, at Udbyttet for hele Fogderiet maa ansættes til ikke lidet under et Middelsaars. Det samlede Udbytte ansætter han til høist 18 à 20,000 Tønder, hvoraf ca. 13,000 antages afhændede som Handelsvare til en samlet Pris af omkring 35,000 Species.

b) Beretning afgiven af Amtmanden 30te April 1870.

I Forbindelse med min Skrivelse af 27de November f. A. tillader jeg mig herved at meddele, at Sommersildfisket forrige Aar efter modtagne Opgaver har givet saadant Udbytte:

	med Not	med Garn	Tilsammen	til Værdi.
Nordmøre . . .	37,390	6,950	44,340	59,281
Romsdal . . .	18,100	2,800	20,900	56,446
Søndmøre . . .	11,920	952	12,872	27,300
Tilsammen	67,410	10,702	78,112	143,027

Fiskeriet blev drevet i Sommermaanederne — Juli, August og September — med Garn og Not; senere, ligeindtil Jul, væsentligt med Garn. Fiskeren var overalt af god Sort, men af meget forskjellig Størrelse, hvilket bevirkede en Prisforskjel, der varierede fra 4 Spd. til 2 Ort pr. Tønne. Især i Nordmøre faldt Sild af forskjellig Størrelse, hvorimod den i Romsdal og Søndmøre synes at have faldt mere jevn stor, paa samme Tid som den var af meget god og tildels fortrinlig Beskaffenhed.

Størst var Udbyttet i Aure i Nordmøre, hvor der blev opfisket ca. 20,200 Tønder til en Værdi af 23,640 Spd., samt i Kværnæs og Thingvold. Endvidere i Sund og Bod i Romsdal, hvor det Opfiskede tilsammen beløb sig til 10,900 Tønder af Værdi 26,446 Spd., samt i Frænen, hvor Udbyttet, 6,000 Tønder, for største Delen solgtes til en Pris af 3 à 4 Spd. pr. Tønne. I Søndmøre fiskedes i Vanelven ca. 3,900 Tønder til en Værdi af 11,000 Spd., og i Volden 3,567 Tønder til Værdi 4,500 Spd. I Ørskoug blev opfisket for et Beløb af 2,000 Spd. Tønneantallet har vedkommende Lensmand ikke kunnet opgive.

Fiskere fra fremmede Distrikter antages kun for en ringe Del at have deltaget i Sommersildfisket.

Foruden Sild blev selvfølgeligen fanget Fisk af andre Sorter, men paalidelige Opgaver af denne Fangst kan ikke meddeles; imidlertid oplyses dog, at Fangsten i Ædø i Nordmøre, forsaavidt den blev bragt i Handelen, af Sei, Lange og Titling, ndbragtes til 5,080 Voger og 280 Tønder Tran til Værdi respektive 2,086 Spd. og 2,940 Spd.

Hvad betræffer Laxefiskeriet, da er samme kun af videre Betydenhed i Nordmøre, hvor, Sundalen uberegnet, forrige Aars Udbytte antages at kunne anslaaes til ca. 2 a 3,000 Spd. I Surendalen er Størsteparten af Elvestrækningen bortfæstet til Englændere for en aarlig Afgift af 615 Spd., der efter Fogdens Formening meget overstiger, hvad Fiskeriet har indbragt. I Herö (Söndmøre) er opgivet at være fisket Lax for i det Hele 312 Spd.

For Bankfiskets Vedkommende har Byfogden i Aalesund meddelt saadan Opgave:

Antal Fartøier.	Voger Fisk.	Tönder Lever.	Tönder Rogn.	Værdi.
Norske 7	8,620	87 ⁷ / ₈	20 ⁵ / ₈	3,683 Spd. 26 Sk.
Svenske 17	40,234 ¹ / ₂	410 ³ / ₄	161 ⁷ / ₈	14,784 — 49 -
Tilsammen 24	48,854 ¹ / ₂	498 ⁵ / ₈	182 ¹ / ₂	18,467 Spd. 75 Sk.

15. Beretning om Storsildfisket i Nordlands Amt i Aaret 1869.

Afgiven af Amtmanden.

Storsildfisket indtraf i sidste Vinter paa de samme Steder og væsentlig ogsaa til samme Tid, som i tidligere Vintre, og om Udbyttet end paa de forskjellige Fiskevær blev noget forskjelligt fra tidligere Udbytte, var Silden dog overalt tilstede i den samme Mængde som tidligere. Fisket foregik i Vesteraalen paa Andöens og Langöens Vestside, i Salten i Fleinvær og Fuglövær, — i Nordre Helgeland i Melö, Rödö, Lovunden og Aasvær, — i Söndre Helgeland i Skibaadsvær, Lyngvær og Indreholmen. Den stödde i Vinter i Vesteraalen förste Gang under Land den 8de Oktober — forrige Vinter 14de Oktober, — i Salten den 29de November — forrige Vinter ogsaa 29de November, — i Melö og Rödö de sidste Dage af November — forrige Vinter de förste Dage af December, — i Lovunden. Aasvær, Skibaadsvær og Lyngvær i Begyndelsen af December indtil 12te December, hvad ogsaa skede forrige Vinter.

Som antydet, viste Silden sig först paa Vesteraalens Vestkyst. Omtrent samtidig med dens Forekomst der, indløb der til Værene Efterretning om rigt Storsildfiske i Senjen. Flere Kjöbefartøier og Notbaade, der havde indfundet sig til Vesteraalsfisket, begav sig derfor didhen i Haab om — hvad ogsaa lykkedes — paa Grund af gunstigere lokale Forholde, der at drive Fisket med större Fordel. Som Følge heraf var der i Vinter saavel ved Andöen som ved Langöen samlet en mindre Almue end tidligere. Dette — og væsentlig dette — i Forbindelse derhos med, at Veiret i den Tid, Silden stod ved Kysten, tildels var haardt og stormende, gjorde, at Fisket i Vinter her mislykkedes, paa samme Tid, som Silden iaar var tilstede i samme Mængde og rigelige Tyngde som tidligere.

Paa Værene Nordmæle og Börvaagen paa Andöen henlaa til Fiske ialt blot 223 Mand, hvoraf 4 Notelag med ialt 60 Mänd vare Fremmede, de övrige Hjemfolk. Udbyttet af Fisket ved Andöen, naar dertil lægges 200 Tönder, som fiskedes paa Öens Indreside, blev ialt lidt over 1,800 Tönder. Prisen var 60 til 72 Skilling. Kun 5 Kjöbefartøier henlaa i Værene.

Værene paa Langöen — det saakaldte Langenæs-fiske — sögtes for længere eller kortere Tid af ialt 1,250 Mand paa omtrent 300 Baade, hvoraf 800 Fremmede, hovedsagelig fra Sortlands, Hadsels, Dverbergs, Stegens og Kvædfjords Præstegjælde, og Resten Hjemfolk. Det største Belæg havde Værene Stö og Langenæs, hvor der i Begyndelsen samtidig henlaa omtrent 450 Fiskere. Jevnt var Belægget der 3 a 400. Det samlede Udbytte af Langenæs-fisket var omtrent 11,000 Tönder, hvoraf i Oktober Maaned opfiskedes 3,000 Tönder, i November omtrent 6,000, — Resten fiskedes i December indtil den 11te, efter hvilken Tid ingen yderligere Fangst fändt Sted. Den største Fangst faldt for Langenæs, hvor der den 10de November ved Synkenöter, Garn og endelig ved Ösing med Haav, toges 800 Tönder, samt den 29de s. M., da der paa samme Maade opfiskedes omkring 4,000 Tönder. Iövrigt stod Sildemassen jevnt under Land lige fra Skogsöen helt op til indenfor Langenæs. Ogsaa paa indre Side af Tinden (Böröfjorden) var Silden et Par Gange under Land, og havde Not

været forhaanden, vilde store Stæng kunne have været gjort, navnlig inde i en hesteskoformet Bugt sammesteds med et omtrent 80 Favne trangt Indløb. Silden var der i saadan Mængde, at den saa at sige laa tør paa Havet. En ved Stedet boende Husmand øste der op 60 à 70 Tønder. Prisen var i Oktober 3 Ort for Langenæs og Stö, 4 Ort til 1 Spd. for de vestligere Vær. I November gik Prisen ned til 48 à 60 Skilling pr. Tønde. Gjennemsniitspris opgives til 84 Skilling. Kun nogle faa Kjøbefartöier vare tilstede, sc.: 1 Jagt fra Bergen, 1 Sköite fra Haugesund og 4 i Nordland udenfor Fiskedistriktet hjemmehörende Jagter. 3 Dampskibe og 1 Skonnert fra Throndhjem, der som befragtede ankom til Fisket, afgik derfra med omtrent 4,000 Tønder Sild.

I Forbindelse med Langenæsfisket maa nævnes Fisket i Bö, der dreves ved Hovden og Nyke af Hjemfiskere. Silden var ogsaa her i rig Mængde tilstede, men haardt Veir umuliggjorde Fangsten, der alene androg til 1,000 Tønder. Silden kjøbtes af Distriktets Handelsmænd efter en Gjennemsniitspris af 72 Skilling.

Storsildfisket i Saltens Fogderi, Gildeskaals Præstegjæld, der allerede forrige Vinter havde en tidligere ukjendt Betydning, blev ogsaa iaar rigt, idet det gav et Udbytte af omtrent 40,000 Tønder. Fisket foregik dels i Fleinvær dels i Fuglövær. — Ledet ved det heldige Udbytte af forrige Vinters rige Fiske ved Fleinvær, samledes Störsteparten af Fiskere og Kjöbere oprindelig til dette Vær. Her udeblev imidlertid Silden i nogen rigere Mængde til 8de December, da en uhyre Sildesværm kom ind og i omtrent 1 Dögn blev staaende i Sundene. Da Silden hidtil var udebleven her, medens der var fisket godt i Fuglövær, var Massen af saavel Not- som Garnfiskere dragne ned til dette Vær. Den udmærkede Anledning til stor Fangst — den 8de December — gik derved for en væsentlig Del tabt, idet dog Fangsten for de Gjenblevne blev rig. Der indlaasedes den Dag omtrent 6,000 Tønder, og Garnmændene fiskede lige til 60 Tønder paa Baaden. Den samlede Fangst i Fleinvær androg til ialt omtrent 8,000 Tønder. I Fuglövær var derimod Fisket rigt. Allerede den første Dag, den 29de November, da Silden der seg ind, sattes der 11 Laase med en Fangst af omtrent 7,000 Tønder. Disse sattes paa meget söhaarde Steder, hvisaarsag Noteierne af Frygt for, at Uveir skulde spille Fangsten, sögte saasart som muligt at skille sig ved den. Veiret stod imidlertid trygt omtrent 5 Dage, saa at det Meste bjergedes. I Dagene fra 9de til 13de gjordes atter flere Stæng, deriblandt et paa 5,000 Tønder. Ved Siden af Notfisket dreves der i Fuglövær fra 29de November til henimod Jul med kortere eller længere Afbrydelser et heldigt Garnfiske, og det samlede Udbytte var ved sluttet Fiske omtrent 32,000 Tønder. Fisket dreves i Fleinvær og Fuglövær af ialt omtrent 1,500 Mand, hovedsagelig fra Gildeskaal, Beieren, Bodö, Skjärstad, Salt dalen, Folden og Rödö [Præstegjælde, hvoraf 1,000 Garnfiskere paa omtrent 300 Baade og 500 Notfiskere fordelte i omtrent 45 Notlag. Af det samlede Udbytte i disse Vær, 40,000 Tønder, antages 14,000 at være falden paa Garnfiskere og Resten paa Notbrugere. Antallet af Kjøbefartöier, der alle fik Last, udgjorde omtrent 75. Prisen holdt sig under hele Fisket lav. Den Omstændighed, at Spekulanterne i denne Vare efter det foregaaende Storsildfiske i Almindelighed lede Tab i Forbindelse med det da allerede stedfundne rige Fiske i Senjen, holdt Prisen i Fuglövær og Fleinvær trykket. Garnsilden solgtes for 24 Skilling og opnaaede aldrig over 60 Skilling. Notsilden varierede fra 60 til 72 Skilling. Gjennemsniitspris angives at have været 66 Skilling. Allerede før Slutningen af Fisket opgav derfor mange Garnfiskere dette. Dels kunde de ikke blive af med sin Fangst, dels var Prisen saa ringe, at de ikke fandt, at det svarte Regning for dem at fortsætte Fisket.

Efter det Kjendskab, der i Vinter er vundet til Forholdene i Fuglövær, troes der at være Grund til at haabe, at dette Vær vil blive et Storsildfiskevær af større Betydning. Forholdene der ansees fortrinligt gunstige baade for Sildens Opgang i Været og for dens Fangst saavel med Not som Garn. Været dannes af en omtrent 1 Mil lang fra Öen Fuglö mod Vestsydvest gaaende Örække, der paatvers gennemskjæres ved mange snart smale snart brede Sund. Disse ere i Regelen kun af nogle faa Favnes Dybde og egne sig saavel til Notkastning som Garnsætning. De afgive ogsaa — hvad navnlig er Tilfældet med et Par indlukte Poller (Bugter), som ved Höivande staa i Forbindelse med hinanden ved en for Baade farbar Rende — særdeles trygge Havne for Baade og derhos for Fartöier af ringere Dyb gaaende. Tæt udenfor disse mod Nord og Nordvest, er en bredere, men grund Havstrimmel, som benævnes „Sveet“, der beskyttes paa nordre og nordvestre Side af en kun med nogle Sund afbrudt Öskandse, og mod Sydvest af Reksöerne. Paa dette „Sve“ er det, at Fisket, saavel Not- som Garnfisket, væsentlig foregaar, og her blev i Vinter ogsaa de anseligste Stæng gjort. Hvad der imidlertid hidtil har været en Vanskelighed ved Fisket i Fuglövær, er Mangelen paa Logishuse. Med Undtagelse af nogle faa smaa Boder, der i den Grad som Nattelogis vare overfyldte, at der neppe kom 40 à 50 Kubikfod Luftrum paa hver Mand, havde samtlige Fiskere sit Nattelogis enten i Baadene under Seiltag eller i Telte paa Land. Flere Bygninger ere imidlertid i Sommer der under Opførelse, og slaar Fisket her fremdeles til, vil utvivlsomt Spekulanter finde Regning ved ganske at afhjælpe

denne Mangel. Sildens Tilvirkning foregik under aaben Himmel paa Holmer og Skjær. Den blev for det meste rundsaltet. Virkningsprisen var oprindelig 12 Skilling, men gik tilsidst ned til 6 Skilling pr. Tönde. Övede Virkere kunde salte indtil 20 Tönder om Dagen.

Fisket i Melø — Melövær — dreves fra de sidste Dage i November til ved Juletider hovedsagelig af Hjemfolket. 4 Notlag henlaa i Været; iøvrigt dreves Fisket med Garn paa omtrent 150 Smaabaade — 2 Mand pr. Baad. Disse sidste havde et Udbytte af 1,600 Tönder; Notfangsten androg til 570 Tönder. Af dette sidste Parti solgtes 500 Tönder til 1 Spd. pr. Tönde, Resten til 96 Skilling. Garnsilden solgtes til 72 à 84 Skilling. Gjennemsnittspris var antagelig 84 Skilling. Der henlaa ialt 9 Kjöbefartöier i Været, af hvilke dog de fleste allerede tidlig uden Last droge bort, navnlig til Lovunden og Aasvær.

Fisket i Röde dreves samtidig med Melöfisket. Det foregik hovedsagelig ved Nordnæsö og dreves udelukkende med Garn af 200 Mand, fordelte paa omtrent 50 Baade med 9 til 12 Garn pr. Baad. Det samlede Udbytte blev 3,000 Tönder. Prisen var fra 36 til 96 Skilling og gjennemsnitlig 60 Skilling pr. Tönde. 4 Kjöbefartöier henlaa der og fik alle Last.

Fisket i Lovunden var i Vinter som i tidligere Vintre et af de fordelagtigere. Allerede den 2den December blev Sild fornummet ved Kvalholmen paa Prövegarn, og fik man om Nætterne 2 til 30 Stykker indtil den 7de December, da det første Sildestim af Betydenhed kom under Land. Fra den 7de December til den 8de Januar fiskedes der. Veiret var den hele Tid godt og roligt, idet Storm kun 3 Gange lagde Hindring iveien for Bedriften. Silden var dog ikke under Land i saa stor Mængde som foregaaende Aar, og noget Dagfiske af Betydenhed og jevnt fordelt foregik ikke. Efter Tælling, foretagen den 12te og 13de December, henlaa der i Lovunden 572 Baade med 2,034 Mand og 17 Notbrug med 40 Nöter og 249 Mand. Af Garnbaadene vare 411 med 1,497 Mand hjemmehørende i Nordre Helgeland og 138 Baade med 448 Mand i Söndre Helgeland. Resten fra Namdalen, Fosen og Christianssund. 15 Notlag med 227 Mand vare fra de Helgelandske Fogderier, 2 Notbrug med 22 Mand fra Hitteren og Christianssund. I Været henlaa nævnte Dage 62 Fartöier med en Besætning af 289 Mand. Af disse vare 12 hjemmehørende i Helgeland og Resten i Namdalen, samt i Byerne fra Thronhjelm til Haugesund. 121 Mand og 161 Kvinder dreve paa Sildevirkning. Den samlede Befolkning i Været blev derved 2,854. Fartöiernes Antal forblev uforandret under Fisket, Garnbaadenes steg til 600 og Notbrugernes til 23. Samlet Udbytte blev 45,000 Tönder. Prisen holdt sig under hele Fisket fra 4 til 6 Ort. Efter et rigt Fiske, der fandt Sted den 31te December, faldt Prisen til 72 Skilling, men steg strax igjen til 6 Ort. Middelsprisen angives at have været 114 Skilling. Virkningen foregik dels paa Fartöier, dels paa aaben Mark og i Salterier. Det overveiende Parti rundsaltedes, hvorfor betaltes 4 à 6 Skilling, for Ganing og Saltning betaltes 10 à 12 Skilling pr. Tönde. Konkurrancen mellem Virkerne var stor; det kvindelige Personale syntes at blive foretrukket.

I Trænen — ligeledes i Lurö Præstegjæld — stödde Silden ogsaa under Land mellem Jul og Nytaar. Den holdt sig udelukkende paa vestre Side og ved de yderste Skjær. Fisket dreves alene af Hjemfolket, men da Veiret var godt, fiskedes af dette saameget, som der trængtes til Hußbrug og Agnsild, samt i de Tönder, hvoraf man var i Besiddelse, og kan Udbyttet anslaaes til 500 Tönder.

I Syd-Næsö (ligeledes i Lurö) var ogsaa Silden under Land, og fiskedes der ialt 600 Tönder, som afsattes dels i Nordnæsö, dels i Lovunden.

Det störte Fiske foregik i Vinter som i forrige Vinter i Aasvær. Allerede den 2den December vare Notbrugere og Kjöbefartöier ankomne til Været. Garnbaadene ankom efter den Tid. Silden viste sig först den 11te Decembér og kom ind nordvest i Været ved Slyngen, hvor det første Fiske foregik. Senere kom den i store Stimer ind nordost i Været. Garnfisket foregik hovedsagelig i nordvestlig Retning, medens Notstængene skede rundt om Været, mindst dog paa sammes sydöstre Side. Der fiskedes fra den 11te December til midt i Januar, og var Veiret under hele Fisket med Undtagelse af nogle faa Dage gunstigt for Bedriften. 2den Juledags Eftermiddag gjordes et stort Stæng i det saakaldte Risösund, der fra 2 Kanter overstængtes med Nöter. Den indstængte Masse ansloges til 20 à 30,000 Tönder, hvoraf dog kun 3 à 4,000 Tönder bjergedes, da flere Fartöier om Natten, inden Nöterne kunde blive overskaarne, kom seilende ind gennem Sundet og sönderreve dem, saa Fangsten gik tabt. Det samlede Udbytte opgives til 70,000 Tönder, hvoraf antagelig lidt over Halvdelen toges med Not. I Fisket opgives at have deltaget 1,236 Garnfiskere paa 300 Baade og 806 Notfiskere, fordelte paa 65 Notbrug. Der henlaa i Været 150 Kjöbefartöier med en Besætning af 600 Mand. Antallet af Virkere og Arbeidsfolk iøvrigt samt endelig af Lösægjængere opgives til 780, hvoraf 264 Kvinder, der foruden ved Sildevirkning havde Be-

skjæftigelse dels ved Handel, dels som Husholdersker, dels gik de ledige. De Arbeidsøgendes Tal var langt større end fornødent, og en stor Del af dem fik derfor ikke Sysselsættelse. Prisen var fra 96 Skilling til 6 Ort, og kan Gjennemsnitsprisen sættes til 1 Spd. Virkningen foregik her som i Lovunden, og Virkelønnen var i Gjennemsnit den samme.

Fisket i Söndre Helgelands Fogderi foregik som i tidligere Aar i Skibaadsvær og tilliggende Öer, samt ved Indreholmen og Lyngvær, alle beliggende i Herö Præstegjæld. Ogsaa her indfandt Almuen sig for en større Del i de første Dage af December, men Fisket begyndte først den 11te December, da Silden stödde under Land, hvor den holdt sig til den 7de Januar, da den igjen gik ud paa Dybet. Veiret var saagodtsom uafbrudt godt og heldigt for Bedriften. Sildemassen antages derhos at have været fuldkommen saa stor som ved noget foregaaende Fiske. Fisket var dog i de forskjellige Dage, eller rettere i de forskjellige Dögn, yderst forskjelligt. Tilsyneladende var Silden til enkelte Tider mindre villig til at gaa paa Garnene. Den antoges ogsaa til enkelte Tider at skyde sig længere fra Land og saa igjen at komme tilbage. Fisket foregik her som tilforn udelukkende med Garn, og der antages end ikke at have været anstillet Forsög med Brug af Not. Dette hidrører fra Landets Beskaffenhed ved de Steder, hvor Silden søger under, idet der ikke haves Beskyttelse mod Sögangen, ligesom stærk Strömsætning ogsaa der er hinderlig for Notbruget. Det dreves i Skibaadsvær og tilliggende Vær af 1,348 Mand paa 392 Baade. I Været henlaa 25 Kjöbefartöier med 109 Mands Besætning. Virkernes Antal var 161. Det opfiskede Kvantum anslaaes til 33,000 Tönder. Omtrent $\frac{1}{10}$ Del rundsaltedes, Resten blev ganet.

I Indreholmen og Lyngvær dreves Fisket af 346 Mand paa 119 Baade. Der henlaa der kun 3 Kjöbefartöier med 16 Mands Besætning. Virkernes Antal var 24. Prisen varierede i Skibaadsvær fra 24 Skilling til 1 Spd. Gjennemsnitspris opgaves til 86 Skilling pr. Tönde. I Indreholmen og Lyngvær, hvor der ialt opfiskedes 6,000 Tönder, var Gjennemsnitsprisen alene 48 Skilling. Aarsagen til denne lave Pris kan alene udledes derfra, at Kjöbernes Antal ikke stod i Forhold til Antallet af Fiskere, og fra, at disse sidste kun undtagelsesvis vare forberedte paa selv at tilvirke Silden. De maatte sælge til hvilkensomhelst Pris.

Udenfor de her omhandlede Fiskevær viste Storsilden sig i Vinterens Löb vistnok paa flere Steder. Noget Fiske af Betydenhed foregik dog ikke udenfor disse Vær. Til denne Bemærkning skal jeg tillade mig at knytte en Recapitulation af Opgaverne over Udbyttet af Fisket ved de forskjellige Vær, idet jeg efter de modtagne Beretninger skal tilföie, hvormeget af det opfiskede Kvantum der antages at være solgt og hvormeget der er holdt tilbage til Husbrug og til Agnsild. Töndetallet er opgivet efter Maal i fiskepakket Stand.

Fiskeværerne.	Opfisket Kvantum.	Solgt til Handelsvare.	Tilbageholdt til Husbrug og Agnsild.	Gjennemsnitspris.	Antagelig samlet Værdi efter Gjennemsnitsprisen.
	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Skilling.	Spd.
Nordmæle og Bövaagen	1,800	1,600	200	60	900
Langenæs med tilstödende Vær	11,000	10,000	1,000	84	7,700
Hofden og Nyke	1,000	800	200	72	600
Fuglövær og Fleinvær	40,000	34,000	6,000	66	22,000
Melövær	2,170	1,800	370	84	1,500
Rödövärene	3,000	2,000	1,000	60	1,500
Lovunden	45,000	40,000	5,000	114	42,750
Trænen og Sydnæsö	1,100	600	500	60	550
Aasvær	70,000	60,000	10,000	120	70,000
Skibaadsvær	33,000	30,000	3,000	86	23,650
Indreholmen og Lyngvær	6,000	5,500	500	48	2,400
Summa	214,070	186,300	27,770	97	173,550

Af hvad jeg har tilladt mig at berette, vil det sees, at Storsildens Forekomst i afvigte Vinter, hvad Tid, Sted og Mængde angaar, har været i det Væsentlige som i tidligere Vintre. Udbyttet blev i Vinter mindre end ved næst foregaaende Fiske. Den hovedsagelige Grund hertil var dog, som det vil forstaaes, den, at Vesteraalsfisket iaar saa ganske

mislykkedes. Thi Fisket i Salten og iligemaade paa Helgeland gav — om end Fangsten i Aasvær iaar var noget mindre — dog paa lidet nær samme Udbytte som forrige Vinter. Som jeg har bemærket, var Silden i rigelig Mængde tilstede ved Vesteraalens Kyst. Men ligesom haardt og stormende Veir tildels hindrede Fisket, saaledes foranledigede, som tidligere antydet, ogsaa den Omstændighed, at det samtidige rige Fiske i Senjen trak en væsentlig Del af den fiskende Almue didhen, at der ikke gjordes den Fangst, som der antagelig — trods det ugunstige Veir — vilde være bleven gjort, om Almuen iaar havde været der i samme Tal som tidligere. Som Storsilden i Vinter baade med Hensyn til Tid, Sted og Mængde viste sig regelmæssig som i tidligere Vintre, saaledes synes sidste Storsildfiske ikke heller i andre Henseender at have været i nogen mærkbar Grad forskjelligt fra de foregaaende lignende Fiskerier. Silden var af samme Beskaffenhed som før, fed og fyldig, og var ogsaa denne Gang ledsaget af Fugl og Hval, dog maaske i noget mindre Mon. Lensmanden i Öksnæs bemærker, at der i Begyndelsen af Langenæsfisket ved Tinden og Sunderö paa Garn fiskedes Storsild, hvori var Ister, noget, som ikke tidligere har været Tilfælde. Han oplyser, at det kun var for en mindre Del og nævner, at det maaske er tvivlsomt, om det har været den sædvanlige Storsild. Forskjelligt fra hvad der har været iagttaget i tidligere Aar, var Silden, og det næsten ved alle Vær, ledsaget af store Stimer af Sei og Skrei. Heraf fiskedes der i hele Storsildtiden adskilligt paa de fleste Vær, men Fiskerne vare ikke rustede hertil, og Fangsten blev derfor af mindre Betydenhed overalt, naar undtages i Vesteraalen, navnlig ved Langenæs. Omtrent 800 Fiskere fordelte paa 250 Baade og hjemmehørende for den halve Del i Öksnæs og iøvrigt hovedsagelig i Nabopræstegjældene Sortland, Dverberg og Hadsel, opfiskede her i den Tid, de opholdt sig der efter Storsilden, en rig Fangst af Skrei og Sei.

Iagttagelserne fra sidste Fiske, sammenholdte med Erfaringerne fra tidligere Fiske, give hos Alle Haabet om, at Storsildens Besög ved Amtsdistriktets Kyst vil vedvarende gjentage sig. Som Noget, der ogsaa skulde tyde paa, at dette vil blive Tilfældet, er anført, at Silderognen synes at vise Spor til en snart forestaaende Gydning. Dette modsiges af Andre, der finde Rognen haard og fast og derhos anföre, at gydt Rogn ingensinde under Fisket har været synlig i Söen her, saaledes som Tilfældet har været under Vaarsildfisket. De finde det derfor ikke sandsynligt, at Gydningsdriften foranlediger Storsildens Besög. Under denne modsigende Opfattelse fra kyndige og paalidelige Mænd blandt Fiskerne, tør jeg fortiden ikke udtale nogen Mening om de Forholde, der nu, som det synes, med paatagelig Regelmæssighed aarligeaars före Silden ind til Land. Videnskabelige Undersögelser vilde maaske lede til en bedre Oplysning derom.

Der er paa de fleste Fiskevær i Vinter gjort den Iagttagelse, at Fiskerne i Almindelighed ved sidste Fiske have været bedre udrustede end tidligere. Navnlig have Garnfiskerne nu mødt frem med hensigtsmæssige Garn, forfærdigede udelukkende til Fiske af Storsild, og ikke som før med Sommersildgarn. I Regelen har hver Mand mødt frem med 3 à 4 Garn hvert af Længde 36 à 45 Alen og af Dybde 5 Alen forsynede med Kork, undtagelsesvis med Glaskavl. Fiskeriet foregik iaar som tidligere i Almindelighed for Fiskernes egen Regning, dog saaledes, at Husbonden udrustede sine Tjenestefolk; — det var kun undtagelsesvis, at Nogen benyttede flere Personer leiede for Fisket. Under sidste Fiske skede imidlertid ikke nogen betydeligere Nedlægning af Sild til Kjöbmandsvare for Fiskernes egen Regning, hvilket tildels i forrige Vinter var Tilfældet. Den Sild, der ikke hjemførtes til Husbrug eller til Agnsild, solgtes ialmindelighed strax i utilvirket Stand til de tilstedeværende Kjöbere, hvilke for den største Del drev Kjöbevirksomheden i forholdsvist større Maalestok og med den Hensigt for egen Regning at afsende Varen til Kjöbstæderne. Saavel denne Omstændighed, som det under Fisket herskende gode og frostfrie Veir, der tillod, at Silden nogenlunde snart i ubedærvet Stand kunde komme i Salt, lader formode, at den virkede Sild i Almindelighed vil være bleven god Handelsvare. Det forlyder ogsaa, at der er vakt en større Sands for og Indsigt i Sildens Tilvirkning, og navnlig, at de Træer, der benyttes til Silden, vælges med større Omhu.

Redskabstabet var under dette Fiske ganske ubetydeligt.

Af Ulykker paa Söen er meldt et Baadforlis den 14de og et den 24de Oktober i Bö, hvorved 3 Mand hver Gang omkom. Ved Langenæs kuldseilede en Baad, der tabtes, men Mandskabet reddedes. En Sköite tilhørende Skipper Nielsen Selfors af Mo Præstegjæld forliste i Fuglövær. Sköiten blev Vrag men Mandskabet reddedes.

I Fiskeværene paa Helgeland er siden ifjor opsat for Fiskets Skyld ialt 35 nye Bygninger, dels til Salterier, dels til Logishuse, dels indrettede for begge Öiemed, sc: paa Nordnæsö 3, i Lovunden 16, i Aasvær 9 og i Skibaadvær 7. Flere vides til næste Fiske at ville blive opførte paa disse Steder, ligesom ogsaa lignende Bygninger allerede ere under Opførelse i Fuglövær og Fleinvær — — —

16. Oplysninger om de fra det søndenfjeldske Norge i Aarene 1864—1869 foretagne Ishavsexpeditioner efter Sæl.

(Meddeelt af Skibskapt. J. Melsom og for Aarene 1864—1868 trykt i „Morgenbladet“ No. 350 A. f. 1868.)

I September modtog jeg fra Chefen for det statistiske Kontor under Indredepartementet Opfordring til at meddele Kontoret Opgave over Udrustningsomkostningerne og Udbyttet af Ishavsexpeditionerne fra det søndenfjeldske Norge for de sidste 5 Aar. Denne Opfordring har jeg efter bedste Evne søgt at imødekomme ved at tilstille nævnte Kontor en Beregning, støttet til de indsamlede Data. Det er en Gjenpart af disse Beregninger, jeg herved giver mig den Ære at fremstille, idet jeg haaber, at Bladet vil finde en Plads for samme.

For nogle Aar siden udgav jeg en 3 Aars Beretning til Bladet, ligesom jeg af og til senere har givet Aarsberetninger om Sælbedriften paa Jan Mayn for de herfra udrustede Skibes Vedkommende. Den Beregningsmaade, jeg denne Gang har benyttet til min 5 Aars Beretning, er ikke lidet afvigende fra den tidligere benyttede; den væsentligste Forskjel skal jeg tillade mig at paapege: I nærværende Opgave er — som det vil sees — Udrustningsomkostningerne sammensmeltede med Vedligeholdelsesomkostningerne og ansat til 48 Spd. pr. Kommercelæst; derhos er givet en ny Rubrik for Kapitalforringelse à 3 pCt.; Rente af Kapitalen er forandret fra 2 til 5 pCt., og endelig er givet nok en ny Rubrik for Besætningernes $\frac{1}{6}$ Part af Bruttofangsten. Tidligere derimod har jeg beregnet Udrustningsomkostningerne til 40 Spd. pr. K.-Læst, medens der til Vedligeholdelsesbidraget har været anslaaet 5 pCt. af Skibenes Værdi, og der har ikke været nogen særskilt Beregningsrubrik for Besætningernes $\frac{1}{6}$ Part af Bruttofangsten, hovedsagelig af den Grund, at denne Post ogsaa er at anse som en reel Nettofortjeneste, men som jo ikke kommer Rederierne tilgode, og derfor vistnok rettest bør holdes for sig selv. I denne 5 Aars Beretning ere Skibene „Nord-Pol“ og „Maria“ ladte ude af Betragtning, som hørende til udenlandske Rederier; men Værdier af den Sæl, der ved dem ere fangede, kommer jo ogsaa vort Land tilgode, fornemlig ved den $\frac{1}{6}$ Part af Fangsten, der tilflyder Besætningerne, for ei at tale om de Fordele, der falde paa Enkelte ved begge Skibes Udrustning*). Mine her benyttede Beregninger ere hovedsagelig grundede paa foreliggende Regnskaber fra flere af Sælfangerskibenes Rederier, ligesom jeg ved Siden deraf tillige har indhentet Oplysninger, hvor jeg har vidst, at saadanne har været at finde. Jeg har gjort alt, hvad der har staaet i min Magt, for at komme Sandheden saa nær som muligt, og haaber, at den benyttede Beregningsmaade ikke skal afvige meget fra det Rette.

Lader man Öiet overløbe de her opstillede Tal, da vil man se, at disse 15—16 Skibe har aftvunget det ublide Polarhav den nette Sum af nær 900,000 Spd. i Femaaret. Det kan vistnok siges om denne Bedrift, at der bliver forholdsvis lidet igjen for Rederierne, og at der falder ulige mere paa Förer og Mandskab, men hvem gagerer disse Folk, naar de flere Maaneder af Aaret maa gaa ledige af Mangel paa Hyre, fordi Grönlandsfarerne komme hjem paa en Tid, da alle andre Skibe ere ude i Fart? Hvem pensionerer dem, naar de i en forholdsvis tidlig Alder dels taber sit Syn, og dels kues af Gigt og andre af Bedriften flydende Sygdomme, der gjør dem uskikkede til Söfart? Det forekommer mig desuden, at netop dette, at der ved denne Bedrift falder forholdsvis meget paa Mandskaberne, gjør den interessant; thi det er maaske den eneste Næringsgren i hele Verden, hvorom man kan sige, at her tager Arbeideren Lövens Part.

Dette Aars Is- og Veirforhold vare betydelig afvigende fra tidligere Aars. Den saakaldte Pakis (den svære Is) var i östlig Retning begrænset af et bredt Islag af temmelig svær vinterfrossen Is. Dette nydannede, meget stærke Isbelte, strakte sig ligefra 68° til 76° Bredde, og havde paa enkelte Steder fra Vest mod Öst en Udstrækning af maaske indtil 30 geogr. Mile, saa det var en meget vanskelig Sag at trænge ind til Pakisen.

Et saa vedholdende lavt Lufttryk har vistnok ikke tidligere været iagttaget paa Ishavet; deraf formodentlig de stadige sydlige og vestlige Vinde, samt det urolige og milde Veir i Nordeuropa i Vaars. Kulden var ogsaa hos os meget moderat, idet Thermometret kun enkelt Gang sank til 13° Reaumur. Vindforholdene kan tilnærmelsesvis noteres saaledes: $\frac{3}{6}$ nordlige & nordostlige, $\frac{2}{6}$ sydlige og $\frac{1}{6}$ vestlige, uden egentlig rigtig svære Storme, naar undtages den 30te—31te Marts, da den bekjendte Storm rasede ved Lofoten. — Journaler for det meteorologiske Institut förtes ogsaa iaar ombord i Skibene „Isbjörnen“ og „Ishavet“.

Af „Flyveposten“ har „Morgenbladet“ i sit No. 282 indtaget en Beretning fra den danske Kapt. Hammer, der for de norske Grönlandsfareres Vedkommende ikke ganske bör staa uimodsagt. Der staa: „Han (Kapt. Hammer) tilligemed

*) „Nord-Pol“ gik ud af Grönlandsfarten i Høsten 1865.

14 store Dampere fra Dundee forlod Isen midt i April med tomt Skib, for at fylde Kul og gaa paa Hvalfangst, medens Nordmændene bleve deroppe for at tage den Fangst, som altid falder senere sidst i April og Mai, naar de unge Sæler søge ud til Isens Yderkant.“ For Nordmændenes Vedkommende forholdt det sig nok ikke ganske saaledes. Af de 15 norske Skibe, der iaar udexpederedes til Jan Mayn, kom de tre i Ungsælfangst allerede først i April. Den 11te, 12te, 13de, 14de og 15de April kom ikke mindre end tolv norske Skibe i Ungsælfangst. — De laa altsaa ikke deroppe og ventede for at tage den Fangst, som altid falder senere, sidst i April og Mai, naar de unge Sæler søger ud til Isens Yderkant, som det heder i Hr. Kapt. Hammers Beretning, men havde, trods Mangel paa Damp, trængt sig indtil Sælens Hovedleie. Nordmændene har desuden vistnok saare sjelden befattet sig med at oppebie eller søge efter den tvivlsomme Ungsælfangst (skal formodentlig være den saakaldte „Stremmefangst“), som jeg ser Kapt. Hammer beretter, altid falder sidst i April og Mai. Naar de norske Skibe ikke ere saa heldige at træffe Hovedungfangsten, gaa de gjerne strax op paa en meget høi Bredegrad, for med Riflen at forsøge sig efter den gamle Sæl, overladende den mageligere, men endnu mere usikre „Stremmefangst“ af Unger til de danske og tyske Skibe, der altid har vist en sær Forkjærlighed for denne Del af Bedriften.

Jeg ved, at det er en vanskelig Sag at faa Plads for lange Artikler i „Morgenbladet“ i denne Tid, saa jeg gjør vist rettest i at slutte. Det kan muligens gaa an at forbeholde sig en Spalte eller to til en Fortsættelse eller en ny Artikel. Jeg ønskede nemlig at skrive om den sidste svenske Nordpolexpedition under Kapt. v. Otter, hvis Rapport jeg med megen Interesse har læst i dette Blad for 11te November.

Mon det er saa ganske i sin Orden, at Nordmændene Aar efter Aar staar rolige og ser paa disse gjentagende, baade vanskelige og farefulde Expeditioner af vore svenske Brødre. Magter ikke den norske Stat en slig Udrustning? eller frygter Styrelsen for, at vi ikke eier Sömænd, der kan anbetroes Ledelsen af et saadant Foretagende, at vi ikke eier Videnskabsmænd, der ville følge med? Skulde ikke den Kjendsgjerning, at det svenske Flag i Aar har været plantet paa en nordligere Bredegrad end vort eget Flag, blive en Spore til at gribe sig an? eller er maaske den ofte saa høit roste norske Vikingaand bleven kvalt i det Suk, der undslap Norges Sömandsstand, da den hørte om den Behandlingsmaade, der var overgaaet endel af dens Brødre i Norges Thingsal den 30te Oktober d. A.?

Tönsberg i November 1868.

Opgave over Sælfangsten ved Jan Mayn for det søndenfjeldske Norges Vedkommende i Aarene 1864—1868.

Aar.	Antal Skibe.	Drægtighed i Kommercelæster.	Antal Besætning.	Skibene værdi.	Udrustnings- og Vedligeholdelsesomkostninger à 48 Spd. pr. Kl.	Kapitalforringelse à 3 pCt.	Renter af Kapitalen à 5 pCt.	Antal Sæl.		Sælens Værdi.	1/6 Part til Besætningen.	Gevinst for Rederierne.
								Unge.	Gamle.			
			Mand.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Stk.	Stk.	Spd.	Spd.	Spd.
1864	16	1,699	714	265,000	81,552	7,950	13,250	23,364	24,723	152,000	25,333	23,915
1865	16	1,699	714	257,000	81,552	7,710	12,850	41,758	18,724	172,500	28,750	41,638
1866	16	1,763	728	272,000 ^{*)}	84,624	8,160	13,600	39,576	8,106	144,000	24,000	13,616
1867	15	1,641	688	257,000	68,768	7,710	12,850	59,931	23,292	247,000	41,166	106,506
1868	15	1,641	684	249,000	78,768	7,470	12,450	49,533	14,224	184,284	30,714	54,882

*) I dette Aar ere 2 af Skibene blevne forsynede med Dampkraft. Deraf Stigningen i Værd.

Liste

over de fra det söndenfjeldske Norge i 1869 til Sæl- og Hvalfiskeri ved Grönland udrustede Fartöier.

Fartöiets Navn.	Drægtighed.	Fører.	Hjemsted.	Antal ung Sæl.	Antal gammel Sæl.	
Elieser	147 ¹ / ₂	—	Tönsberg.	—	—	Opbrændt ⁴ / ₄ .
Sir John Franklin	146	J. C. Hansen.	Holmestrand.	983	2,178	
Skulda	136 ¹ / ₂	L. Larsen.	Drammen.	2,700	1,200	
Isbjörnen	132 ¹ / ₂	C. H. Bruun.	Tönsberg.	2,070	3,320	
Stærkodder	121 ¹ / ₂	H. M. Larsen.	Sandefjord.	2,023	2,222	
Haabet	113	N. Knudsen.	Tönsberg.	4,473	3,419	
Norske Bonde	112	L. Hansen.	—	2,180	3,800	
Jan Mayn	111 ¹ / ₂	A. Bryde.	—	3,612	1,100	
Ishavet	104	J. Melsom.	—	4,470	600	
Professor Hansteen	102	H. M. Sanne.	—	126	135	
Polarstjernen	100	Anderssen.	—	1,200	3,550	
Fremad	92	G. Jensen.	—	2,777	3,494	
Norden	69	Christensen.	—	650	1,630	
Ranger	62	A. Kock.	Christiania.	355	46	
Maria*)	127	C. M. Bryde.	Purmerende.	2,700	1,540	
Svend Foyn	circa 150	Castberg.	Christiania.	3,000	1,000	
Ialt 16 Fartöier.	1806 ¹ / ₂			33,300	29,240	

Værdiberegning:

33,300 Stkr. ung Sæl à 2 Spd. = 66,600 Spd.
29,240 „ gml. „ - 4 — = 116,960 —
—————
tilsammen 183,560 Spd.

*) Det bemærkes, at „Maria“ er et udenlandsk Fartöi, men at en ikke ubetydelig Del af dens Fangst kommer vort Land tilgode.

17. Dyblodninger.

(Meddelt af den geografiske Opmaaling.)

De første Dyblodninger langs den norske Kyst foretoges i Aarene 1841 og 1842 i Finmarken. De vare imidlertid ikke af det Omfang, at noget nöiagtigt Kart over Havbankerne dersteds derpaa kunde baseres, og de have derfor heller ikke for Fiskerne været af nogen væsentlig Nytte.

I Aaret 1844 udförtes Lodninger udenfor Söndmöres og Romsdalens Kyster for at undersøge den saameget omtalte „Havbro“. Til denne Undersøgelse var af Stortinget bevilget særskilte Midler. Af disse benyttedes dog kun en Del, fordi man fandt at burde fraraade Fortsættelsen af disse Oplodninger væsentligst af den Grund, at de allerede foretagne godtgjorde, at: „ingen Havbro i den Betydning, hvori dette Ord forhen er taget, findes udenfor Söndmöres og Romsdalens Kyster, og at Sandsynlighed haves for, at der heller ikke gives en saadan Banke udenfor den övrige Del af Kysten“. En anden Grund til at indstille de paabegyndte Undersøgelser var ogsaa den, at Bankfisket ikke antoges at kunne naa en saadan Udvikling, at Oplodningen kunde blive af indgribende Vigtighed for Samme.

Först 20 Aar senere bragtes Sagen atter paa Bane, idet Amtmanden i Romsdals Amt til Indredepartementet indgav en Forestilling om Önskeligheden af, at de udenfor Amtets Kyster værende Fiskebanker bleve oploddede og aflagte paa Kart. Opmaalingsdirektionen, til hvilken nævnte Forestilling sendtes til Erklæring, udtalte sig for, at Dyblodninger foretoges. Den siger: „Uagtet Direktionen ikke kan have nogen sagkyndig Formening om Bankfiskeriets Vigtighed, synes det dog i de senere Aar at være godtgjort, at dette Slags Fiske, saavel under Romsdalens Kyster, som paa den störste Del af den övrige Kyststrækning har været i saadant Tiltagende, at de Grunde mod Oplodningen, som Direktionen i 1844 hentede fra dets Ubetydelighed, ikke længere ere tilstede, men at en Undersögelse af Havbunden udenfor vore Kyster vil være et saavel for Skibsfarten som Fiskerierne höist vigtigt Foretagende.“

Der foresloges derfor, foruden en Bevilgning en Gang for alle til et Oplodningsdampskib, en aarlig Bevilgning af 4,600 Spd. Efterat Storthinget i 1866 havde bevilget de fornödne Midler i den Udstrækning, som var foreslaaet, paabegyndtes Bygningen af Dampskibet, og Vaaren 1867 kunde Oplodningen af Bankerne langs vor Kyst paabegyndes. Af Hensyn til, at saavel Dampskibet som samtlige Apparater vare nye, og de fleste af disse sidste tillige af ny Konstruktion, bestemtes det, at man skulde begynde med Strækningen fra Færder til Christianssand. Dette Aars Oplodningsarbejder godtgjorde, at man havde været heldig saavel med at faa et godt og hensigtsmæssigt indrettet Dampskib, som med de övrige Apparater og Instrumenter.

Det paafölgende Aar foretoges Oplodningen ifölge Indredepartementets Bestemmelse i Vestfjorden i Lofoten, og först i 1869, begyndtes med Undersögelsen af Bankerne udenfor Söndmöres og Romsdalens Kyster, hvilke Undersögelser fortsattes 1870.

Over 1868 og 1869 Aars Lodninger er konstrueret Karter i Maalestokken 1:100,000. Disse Karter ere udgivne i Trykken, og sælges til en Pris af 24 Skilling pr. Blad. Over Lodningerne langs Kysten fra Færder til Mandal har man derimod anseet det mindre paatrængende at konstruere Kart, medens et saadant formentlig vil udkomme allerede i Midten af næste Aar over 1870 Aars Oplodninger.

L o d n i n g e r

fra Færder til Mandal.

Langs Kysten fra Færder til Mandal er foretaget Oplodninger indtil en Afstand fra Land af omtrent $3\frac{3}{4}$ Mil. Desuden er der taget fire forskjellige Lodskudrækker over mod den jyske Kyst, nemlig:

1. I Retning fra Færder til Skagen.
2. - — fra Staværnsodden til Skagen.
3. - — fra Staværnsodden til Hirtshals Fyr.
4. - — fra Jomfruland til Hirtshals Fyr.

Havbunden falder i det Hele taget jevnt af fra den norske Kyst indtil 4 à 5 Mile fra Land, hvor man finder den störste Dybde, og hvorfra den igjen hæver sig jevnt op mod den danske Kyst. Ligeledes skraaner den nogenlunde jevnt op östover mod den svenske Kyst. Den störste Dybde, 355 Favne, findes i Lodskudrækken fra Jomfruland 6 Mile fra den norske Kyst; forövrigt udviser den yderste Lodskudrække langs Kysten Dybder fra 230 til noget over 300 Favne. Bunden bestaar væsentlig af Slik med forskjellige Blandinger — Sand, Sten, Singels og Skjæl — ned til en Dybde af 100 Favne, under denne Dybde udelukkende af Slik.

Fra Svenöer Mærke til Jomfruland er Bunden temmelig ujevn med flere smaa Kulper og indover mod Langesunds-fjorden med et temmelig bredt Dyb, der fra 240 Favne aftager indover mod Landet, men endnu ret Syd af Halvöen Mölen paa Östsiden af Langesunds-fjorden $\frac{1}{3}$ Mil fra Land udviser en Dybde af 132 Favne. Vestenfor Jomfruland er Bunden jevnere; der findes dog ogsaa her enkelte Kulper med steilt Affald fra Land, saaledes ligger 2 Mil SO. for Torungerne en Kulp med en Dybde af 260 Favne, og ligeledes 2 Mil SO. fra Homborgsunds Mærke 2 Kulper paa 270 og 285 Favne. Strax

SO. af Oxö Fyr falder Bunden temmelig steilt af indtil en Dybde af 112 Favne, hvorefter den skraaer jevnt af indtil 305 Favne, der her rimeligvis er den største Dybde mellem den norske og danske Kyst.

Beskrivelse

til Fiskekartet fra Stadt til Harö.

Havbunden paa den første halvanden Mil fra Land langs hele Kyststrækningen fra Stadt til Harö bestaar væsentligst af Fjeldbund afbrudt af større Dyb ud fra de betydeligste Fjorde Vanelvsgabet og Bredsundet. Vanelvsgabdybet gaar ud nordenfor Stadt i nordvestlig Retning med en Dybde, der varierer mellem omtrent 80 og 165 Favne. Ret Nord for Stadt $\frac{3}{4}$ Mil fra Land skyder en Arm af Dybet sydover, og gaar parallelt med Landet ind i Sildegabet, Fjorden mellem Stadt og Vaagsöen. Dybden i denne Arm varierer mellem omtrent 100 og 184 Favne. Den største Dybde findes söndenfor Grunden Utryggen, der ligger $\frac{1}{3}$ Mil i SV. for Furunæsset paa Stadt; her er Faldet meget voldsomt, fra 30—184 Favne paa en Strækning af $\frac{1}{6}$ Mil. Disse Dyb eller Render have en Bredde af omtrent $\frac{1}{3}$ Mil, Indtil en Dybde af 70 à 80 Favne bestaar Bunden af Sand, Sand med Singels, Sand med Skjæl og Fjeldbund, paa større Dybder i Regelen af Sand og Ler. Paa begge Sider af Dybet udenfor Stadt stikke flere Grunde op. Saaledes ligger lidt over en Mil ud af nordre Næs paa Stadtlandet en Grund af henved 1 Kvadratmils Udstrækning med 40—70 Favnes Dybde og Fjeldbund med temmelig jevnt Affald vestover. Mellem denne Grund og Land paa den anden Side af Dybet ligger en mindre Grund paa 53 Favne Vand. Halvanden Mil ret vestfor Stadt ligge 4 forskellige Grunde paa 30 à 40 Favne med Fjeldbund. Udenfor disse sænker Bunden sig jevnt ned til en Dybde af 120—130 Favne med dels Sand og Ler, dels Sand og Sand med Singels, Skjæl og Sten.

Et større Bælte med Sand og Lerbund strækker sig parallelt med Land i en Afstand af henved $2\frac{1}{4}$ Mil lige op til Bredsundsdybet, og sender Arme, foruden ind i de større Dyb, tillige udover. Man kan antage, at henved 9 à 11 Kvadratmile ere optagne af saadan Bund. Nordenfor dette Bælte forefindes fin Sand paa et Fladeindhold af omtrent 9 Kvadratmile, hvorpaa Banken fortsættes med grovere Bund. I det Hele taget ser man, at Bunden paa Dybder over 80 à 90 Favne udelukkende bestaar af Sand og Ler, medens der paa mindre Dybder forefindes Sand med Singels og Skjæl, blot Sand og Fjeld. Nordenfor Vanelvsgabdybet mellem dette og Bredsundsdybet haves, som forhen nævnt, indtil omtrent 3 Mile fra Land væsentligst Fjeldbund med en Dybde fra 20—60 Favne. Omtrent $2\frac{1}{4}$ Mil NO. for Rondö Fyr ligger en Kulp paa 140 Favne med temmelig brat Fald fra Land. Den kan maaske mere betragtes som en Gren af Bredsundsdybet, der forener dette med Vanelvsgabdybet, da Dybden her mellem begge disse Dyb ikke er under 100 Favne. Udenfor hæver Bunden sig nordover indtil omtrent 50 Favne; herfra, hvor den store Söndmörsbanke begynder, falder den atter svagt og jevnt af indtil omtrent 100 Favne, hvilken Dybde fortsættes saalangt vestover, som Lodskud ere tagne. Det yderste Lodskud staar 13 Mile Vest af Harö, og viser 103 Favne. Bunden bestaar paa hele Banken af Sand og Singels med mindre Flækker af grov Sand og Fjeldbund. Paa Grundene omkring Svinöen og nordover til Bredsundet drives en Del af Söndmörsfisket, dog ikke længere ud end $1\frac{1}{2}$ à 2 Mil fra Land. Bredsundsdybet gaar ud mellem Godöen og Hareidlandet 3 Mile i NNvlig Retning. Dets største Dybde 222 Favne findes $\frac{1}{3}$ Mil Syd for Godöen; længere vestover varierer Dybden fra 100—160 Favne. Selve Dybet er paa hele Strækningen vel $\frac{1}{3}$ Mil bredt med steile Sider paa begge Kanter. Paa det Sted, hvor Dybet böier nordover ind i Banken, udvider det sig i vestlig Retning, og grunder lidt efter lidt op til 90 à 100 Favne. Bunden i Dybet bestaar af Sand og Ler og indover mod Landet paa Dybder under 80 Favne af Sand med Singels og Skjæl. Nordenfor og nordvestfor Bredsundsdybet bestaar Bunden af grov og almindelig Sand med Singels og Skjæl, og danner saaledes, baade efter dens Beskaffenhed og efter de under Oplodningen foretagne Undersøgelser at dömmes, en eneste fortsat rig Fiskebanke paa en Dybde af omkring 80 Favne. Den indre Kant af denne Banke adskilles paa en Maade fra Fjeldbunden udenfor Landet ved Stordybte, der med en Dybde af omtrent 100 Favne og fin Sandbund gaar sydover parallelt med Kysten i en Afstand fra denne af vel $2\frac{1}{4}$ Mil ned mod Bredsundsdybet, fra hvilket det skilles ved en Höideryg (Hammeren, Sildestö-

bunden, Suleskallen og Flaaskallene) af $\frac{3}{4}$ Mils Bredde. Söndenfor Storholmen Mærke skyder Stordybet en Arm, Lilledybet, ind mod Land. Dettets störste Dybde er 65 Favne med grov Sand og Skjælbund. Mellem dette Dyb og Bredsundsdybet stikker ud vesterover fra Erknöen en Fjeldryg paa omtrent 1 Kvadratmil. Paa den söndre Kant af denne netop i Affaldet mod Bredsundsdybet ligge de Fiskepladse, hvor Söndmöringerne have sine Garnsætninger under Torskfiskerierne i Februar, Marts og April Maaneder. Disse Pladse ligge $\frac{3}{4}$ Mil Vest af Godøen og strække sig vestover indtil $2\frac{1}{4}$ Mil af Land, de kaldes Klanderen, Klakken, Taana, Statsgrundskallen, Barskugga, Kjøpseggen, Hoggane og Böraa. Den Ryg, der adskiller Stordybet fra Bredsundsdybet fortsættes vestover, og udvider sig strax udenfor Stordybet, idet den med svagt Fald bøier nordover op i den store Banke. Denne Fortsættelse kaldes Mebotten, og har en Dybde af omtrent 40 Favne med Fjeldbund og enkelte Steder Sten og Singels.

De eneste Steder, hvor der for Tiden drives noget större Fiskeri, er saaledes, som för nævnt, kun paa det nordre Affald til Bredsundsdybet paa en Strækning af omtrent $1\frac{1}{2}$ Mil, samt omkring Svinöen paa en Strækning af omtrent $1\frac{1}{2}$ Kvadratfjerding, medens de store Grunde udenfor Stadt og nordenfor Bredsundsdybet hidtil have været aldeles ubenyttede. Disses Udstrækning kan anslaaes til henved 9 à 11 Kvadratmile, naar man ikke gaar længere ud end et Par Mile fra Land, men der er ingen Tvivl om, at der paa hele den store Vidde ogsaa udenfor og længere nordover op mod Storeggen findes de rigeste Fiskebanker.

Ved kongelig Resolution af 16de Oktober 1869 er det bestemt, at fremmede Fiskere ei have Lov til at drive Fiskeri indenfor en Linie, der trækkes i en geografisk Mils Afstand fra Storholmen og Svinö.

B e s k r i v e l s e

til Fiskekartet over den indre Del af Vestfjorden.

Den oploddede Del af Vestfjorden i Lofoten strækker sig fra den söndre Ende af Moskenæsöen paa Nordsiden og Helligvær paa Sydsiden opover til Stangholmen Fyr, en Strækning af omtrent 15 Mile. Dybde draget gaar langs den söndre Kant af dette Strög i en Afstand fra Land af omtrent $2\frac{1}{4}$ Mil i den ydre Del af Fjorden og $1\frac{1}{2}$ til $\frac{1}{2}$ Mil længere nordover. Dybden varierer mellem 160 og 340 Favne, hvilken störste Dybde findes i Sundet mellem Stangholmen Fyr og Skjærgaarden nordenfor. Affaldet paa begge Sider er her meget brat, da Sundet har en Bredde af kun $\frac{3}{4}$ Mil. Paa den söndre Side af Fjorden falder Bunden nogenlunde jevnt, men meget brat af fra Land helt ned til Munden af Foldenfjorden, hvor den bliver meget ujevn. Fra Dybde draget hæver Bunden sig nordover jevnt op mod Moskenæs, Flakstadöerne og Vestvaagen, hvorimod den længere inde har steilt Affald ligesom paa Sydsiden, Paa begge Sider af Mollaöerne stikker der to smale Dyb ind med en Dybde af 80—100 Favne. Fra den söndre Ende af Moskenæsöen og opover til Skraaven ligge de Banker, hvorpaa den störste Del af Lofotfisket foregaar. Fra Skraaven gaar nemlig den saakaldte Eg sydover i omtrent $2\frac{1}{4}$ Mils Afstand fra Landet og parallelt med dette, dannende ligesom en Terrasse mellem Plateauet nordenfor og den dybere Del af Fjorden. Denne Eg strækker sig omtrent $6\frac{3}{4}$ Mil sydover, hvorefter Bunden senere skraaner ganske jevnt op mod Land. Bundens Beskaffenhed er indtil en Dybde af 80 Favne meget forskjellig, og bestaar af Fjeld, Sten, Singels, Skjæl, Skjælsand, fin Sand, grov Sand og almindelig Sand blandet med Sten, Singels og Skjæl, kun paa nogle smaa Flækker findes Sand og Ler. Fra 80 ned til 120 à 130 Favne bestaar Bunden mest af Sand og Ler, og længere nede udelukkende af Ler. Den Strækning, hvorpaa der her fiskes, udgjör omtrent 32 à 34 Kvadratmile. Foruden her foregaar ogsaa Fiskeri i Munden af Foldenfjorden 1 à $1\frac{1}{2}$ Mil nordenfor Landegode, Lyngvær og Helligvær. Bunden er her meget ujevn med flere Grunde og dybe Kulper imellem, og bestaar vekselsvis af Ler, Ler og Sand, Sand med Skjæl og Singels og Fjeldbund med Sten, Skjæl og Singels. Af samme Beskaffenhed er Bunden nordover langs det söndre Affald, og man træffer her Ler paa samme Dybde som nordenfor, omtrent paa 120 Favne. Enkelte Steder optræder den dog först paa dybere Vand, saasom nordenfor Engelöen, hvor den först findes paa omtrent 200 Favnes Dybde.

Indhold.

	Pag.
Indledning	1—24
Anhang til samme	I—VIII
Vægt, Maal og Mynt, norsk og fremmed	VIII

Beretninger:

No. 1. Om Vaarsildfiskeriet	1
- 2. Om Lofotfiskeriet	9
- 3. Om Fiskerierne i Nedenæs Amt	21
- 4. Om Fiskerierne i Lister og Mandals Amt	23
- 5. Om Fiskerierne i Søndre Bergenhus Amt	27
- 6. Om Fiskerierne i Fosens Fogderi	30
- 7. Om Fiskerierne i Namdals Fogderi	33
- 8. Om Fiskerierne i Tromsø Amt	35
- 9. Om Vaar- og Vinterfisket i Finmarkens Amt	36
- 10. Om Sommer- og Høstfiskerierne i samme Amt	41
- 11. Om Bankfiskeriet efter Haakjærring samt om Fangst af Hvalros m. v. i Polaregnene i Aarene 1868 og 1869	43
- 12. Om Sommerfiskerierne i Stavanger Amt	44
- 13. Om Fiskerierne i Nordre Bergenhus Amt	47
- 14. Om Fiskerierne i Romsdals Amt:	
A. Torskefiskerierne	49
B. Sommersildfiskerierne	54
- 15. Om Storsildfisket i Nordlands Amt	56
- 16. Oplysninger, meddelte af Capt. Melsom, om Ishavs-expeditioner efter Sæl i Aarene 1864—1869	61
- 17. Dyblodninger (meddelt af den geografiske Opmaaling).	63

Kort over Havbunden ved Lofotens Kyster.
Kort over Havbunden ved Søndmøres Kyster.

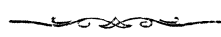
Table des matières.

	Pages.
Introduction	1—24
Appendice à l'introduction	I—VIII
Poids, mesures et monnaies	VIII

Rapports:

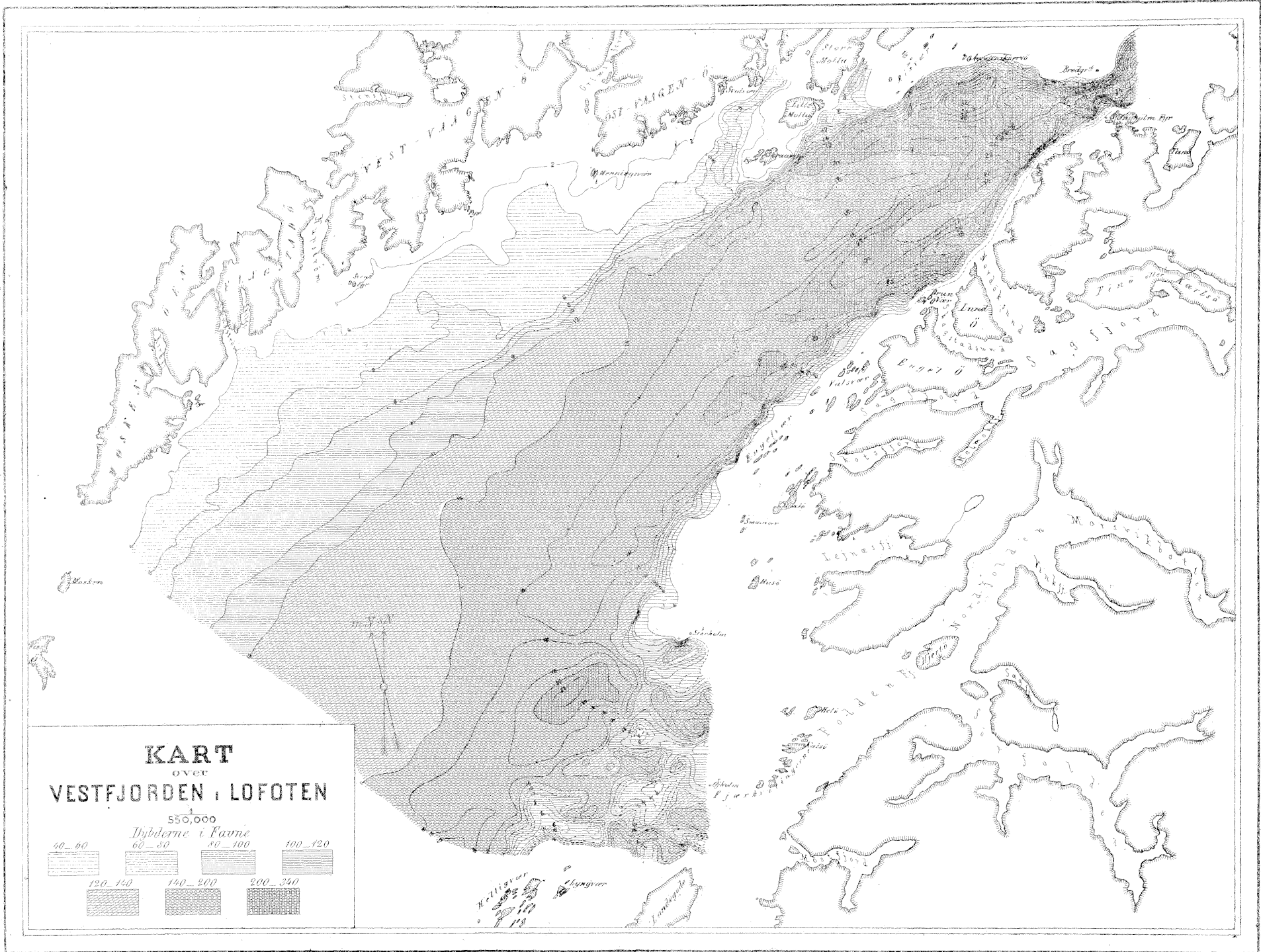
No. 1. Sur la pêche de hareng d'hiver	1
- 2. Sur la grande pêche de morue aux côtes de Lofoten	9
- 3. Sur les pêches de la préfecture de Nedenæs	21
- 4. Sur les pêches de la préfecture de Lister et Mandal	23
- 5. Sur les pêches de la préfecture de Bergenhus du Sud	27
- 6. Sur les pêches de la sous-préfecture de Fosen	30
- 7. Sur les pêches de la sous-préfecture de Namdal	33
- 8. Sur les pêches de la préfecture de Tromsø	35
- 9. Sur les pêches d'hiver et de printemps de la préfecture de Finmark	36
- 10. Sur les pêches d'été et d'automne de la même préfecture	41
- 11. Sur la pêche de l'espèce de requin dite Haakjærring et la chasse de morse aux mers arctiques pendant les années de 1868 et 1869	43
- 12. Sur les pêches d'été de la préfecture de Stavanger	44
- 13. Sur les pêches de la préfecture de Bergenhus du Nord	47
- 14. Sur les pêches de la préfecture de Romsdal:	
A. Pêches de morue	49
B. Pêches de hareng d'été	54
- 15. Sur la pêche de hareng d'hiver grand de la préfecture de Nordland	56
- 16. Sur les expéditions pour la chasse de chiens de mer aux contrées arctiques pendant les années 1864—1869	61
- 17. Recherches relatives à la configuration du fond de mer	63

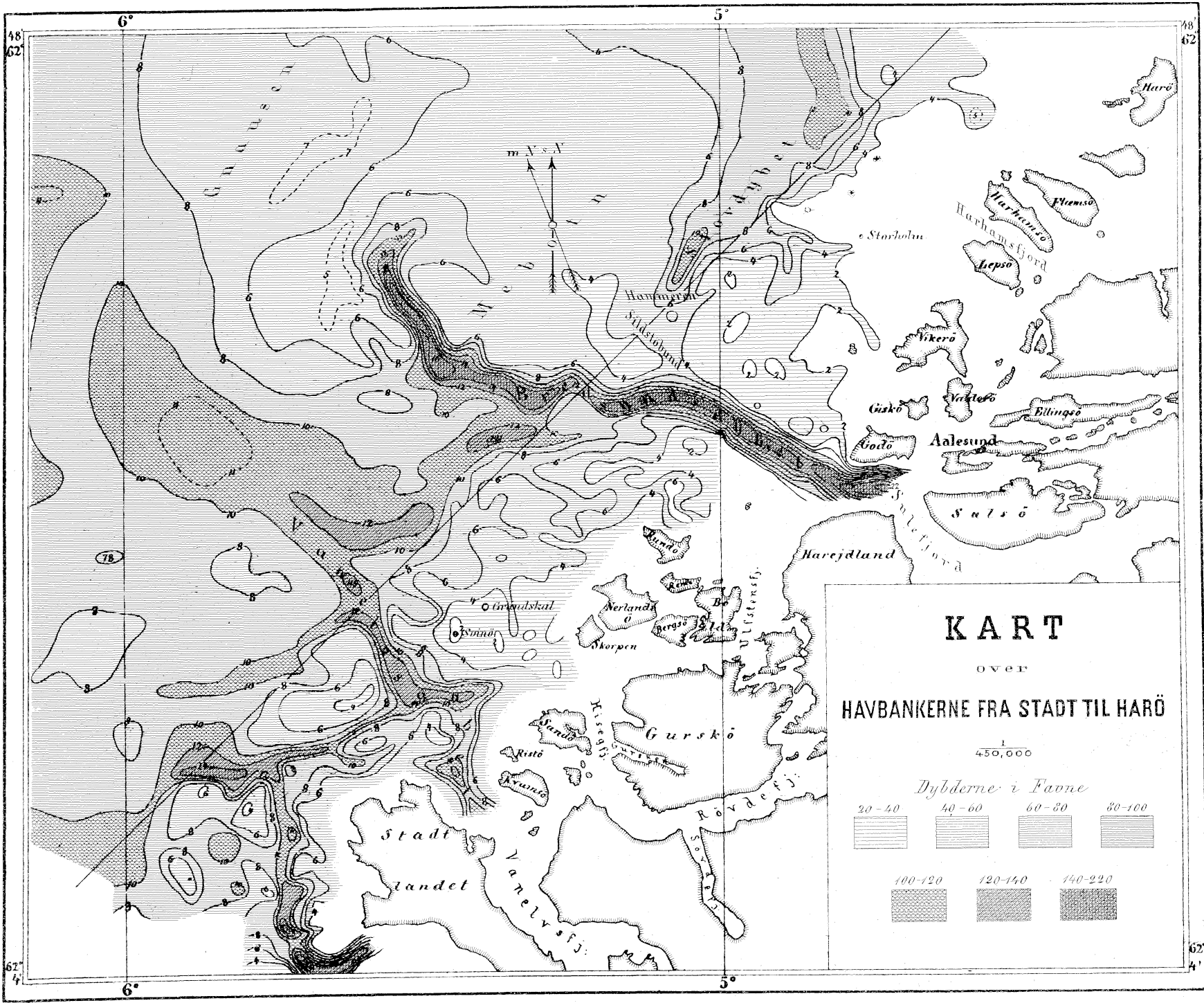
Carte sur le fond de mer aux côtes de Lofoten.
Carte sur le fond de mer aux côtes de Søndmøre.

Trykfeil.

Indledningen: Side 2 i Tabellens Overskrift læs: „Udførselsværdi“ for „Uførselsværdi“.
— — Side 13 i — — læs: „Fiskemængdes Værdi“ for „Folkemængdes Værdi“.
Beretningerne: Side 58, Linie 28 fra oven læs: „Notbrugenes“ for „Notbrugernes“.

KART
 over
HAVBANKERNE FRA STADT TIL HARÖ

1
 450,000

Dybderne i Favne

20-40	40-60	60-80	80-100
100-120	120-140	140-220	

